

CRNA GORA
UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE

IZVJEŠTAJ O RADU
UPRAVE ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE
ZA 2020. GODINU

mart 2021. godine

I UVOD	3
II ORGANIZACIJA I RESURSI	5
III INSPEKCIJSKI NADZOR	7
A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE	11
1. <i>Tržišna inspekcija</i>	11
2. <i>Turistička inspekcija</i>	29
3. <i>Inspekcija rada</i>	36
4. <i>Metrološka inspekcija</i>	48
5. <i>Inspekcija za igre na sreću</i>	53
6. <i>Inspekcija za javne nabavke</i>	58
B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI, SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE.....	65
1. <i>Zdravstveno - sanitarna inspekcija</i>	65
2. <i>Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja</i>	77
3. <i>Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu</i>	81
4. <i>Ekološka inspekcija</i>	85
5. <i>Inspekcija za vode</i>	94
C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA	97
1. <i>Inspekcija za stanovanje</i>	97
2. <i>Geološka inspekcija</i>	100
3. <i>Rudarska inspekcija</i>	104
4. <i>Elektroenergetska inspekcija</i>	107
5. <i>Termoenergetska inspekcija</i>	116
D. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA	120
1. <i>Prosvjetna inspekcija</i>	120
2. <i>Inspekcija za sport</i>	123
3. <i>Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu</i>	125
4. <i>Inspekcija za arhivsku djelatnost</i>	127
5. <i>Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost</i>	129
6. <i>Inspekcija za informacione tehnologije</i>	131
III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR NAD PRIMJENOM PRIVREMENIH MJERA PROTIV KORONAVIRUSA	133
E. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU	137
F. SEKTOR ZA ZASTUPANJE I PRUŽANJE STRUČNE I DRUGE POMOĆI U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA	138
<i>Odsjek za zastupanje u oblasti inspekcijskog nadzora</i>	138
<i>Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspekcijskog nadzora</i>	140
G. SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE INFORMACIONE SISTEME I IZVJEŠTAVANJE U OKVIRU INSPEKCIJSKOG NADZORA	141
<i>Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspekcijskih informacionih sistema</i>	141
<i>Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspekcijskog nadzora</i>	144
H. SLUŽBA ZA LJUDSKE I MATERIJALNE RESURSE.....	146
IV OSTALE AKTIVNOSTI	148
V OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA	154

I UVOD

Uprava za inspekcijske poslove (u daljem tekstu: Uprava) je tokom 2020. godine realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, rukovodeći se programom rada i dinamičkim planovima rada inspekcija, u mjeri u kojoj je to bilo moguće s obzirom na pandemiju koronavirusa. Naime, već u drugoj polovini januara, Uprava je morala svoje aktivnosti prilagoditi (i prilagođavati tokom cijele izvještajne godine) novim okolnostima, pa je tako prioritet nadzora bilo poštovanje epidemioloških mjera, čemu su u određenim periodima bile posvećene sve inspekcije Uprave. Dakle, uz planirane aktivnosti, u prvi plan su izbile potrebe da se mjerama inspekcijskog nadzora utiče na ograničenje unošenja i širenja Covid-19, u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Naredbama za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Ipak, Uprava je istovremeno vodila računa o planiranom nadzoru, pa se može konstatovati da je realizacija istog ostvarena na mogućem nivou. U pojedinim upravnim oblastima u potpunosti, a u pojedinim uz ograničenja nametnuta navedenim prioritetima.

Inače, planiranje nadzora, Uprava zasniva, između ostalog, i na strateškim dokumentima i akcionim planovima Vlade Crne Gore i njenih tijela, a za izvještajnu godinu to su bili:

- Strategija upravljanja hemikalijama 2019-2022. godine, sa Akcionim planom 2019-2020;
- Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2016-2020. godine, sa akcionim planom implementacije;
- Strategija razvoja sistema javnih nabavki za period 2016-2020. godine, sa Akcionim planom za 2020. godinu;
- Strategija razvoja energetike 2015-2030. godine i Akcioni plan za sprovođenje ove Strategije 2015-2020. godine;
- Strategija reforme javne uprave 2016-2020. godine sa Akcionim planom za 2020. godinu;
- Strategija za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024. godine i Akcioni plan za 2020.godinu;
- Strategija razvoja informacionog društva do 2020. godine;
- Strategija razvoja šuma i šumarstva 2014-2023. godine;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2018-2022. godine;
- Strategija za neproliferaciju oružja za masovno uništenje 2016-2020;
- Strategija upravljanja otpadom Crne Gore do 2030. i Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020. godine;
- Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020. godine, sa akcionim planom;

- Nacionalna strategija aproksimacije u oblasti životne sredine (NEAS) 2016—2020. godine, sa Akcionim planom za sprovođenje;
- Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030. godine;
- Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021. godine i godišnji Akcioni plan za sprovođenje ovog programa;
- Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena, sa Akcionim planom za period 2016 – 2020. godine;
- Nacionalna strategija upravljanja kvalitetom vazduha, sa Akcionim planom za period 2017-2020;
- Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori;
- Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske Konvencije za period 2019-2023;
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije donesen 2017. godine;
- Akcioni plan za Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava;
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje;
- Akcioni plan za postepeno usklađivanje sa pravnom tekovinom EU i izgradnju neophodnih kapaciteta za implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU za Poglavlje 2 - Sloboda kretanja radnika;
- Akcioni plan nacionalne stambene strategije za period 2015 - 2020. godine;
- Akcioni plan za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu za period 2019-2021. godine
- Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2017 - 2021. godine;
- Plan aktivnosti za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprječavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine;
- Plan optimizacije javne uprave 2018-2020.godine;
- Program razvoja lovstva za period 2014 - 2024. godine;
- Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2018 - 2020. godine;
- Metodologija analize rizika u vršenju inspekcijskog nadzora, shodno odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježima korupcije;
- Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2020. godinu.

U pripremi jednog broja gorepomenutih strategija i akcionih planova, Uprava je uzela učešća, dok je za pojedine bila i nosilac aktivnosti, kao što je Metodologija analize rizika u vršenju inspekcijskog nadzora, Opšti program nadzora proizvoda na tržištu. Takođe, Uprava je na osnovu Strategije razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine i Plana za pripremu ljetnje turističke sezone za 2020. godinu, pripremila sopstveni Plan pripremu ljetnje turističke sezone, kao i Plan pojačanog inspekcijskog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni 2020, ali aktivnosti nijesu realizovane na planirani način, s obzirom da je, kako je već navedeno, pandemija koronavirusa uslovlila druge prioritete i obavezivala na

prilagođavanje nadzora novonastaloj situaciji. Stoga su nadzorom u izvještajnoj godini vladali prioriteta zaštite od širenja virusa, ali su pod nadzorom bili i drugi javni interesi koji su predmet inspekcijskog nadzora.

Osim navedenih planskih dokumenata, inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini postupale i po zaključcima Vlade, npr: zaključak broj: 08-34/2015, kojim je Uprava zadužena da do privremenog zatvaranja pregovora za Poglavlje 5 - Javne nabavke, dostavlja Vladi polugodišnje izvještaje o inspekcijskom nadzoru u javnim nabavkama, zaključak broj: 07-3389/2020, kojim je Uprava zadužena da intenzivira aktivnosti u cilju bolje implementacije Plana optimizacije javne uprave 2018-2020. i o tome mjesečno izvještava Ministarstvo javne uprave, itd.

II ORGANIZACIJA I RESURSI

U 2020. godini izvršene su dvije izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Nije bilo izmjena organizacione šeme pa su se nadležnosti Uprave, kao i u prethodnoj godini, ostvarivale u okviru osam organizacionih cjelina: šest sektora (od kojih se u okviru četiri nalazi 20 odsjeka, sa ukupno 23 inspekcije). Samo je povećan broj izvršilaca za 25, od čega 21 inspektorsko mjesto, na što je uticala i epidemiološka situacija, tako da je prvom izmjenom povećan broj sistematizovanih radnih mjesta za sanitarne inspektore za 13.

Kadrovski resursi

Broj zaposlenih u Upravi na kraju izvještajne godine je bio 290, od kojih je 229 inspektora, uključujući i glavne inspektore. Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, sa mjestom rada u Podgorici je 116 (uključujući i 17 glavnih inspektora), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Nikšić (15), Bijelo Polje (14), Bar (12), Pljevlja (5), Herceg Novi (7), Berane (10 uključujući 1 inspektora koordinatora), Budva (9 uključujući 1 inspektora koordinatora), Tivat (6), Rožaje (11 uključujući 1 inspektora koordinatora), Ulcinj (9), Plav (4), Kotor (3), Mojkovac (4), Cetinje (2), Kolašin (1) i Danilovgrad (1).

U izvještajnoj godini zaposleno je 25 izvršilaca (od čega 21 inspektor), a 15 ih je napustilo Upravu, od čega 12 po sili zakona zbog navršenih 67 godina starosti i 3 po sopstvenom zahtjevu po ispunjenosti uslova za odlazak u penziju - od kojih je 14 inspektora. U odnosu na važeći akt o sistematizaciji, na kraju izvještajne godine, ostalo je nepopunjeno 100 radnih mjesta.

Uprava je i u 2020. godini bila jedan od partnera Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u realizaciji Programa „Stop sivoj ekonomiji“, po osnovu kojeg je angažovano 61 učesnika/ca na poslovima tehničke podrške.

Informaciono-komunikacioni resursi

Važan segment u radu Uprave je osavremenjivanje rada inspektora što je prepoznato i u Strategiji reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020. godine, kojom je definisana aktivnost (poglavlje 4.1. Organizacija i odgovornost u sistemu javne uprave): „Izraditi jedinstven informacioni sistem Uprave za inspekcijske poslove koji podržava postupak inspekcijskog nadzora, monitoring i izvještavanje o radu inspekcija“. Sredstva za JIIS su obezbijeđena iz IPA 2016 i tokom izvještajne godine je firma koja je na tenderu izabrana za najboljeg ponuđača i uradila zadatak softversku aplikaciju. Treba i u ovom slučaju naglasiti da su zbog pandemije koronavirusa sve aktivnosti (analize, intervjui, obuke itd.) bile umogome usporene pa su sve faze izrade aplikacije pomalo kasnile. No, ipak se uspjelo da ona bude završena do kraja 2020.godine. Plan optimizacije ove aplikacije je čitava 2021.godina. Svojevrсна podrška ovom projektu je i projekat finansiran od strane Evropske banke za obnovu i razvoj, čija realizacija je počela u drugoj polovini izvještajne godine.

Više o Informaciono-komunikacionim resursima pod naslovom Služba za inspekcijske informacione sisteme i izvještavanje u okviru inspekcijskog nadzora.

Poslovni prostor i tehnička opremljenost

Uprava nema svoj poslovni prostor, a zaposleni, samo u Podgorici kao sjedištu Uprave, smješteni su na pet različitih lokacija, od kojih su dvije zakupljene. Takođe, zakupljene su prostorije u opštinama: Herceg Novi, Cetinje, Nikšić, Kolašin, Bijelo Polje, Rožaje, dok su inspekcije u opštinama: Tivat, Kotor, Bar, Ulcinj, Žabljak, Mojkovac i Plav smještene u prostorijama koje su vlasništvo ili države ili lokalne samouprave.

Vozni park Uprave za inspekcijske poslove raspolaže sa 143 vozila.

Budžet Uprave

Budžet Uprave za izvještajnu godinu bio je 5.078.563,80 €, što nije bilo dovoljno za servisiranje pojedinih kategorija troškova. Naime, priroda inspekcijskog nadzora podrazumijeva stalno prisustvo inspektora na terenu (uz njihovu obaveznu rotaciju sa jednog na drugo područje), što zahtijeva obezbjeđivanje odgovarajućih sredstava za nabavku i održavanje vozila, dnevnica i smještaj inspektora.

S obzirom na objedinjavanje dijela javnih nabavki, sredstva za Upravu u iznosu od 530.700,00 €, u izvještajnoj godini, bila su opredijeljena u programu Objedinjene javne nabavke kod Uprave za imovinu. Treba istaći da je dosadašnje iskustvo objedinjavanja javnih nabavki pokazalo kašnjenje u realizaciji postupaka javnih nabavki, što se u konačnom nepovoljno odražava na organizaciju inspekcijskog nadzora.

III INSPEKCIJSKI NADZOR

U okviru četiri sektora Uprave, propisane nadležnosti ostvaruje 21 inspekcija (Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada (oblast radnih odnosa i zapošljavanja i oblast zaštite i zdravlja na radu), Metrološka inspekcija, Inspekcija za igre na sreću, Inspekcija za javne nabavke, Zdravstveno-sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu, Ekološka inspekcija, Inspekcija za vode, Inspekcija za stanovanje, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Elektroenergetska inspekcija, Termoenergetska inspekcija, Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine, Inspekcija za arhivsku djelatnost, Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i Inspekcija za usluge informacionog društva). U dvijema inspekcijama koje su sistematizovane (za ugljovodonike i za geodeziju), još uvijek nijesu zaposleni inspektori, (pokrenuta je procedura za zapošljavanje).

U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su izvršile ukupno 65.526 inspeksijskih pregleda, od čega 59.987 na unutrašnjem tržištu, a 5.539 u spoljnotrgovinskom prometu. Redovnih inspeksijskih pregleda na unutrašnjem tržištu bilo je 47.191, po inicijativama 5.251, i zahtjevima 1.621, dok je kontrolnih pregleda, u kojima su inspektori pratili postupanje subjekata nadzora po nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, izvršeno 5.924. Inspeksijski pregledi u spoljnotrgovinskom prometu vršeni su po zahtjevima privrednih subjekata.

Uz navedene podatke, treba istaći da je inspeksijski nadzor u 2020. godini odstupao od godišnjeg plana rada Uprave i njenih inspekcija i bio specifičan u mjeri u kojoj je nadzorom trebalo odgovoriti izazovima pandemije koronavirusa. Uprava je, u skladu sa tim, reorganizovala aktivnosti svojih inspekcija, vodeći računa da pod pažnjom budu i sve druge oblasti nadzora.

Kada je u pitanju obim posvećenosti inspekcija poštovanju privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja koronavirusa, isto nije moguće u potpunosti sagledati kroz statističke podatke. Naime, u prvim mjesecima pandemije inspektori, osim zdravstveni i sanitarni, preventivno su djelovali i upozoravali na nepoštovanje mjera, tako da u ukupnim podacima (pa ni podacima pojedinih inspekcija) nijesu prikazani svi podaci o broju izvršenih kontrola i preduzetih mjera u dijelu poštovanja privremenih mjera, posebno ne onih koje su pojedine inspekcije - inspektori Uprave vršili (po ovlaštenju) prije dopune Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Podaci o izvršenim inspekcijskim pregledima i preduzetim mjerama

Nadzor i mjere		Na unutrašnjem tržištu	U spoljno trgovinskom prometu	UKUPNO
1.	Broj inspekcijskih pregleda	59.987	5.539	65.526
	- redovni	47.191	-	47.191
	- po inicijativi	5.251	-	5.251
	- po zahtjevu	1.621	5.539	7.160
	- kontrolni	5.924	-	5.924
2.	Broj utvrđenih nepravilnosti	10.416	1	10.417
3.	Broj ukazivanja	3.937	-	3.937
4.	Broj rješenja	85.037 ¹	58.633 ²	143.670
5.	Broj uzetih uzoraka	593	120	713
6.	Broj prekršajnih naloga	5.451	-	5.451
7.	Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	1.913.800,00 €	-	1.913.800,00 €
8.	Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	322	-	322
9.	Iznos izrečenih novčanih kazni u prekršajnim postupcima i troškovi postupka*	341.530,00 €	-	341.530,00 €
10.	Broj zaključaka o novčanom kažnjavanju	76	-	76
11.	Iznos izrečenih novčanih kazni zaključcima**	73.870,00 €	-	73.870,00 €
12.	Broj krivičnih prijava	63	-	63
13.	Naknada za sanitarnu saglasnost	9.365,60 €	-	9.365,60 €
14.	Naknade i takse za kontrolu u spoljnotrgovinskom prometu	-	202.065,37 €	202.065,37 €
15.	Finansijski efekti nadzora	2.338.565,60 €	202.065,37 €	2.540.630,97 €

*Novčane kazne izrečene po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka i zahtjevima za sudsko odlučivanje (podnesenim u izvještajnoj godini i u ranijem periodu).

** Novčane kazne koje su inspektori izrekli u postupku prinudnog izvršenja rješenja.

U nadzoru je utvrđeno ukupno 10.417 nepravilnosti, od čega jedna u spoljnotrgovinskom prometu.

Inspekcije Uprave su u izvještajnoj godini donijele ukupno 143.670 rješenja, od čega se 4.060 odnosi na promet na unutrašnjem tržištu, a 80.977 je doneseno u cilju sprječavanja širenja koronavirusa - unutrašnji promet (6.308 rješenja o produženju samoizolacije i rješenja poslije karantina i 74.669 rješenja o samoizolaciji oboljelih i kontakata). Na

¹ 4.060 rješenja se odnosi na promet na unutrašnjem tržištu, a 80.977 rješenja je doneseno u cilju sprječavanja širenja koronavirusa

² 5.555 rješenja se odnosi na spoljnotrgovinski promet, a 53.078 su donesena na graničnim prelazima u cilju sprječavanja unošenja i širenja koronavirusa.

spoljnotrgovinski promet odnosi se 5.555 rješenja, a 53.078 su donesena na graničnim prelazima u cilju sprječavanja unošenja i širenja epidemije izazvane koronavirusom (34.883 rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor, 14.223 rješenja o samoizolaciji i 3.972 rješenja o stavljanju u karantin). Dakle, kada su u pitanju rješenja u cilju sprječavanja širenja koronavirusa, doneseno ih je ukupno 134.055.

Od ukupnog broja rješenja donesenih u nadzoru na unutrašnjem tržištu (4.060), 2.732 se odnosi na otklanjanje nepravilnosti. Ostala rješenja se odnose na: zabranu prometa robe (264), zabranu obavljanja djelatnosti (89), dostavljanje dokumentacije na uvid (229), odobrenje prenosa posmrtnih ostataka (215) itd. Broj uložениh žalbi na rješenja donesena u 2020. godini je 151, što znači da je na 3,71% rješenja uložena žalba. U izvještajnoj godini riješeno je 89 žalbi (46 žalbi je odbijeno, 15 rješenja je poništeno, u 19 slučajeva je donijeto novo rješenje, a u devet slučajeva žalba je usvojena. Ovi podaci ukazuju da je u vršenju inspekcijskog nadzora uglavnom obezbijeđena primjena pravila postupka inspekcijskog nadzora i upravnog postupka, a poništavanje rješenja uglavnom je bilo zasnovano na stavu drugostepenog ograna da „stranki nije omogućeno da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka”. U vezi sa tim, smatramo da je navedeni stav neutemeljen zbog toga što je postupak inspekcijskog nadzora sam po sebi zasnovan na načelu izjašnjenja stranke i kao takav uređen posebnim zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor i kojim su propisana i prava subjekta nadzora. Ipak, predlogom za izmjenu i dopunu Zakona o inspekcijskom nadzoru Uprava je zatražila da se ovo pitanje posebno riješi, jer primjena tog načela ZUP-a u postupku inspekcijskog nadzora predstavlja dupliranje, što ovaj postupak, s obzirom na njegove specifičnosti, čini neracionalnim i utiče na njegovu efikasnost i efektivnost.

U nadzoru u spoljnotrgovinskom prometu doneseno je 5.555 rješenja, od čega se 5.554 odnosi na dozvolu uvoza robe, a jedno na zabranu uvoza. Pregledano je i 511 brodova prilikom kojih su date dozvole za slobodan saobraćaj istih.

U postupku inspekcijskog nadzora uzeto je ukupno 713 uzoraka (predmeti opšte upotrebe, voda, igračke, gorivo, otpadne vode i ostalo) i predato nadležnim laboratorijama na ispitivanje. U unutrašnjem prometu uzeta su 593 uzorka, od kojih je neispravan bio 41. U spoljnotrgovinskom prometu uzeto je 120 uzoraka, od kojih je osam bilo neispravno.

U izvještajnoj godini izdat je ukupno 5.451 prekršajni nalog, kojima je izrečeno 1.913.800,00 € novčanih kazni. Ukupan broj naplaćenih prekršajnih naloga je 4.702, što je 86,26% od broja izdatih. Kada je naplaćeni iznos novčanih kazni u pitanju, s obzirom da prekršiocu koriste zakonsku mogućnost uplate kazne u visini 2/3 od izrečene (ukoliko istu uplate u propisanom roku), taj procenat je manji.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima (843), od čega po *zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka* (609), riješeno je 374, i to: 236 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 238.550,00€, 36 u kojima je izrečena opomena, 41 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 49 u kojem je obustavljen

prekršajni postupak (od kojih 14 zbog zastare), 12 predmeta u kojem je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (235) postupci su u toku.

Po *zahtjevima za sudsko odlučivanje* (234) riješeno je 146, i to: 94 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 102.980,00€, uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje), 5 u kojima je izrečena opomena, 32 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, 8 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 3 zbog zastare), i 7 po kojima se prekršajni nalog stavlja van snage. Kod ostalih predmeta 88 postupci su u toku.

Treba istaći da se evidencija naplate novčanih kazni izrečenih u prekršajnim postupcima vodi kod područnih sudova za prekršaje, tako da Uprava ne raspolaže tim podacima.

Podnesene krivične prijave (63) odnose se na: nepoštovanje doznake i sječe stabala u skladu sa planskim dokumentima u državnim šumama (8), nesavjestan rad u službi službenih/odgovornih lica u Upravi za šume (3), bespravnu sječicu stabala u državnoj šumi (24 - fizička lica) i bespravni lov (3 - fizičko lice), nelegalno priređivanje igara na sreću (5), eksploataciju riječnih nanosa bez vodne saglasnosti ili suprotno izdatoj vodnoj saglasnosti (4), zagađenje životne sredine (2), ispuštanje otpadnih voda suprotno zakonom propisanim vrijednostima dopuštenih štetnih materija u otpadnoj vodi (2), paljenje otpadnih guma (1), nesavjesno pružanje ljekarske pomoći zdravstvenog radnika (1), ometanje vršenja službenih radnji (1), izazivanje panike i nereda (1), nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina (1), ugrožavanje bezbjednosti zaposlenih lica zbog zaštite na radu u rudarstvu (1), oštećenje nepokretnog kulturnog dobra koje je spomen – obilježje (1), oštećenje zaštićenog kulturnog dobra (1), otuđenje zaostale hemikalije bez dozvole nadležnog organa (1), deponovanje materijala na dijelu vodnog zemljišta bez vodnih akata (1), nezakonito korišćenje prava na materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti (1), nepravilnosti u radu privatne predškolske ustanove (1).

Usaglašavanje utvrđenog stanja na terenu sa propisima, čime se ostvaruje zaštita javnog interesa, što je osnovni cilj inspekcijskog nadzora, postiže se upravnim mjerama inspektora usmjerenim na otklanjanje nepravilnosti, ali i sankcionisanjem onih koji namjerno i uporno krše propise. Širok spektar efekata nadzora u sektorima u kojima nadzor sprovode inspekcije Uprave, između ostalog, rezultira i boljom naplatom budžetskih prihoda po osnovu prometa robe i pružanja usluga, po osnovu zarada zaposlenih u raznim djelatnostima i, istovremeno, smanjenjem sive ekonomije, zaštite lojalne konkurencije, zaštite potrošača, zaštite zaposlenih itd.. S obzirom da su kapaciteti Uprave u izvještajnoj godini bili posebno usmjereni na kontrolu poštovanja privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa, treba istaći da je izvještajna godina bila specifična u tom pogledu.

INSPEKCIJSKI NADZOR PO SEKTORIMA

U nadzoru nad primjenom materijalnih propisa iz svoje nadležnosti, inspekcije su postupale u skladu sa: Zakonom o inspeksijskom nadzoru, Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o upravnom sporu, Zakonom o prekršajima, Zakonom o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje, Krivičnim zakonikom, Zakonom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave i dr. Rad jednog broja inspekcija uređen je i posebnim zakonima (Zakonom o tržišnoj inspekciji, Zakonom o inspekciji rada, Zakonom o sanitarnoj inspekciji, Zakonom o prosvjetnoj inspekciji).

A. SEKTOR ZA ZAŠTITU TRŽIŠTA I EKONOMIJE, IGRE NA SREĆU I JAVNE NABAVKE

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Tržišna inspekcija, Turistička inspekcija, Inspekcija rada, Metrološka inspekcija, Inspekcija za igre na sreću i Inspekcija za javne nabavke.

1. Tržišna inspekcija

Tržišna inspekcija vrši nadzor u okviru četiri grupe poslova (tri područne jedinice i grupa poslova za tehnički nadzor). Od ukupno sistematizovanih 63 radna mjesta za inspektora, zaposleno je 50, uključujući i glavnog inspektora (22 dipl. pravnika, 22 dipl. ekonomista, tri dipl. ing. poljoprivrede, jedan dipl. ing. šumarstva, jedan dipl. ing. tehnologije i jedan dipl. ing. elektrotehnike). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora, 21 je sa mjestom rada u Podgorici (Tuzi i Golubovci), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje (jedan); Danilovgrad (jedan); Kolašin i Mojkovac (jedan); Nikšić, Plužine i Šavnik (pet); Budva (tri); Ulcinj (tri); Bar (tri), Tivat (jedan); Kotor (jedan); Herceg Novi (dva); Bijelo Polje (tri); Plav, Andrijevica i Gusinje (jedan); Rožaje i Petnjica (tri) i Berane (jedan).

Nadležnosti

Tržišna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o unutrašnjoj trgovini, Zakon o zanatstvu, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o potrošačkim kreditima, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakon o efikasnom korišćenju energije, Zakon o građevinskim proizvodima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o žigu, Zakon o patentima, Zakon o pravnoj zaštiti industrijskog dizajna, Zakon o oznakama geografskog porijekla, Zakon o zaštiti topografija poluprovodnika, Zakon o

kinematografiji, Zakon o optičkim diskovima, Zakon o duvanu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o metrologiji, Zakon o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakon o lijekovima, Zakon o energetici i dr. Nadzor se sprovodi i nad primjenom velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu navedenih zakona.

Nadzorom je obuhvaćena primjena propisa koji uređuju navedene oblasti u pogledu uslova za pristup djelatnosti i obaveza u obavljanju tih djelatnosti, a u funkciji legalnog tržišta robe i usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača, bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu, zaštite prava intelektualne svojine, zaštite od nelojalne konkurencije i dr, sa ciljem da se obezbijedi njihova puna primjena.

Usljed pojave pandemije koronavirusa, Tržišna inspekcija je sprovodila nadzor nad Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, gdje je prepoznata u dijelu kontrole poštovanja mjera u objektima u kojima se obavlja trgovina i u kojima se pružaju zanatske i druge usluge građanima.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, koji je, između ostalog, zasnovan i na strateškim dokumentima Vlade (Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021; Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije; Plan aktivnosti za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprječavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine itd.), kao i na Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu za 2020, koji donosi Vladino Koordinaciono tijelo za nadzor proizvoda na tržištu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

U realizaciji planiranih aktivnosti, inspekcija se rukovodila vremenskim intervalima pojačanog prometa roba i usluga, a posebno stanjem na terenu. Pažnja je bila usmjerena posebno na trgovinu i pojedine zanatske i dr. usluge, sa posebnim osvrtom na suzbijanje sive ekonomije, zaštitu prava intelektualne svojine, zaštitu prava potrošača (ekonomskih interesa i zaštita od nebezbednih proizvoda). Više u odjeljku - Nadzor po oblastima.

U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je izvršila ukupno 31.157 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene ukupno 2.954 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	31.157
- Redovni	26.847
- po inicijativi	880
- po zahtjevu	848
- kontrolni	2.582
Broj utvrđenih nepravilnosti	2.954
Broj ukazivanja	666/672 ³
Broj rješenja	2.220/2.282 ⁴
Broj prekršajnih naloga	3.621
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	920.920,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	20
Broj krivičnih prijava	1

Posmatrano *po vrstama djelatnosti*, ukupan broj inspekcijskih pregleda je 31.276, i to: (promet robe – 29.213, zanatstvo i lične usluge - 1.813, usluge u prometu robe – 195 i javne usluge - 55), što je za 119 pregleda više u odnosu na ukupan broj inspekcijskih pregleda dat u tabeli, budući da je u pojedinim inspekcijskim pregledima istovremeno vršen nadzor više vrsta djelatnosti.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su ukupno 2.954 nepravilnosti, a odnosile su se na povredu propisa o: pravima potrošača (1.240), unutrašnjoj trgovini (1.201), bezbjednosti proizvoda (207), zanatstvu (62), zaštiti prava intelektualne svojine (12), duvanu i duvanskim proizvodima (sedam), kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla (dvije), nepravilnosti po Zakonu o inspekcijskom nadzoru (dvije), kontroli prometa predmeta od dragocjenih metala (jedna), nepravilnost po Krivičnom zakonu (jedna) i nepravilnosti po Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (219).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (2.954), inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora davali naloge za postupanje u određenom roku. U 666 ukazivanja obuhvaćene su 672 nepravilnosti. Ukupan broj donesenih rješenja, uključujući i rješenja u slučaju nepostupanja po ukazivanju je 2.220, a istima su naložene ukupno 2.282 mjere i radnje.

³ Broj nepravilnosti obuhvaćenih ukazivanjima

⁴ Broj mjera i radnji naloženih rješenjima

Struktura mjera i radnji obuhvaćenih rješenjima

Ukupno rješenja	2.220
- Otklanjanje nepravilnosti	1.693
- Zabrana prometa robe	264
- Dostavljanje dokumentacije na uvid	220
- Privremena zabrana obavljanja djelatnosti/pečaćenje	23/11
- Oduzimanje robe/predmeta	18
- Zabrana prometa tečnog goriva n.porijekla	2

Ukupna vrijednost robe čiji je promet privremeno ili trajno zabranjen je 677.297,54€ (264 slučajeve), od čega se na privremenu zabranu prometa odnosi 197 slučajeva u vrijednosti od 645.303,83€, a na trajnu 67 slučajeva u vrijednosti od 31.993,71€. Iako mnogo manji broj slučajeva zabrane prometa robe u odnosu na prethodnu godinu, vrijednost robe obuhvaćene ovom mjerom je mnogo veća. Razlog tome je znatno više nađenih nebezbednih proizvoda na tržištu u odnosu na prethodnu godinu, čemu je razlog unapređivanje znanja inspektora i samim tim inspeksijskog nadzora u ovoj oblasti. Više u odjeljku - Nadzor po oblastima/ Bezbjednost proizvoda (tržišni nadzor).

Razlozi za *privremenu* zabranu prometa su bili: opasni neprehrambeni proizvodi na tržištu, tj. proizvodi koji ne ispunjavaju propisane zahtjeve bezbjednosti (116 slučajeva u vrijednosti od 512.997,84€), i u drugim slučajevima, npr. zbog neisticanja ili nepropisnog isticanja cijena, nepropisnog sprovođenja prodajnih pogodnosti itd. (30 slučajeva u vrijednosti od 23.164,00€) i nepropisno označavanje robe (51 slučaj u vrijednosti od 109.141,99€).

Razlozi za *trajnu* zabranu prometa odnose se na prisustvo na tržištu opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom.

U 162 slučaja, nakon otklanjanja nepravilnosti (po nalogu inspektora), stavljena je u promet roba u ukupnoj vrijednosti od 307.436,52€. Najčešće se radilo o opasnim proizvodima usaglašenim sa propisanim zahtjevima bezbjednosti (97 slučajeva u vrijednosti od 235.922,73€) i o robi kod koje su otklonjene nepravilnosti u vezi sa isticanjem cijena, označavanjem sniženja robe, kao i o robi kod koje su otklonjeni utvrđeni propusti u označavanju robe (65 slučajeva u vrijednosti od 71.513,79€).

Mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti izrečena je u 23 slučaja i to zbog neposjedovanja prijave za obavljanje djelatnosti, od čega je u 11 slučajeva izvršeno pečaćenje objekta.

U 18 slučajeva privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 2.121,10€ zbog stavljanja iste u promet bez dokaza o nabavci, odnosno zbog povrede prava intelektualne svojine (žig). Radilo se o raznim vrstama robe (odjevni predmeti, cigarete, alkoholna pića, petarde, ručni sat, itd).

Mjera privremene zabrane prometa tečnog goriva naftnog porijekla izvršena je u dva slučaja, zbog toga što nije bilo propisanog kvaliteta, i to pečaćenjem rezervoara sa zatečenim zalihama goriva, na taj način što je na aparate stavljen službeni pečat.

Utvrđene nepravilnosti u oblasti inspekcijskog nadzora su se odnosile na to da subjekat nadzora nije izvršio izrečenu mjeru i nije postupio po naredbi inspektora u određenom roku.

U jednom slučaju utvrđena je nepravilnost po Zakonu o kontroli predmeta od dragocjenih metala koja se odnosila na to da na predmetima od dragocjenih metala u prometu nema propisane deklaracije.

U izvještajnom periodu podnesena je jedna krivična prijava protiv podnosioca inicijative zbog izazivanja panike i nereda. Krivična prijava je odbačena od strane nadležnog organa, uz obrazloženje da svako ima pravo na svoje mišljenje.

U dijelu nepoštovanja mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, utvrđeno je 219 nepravilnosti u oblasti trgovine, zanatstva i ugostiteljstva.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 2.220 donesenih rješenja u izvještajnom periodu, izvršeno je 2.208. Dobrovoljno je izvršeno 2.174 rješenja, dok je 28 rješenja izvršeno administrativno, a u šest slučajeva postupak je obustavljen (subjekti nadzora nerezidenti). Na kraju godine ostalo je neizvršeno ukupno 12 rješenja (donesena krajem decembra). U izvještajnoj godini dobrovoljno su izvršena i 24 rješenja, prenijeta iz prethodne godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeta je 31 žalba, od čega je odlučeno po njih 17.

Od strane prvostepenog organa, usvojena je žalba u jednom slučaju i rješenje je zamijenjeno novim, dok je u drugom slučaju žalba odbijena zbog neblagovremenosti.

Drugostepeni organ je rješavao po 15 žalbi, od čega je u devet slučajeva žalba usvojena, u šest slučajeva žalba je odbijena. Kod drugostepenog organa je u 14 slučajeva postupak po žalbi u toku.

Protiv tri rješenja drugostepenog organa, kojima su potvrđena rješenja inspektora, pokrenut je upravni spor i po istim je postupak u toku.

Takođe, u 2020.godini riješene su četiri žalbe koje su podnesene u 2019.godini. Od strane prvostepenog organa odbijena je jedna žalba. Drugostepeni organ je u jednom slučaju odbio žalbu, dok je u dva slučaja rješenje poništeno.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 3.621 prekršajni nalog, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 920,920.00 €, od čega:

- odgovornom i pravnom licu 3.006 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 811.790,00€;

- preduzetniku 530 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 97.550,00€; i
- fizičkom licu 85 naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu 11.580,00€.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 3.440 prekršajnih naloga, što je 95% od broja izdatih. Za 26 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 70 prekršajnih naloga do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Tržišni inspektori su za 85 nenaplaćenih prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni), Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima su obuhvaćena 22 prekršaja. Protiv pravnog lica (i odgovornog lica u pravnom licu) podneseno je 11 zahtjeva, dok je pet podneseno protiv preduzetnika i četiri protiv fizičkog lica.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 56 zahtjeva uključujući i 44 zahtjeva iz prethodnog perioda (33 za pokretanje prekršajnog postupka i 23 za sudsko odlučivanje). Izrečena je 41 novčana kazna (u 11 slučajeva ispod propisanog minimuma) u ukupnom iznosu od 36.095,00€ (sa troškovima postupka). U osam slučajeva doneseno je rješenje o oslobađanju, u tri slučaja postupak je obustavljen, u dva slučaja izrečena je opomena i u dva slučaja prekršajni nalog je stavljen van snage.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno 17 žalbi, od čega je 10 bilo od strane Uprave i sedam od strane subjekata nadzora. Viši sud je postupao i donio rješenje po 10 žalbi podnijetih od strane Uprave (sedam žalbi je odbijeno, u jednom slučaju je usvojena, dok su dvije žalbe u toku). Kada su u pitanju žalbe subjekata nadzora (sedam), Viši sud je postupao po svim žalbama (pet žalbi je odbijeno, u dva slučaja žalba je usvojena). Viši sud za prekršaje je, u izvještajnoj godini, vodio postupak i po devet žalbi podnijetih u 2019.godini, od kojih su četiri žalbe podnijete od strane Uprave (tri žalbe su odbijene a jedna je usvojena) i pet žalbi je podneseno od strane subjekata nadzora (tri žalbe su usvojene i dvije žalbe su odbijene).

Nadzor po oblastima

Trgovina: U izvještajnoj godini Tržišna inspekcija je u oblasti trgovine posebnu pažnju posvetila provjeri porijekla robe u prometu, njenom evidentiranju (nabavke i prodaje), evidentiranju ostvarenog prometa i poštovanju obaveze u vezi sa formiranjem cijena proizvoda, u skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o evidenciji nabavke i prodaje robe i pružanju trgovinskih usluga, kao i drugim zakonima koji uređuju trgovinu pojedinih vrsta roba. Dakle, nadzorom su obuhvaćeni svi segmenti bitni za postizanje legalnosti unutrašnjeg tržišta i fer konkurencije, uključujući i obaveze u pogledu podnošenja prijave trgovine nadležnim organima, ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova.

Nadzor u oblasti trgovine je intenziviran u pojedinim vrstama trgovine (promet na veliko i promet na malo i dr.) i za pojedine vrste robe u određenim vremenskim periodima i na pojedinim prodajnim mjestima, u skladu sa dinamičkim planom rada inspekcije. U tom smislu, vršen je nadzor kod trgovaca koji obavljaju promet robe preko štandova i tezgi na pijacama i drugim otvorenim i zatvorenim prostorima sa aspekta prijave trgovine, porijekla robe, vođenja evidencije o nabavci i prodaji robe. Takođe, vršen je pojačani nadzor nad prometom duvanskih proizvoda, tečnih goriva naftnog porijekla (kvaliteta), građevinskog materijala, alatki i mašina za poljoprivredu, auto-djelova, proizvoda drvoprerade, namještaja, bijele tehnike, udžbenika i školskog pribora, lijekova i druge robe u apotekama, odjeće i obuće za djecu, pekarskih proizvoda, pirotehničkih sredstava i dr. Sa stanovišta vođenja propisane evidencije vršen je i nadzor prometa, izrade i opravke predmeta od dragocjenih metala, kao i nadzor otkupa lomljenog zlata i srebra.

Poseban akcenat u nadzoru dat je i na primjeni odredbe člana 35a Zakona o unutrašnjoj trgovini, vezano za zabranu rada nedjeljom i u dane državnih i drugih praznika, u trgovini na veliko i trgovini na malo.

Kontrole su organizovane i po inicijativama privrednih i drugih subjekata, koje su se odnosile na rad bez prijave trgovine, bez propisanih uslova za vršenje djelatnosti, kao i na sumnju u porijeklo robe i dr.

U kontroli primjene Zakona o unutrašnjoj trgovini utvrđena je ukupno 1.201 nepravilnost, od čega se najviše njih (658) odnosi na to da evidencija nije dostupna nadležnim inspeksijskim organima u toku kontrole, (489) odnosi na nepropisno vođenje evidencije o nabavci i prodaji robe, stavljanje u promet robe bez dokaza o nabavci (15), neisticanje i nepridržavanje radnog vremena (15), rad nedjeljom i u dane državnih praznika (11), neobavještanje nadležnog organa o promjeni podataka iz prijave o početku obavljanja djelatnosti trgovine (sedam), obavljanje trgovine bez podnošenja prijave (pet), nevođenje evidencije o nabavci i prodaji robe na veliko, na malo i za pružanje komisionih usluga (jedna).

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u oblasti unutrašnje trgovine, izrečena su 223 ukazivanja, kojim su obuhvaćene 224 nepravilnosti, i doneseno 977 rješenja. Za prekršaje je izdato 1.483 prekršajnih naloga, u vrijednosti od 427.614,00€, a podneseno je i 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Pojačani nadzor prometa duvanskih proizvoda: Kontrole nad prometom duvanskih proizvoda vršene su kontinuirano, sa aspekta primjene zakona koji uređuju ovu oblast (Zakon o duvanu i Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda), kao i Zakona o unutrašnjoj trgovini, u odnosu na poštovanje odredbi koje uređuju vođenje evidencije i Zakona o zaštiti potrošača, u odnosu na isticanje cijena na propisan način, izdavanje računa, itd. Kontrolama su bili obuhvaćeni maloprodajni objekti, veleprodajna skladišta, kao i druga prodajna mjesta (štandovi/tezge) i pijaćni prostori.

U izvještajnom periodu izvršeno je 999 inspeksijskih pregleda u prometu duvana i duvanskih proizvoda i utvrđeno 18 nepravilnosti, koje su se odnosile na: (11)

neposjedovanje dokaza o nabavci robe shodno Zakonu o unutrašnjoj trgovini i (7) neisticanje oznake o zabrani prodaje duvanskih proizvoda licima mlađim od 18 godina, shodno Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su preduzeli sljedeće mjere: jedno ukazivanje i 17 rješenja (11 rješenja o privremenom oduzimanju robe, kojom prilikom je oduzeto 705 paklica cigareta u ukupnoj vrijednosti od 983,60€ i šest rješenja o otklanjanju nepravilnosti). U jednom slučaju roba je oduzeta od NN lica. Izdato je 30 prekršajnih naloga i podnesen je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Kontrola kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla: Tržišna inspekcija je u izvještajnoj godini nastavila sa kontrolom kvaliteta tečnog goriva naftnog porijekla. Na benzinskim stanicama vršeno je uzorkovanje tečnog goriva naftnog porijekla sa točnih aparata, u skladu sa standardom MEST EN 14275, i to: motornog benzina Eurosuper 95, 98, 100 i gasnog ulja Eurodizel. Kontrola je vršena u saradnji sa Institutom za transport DOO „INTRA“ Podgorica, kao ovlašćenim akreditovanim tijelom za uzorkovanje tečnog goriva.

U izvještajnom periodu izvršeno je 106 inspeksijskih pregleda, kojima su obuhvaćena 304 točna aparata, sa kojih su uzeta ukupno 304 uzorka, i to: gasno ulje Eurodizel (105 uzoraka), motornog benzina Eurosuper 95 (104 uzoraka), Eurosuper 98 (56 uzoraka) i Eurosuper 100 (39 uzoraka).

Za 302 uzeta uzorka od ovlašćene kuće, izdat je sertifikat o usaglašenosti sa propisanim zahtjevima iz Pravilnika o kvalitetu i kontroli kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla, dok je u dva slučaja utvrđena nepravilnost, zbog čijeg otklanjanja su inspektori izrekli mjeru privremene zabrane prometa (točenja) tečnog goriva naftnog porijekla. Zbog ovih prekršaja, izdata su četiri prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 6.600,00€ (pravnom licu 6.000,00€ i odgovornom licu u pravnom licu 600,00€).

Zanatstvo: U oblasti zanatstva, u izvještajnoj godini, kontrolisani su: frizeri, obučari, auto-mehaničari, krojači, perači prevoznih sredstava, vulkanizeri, kao i pružaoci drugih ličnih usluga (fotokopirnice, saloni ljepote i dr.) i javnih usluga (usluge snabdijevanja vodom, strujom, smećem, pogrebnim uslugama i dr.).

Izvršeno je ukupno 1.813 kontrola i utvrđene su 62 nepravilnosti, koje su se odnosile na obavljanje zanatske djelatnosti bez podnošenja prijave nadležnom organu lokalne uprave.

Pored navedenih nepravilnosti, kod zanatstva su utvrđene i nepravilnosti koje se odnose na povrede prava potrošača, kao što su: neisticanje cijena, neizdavanje računa korisnicima usluga, neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora i dr. (više u dijelu *Zaštita potrošača*).

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na primjenu Zakona o zanatstvu, izrečeno je sedam mjera ukazivanja i doneseno 55 rješenja. Za utvrđene prekršaje izdata su 63 prekršajna naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 7.080,00€ a podnesena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Zaštita potrošača: Područje zaštite potrošača, i u ovoj godini, bilo je jedan od prioriteta u postupanju Tržišne inspekcije, kako u dijelu zaštite ekonomskih prava, tako i u dijelu zaštite potrošača od opasnih proizvoda na tržištu (više u dijelu o *Bezbjednosti proizvoda*). Osnov za nadzor na ovom području, pored plana nadzora, bile su i žalbe potrošača, kao i informacije dobijene iz drugih izvora, po kojima se postupalo bez odlaganja.

Kada je u pitanju zaštita ekonomskih interesa potrošača, nadzor je vršen u pogledu poštovanja obaveza od strane trgovaca i davalaca usluga, propisanih Zakonom o zaštiti potrošača i Zakonom o potrošačkim kreditima, u okviru nadležnosti Tržišne inspekcije.

U ovoj oblasti, ukupan broj izvršenih inspekcijskih pregleda je 7.678, od čega je 6.798 u redovnom nadzoru (uključujući i kontrole po nalogima), 880 po žalbama potrošača (više u dijelu *Postupanje po inicijativama*).

U ovim kontrolama utvrđeno je ukupno 1.240 nepravilnosti, koje su se odnosile na: (546) neposjedovanje evidencije prigovora potrošača, (411) neisticanje cijene ili neisticanje na propisani način, nepridržavanje utvrđenih i istaknutih cijena, od strane trgovca, nepoštovanje obaveza koje se odnose na način isticanja cijena sa popustom, sniženja i dr.), (77) neisticanje obavještenja o mjestu i načinu podnošenja prigovora, (51) neisticanje obavještenja o robi na propisani način, (43) neizdavanje računa ili izdavanje računa koji nijesu propisane sadržine, (35) posebne uslove prodaje, (32) uračunavanje težine materijala za pakovanje u neto masu, (11) saobraznost, (devet) posebne prodajne pogodnosti, (osam) prigovor po osnovu prava na garanciju, (pet) prigovor po osnovu reklamacije proizvoda - cijene, (tri) označavanje upotrebljavane robe, (dvije) distancionu prodaju, (dvije) obmanjujuću poslovnu praksu, (jedna) zloupotrebu izraza garancije, (jedna) javne usluge, (jedna) dokumentaciju koja prati robu, (jedna) u vezi sa oglašavanjem proizvoda i (jedna) na ponudu popravke ili održavanje proizvoda.

U skladu sa odredbama Zakona o potrošačkim kreditima, Tržišna inspekcija je izvršila jedan inspekcijski pregled (po inicijativi), u kojem nisu utvrđene nepravilnosti.

Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u oblasti zaštite ekonomskih interesa potrošača (1.240), inspektori su izrekli 247 mjera ukazivanja i donijeli 993 rješenja, a za počinjene prekršaje izdato je 1.986 prekršajnih naloga, u iznosu od 448.350,00€ novčanih kazni, a podneseno je i šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Tržišna inspekcija preko svog Web sajta (www.ti.gov.me), pored ostalog, vršila je prijem žalbi i pitanja potrošača i drugih građana i privrednih subjekata te davala odgovore. Pored ovog sajta, inspekcija koristi i sistem www.potrosac.me, preko kojeg objavljuje informacije o nađenim opasnim proizvodima na tržištu Crne Gore i vrši razmjenu informacija o opasnim proizvodima sa ostalim državnim organima, te prima i prati rješavanje žalbi potrošača. Plasiranje informacija relevantnih za potrošače na sajtu potrosac.me, potrošačima je omogućavalo da na što jednostavniji i brži način ostvaruju svoja prava, a učesnicima sistema automatsku razmjenu podataka, uključujući primanje, rukovanje, rješavanje žalbi i pitanja, kao i dobijanje statističkih podataka za bolje planiranje aktivnosti. Preko ovog sistema primljene su 223 žalbe potrošača i tri pitanja potrošača.

Bezbednost proizvoda (tržišni nadzor): Odsjek za tržišnu inspekciju je u izvještajnoj godini vršio nadzor proizvoda na tržištu, kako bi obezbijedili da su na tržištu isporučeni isključivo usaglašeni proizvodi koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštitu zdravlja i bezbednosti, zaštitu potrošača, zdravlja i bezbednosti na radu, zaštitu imovine, zaštitu javne bezbednosti i zaštitu životne sredine, u opsegu i na način koji omogućavaju slobodan promet proizvoda bez nepotrebnih ograničenja.

Provjera bezbednosti i usaglašenosti proizvoda na tržištu je vršena primjenom proaktivnog i reaktivnog nadzora, u skladu sa odredbama Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakona o opštoj bezbednosti proizvoda, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakona o efikasnom korišćenju energije, Zakona o građevinskim proizvodima, podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovih propisa, kao i važećim standardima za kontrolisane grupe proizvoda.

Inspeksijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere označavanja i prateće dokumentacije i pregledom fizičkih karakteristika proizvoda, kao i laboratorijskim ispitivanjem, uz vršenje procjene rizika za pojedine proizvode.

U skladu sa Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu za 2020.godinu, ova inspekcija je kontrolisala sljedeće proizvode: proizvode sa aspekta energetske efikasnosti i eko-dizajna, zaštitne slušalice - antifoni, električne miksera, baštenski namještaj, rolere, profesionalne mesoreznice, PVC stolariju.

U produženom nadzoru proizvoda (iz prethodnih godišnjih programa za nadzor proizvoda na tržištu) kontrolisani su: dječja odjeća, dječja kolica, produžni kabl, dječja lampa, lampa, fen za kosu, punjač za mobilni telefon, električnapegla, pegla za kosu, električni aparat za kafu, električni toster, električni rešo, električna grijalica, električno kuvalo, svjetleći niz, ubodna testera, pomoćna sredstva za plutanje prilikom obuke u plivanju, zaštitne rukavice, bezbednosna obuća, dječje naočare za sunce, aerosolni raspršivači, skejtbord, biciklistička kaciga, agregati za beton, klima uređaji.

U reaktivnom nadzoru provjeravana su ukupno 266 proizvoda, i to: po obavještenjima iz RAPEX izvještaja - 118 proizvoda, po obavještenjima iz Regionalne mreže - 123 proizvoda, po obavještenjima inspektora iz nadzora - 14 proizvoda, po obavještenju Uprave carina - četiri proizvoda, po obavještenju proizvođača/distributera pet proizvoda, po prijavi privrednih subjekata jedan proizvod, po prijavi potrošača jedan proizvod.

U ovoj oblasti, u izvještajnom periodu, izvršeno je ukupno 565 inspeksijskih pregleda, od čega je u proaktivnom nadzoru, shodno Opštem programu nadzora proizvoda na tržištu (uključujući i produženi nadzor proizvoda), izvršeno 367 pregleda. U reaktivnom nadzoru izvršeno je 198 inspeksijskih pregleda, od čega 131 po RAPEX obavještenjima, 42 po obavještenjima iz Regionalne mreže, 14 po obavještenjima inspektora iz nadzora, četiri pregleda po obavještenju Uprave carina, pet po obavještenju proizvođača/distributera, jedan pregled po prijavi privrednih subjekata i jedan po prijavi potrošača.

U ovom periodu, utvrđeno je 207 nepravilnosti, od čega se 40 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda (plasiranje na tržište nebezbednih (opasnih) proizvoda), 143 nepravilnosti su se odnosile na povredu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti (131 nepravilnost - u promet su stavljeni proizvodi koji nijesu u skladu sa propisanim tehničkim zahtjevima, šest nepravilnosti – na tržište je stavljen proizvod za koji proizvođač nije sproveo propisani postupak ocjenjivanja usaglašenosti, izradio tehničku dokumentaciju, stavio znak usaglašenosti na proizvod u skladu sa propisom, šest nepravilnosti – neobezbjeđivanje propisane dokumentacije za proizvod), 11 nepravilnosti se odnosilo na povredu Zakona o efikasnom korišćenju energije (10 nepravilnosti - dobavljač proizvoda nije obezbijedio tehničku dokumentaciju, jedna nepravilnost - neispunjavanje zahtjeva u pogledu označavanja), dok se 13 nepravilnosti odnosilo na povredu Zakona o građevinskim proizvodima (10 nepravilnosti - na zahtjev nadležnog inspekcijskog organa nisu dostavljene sve informacije i dokumentacija potrebna za dokazivanje usaglašenosti građevinskog proizvoda sa izjavom o svojstvima i sa drugim zahtjevima u skladu sa ovim zakonom, tri nepravilnosti – proizvod ne prati izjava o svojstvima i tehnička dokumentacija).

Izvršeno je uzorkovanje proizvoda za laboratorijsko ispitivanje za tri vrste proizvoda (fen za kosu – jedna vrsta, električna pegla – dvije vrste). Rezultati ispitivanja pokazuju da proizvodi ne ispunjavaju standardom propisane zahtjeve.

Za šest vrsta proizvoda (električni rešo - dvije vrste, fen za kosu - dvije vrste, ručni mikser – jedna vrsta, električna pegla – jedna vrsta), koji su uzorkovani u prethodnoj godini, rezultati laboratorijskog ispitivanja ukazuju da proizvodi ne zadovoljavaju zahtjeve ispitnih metoda, u skladu sa standardima koji se odnose na predmetne proizvode.

Na tržištu Crne Gore, Tržišna inspekcija je pronašla 510 vrsta opasnih proizvoda, u količini od 28.521 komad i jednu vrstu u količini 25.000 kg:

Podaci iz tržišnog nadzora (bezbjednost proizvoda)

Naziv proizvoda	Vrsta proizvoda	Uvezeno (kom)	Na tržištu (kom)	Prodato (kom)	Ozbiljan rizik kom/vrsta	Opoziv proizvod a kom /vrsta	Neusaglašeni proizvodi kom/vrsta	Opasni proiz. bez ozbilj. Rizika kom/vrsta	Izvršeno usklađivanje
Dječja odjeća	39	911	911	/	911/39	/	/	/	/
Dječja kolica	2	2	2	/	/	/	2/2	/	/
Električni razvodnik	6	43	43	/	23/3	/	18/2	2/1	2/1
Pojačivač zvučnog signala	2	12	12	/	/	/	/	12/2	12/2
Produžni kabl	42	225	225	/	208/40	/	/	17/2	17/2
Podsklop za produžni kabl	3	14	14	/	9/2	/	/	5/1	5/1

Dvopolna priključnica	2	13	13	/	/	/	/	13/2	13/2
Dječja lampa	13	138	123	15	114/11	15/1	9/2	/	/
Lampa	21	66	66	/	29/4	/	/	37/17	37/17
LED sijalica	5	3.968	3.968	/	/	/	3.968/5	/	/
LED reflektor – svjetiljka	2	15	15	/	15/2	/	/	/	/
Električna friteza	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Fen za kosu	19	797	564	233	464/2	233/2	17/4	83/13	88/15
Power bank	5	8	8	/	/	/	8/5	/	/
Punjač za mobilni telefon	39	556	556	/	/	/	95/7	461/32	461/32
Punjač za baterije	1	2	2	/	/	/	/	2/1	2/1
Električna pegla	5	169	22	147	19/4	147/3	3/1	/	/
Pegla za kosu	1	20	20	/	/	/	/	20/1	20/1
Električni toster	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Električni rešo	4	46	32	14	15/2	14/1	/	17/2	17/2
Električno kuvalo	1	26	26	/	26/1	/	/	/	/
Aparat za bakin kolač	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Električni aparat za uništavanje insekata	4	426	316	110	50/2	110/2	/	266/2	266/2
Električni aparat za kafu	10	60	60	/	15/1	/	/	45/9	45/9
Električna grijalica	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električni mikser	17	60	60	/	/	/	7/1	53/16	41/11
Električni aparat za palačinke	1	1	1	/	/	/	/	1/1	1/1
Električni trotinet	3	5	5	/	/	/	/	5/3	5/3
Digitalna slavina	1	242	165	77	165/1	77/1	/	/	/
Svijetleći nizovi	57	1.814	1.750	64	925/26	64/4	/	825/31	825/31
Huverbord	2	8	8	/	/	/	/	8/2	8/2
Klima uređaj	8	1.022	970	52	1/1	52/1	969/7	/	/
Frižider	10	148	148	/	/	/	148/10	/	148/10

Kombinovan i frižider	2	43	43	/	/	/	43/2	/	43/2
Zamrzivač	1	32	32	/	/	/	32/1	/	32/1
Mašina za veš	1	1	1	/	/	/	1/1	/	1/1
Profesionalna mesoreznica	13	52	52	/	8/2	/	/	44/11	44/11
Ubodna testera	2	14	14	/	/	/	/	14/2	14/2
Laserski pokazivač	3	49	49	/	8/2	/	41/1	/	/
Pomoćna sredstva za plutanje prilikom obuke u plivanju	16	200	200	/	98/6	/	/	102/10	102/10
Aerosolni raspršivač	11	2.557	2.557	/	/	/	/	2.557/11	2.557/11
Baštenski namještaj	52	2.030	2.030	/	/	/	/	2.030/52	2.030/52
Skejtboard	1	3	3	/	/	/	/	3/1	3/1
Roleri	11	745	745	/	/	/	/	745/11	745/11
Dječje naočare za sunce	11	172	172	/	27/1	/	/	145/10	145/10
Bezbednosna obuća	2	109	109	/	/	/	/	109/2	109/2
Zaštitne rukavice	20	461	461	/	223/12	/	238/8	/	9/3
Zaštitne maske	5	10.867	10.867	/	/	/	10.867/5	/	22/2
Biciklistička kaciga	13	588	588	/	/	/	/	588/13	588/13
Štitnici sluha	9	184	184	/	/	/	/	184/9	184/9
Mišolovka	1	267	267	/	/	/	/	267/1	267/1
Agregat za beton	1	25.000kg	25.000kg	/	/	/	25.000kg/1	/	25.000kg/1
Prozori	7	34	34	/	/	/	34/7	/	34/7
Ukupno:	511	29.233+ 25.000 kg	28.521+ 25.000 kg	712	3.353/164	712/15	16.500/71+ 25.000 kg/1	8.668/27 5	8.950/298+ 25.000kg/1

Privrednim subjektima je naloženo povlačenje sa tržišta i trajna zabrana prometa 212 vrsta opasnih i neusaglašenih proizvoda, u količini od 19.571 komad (za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik ukupno 164 vrste, u količini od 3.353 komada, za neusaglašene proizvode ukupno 43 vrste, u količini od 16.206 komada, za opasne proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, ukupno pet vrsta, u količini od 12 komada).

Za 15 vrsta opasnih proizvoda, u količini od 712 komada naložena je mjera opoziva proizvoda od potrošača (svijetleći nizovi, fen za kosu, dječja lampa, električni rešo, električna pegla, aparat za uništavanje insekata, digitalna slavina, klima uređaj). Obavještenja o opozivu su objavljena preko dnevnih novina i isticanjem istih na vidnom mjestu u objektu.

Za opasne proizvode sa ozbiljnim rizikom i neusaglašene proizvode koji su povučeni sa tržišta i čiji je promet trajno zabranjen, sprovedena je mjera uništenja za 73 vrste u količini od 1.271 komad (produžni kabl, električni razvodnik, električna pegla, električni rešo, električno kuvalo, električni mikser, fen za kosu, dječja lampa, dječje naočare za sunce, laserski pokazivač, punjači za mobilne telefone, dječja odjeća, svijetleći nizovi, zaštitne rukavice, pomoćna sredstva za plutanje prilikom obuke u plivanju) i to za opasne proizvode koji predstavljaju ozbiljan rizik ukupno 61 vrsta, u količini 1.000 komada i za neusaglašene proizvode ukupno 12 vrsta, u količini 271 komad.

Po nalogu inspektora, proizvođaču/distributeru vraćene su 93 vrste opasnih proizvoda sa ozbiljnim rizikom u količini od 1.682 komada (lampa, LED reflektor – svjetiljka, laserski pokazivač, dječja kolica, dječja odjeća, električni mikser, aparat za uništavanje insekata, fen za kosu, električni rešo, produžni kabl, podsklop za produžni kabl, električni razvodnik, digitalna slavina, svijetleći nizovi, zaštitne rukavice) i 34 vrste neusaglašenih proizvoda, u količini 1.348 komada (punjač za mobilni telefon, power bank, roleri, dječje naočare za sunce, zaštitne maske, klima uređaj).

Za opasne proizvode koji ne predstavljaju ozbiljan rizik i neusaglašene proizvode 298 vrsta, u količini od 8.950 komada i jedna vrsta u količini 25.000kg, do otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti, naložena je privremena zabrana prometa (za opasne proizvode, koji ne predstavljaju ozbiljan rizik, ukupno 270 vrsta, u količini od 8.656 komada, za neusaglašene proizvode ukupno 28 vrsta, u količini od 294 komada i jedna vrsta, u količini od 25.000kg). Nakon otklanjanja utvrđenih neusaglašenosti, ovi proizvodi vraćeni su u promet.

Pored preduzimanja propisanih mjera i radnji, u svim slučajevima u kojima su nađeni opasni proizvodi, inspektori su preko sistema za praćenje opasnih proizvoda obavještavali Kontakt tačku, koja objedinjava informacije o opasnim proizvodima i prosljeđuje ih nadležnoj inspekciji i Upravi carina.

Kontrolisani subjekti su pokazali potreban nivo saradnje u izvršavanju mjera koje su inspektori nalagali, u cilju povlačenja opasnih proizvoda sa tržišta i opoziva od potrošača.

Shodno Memorandumu o saradnji, Tržišna inspekcija je nastavila uspješnu saradnju u oblasti tržišnog nadzora, i u tom smislu redovno dostavljala Upravi carina skraćene ček liste za proizvode, koji su bili obuhvaćeni Opštim programom nadzora proizvoda na tržištu. Takođe, ova inspekcija, kao Kontakt tačka u nacionalnom sistemu za brzu razmjenu podataka o opasnim proizvodima, a shodno potpisanom Memorandumu, redovno je koristila bazu podataka IT sistema Uprave carina.

Kao Kontakt tačka Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koji predstavljaju rizik, Tržišna inspekcija je sa zemljama u regionu (Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Albanija i Kosovo) razmjenjivala informacije o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu. U izvještajnoj godini Kontakt tačka je kroz ovaj sistem prosljedila notifikacije za 45 nađenih opasnih proizvoda na tržištu Crne Gore, dok je iz zemalja regiona primila notifikacije za 216 proizvoda.

Tržišna inspekcija je redovno informisala javnost o nađenim opasnim proizvodima objavljivanjem istih na web stranici www.potrosac.me.

Intelektualna svojina: U oblasti zaštite prava intelektualne svojine, Tržišna inspekcija je sprovodila nadzor po službenoj dužnosti i po zahtjevima nosilaca prava intelektualne svojine, sa ciljem da se spriječi neovlašćeno korišćenje i zloupotreba tih prava.

Izvršeno je ukupno 848 inspeksijskih pregleda, u kojim je utvrđeno ukupno 12 nepravilnosti.

Po službenoj dužnosti izvršeno je 266 inspeksijskih pregleda, a po zahtjevima 582.

Od ukupnog broja inspeksijskih pregleda, 78 je izvršeno u oblasti *autorskog i srodnih prava* i 770 u oblasti *prava industrijske svojine*.

Svi inspeksijski pregledi u oblasti *autorskih i srodnih prava* izvršeni su po službenoj dužnosti, a utvrđeno je devet nepravilnosti u oblasti korišćenja računarskih programa. U cilju otklanjanja navedenih nepravilnosti i sprečavanja daljeg kršenja propisa, inspektori su izrekli devet ukazivanja.

U oblasti *prava industrijske svojine* izvršeno je ukupno 770 inspeksijskih pregleda, od čega 188 po službenoj dužnosti, 580 po opštim zahtjevima i dva po pojedinačnim zahtjevima. U izvršenim inspeksijskim pregledima utvrđene su tri nepravilnosti, koje se se odnosile na neovlašćeno korišćenje robnog znaka/žiga. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti donesena su tri rješenja o privremenom oduzimanju robe. Privremeno je oduzeta roba u vrijednosti od 772,50€ (osam košulja, pet majica, sedam džempera, 10 trenerki i ručni sat), o čemu su obaviješteni nosioci prava, koji su protiv tih trgovaca pokrenuli postupke kod nadležnih sudova. Za učinjene prekršaje inspektori su izdali četiri prekršajna naloga, u vrijednosti od 3.200,00€. Podnesen je i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Inače, u izvještajnom periodu, Tržišnoj inspekciji je podnijeto ukupno šest zahtjeva za zaštitu prava intelektualne - industrijske svojine, i to: četiri opšta zahtjeva, koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („David Jones”, „Hugo Boss”, „Gilette” i „Nike”) i dva pojedinačna zahtjeva koji su se odnosili na zaštitu znaka/žiga robne marke („Puma” i „Munchen”).

Povreda žiga je utvrđena kod robnih marki: „Puma”, „Nike” i „Hugo Boss”.

Shodno planu aktivnosti radne grupe za organizovanje i sprovođenje zajedničkih akcija usmjerenih na sprečavanje i suzbijanje vršenja povreda prava intelektualne svojine, kao

i Programa sprovođenja za 2020.godinu, organizovane su zajedničke akcije pod nazivom „Dani zajedničke akcije“, u cilju primjene propisa iz oblasti zaštite prava intelektualne svojine, sa posebnim osvrtom na krivotvorenu robu. U ovim aktivnostima učestvovali su tržišni inspektori i inspektori Odsjeka za suzbijanje privrednog kriminaliteta. Zajedničke aktivnosti sprovedene su na području opština Podgorica i Bar.

Kontrola poštovanja privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa: Tržišna inspekcija je u periodu od 16.03 - 02.07.2020.godine sprovodila pojačani inspeksijski nadzor, sa aspekta primjene mjera iz Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog Koronavirusa, i tom prilikom utvrdila 195 nepravilnosti, za čije je otklanjanje izrečeno isto toliko mjera ukazivanja.

U periodu od 02.07 - 31.12.2020.godine, Tržišna inspekcija je sprovodila pojačani inspeksijski nadzor u dijelu nepoštovanja mjera iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i utvrdila 21 nepravilnost u oblasti trgovine i zanatstva, čije otklanjanje je naloženo donošenjem rješenja u svim tim slučajevima.

Za utvrđene prekršaje izdato je 36 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 25.650,00€.

Podnesen je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Tržišna inspekcija je sprovodila i pojačani nadzor u oblasti ugostiteljstva (po ovlaštenju) i tom prilikom utvrdila tri nepravilnosti, za čije otklanjanje su donesena tri rješenja. Za utvrđene prekršaje izdato je šest prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 7.500,00€.

Postupanje po inicijativama: Tržišna inspekcija je u izvještajnom periodu primila ukupno 1.622 inicijative (prijave, žalbe, zahtjevi), od čega je 880 žalbi potrošača. Ostale inicijative (742) su podnesene od strane organa/institucija (56), privrednih subjekata (43), i fizičkih lica (643).

U 880 primljenih žalbi potrošača prijavljene su 893 nepravilnosti, koje se odnose na: cijene (253), nedostatak na robi (231), nedostatak kod usluge (206), prigovor za ostvarivanje prava iz garancije (64), dok su se ostale (139) odnosile na uskraćivanje prava potrošaču na kupovinu proizvoda u tačnoj mjeri i količini, na kupovinu proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, na tačne podatke o proizvodu, ili je potrošaču obustavljeno pružanje javne usluge isključenjem sa distributivne mreže u toku postupka u kojem se račun osporava, neobezbjedivanje potrebne dokumentacije koja prati robu u prometu, neisporučivanje plaćene robe, uslovljavanje potrošača prilikom kupovine proizvoda, nevraćanje kusura u apoenima manjim od pet centi, naplaćivanje kesa za nošenje sa logotipom firme i dr.

Preko Centralnog informacionog sistema za zaštitu potrošača (www.potrosac.me), zaprimljene su 223 žalbe potrošača i tri pitanja potrošača, na koje je Tržišna inspekcija dala odgovor.

Po inicijativama, kojih je bilo 742, prijavljeno je 750 nepravilnosti, koje su se odnosile na: nelegalan rad (234), neizdavanje računa o kupovini proizvoda (183), neisticanje

obavještenja o robi (122), neisticanje cijena i obmanjujuće oglašavanje (62), a ostalo (149) se odnosilo na promet robe bez dokaza o porijeklu, neisticanje firme na prodajnom objektu, nepoštovanje radnog vremena, prodaju robe na trotoaru ispred objekta, nepoštenu poslovnu praksu, neoznačavanje polovne robe u prometu, kvalitet goriva, zahtjeve za davanje mišljenja i dr.

Od ukupno 1.622 primljene inicijative (uključujući i žalbe potrošača), 57 je proslijeđeno drugom nadležnom organu na postupanje, dok je u 65 slučajeva podnosilac odustao od podnesene prijave, tako da je Tržišna inspekcija postupila po 1.500 inicijativa koje su riješene na sljedeći način: povraćaj novca (86 slučajeva), zamjena robe za novu (71 slučaj), otklanjanje nedostatka na robi (24 slučaja), smanjenje cijene (15 slučajeva), a u 202 slučaja inicijative su riješene na drugi način (potrošaču omogućena kupovina proizvoda u tačnoj mjeri i količini; potrošaču omogućena kupovina proizvoda po objavljenim uslovima prodaje, potrošaču su obezbijeđeni tačni podaci o proizvodu, potrošaču je omogućeno pružanje javne usluge priključenjem na distributivnu mrežu u toku postupka u kojem se račun osporava, potrošaču je predata dokumentacija koja prati robu u prometu, potrošaču je isporučena plaćena roba; potrošaču je vraćen kusur u apoenima manjim od pet centi). U 48 slučajeva inicijativa je djelimično prihvaćena, u 37 slučajeva inspektori su uputili potrošača da svoje pravo zaštite zatraži u sudskom postupku, dok su u 950 slučajeva inspektori inicijative odbili kao neosnovane, a u 67 slučajeva inspektori su dali mišljenje.

Za utvrđene nepravilnosti (446) inspektori su preduzeli mjeru ukazivanja u 185 slučajeva, po kojima su subjekti nadzora postupili, a u 261 slučaju je doneseno rješenje za otklanjanje nepravilnosti. Izdato je 500 prekršajnih naloga i podnijeta su četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ostale aktivnosti

Registar prijava trgovine: U skladu sa Zakonom o unutrašnjoj trgovini i Pravilnikom o sadržini prijave trgovine i registra za vođenje evidencije trgovaca, Tržišna inspekcija vodi Registar prijava trgovine (za trgovinu za koju posebnim zakonom nije propisana drugačija procedura za početak obavljanja djelatnosti). Prijave su zaprimane i evidentirane u svim kancelarijama Tržišne inspekcije u Crnoj Gori, od strane inspektora po utvrđenom rasporedu, a u kancelariji u Podgorici to je bila obaveza dežurnog inspektora. Tokom izvještajne godine, primljeno je ukupno 1.018 prijava trgovine i 450 prijava o promjeni podataka koje se odnose na odjavu trgovine. Na kraju 2020. godine, broj aktivnih prijava trgovine u registru prijava je 32.229.

Kontakt tačka sistema za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima: Tržišna inspekcija je kontakt tačka ovog sistema, u koji je uključeno više inspekcija (koje se bave nadzorom na tržištu) Uprave za inspekcijske poslove i drugih organa (Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo kapitalnih investicija, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove), kao i Uprava carina. Sistem funkcioniše u skladu sa

Uredbom o načinu rada sistema brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik. Tržišna inspekcija, kao Kontakt tačka sistema, pratila je podatke o opasnim proizvodima, koji su se nedjeljno objavljivali u bazi podataka RAPEX sistema, dostavljala relevantne informacije drugim organima tržišnog nadzora i razmjenjivala podatke sa Upravom carina, dok je u dijelu svoje nadležnosti tržišnog nadzora vršila provjeru eventualnog prisustva opasnih proizvoda na tržištu (više podataka u dijelu *Bezbjednost proizvoda*). Treba istaći da još uvijek sve inspekcije nijesu aktivne u ovom sistemu.

Internet stranica: Tržišna inspekcija, preko svog Web sajta (www.ti.gov.me), plasira razne informacije u vezi sa sprovođenjem nadzora iz svoje nadležnosti. Preko ovog sajta potrošači su se mogli informisati o svojim pravima prilikom kupovine robe i usluga, kao i o načinu njihovog ostvarivanja i zaštite. Na pripremljenom obrascu mogli su dostaviti žalbu, postaviti pitanje, obavijestiti o nepravilnostima na tržištu i dati druge inicijative. Web sajt koristili su i poslovni subjekti, kako bi se informisali o propisanim obavezama u vršenju djelatnosti, u kojima je nadležna Tržišna inspekcija, postavljali su pitanja i tražili mišljenja od značaja za njihovu djelatnost.

Koordinaciono tijelo za tržišni nadzor: Tržišna inspekcija obavlja administrativno-tehničke poslove za ovo tijelo. U izvještajnom periodu održane su tri sjednice (online), na kojima su razmatrana pitanja iz nadležnosti ovog tijela, utvrđena Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu i Odlukom o obrazovanju ovog tijela. Na sjednicama su razmatrani predlog Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu za 2021.godinu i Izvještaj o realizaciji Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu, za 2019.godinu. Takođe, razmatrani su i Izvještaj o radu Koordinacionog tijela za 2019.godinu i Izvještaj o radu sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima za 2019.godinu. Na XI sjednici (on line), održanoj 28.12.2020.godine usvojen je Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2021.godinu, koji je objavljen na web sajtu Uprave za inspeksijske poslove i Tržišne inspekcije. Ovo tijelo je, uz podršku AIM projekta, učestvovalo u pripremi Predloga Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu.

Tržišna inspekcija, preko svojih predstavnika, aktivno učestvuje u pregovaračkom procesu. Članstvom u tri radne grupe za pripremu pregovora, čini dio pregovaračkog tima za poglavlja 1, 7 i 28. U vezi sa tim, redovno je izvještavala o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaju o napretku.

Tržišna inspekcija je, u izvještajnom periodu, uglavnom realizovala planirane aktivnosti uprkos novonastalim okolnostima usljed pojave zarazne bolesti COVID 19, gdje je morala usmjeriti znatan dio svojih aktivnosti. Uz kontrolu poštovanja privremenih mjera, nadzor je bio usmjeren i na kretanje maloprodajnih cijena proizvoda na tržištu, posebno u početnom periodu pandemije, kako bi se preduprijedile određene negativne posljedice na tržištu, koje se mogu pojaviti usljed ovakve situacije. Zbog usmjeravanja pažnje na

pomenute segmente, zabilježen je drugačiji odnos u podacima po određenim parametrima. Tako je, u ovoj u odnosu na prethodnu godinu, povećan broj inspekcijskih kontrola, u odnosu na broj utvrđenih nepravilnosti, kao i na broj preduzetih upravnih i prekršajnih mjera.

Za podizanje nivoa efikasnosti inspekcijskog nadzora, potrebno je dalje unapređivati pravni okvir, kadrovske i tehničke resurse, saradnju organa i saradnju sa privrednim subjektima i potrošačima i njihovim asocijacijama. Takođe, potrebno je nastaviti sa inicijativama za izmjenu i dopunu pojedinih propisa, pri čemu, između ostalog, treba imati na pažnji i činjenicu da se razne vrste djelatnosti - usluga obavljaju po privatnim kućama, stanovima, garažama (zbog čega ih nije moguće staviti pod inspekcijski nadzor), dok pojedine usluge nijesu ni predmet propisa, što sve ukupno otežava suzbijanje sive ekonomije u ovim oblastima.

Treba nastaviti sa podmlađivanjem inspekcije, imajući u vidu da je jedan broj inspektora pred penzijom i da još uvijek nije popunjen planirani broj inspektora u tehničkom nadzoru (kontrola bezbjednosti proizvoda na tržištu), pri čemu je neophodno voditi računa o potrebnim specijalističkim zanimanjima. S obzirom na do sada podmlađeni sastav inspekcije, (zamjena penzionisanih inspektora u proteklom periodu), potrebno je nastaviti i pojačati edukaciju, posebno na teme koje će omogućiti usvajanje specijalističkih znanja za pojedine oblasti.

Navedeno jačanje resursa, uz unapređivanje neophodnih sredstava za rad (adekvatan kancelarijski prostor i tehnička sredstva), te Jedinostveni informacioni sistem, koji će u narednom periodu biti stavljen u funkciju, zajedno sa kontrolnim listama za sve propise, metodologijom analize rizika i registrima subjekata/objekata, omogućiće podizanje efikasnosti i efektivnosti inspekcijskog nadzora.

2. Turistička inspekcija

Od ukupno sistematizovanih 28 radnih mjesta za inspektore, popunjeno je 25, uključujući i glavnog inspektora (pravni fakultet - osam, ekonomski - sedam, prirodno-matematički - šest, turistički - tri i antropološki - jedan). Od ukupnog broja zaposlenih, osam je sa mjestom rada u Podgorici, Cetinju i Danilovgradu, dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Bijelo Polje - 1, Kolašin i Mojkovac - 1, Petnjica, Rožaje - 1 Berane, Andrijevića i Plav - 1, Žabljak i Pljevlja - 1, Nikšić, Plužine i Šavnik - 2, Ulcinj - 2, Bar - 1, Budva - 2, Tivat - 1, Kotor - 1, Herceg Novi - 2 i Plav i Gusinje - 1.

Nadležnosti

Pored Zakona o turizmu i ugostiteljstvu i više od 20 pravilnika donijetih na osnovu njega, turistički inspektori kontrolišu i sprovođenje sljedećih zakona: Zakon o skijalištima, Zakon

o raftingu, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o autorskom i srodnim pravima, Zakon o primjeni propisa kojima se uređuje zaštita prava intelektualne svojine, Zakon o zabrani diskriminacije, Zakon o kretanju lica sa invaliditetom uz pomoć psa pomagača.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini, Turistička inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, zasnovanim i na strateškim dokumentima Vlade, kao npr. Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021 i Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije (dok Strategija razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine i Plan za pripremu ljetnje turističke sezone za 2020. godinu, zbog poznatih okolnosti, nijesu bili u fokusu aktivnosti), kao i po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Turistička inspekcija je, u oblasti turizma i ugostiteljstva, izvršila ukupno 7.736 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 1.300 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	7.736
- redovni	6.999
- po inicijativi	644
- kontrolni	93
Broj utvrđenih nepravilnosti	1.300
Broj ukazivanja	787
Broj rješenja	54
Broj prekršajnih naloga	553
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	346.020,00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	87
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima, inspektori su utvrdili 1.300 nepravilnosti, i to: 1.257 u oblasti ugostiteljstva i 43 u oblasti turističke djelatnosti.

Preduzete upravne mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su, u 787 slučajeva, izrekli mjeru ukazivanja i izdali 54 rješenja, od čega četiri o otklanjanju nepravilnosti i 50 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti (od kojih su 33 rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti pečaćenjem).

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini, od 54 donesenih rješenja, 21 rješenje je izvršeno dobrovoljno, a 33 rješenja administrativnim putem.

Podnijeta je jedna žalba na rješenje, po kojoj je drugostepeni organ isto poništio.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 553 prekršajna naloga, u ukupnom novčanom iznosu od 346.020,00€, od čega:

- pravnom i odgovornom licu u pravnom licu 417 naloga, u ukupnom iznosu od 309.420,00€,
- preduzetniku 94 naloga, u iznosu od 28.200€ i
- fizičkom licu 42 prekršajna naloga, u iznosu od 8.400€.

U izvještajnom periodu naplaćeno je ukupno 240 prekršajnih naloga, što je 43,76% od broja izdatih. Za 147 prekršajnih naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje, dok za 141 prekršajni nalog do kraja izvještajne godine nije istekao rok za naplatu.

Turistički inspektori su za 25 prekršajnih naloga (koji su postali konačni i izvršni) podnijeli naredbe o prinudnoj naplati Centralnoj banci i poslovnim bankama.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 87 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, kojima je obuhvaćeno 87 prekršaja). Protiv pravnog lica (i odgovornog lica u pravnom licu) podnijeto je 70 zahtjeva, 14 zahtjeva je podneseno protiv fizičkog lica i tri zahtjeva protiv preduzetnika.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su 94 zahtjeva uključujući i 48 zahtjeva iz prethodnog perioda (54 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 40 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 67 kazni (od kojih 25 ispod minimuma) u ukupnom iznosu od 66.115,00€ (sa troškovima postupka). U 17 slučajeva doneseno je rješenje o oslobađanju, u dva slučaja izrečena je opomena, dok je u pet slučajeva postupak obustavljen (od čega u dva zbog zastare) a u tri slučaja prekršajni nalog stavljen je van snage.

Na rješenja suda za prekršaje, u izvještajnom periodu, podnijete su ukupno 23 žalbe, od čega je 19 bilo od strane Uprave i četiri od subjekta nadzora. Viši sud je postupao i donio rješenje po 14 žalbi podnijetih od strane Uprave (12 žalbi je usvojeno, a u dva slučaja prvostepena rješenja su preinačena). Kada su u pitanju žalbe subjekata nadzora (4), Viši sud je donio rješenja po kojima je dvije žalbe usvojio i preinačio prvostepena rješenja, a u dva slučaja žalba je odbijena.

Viši sud za prekršaje je u izvještajnoj godini vodio postupak i po osam žalbi podnijetih u 2019.godini, od kojih je sedam podnijeto od strane Uprave (pet žalbi je odbijeno, a po dvije je postupak u toku), dok je jedna podnesena od strane subjekta nadzora (koja je odbijena).

Nadzor po oblastima

Ugostiteljstvo: Kada je u pitanju ugostiteljska djelatnost, posebna pažnja je posvećena primjeni odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (nošenju zaštitne maske od strane zaposlenog osoblja i gostiju, poštovanju fizičke distance i upotrebi

dezinfekcionih sredstava); poštovanju odredbi Zakona o turizmu i ugostiteljstvu (posjedovanju odobrenja za rad za odgovarajuću vrstu ugostiteljske djelatnosti, izdavanju fiskalnih računa gostima, posjedovanju normativa namirnica za usluge hrane i pića, naplatu usluga u skladu sa važećim cjenovnikom, evidenciju gostiju kod ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja), kao i poštovanje zakonskih odredbi Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru i isticanje propisanih oznaka o zabrani pušenja) i dr.

Nadzor ugostiteljskih objekata vršen je kontinuirano, ali, za razliku od prethodne godine, nijesmo imali organizovane pojačane aktivnosti tokom ljetnje turističke sezone, zbog novonastale situacije sa virusom COVID – 19.

Nepravilnosti u oblasti ugostiteljstva (1.257) odnosile su se na:

Nepravilnost	Broj
nepoštovanje Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti	163
neispunjavanje minimalno-tehničkih uslova	248
neutvrđeni ili neistaknuti cjenovnici usluga	61
neutvrđeni normativi hrane i pića	43
rad bez odobrenja	44
nevođenje knjige žalbi	188
neisticanje vrste i kategorije objekta	25
neposjedovanje obavještenja o svojstvima, kvalitetu, deklaraciji i sl.	3
neizdavanje fiskalnih računa	21
nedržanje odobrenja za rad u objektu	28
neistaknuta tabla sa oznakom kategorije	5
neposjedovanje akta o kategorizaciji u ugostiteljskom objektu	4
neobavještanje nadležnog organa o privremenom/trajnom prestanku obavljanja djelatnosti	1
neisticanje iznosa boravišne takse	92
neosiguranje gostiju	6
neažurno vođenje knjige domaćih i stranih gostiju	5
neobavještanje nadležnog organa o promjeni podataka	1
neisticanje oznake „zabranjeno točenje alkohola maloljetnim licima“	14
nepriimanje zakonskih sredstava plaćanja	18
javno oglašavanje suprotno rješenju o obavljanju djelatnosti	2
neuredne prostorije	2
duvanski proizvodi	276
ostalo	7
Ukupno	1.257

Tokom 2020. godine, zbog neposjedovanja odobrenja za obavljanje ugostiteljske djelatnosti, izdato je 41 rješenje o zabrani rada, od kojih se 33 odnosi na pečačenje objekata. Ostalih osam rješenja o zabrani odnosi se na ugostiteljske objekte koji nijesu mogli biti zapečaćeni, kao što su: ugostiteljski objekti u kojima se obavlja i druga djelatnost (pekare, igre na sreću, trgovinska djelatnost). Za ovaj prekršaj inspektori su izdali 48 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 26.100,00€ i podnijeli tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Najveći broj nepravilnosti (574), po osnovu nepoštovanja Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, odnosi se na: neispunjenost minimalno-tehničkih uslova; neutvrđene, neistaknute i cjenovnike nedostupne gostima, kao i različito iskazane cijene usluga u cjenovniku, u odnosu na registar kasu. Jedan broj ugostitelja, koji je pružao usluge smještaja, nije istakao iznos boravišne takse i osiguranja u cjenovniku usluga (92), a gosti su uredno platili taksu, zajedno sa cijenom smještaja. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti inspektori su izdali 35 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 11.400,00€.

U 43 slučajeva inspektori su konstatovali da nijesu utvrđeni normativi hrane, pića i napitaka koji su se usluživali u ugostiteljskim objektima. Naime, ovi proizvodi su usluživani gostima, u količini koja je bila ispod one koja je iskazana u zvaničnim normativima i cjenovnicima. Za ovaj prekršaj, inspektori su izdali četiri prekršajna naloga, u ukupnom iznosu od 700,00€.

Po osnovu Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Turistička inspekcija je u izvještajnoj godini izvršila 2.610 kontrola, pri čemu je konstatovano 276 nepravilnosti, koje su sankcionisane sa 209 prekršajnih naloga, u novčanom iznosu od 55.920,00€. Inspektori su podnijeli i 42 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Nepravilnosti su se odnosile na konzumiranje duvanskih proizvoda u zatvorenom prostoru ugostiteljskog objekta ili neisticanje oznake o zabrani upotrebe duvanskih proizvoda.

U martu 2020.godine, Turistička inspekcija je dobila ovlašćenja da vrši nadzor poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, u dijelu: nošenja zaštitnih maski od strane zaposlenog osoblja i gostiju, poštovanja fizičke distance i upotrebe dezinfekcionih sredstava. Po osnovu utvrđenih nepravilnosti, inspektori su izdali 119 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 223.150,00€ i podnijeli 31 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Turističke usluge: Kada je u pitanju turistička djelatnost, nadzor je bio usmjeren na: posjedovanje odobrenja za rad, ispunjenost minimalno-tehničkih uslova i organizovanje spasilačke službe na kupalištima; nadzor turističkih agencija u dijelu: obezbjeđenja garancije banke ili osiguravajuće kuće za slučaj nastanka i nadoknade štete putniku, na zaključivanje ugovora između turističkih agencija i putnika, pružanje usluga prema utvrđenom programu putovanja; kao i na nadzor skijališta u dijelu: ispunjenosti minimalno-tehničkih uslova, signalizacije i obilježavanja staza, evidencije povreda korisnika usluga, osiguranja gostiju i pružanja usluga ski-škola.

U oblasti turističke djelatnosti (turističke agencije, kupališta, skijališta) utvrđene nepravilnosti (43) su se odnosile na sljedeće:

Nepravilnost	Broj
rad bez odobrenja	12
neorganizovanje spasilačke službe	1
nezaključeni ugovori sa trećim licima	2
neistaknut QR kod, naziv i sjedište turističke agencije	3
oglašavanje i reklamiranje	2
nezaključen ugovor o posredovanju	1
neisticanje cjenovnika usluga	1
nevođenje evidencije o realizovanim putovanjima	11
nevođenje knjige žalbi	6
isticanje reklame u zaštitnoj zoni na skijalištima	1
ostalo	3
UKUPNO	43

Svim zakupcima kupališta, koji nijesu posjedovali ugovor zaključen sa JP za upravljanje morskim dobrom i odobrenje za rad od nadležnog opštinskog organa, izdato je devet rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti i 13 prekršajnih naloga, u ukupnom iznosu od 4.800,00€.

U nadzoru rada turističkih agencija, posebna pažnja je posvećena vođenju evidencije o organizovanim putovanjima i realizovanim izletima, shodno pravilniku koje propisuje Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektori su izdali dva prekršajna naloga, u iznosu od 2.500,00 eura i podnijeli četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Pored navedenog, inspektori su postupali po inicijativama građana koji nijesu realizovali svoja putovanja zbog situacije sa koronavirusom, pa su nalagali vlasnicima turističkih agencija da postignu dogovor sa oštećenim licima, na način da nerealizovano putovanje zamijene novim aranžmanom ili vrate novac do kraja 2021.godine, što je propisano i novim zakonskim odredbama. Shodno tome, posebna pažnja je posvećena zaključivanju ugovora između turističke agencije i putnika.

Tokom zimske turističke sezone, na svakom skijalištu bio je prisutan po jedan inspektor, koji je pratio stanje na skijalištu, preduzimao mjere prema prekršiocima i uticao da se uočene nepravilnosti otklone. Takođe, u svakom ski-centru vidno je bio istaknut plakat sa natpisom: “**TURISTIČKA INSPEKCIJA U FUNKCIJI SKI-GOSTA**“ sa brojem telefona dežurnog inspektora, tako da su posjetoci mogli da kontaktiraju inspektora odmah po nastanku problema, obrazlože svoje nezadovoljstvo i ostvare prava, koja im pripadaju kao korisnicima ski-usluga.

Postupanje po inicijativama: Prioritet u radu Turističke inspekcije predstavljale su inicijative - žalbe/primjedbe gostiju, građana i svih nezadovoljnih korisnika usluga, koji su tokom 2020.godine dali ukupno 644 primjedbe na rad ugostiteljskih i turističkih subjekata. Najveći broj primjedbi odnosio se na nepoštovanje odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (256); prisustvo "sive ekonomije" na tržištu (postojanje nelegalnih ugostiteljskih objekata -111, neizdavanje fiskalnih računa - 85, kvalitet pružene usluge turističkih agencija - 16, neistaknute cijene - 5, rad plovniha objekata bez odobrenja - 4); rad zakupaca kupališta (31); konzumiranje duvanskih proizvoda u ugostiteljskim objektima (95) i ostalo (41). Od ukupnog broja primljenih žalbi, 92 nijesu bile u nadležnosti Turističke inspekcije, već su iste proslijeđene nadležnim organima na dalje postupanje.

Ostale aktivnosti

Turistička inspekcija je, preko glavnog inspektora ili inspektora, učestvovala u radnoj grupi za pripremu izmjena i dopuna Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, u radnoj grupi za praćenje mjera iz Šengenskog akcionog plana, koji se odnosi na planinski turistički saobraćaj sa susjednim zemljama, kao i u Komisiji za dodjelu oznake „SAFE TRAVELS“. Takođe, predstavnik inspekcije je povremeno prisustvovao sastancima Operativnog štaba za inspeksijsku kontrolu, koji je formiran u vrijeme pandemije COVID – 19.

Tokom 2020. godine nijesu organizovane pojačane radne aktivnosti inspektora tokom ljetnje turističke sezone, već je rad organizovan u skladu sa novonastalom situacijom, vezano za pandemiju COVID -19. Rad inspektora je organizovan u skladu sa režimom rada ugostiteljskih objekata, koji je propisivalo NKT za suzbijanje zaraznih bolesti. Akcioni plan ljetnje turističke sezone nije realizovan, što se odrazilo i na strukturu ostvarenih rezultata, odnosno preduzetih mjera i radnji. Naime, prethodnih godina najveći broj utvrđenih nepravilnosti, preduzetih mjera i radnji, odnosio se na: rad zakupaca kupališta, spasilačke službe, privremenih ugostiteljskih objekata, plovniha objekata i turističkih vodiča, a ove godine na nepoštovanje zdravstvenih mjera koje propisuje NKT. Turistička inspekcija je svojim aktivnostima i preduzimanjem mjera iz okvira svojih nadležnosti i ovlašćenja doprinijela da ugostitelji prilagode svoj rad naloženim mjerama, a samim tim i zaštiti života i zdravlja svih građana.

U cilju unapređivanja nadzora u oblasti turizma i ugostiteljstva, potrebna je dalja edukacija turističkih inspektora i njihovo tehničko opremanje. Pojava novih oblika obavljanja turističkih djelatnosti, savremeni način komunikacije sa posjetiocima, kao i razvoj informacionih tehnologija u svim oblastima, pa i u oblasti turizma, dodatno potkrepljuju potrebu usavršavanja rada inspektora. Bilo bi korisno uspostaviti saradnju sa inspekcijama iz regiona i drugih država, kao i realizovati posjetu sajmovima turizma. U cilju podsticanja inspektora na bolje rezultate rada, potrebno je uspostaviti određene oblike stimulacije

3. Inspekcija rada

Inspekcija rada vrši nadzor u okviru dvije grupe poslova: Grupa poslova za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i Grupa poslova za oblast zaštite i zdravlja na radu. Broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore rada je 53, i to: 37 za oblast radnih odnosa, uključujući i glavnu inspektorku i 16 za oblast zaštite i zdravlja na radu. Zaposlena su ukupno 42 inspektora, od čega je 32 za oblast radnih odnosa, uključujući i glavnu inspektorku (svi dipl. pravnici) i 10 za oblast zaštite i zdravlja na radu (dipl. ing. različitih tehničko-tehnoloških struka). Od ukupnog broja zaposlenih inspektora rada, 13 je sa mjestom rada u Podgorici (glavna inspektorka rada, devet inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i tri inspektora rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), dok su ostali raspoređeni u drugim gradovima: Cetinje 1 (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Nikšić 4 (tri inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Budva 2 (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa izapošljavanja, Ulcinj 2 (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja), Bar 3 (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Tivat 2 (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Herceg Novi 3 (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Bijelo Polje 4 (tri inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Mojkovac 1 (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Berane 3 (dva inspektora rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu), Rožaje 1 (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja), Plav 1 (jedan inspektor rada za oblast radnih odnosa), Pljevlja 2 (jedan inspektor za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i jedan inspektor rada za oblast zaštite i zdravlja na radu).

Nadležnosti

Inspekcija rada sprovodi nadzor nad primjenom: Zakona o radu, Zakona o strancima, Zakona o štrajku, Zakona o reprezentativnosti sindikata, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, Zakona o volonterskom radu, Zakona o zabrani zlostavljanja na radu, Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Zakona o zabrani diskriminacije, Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu, Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe, Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti. Ova inspekcija vrši i nadzor nad primjenom Opšteg kolektivnog ugovora, granskih kolektivnih ugovora,

kolektivnih ugovora kod poslodavca i drugih podzakonskih akata, kojima se uređuje oblast radnih odnosa, zapošljavanja i zaštite i zdravlja na radu.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada, zasnovanim između ostalog, i na strateškim dokumentima Vlade, kao npr. Strategija za unapređenje zaštite i zdravlja na radu u Crnoj Gori 2016-2020; Strategija za borbu protiv trgovine ljudima 2019-2024; Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije; Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021 (PAPRR); Plan optimizacije javne uprave 2018-2020, kao i po inicijativama za vršenje nadzora.

Inspekcija rada je, u izvještajnoj godini, postupala i po zaključku Vlade broj:07-3389, od 01.08.2019.godine, kojim se zadužuje Uprava za inspekcijske poslove da intenzivira aktivnosti, u cilju bolje implementacije Plana optimizacije, i o tome mjesečno izvještavala Ministarstvo javne uprave.

Prioritetan zadatak Inspekcije rada u izvještajnoj godini, uz kontrolu poštovanja epidemiloških mjera, bio je suzbijanje sive ekonomije na tržištu rada (neformalno zapošljavanje i neplaćeni rad kod formalno zaposlenih) i obezbjeđivanje bezbjednog radnog mjesta, sa aspekta zaštite i zdravlja na radu.

U izvještajnoj godini inspekcijski nadzor u oblasti *radnih odnosa i zapošljavanja* vršen je posebno u dijelu sprovođenja mjera za ostvarivanje prava zaposlenih na rad i po osnovu rada (redovna isplata zarada, naknada zarada i drugih primanja, odmori i odsustva, radno vrijeme, posebna zaštita žena, omladine i lica sa invaliditetom i zaštita u slučaju prestanka radnog odnosa), kao i kontrole zakonitosti zapošljavanja.

U dijelu *zaštite i zdravlja na radu*, pažnja je posvećena kontroli: obezbjeđivanja mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, usklađivanja normativnih akata sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, obezbjeđivanja pregleda i ispitivanja sredstava za rad i ispitivanja uslova radne sredine u propisanim rokovima, osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad, obezbjeđivanja specijalističkih zdravstvenih pregleda zaposlenih koji rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom, organizovanja poslova zaštite i zdravlja na radu kod poslodavca, vođenja evidencija iz zaštite i zdravlja na radu, nabavke, izdavanja i obezbjeđivanja sredstava i opreme lične zaštite na radu, kolektivnog osiguranja zaposlenih, preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i donošenja akta o procjeni rizika.

U izvještajnom periodu, Inspekcija rada izvršila je ukupno 8.874 inspekcijska pregleda (u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja 5.960 i u oblasti zaštite i zdravlja na radu 2.914), u kojima je utvrdila ukupno 3.147 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Inspekcijski pregledi i mjere	Za oblast radnih odnosa i zapošljavanja	Za oblast zaštite i zdravlja na radu	UKUPNO
Broj inspekcijskih pregleda	5.960	2.914	8.874
- Redovni	3.875	2.031	5.906
- po inicijativi	1.496	73	1.569
- po zahtjevu (prijava o povredi na radu)	-	24	24
- kontrolni	589	786	1.375
Broj utvrđenih nepravilnosti	986	2.161	3.147
Broj ukazivanja	527	658	1.185
Broj rješenja	33	93	126
Broj donijetih zaključaka	394	756	1.150
Broj prekršajnih naloga	547	470	1.017
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	359,410.00€	158,810.00€	518,220.00€
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	24	9	33

Najviše inspekcijskih pregleda izvršeno je u: uslugama smještaja i ishrane, trgovini i auto-servisima, građevinarstvu i ostalim uslužnim djelatnostima⁵.

⁵ Razvrstano po Metodologiji MONSTAT-a

Inspekcijski pregledi po djelatnostima

Djelatnost	Broj	%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	199	2,24
Državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje	257	2,89
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	48	0,54
Građevinarstvo	1.294	14,58
Informisanje i komunikacije	61	0,68
Obrazovanje	232	2,61
Ostale uslužne djelatnosti ⁶	3.730	42,00
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	33	0,37
Prerađivačka industrija	7	0,07
Saobraćaj i skladištenje	238	2,68
Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	103	1,16
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	38	0,42
Trgovina na veliko i trgovina na malo, popravka motornih vozila i motocikala	47	0,52
Umjetnost, zabava i rekreacija	1.330	14,98
Usluge smještaja i ishrane	293	3,30
Vađenje ruda i kamena	721	8,12
Zdravstvena i socijalna zaštita	9	0,10
Ostalo	234	2,63

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (3.147), na *oblast radnih odnosa i zapošljavanja* odnosi se 986, a na *oblast zaštite i zdravlja na radu* 2.161 nepravilnost.

Najčešće nepravilnosti, koje su utvrđene u *oblasti radnih odnosa i zapošljavanja*, su: angažovanje lica za obavljanje određenih poslova kod poslodavca bez zaključenog ugovora o radu i neprijavlivanje na obavezno socijalno osiguranje, radno angažovanje stranaca bez prethodno pribavljene dozvole za boravak i rad, ili potvrde o prijavi rada i transformacija ugovora o radu (57,81%); kašnjenje u isplati zarada i uplati doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u slučajevima kad je isplaćena neto zarada, ali ne i doprinosi, obavještavana je Poreska uprava) i neuručivanje obračuna zarada zaposlenima (10,34%), dok se ostalo odnosilo na nedonošenje pisane odluke o rasporedu radnog vremena zaposlenih, o rasporedu zaposlenih po smjenama, neutvrđivanje rasporeda sedmičnog odmora i dr. vrste nepravilnosti.

⁶ Ugostiteljstvo bez hotela i restorana i zanatstvo

Podaci o broju zatečenih lica u nezakonitom radu:

Broj lica zatečenih u nezakonitom radu	483	Stranci: 337 Crnogorski državljani: 146
Broj lica koji su zasnovali radni odnos u skladu sa zakonom (po nalogu inspektora rada)	144	Stranci: 29 Crnogorski državljani: 115

(više u podnaslovu *Efekti nadzora*)

Najčešće nepravilnosti, koje su utvrđene u *oblasti zaštite i zdravlja na radu*, su: poslodavac ne nabavlja i ne izdaje na upotrebu zaposlenima sredstva za rad neophodna za njihovo radno mjesto, sa stručnim nalazom i ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite na radu (25,31%); rad zaposlenih bez uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad i bez ljekarskih uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za radna mjesta sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizikom (19,45%); nevođenje evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu (8,24%), dok se ostalo odnosilo na nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu nabavke, izdavanja na upotrebu i obezbjeđenja korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu; neposjedovanje akta o procjeni rizika za sva radna mjesta; nepoštovanje obaveza od strane poslodavca u pogledu preduzimanja potrebnih mjera i određivanja zaposlenih za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih i dr. nepravilnosti.

U toku 2020. godine su izvršena ukupno 24 uviđaja povreda na radu, i to: šest smrtnih, 17 teških i jedna kolektivna povreda na radu, što je smanjenje čak za 67,14% u odnosu na 2008. godinu, kada je zabilježen najveći broj povreda na radu (smanjenje smrtnih povreda je 50%, a teških povreda na radu 71,93%). Nadzorom je konstatovano da je najčešći uzrok povreda na radu: neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu (pad sa visine ili u dubinu, udar električne struje, udar/prignječenje trupca/kamena), angažovanje lica koja nijesu osposobljena za bezbjedan rad na poslovima koje obavljaju i kod kojih nije izvršena prethodna provjera zdravstvene sposobnosti; dotrajalost sredstava za rad, kao i upotreba istih bez prethodnog pregleda i ispitivanja, odnosno bez pribavljenih stručnih nalaza od ovlašćenih organizacija za poslove zaštite i zdravlja na radu. Ukoliko je utvrđena neposredna opasnost po život ili je ugroženo zdravlje zaposlenih, izricana je mjera zabrane rada ili zabrana upotrebe sredstava za rad na kojima se desila povreda, preduzimane su druge mjere i radnje iz nadležnosti Inspekcije rada, a izvještaji o povredi na radu su dostavljeni nadležnim sudskim organima ili tužilaštvu.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti (3.147), izrečeno je 1.185 mjera ukazivanja. Takođe je donijeto 126 rješenja, od kojih se: 96 odnosi na otklanjanje nepravilnosti (33 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja i 63 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu), a 30 na privremenu zabranu rada (iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, i to zbog neposredne opasnosti po život i zdravlje zaposlenih i neprimjenjivanje mjera zaštite i zdravlja na radu).

Od 1.150 zaključaka, 20 se odnosi na izricanje novčanih kazni (15.500,00 €) u postupku administrativnog izvršenja rješenja, 1.129 na obustavu postupka (kada su otklonjene nepravilnosti kod subjekta nadzora) i jedan na dostavu dokumentacije.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (126) u izvještajnoj godini izvršeno je 106 (25 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja, od kojih je jedno rješenje izvršeno prinudno i 81 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, od kojih je 10 izvršeno prinudno), dok je za devet rješenja obustavljeno izvršenje (zbog prekida obavljanja djelatnosti usljed teškoća u poslovanju i epidemiološke situacije izazvane novim koronavirusom Covid 19 i zbog pokrenutog sudskog postupka u istoj upravnoj stvari). Od 11 neizvršenih rješenja, za devet u izvještajnoj godini nije dospio rok za izvršenje, dok su preostala dva u postupku izvršenja.

Od ukupnog broja rješenja donesenih u prethodnom periodu a prenesenih u 2020. godinu (13), izvršeno je devet (osam dobrovoljno i jedno prinudno), dok su četiri rješenja neizvršena iz oblasti zaštite i zdravlja na radu zbog loše finansijske situacije poslodavaca, odnosno nedostatka novca za obezbjeđenje propisanih sredstava i opreme lične zaštite na radu, kao i donošenja akta o procjeni rizika za veliki broj radnih mjesta, obzirom da se radi o velikim kompanijama.

U izvještajnom periodu podnijeto je ukupno 12 žalbi na rješenja, od kojih je riješeno osam (dvije u postupku kod inspektora, od kojih je jedna odbijena, a postupajući po jednoj inspektor je donio novo rješenje, dok je drugostepeni organ rješavao po šest žalbi, od kojih su tri odbijene, a tri rješenja poništena u cjelini). Preostale četiri žalbe su u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

U izvještajnoj godini, podnijeta je i jedna tužba Upravnom sudu, po kojoj je postupak u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 1.017 prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 518.220,00€, od čega 547 naloga (359.410,00€ novčanih kazni) u oblasti radnih odnosa i zapošljavanja (uglavnom, zbog rada „na crno“) i 470 (158.810,00€ novčanih kazni) u oblasti zaštite i zdravlja na radu, zbog nepreduzimanja mjera zaštite i zdravlja na radu.

U izvještajnom periodu naplaćena su ukupno 799 prekršajna naloga, što je 78,56% od broja izdatih. Za 54 prekršajna naloga podneseni su zahtjevi za sudsko odlučivanje. Za 102 prekršajna naloga, koji su postali konačni i izvršni, inspektori su Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati, a za jedan je podniet zahtjev za zamjenu novčane kazne kaznom zatvora. Za 61 prekršajni nalog nije istekao rok za naplatu.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 33 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (24 iz oblasti radnih odnosa i zapošljavanja i devet iz oblasti zaštite i zdravlja na radu).

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu, riješeno je 53 zahtjeva uključujući i 30 zahtjeva iz prethodnog perioda (10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i 43 zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 36 novčanih kazni, u ukupnom iznosu od 44.580,00€ (sa troškovima postupka). U devet slučajeva doneseno je rješenje

o oslobađanju, u tri slučaja izrečena je opomena, dok je u četiri slučaja postupak obustavljen (od čega dva zbog vođenja prekršajnog postupka) i u jednom slučaju prekršajni nalog stavljen je van snage.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijeto je ukupno šest žalbi, od čega je bilo pet od strane Uprave i jedna od subjekta nadzora. Viši sud je postupao i donio rješenja po kojima su sve podnijete žalbe odbijene.

Suzbijanje rada na crno: Inspekcija rada je sprovodila pojačani nadzor samostalno i zajedno sa drugim inspekcijama Uprave za inspekcijske poslove, u cilju suzbijanja „rada na crno“. Međutim, kako je izvještajnu godinu obilježila pandemija COVID 19, izostale su uobičajene aktivnosti pojačanog nadzora u periodu turističke sezone (na primorju i drugim turističkim centrima), kada je, inače, rad na crno najizraženiji, zbog povećanog broja poslodavaca sa sezonskim odobrenjem za rad. Intenzivnije kontrole vršene su za vrijeme državnih i drugih praznika, kao i po inicijativama za vršenje nadzora koje su se odnosile na povredu prava zaposlenih ili su ukazivale na nezakonito zapošljavanje.

Kako je uvođenjem mjera Ministarstva zdravlja, obavljanje djelatnosti od sredine marta bilo ograničeno ili zabranjeno, to se na terenu pokazalo da u ovom periodu nije bio izražen rad „na crno“, već se može govoriti o sporadičnim slučajevima, uglavnom zatečenim na gradilištima, koja nijesu prekidala sa radom.

Dakle, vršen je pojačani nadzor u sektoru građevinarstva, zbog radnog angažovanja velikog broja lica (domaćih i stranih), često bez regulisanog radno - pravnog statusa i zbog toga što se najčešće povrede na radu dešavaju upravo na gradilištima (posebno je kontrolisano gradilište „Portonovi“ u Herceg Novom). Intenzivne kontrole na gradilištima vršene su i u cilju kontrole primjene epidemioloških mjera.

Poseban segment u djelovanju Inspekcije rada posvećen je zapošljavanju stranaca i kontroli prijavljivanja stranaca na obavezno socijalno osiguranje. U fokusu djelovanja ove inspekcije bilo je sprječavanje rada „na crno“ onih lica koja su angažovana bez dozvole za boravak i rad, odnosno bez ikakve dokumentacije, prilikom redovnih kontrola i u sadejstvu sa Graničnom policijom (132 zajedničke akcije). Međutim, zajedničke kontrole sa inspektorima za strance Uprave policije, često su efektivirale otkazom boravka u Crnoj Gori za veliki broj zatečenih stranaca na radu bez odgovarajuće dokumentacije o zakonitom radnom odnosu, čemu su doprinijela i obavještenja inspektora rada prema inspektorima za strance neposredno iz samostalnih kontrola na terenu. Stoga Inspekcija rada nije mogla procesuirati i uvesti u zakonski okvir veliki broj zatečenih stranaca, već je samo sankcionisala poslodavce zbog kršenja propisa tj. uvođenja u proces rada stranaca bez odgovarajuće dokumentacije o radno - pravnom statusu. Takođe su sankcionisani poslodavci koji nijesu obavijestili MUP o dozvolama koje nijesu iskorišćene, radi poništenja, ili su ih stranci napustili prije isteka roka važenja dozvole za boravak i rad.

Mjere za suzbijanje sive ekonomije, odnosno rada „na crno“, su kontinuirano preduzimane uz vođenje rodno osjetljive statistike.

U okviru svojih redovnih aktivnosti, ova inspekcija je, tokom izvještajne godine, evidentirala samo tri slučaja radnog angažovanja djece u neformalnom radu (obzirom da nije bilo ljetnje turističke sezone kada se radno angažuje veći broj djece), od kojih dvoje ženskog i jedno muškog pola, starosti od 15 do 18 godina. U ovim slučajevima, inspektori su preduzeli mjere iz svoje nadležnosti, na način što je poslodavcima donijeto ukazivanje za otklanjanje nepravilnosti, odnosno pribavljanja potrebne dokumentacije (ljekarsko uvjerenje i saglasnost roditelja), kako bi se ispunili zakonski uslovi za rad tih lica. Treba napomenuti da djeca nijesu zatečena na teškim i opasnim poslovima, već su to bili poslovi pomoćnog radnika u objektima za promet voća, igračaka i bižuterije, pa Inspekcija rada nije evidentirala slučajeve koji bi se mogli tretirati kao najgori oblik radnog angažovanja djece u bilo kojoj djelatnosti.

Takođe, u nadzoru subjekata koji radno angažuju veliki broj lica, posebno u turizmu i ugostiteljstvu, trgovini i građevinarstvu, pažnja je bila usmjerena i sa aspekta potencijalnih žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije. Nije identifikovana nijedna potencijalna žrtva trgovine ljudima.

Inspektori rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja su, po preporuci Državne revizorske institucije iz novembra 2015. godine, nastavili nadzor u oblasti zaštite lica sa invaliditetom. Tako je Inspekcija kontrolisala, ne samo zapošljavanje ovih lica, već i poštovanje drugih radno - pravnih instituta iz Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i Zakona o radu (raspoređivanje, godišnji odmor, otpremnine po osnovu oglašavanja tehnološkim viškom). Inspekcija je, kroz svoje redovne aktivnosti, ukazivala poslodavcima na zakonsku obavezu zapošljavanja određenog broja lica sa invaliditetom u odnosu na broj zaposlenih, ili da uplate poseban doprinos u određenom procentu na poseban račun Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, za svako lice koje nijesu zaposlili i da tu obavezu izvrše prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih. Poslodavci su, uglavnom, postupali na način što su se opredjeljivali za uplatu doprinosa, dok je zapošljavanje lica sa invaliditetom bilo sporadično. U izvještajnom periodu nije bilo inicijativa od strane lica sa invaliditetom.

Efekti nadzora: Povećanje broja zakonito zaposlenih lica (regulisan radno - pravni status) po nalogu inspektora rada, što istovremeno utiče na smanjenje stope nezaposlenosti i priliv sredstava u državni budžet po osnovu uplaćenih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, neposredni su efekti nadzora Inspekcije rada u dijelu *radnih odnosa i zapošljavanja*. Takođe, inspeksijski nadzor je uticao na ostvarivanje prava zaposlenih iz rada i po osnovu rada.

U izvještajnoj godini zatečena su 483 lica u nezakonitom radu (337 stranaca i 146 crnogorskih državljana), a nakon preduzetih mjera od strane Inspekcije rada, njih 144 (29 stranaca i 115 crnogorskih državljana) zasnovali su radni odnos u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o strancima. Kao što je već navedeno, za jedan broj zatečenih stranaca nijesu se mogle preduzeti mjere u cilju regulisanja njihovog radno - pravnog statusa, jer

su isti bili bez ikakve dokumentacije, pa im je od strane MUP-a otkazan dalji boravak u Crnoj Gori, ali je Inspekcija rada sankcionisala njihove poslodavce.

Uplata doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, po nalogu inspektora rada, a u vezi sa kontrolama redovnosti isplata zarada, odrazila se na regulisanje radnog staža zaposlenih, a istovremeno su uvećana budžetska sredstva. Takođe, o neredovnosti uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, ukoliko bi se prilikom inspeksijskog nadzora utvrdilo da su zaposlenima isplaćene neto zarade, Inspekcija rada je redovno obavještavala Poresku upravu.

Po osnovu čl. 37 i 38 Zakona o radu, izvršen je inspeksijski nadzor kod 26 poslodavca i po nalogu inspektora rada transformisan je radni odnos sa određenog na neodređeno vrijeme za 135 zaposlenih. Zapaženo je da su poslodavci često radno angažovali lica preko Agencije za privremeno ustupanje zaposlenih, pri čemu je Agencija matični poslodavac, čime se pokušavala izbjeći transformacija radnog odnosa, ali bezuspješno, jer se novim Zakonom o radu (koji je u primjeni od 07.01.2020.godine) i period angažovanja preko Agencije uključuje u ukupan period od 36 mjeseci rada kod istog poslodavca, a što je uslov za transformaciju radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme.

U dijelu *zaštite i zdravlja na radu* efekti nadzora Inspekcije rada ogledaju se u obezbjeđivanju i poboljšanju uslova na radu koji ne dovode do povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu zaposlenih.

Sprovođenje epidemioloških mjera od COVID 19: Inspekcija rada je od početka pandemije novog koronavirusa COVID-19, kontinuirano vršila kontrole primjene mjera zaštite od zarazne bolesti i s tim u vezi preventivno djelovala (opomenama prema poslodavcu) po Naredbama Ministarstva zdravlja, sve do dopune Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, nakon čega je konstantno vršen inspeksijski nadzor u dijelu nadležnosti Inspekcije rada, ali i iz nadležnosti drugih inspekcija, uz odgovarajuća ovlašćenja, pri čemu su preduzimate propisane mjere prema subjektima nadzora.

Inspekcija rada je, za vrijeme ove epidemiološke situacije, obavljala kontrole iz svoje nadležnosti, a u cilju zaštite prava zaposlenih, na najcjelishodniji način, koji je podrazumijevao i zaštitu samih inspektora rada (poslodavci su kontaktira putem telefona ili elektronskom poštom, osim u situacijama koje su zahtijevale neposredan uvid i utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu).

U ovom periodu bio je povećan broj pritužbi radnika u kontekstu ove epidemiološke situacije i sprovođenja mjera za sprečavanje širenja novog koronavirusa.

Najčešće prijavljene nepravilnosti odnosile su se na: prestanak radnog odnosa ili neprodužavanje radnog odnosa na određeno vrijeme, prestanak neformalnog rada, transformaciju radnog odnosa sa određenog na neodređeno vrijeme, neisplaćene zarade i naknade zarada, neizdavanje obračuna zarade, godišnje odmomore, plaćeno odsustvo,

neprimjenjivanje mjera zaštite na radu i neprimjenjivanje mjera po naredbama Ministarstva zdravlja za vrijeme epidemiološke situacije izazvane novim koronavirusom.

Inicijative koje su se odnosile na sprovođenje naredbi o preduzimanju privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa bile su prioritet u radu ove inspekcije, dijelom i zbog opšte konfuzije oko primjene određenih radno-pravnih instituta u novonastaloj situaciji (plaćeno odsustvo i visina naknade zarade kod poslodavaca koji obavljaju djelatnost i onih kojima je zabranjen rad naredbom Vlade-Ministarstva zdravlja, kao i plaćeno odsustvo roditelja/usvojitelja/staraoca sa djecom do 11 godina starosti zbog privremenog prestanka rada obrazovno - vaspitnih ustanova).

Pored postupanja po pisanim inicijativama, koje su zaprimane preko Call centra Uprave za inspekcijske poslove ili redovnom poštom, treba pomenuti i savjetodavni karakter Inspekcije rada, koja je u proteklom periodu bila zasuta upitima (telefonskim ili elektronskim putem), pa je davala pojašnjenja i upute, kako zaposlenim, tako i poslodavcima, u vezi sa njihovim pravima i obavezama i primjenom određenih radno-pravnih instituta u ovoj epidemiološkoj situaciji.

Već je pomenuto da su vršene konstantne kontrole na gradilištima kao i kod većih privrednih subjekata koji nijesu prekidali sa obavljanjem djelatnosti, u pogledu sprovođenja mjera iz Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa, Zakona o zaštiti i zdravlju na radu i pratećih podzakonskih akata: Pravilnika o mjerama zaštite na radu na privremenim i pokretnim gradilištima i Pravilnika o mjerama zaštite na radu od rizika izloženosti biološkim materijama.

Postupanje po inicijativama: U ukupnim aktivnostima ove inspekcije, pored planiranog inspekcijskog nadzora, značajan dio se odnosio na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini bilo 1.569 (1.496 iz oblasti radnih odnosa i 73 iz oblasti zaštite i zdravlja na radu). Najveći broj inicijativa iz oblasti radnih odnosa odnosio se na: nezaključivanje ugovora o radu, neprijavljivanje zaposlenih na obavezno socijalno osiguranje, neredovnu isplatu zarada i uplatu doprinosa, uskraćivanje prava na odmore (u toku dnevnog rada, sedmičnog i godišnjeg), dok su se u dijelu zaštite i zdravlja na radu odnosile na: neprimjenjivanje propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu (prvenstveno na gradilištima i u trgovini), i neostvarivanje prava po osnovu povrede na radu, kao i nepreduzimanje epidemioloških mjera za zaštitu od COVID 19.

Od ukupnog broja inicijativa, osam se odnosilo na mobing (2 muškaraca, 4 žena i 2 kolektivne), a Inspekcija rada je utvrdila nepravilnost u dva slučaja u dijelu nepoštovanja zakonske procedure za zaštitu od mobinga kod poslodavca (neodređivanje posrednika za vođenje postupka kod poslodavca, neobavještanje zaposlenih o prepoznavanju, postupku i načinu zaštite od mobinga), koje su otklonjene po ukazivanju inspektora. U ostalim slučajevima nijesu konstatovane nepravilnosti iz nadležnosti Inspekcije rada. Utvrđivanje radnji i ponašanja koja imaju obilježja mobinga nije u nadležnosti inspekcije,

pa su podnosioci inicijativa upućivani na sudsku zaštitu ili zaštitu pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, kao i na Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Na prijavu diskriminacije odnosile su se četiri inicijative, (2 muškaraca i 2 žene), kojima je prijavljeno: davanje prednosti licu jedne nacionalnosti prilikom zapošljavanja, zapošljavanje drugog lica iz reda prijavljenih kandidata u odnosu na lice koje je već radilo na tim poslovima, nepreuzimanje zaposlenog od strane drugog poslodavca i davanje radnih naloga od strane poslodavca mimo opisa poslova radnog mjesta zaposlenog, po kojima je pokrenut postupak inspekcijskog nadzora i nakon provjere navoda nijesu utvrđene nepravilnosti, odnosno povrede prava iz radnog odnosa kroz diskriminaciju zaposlenih. Podnosioci su upućivani i da se obrate Zaštitniku ljudskih prava i sloboda, te da pokrenu postupak pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i nadležnim sudom, ukoliko smatraju da u postupcima poslodavca ima elemenata diskriminacije.

Od ukupnog broja inicijativa (1.569) inspekcijski pregledi su završeni po 1.562, dok su postupci u ostalih 7 u toku.

Ostale aktivnosti

Inspekcija rada je redovno mjesečno izvještavala MUP o kažnjenim poslodavcima zbog nezakonitog radnog angažovanja stranaca, što je po zakonu smetnja za dobijanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca kod takvih poslodavaca.

Takođe, Inspekcija rada je na mjesečnom nivou izvještavala ZZCG o nezakonitom radnom angažovanju domaćih državljana, radi praćenja evidencija o nezaposlenim licima.

Ministarstvu za ljudska i manjinska prava dostavljen je izvještaj o implementaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom 2017-2021 za 2020.godinu.

Inspekcija rada je Ministarstvu rada i socijalnog staranja dala komentar na Konvenciju br.190 i Preporuku br.206 o eliminisanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada.

Predstavnik Inspekcije rada je član Radne grupe za praćenje implementacije Strategije za borbu protiv trgovine ljudima za period 2019-2024.godine i pojedinačnih akcionih planova, jer je ova inspekcija prepoznata kao važna karika koja svojim aktivnostima utiče na suzbijanje nelegalnog rada i eventualne trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije.

Tokom izvještajne godine formirana je Međuresorna radna grupa za izradu Nacrta liste opasnih poslova za djecu, u kojoj su predstavnici Inspekcije rada. Zadatak radne grupe je da, u saradnji sa konsultantima Međunarodne organizacije rada, sačini preporuke u vezi sa zakonodavnim okvirom koji je relevantan za razvoj i usvajanje Liste opasnih poslova za djecu.

Ministarstvu unutrašnjih poslova – Odjeljenju za borbu protiv trgovine ljudima, dostavljen je izvještaj o aktivnostima iz Akcionog plana na sprovođenju Strategije za borbu protiv

trgovine ljudima 2019-2024.godine, za 2020.godinu.

Takođe su MUP-u dostavljeni odgovori na upitnik za godišnji izvještaj Stejt Departmenta o sprječavanju trgovine ljudima od 01.04. – 31.12.2020.godine.

Ministarstvu rada i socijalnog staranja dostavljen je izvještaj o sprovođenju aktivnosti iz Akcionog plana za zapošljavanje i razvoj ljudskih resursa za 2019.godinu.

Ministarstvu rada i socijalnog staranja dostavljeni su i odgovori o primjeni revidirane Evropske socijalne povelje za 2020.godinu, sa aspekta zaštite i zdravlja na radu, radi izrade Izvještaja o primjeni izmjenjene Evropske socijalne povelje za 2020.godinu za Savjet Evrope.

Inspekcija rada je dostavila odgovore Američkoj ambasadi za godišnji izvještaj Stejt Departmenta o najgorim oblicima radnog angažovanja djece za 2020.godinu.

Ova inspekcija je uključena i u realizaciju Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti (PAPRR) 2017 – 2021.godine, sa pratećim dvogodišnjim Akcionim planom, a glavna inspektorka rada je članica u Savjetu za rodnu ravnopravnost, koji je obrazovan krajem maja 2016. godine.

Predstavnik Inspekcije rada je Focal Point menadžer Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu, Bilbao (Španija) i sprovodi sve aktivnosti ove agencije na teritoriji Crne Gore, koje se sprovode u zemljama EU i zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima za članstvo u EU.

Ministarstvu javne uprave je dostavljen izvještaj Inspekcije rada o kontrolama u javnim službama čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave tokom 2020.godine, u cilju praćenja Plana optimizacije, a shodno zaključku Vlade Crne Gore. Dinamika dostavljanja izvještaja određena je na mjesečnom nivou.

Inspekcija rada, preko svojih predstavnika aktivno učestvuje u pregovaračkom procesu. Članstvom u dvije radne grupe za pripremu pregovora, čini dio pregovaračkog tima za poglavlja 2 i 19. U vezi sa tim, redovno je izvještavala o podacima iz nadzora, tj. sprovođenju propisa iz okvira nadležnosti, kao i o ostalim relevantnim podacima koji su sastavni dio priloga izvještaju o napretku.

Može se konstatovati da je Inspekcija rada u izvještajnoj godini uglavnom realizovala planirane aktivnosti. Međutim, uz redovne aktivnosti, kontinuirano je vršila nadzor i nad primjenom mjera zaštite i sprječavanja širenja novog koronavirusa COVID 19, posebno u djelatnostima koje su Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti stavljene u nadležnost ove inspekcije (zanatstvo, poljoprivreda, građevinarstvo, državni organi i organi državne uprave, organi lokalne samouprave i lokalne uprave, javne ustanove i drugi subjekti koji vrše javna ovlašćenja i pružaju usluge građanima), ali je, po potrebi, nadzor vršen i u drugim djelatnostima (po ovlašćenju). To je, svakako, uticalo na podatke iz nadzora, koji ukazuju da je u ovoj, u odnosu na prethodnu godinu, smanjen broj inspeksijskih pregleda, ali još značajnije i broj utvrđenih nepravilnosti, zbog čega je

drugačiji i međusobni odnos ovih parametara. Shodno tome, smanjen je i broj preduzetih upravnih i prekršajnih mjera.

Ipak, u fokusu je bilo suzbijanje rada „na crno“, posebno neformalno zapošljavanje, tj. zapošljavanje bez ugovora o radu i prijave na obavezno socijalno osiguranje (domaćih i stranaca), ali i neplaćeni rad formalno zaposlenih u dijelu njihovih prava iz rada i po osnovu rada (isplata zarada i uplata doprinosa na obavezno socijalno osiguranje, prekovremeni, noćni i praznični rad). Takođe, inspektori u oblasti zaštite i zdravlja na radu su uticali da poslodavci u većoj mjeri posvete pažnju preduzimanju mjera zaštite na radu i donošenju akata o procjeni rizika, na koji način se obezbjeđuje viši nivo sigurnosti na radu i sprječavanju neželjenih posljedica po život i zdravlje zaposlenih, a rezultat je smanjenje broja povreda na radu u odnosu na raniji period.

Iako je prijemom novih inspektora rada u 2019. i 2020. godini podmlađena ova inspekcija, još uvijek njeni kadrovski kapaciteti nijesu na potrebnom nivou. Pa ipak, Inspekcija rada uživa povjerenje, prvenstveno zaposlenih, ali i građana, te raznih udruženja i civilnog sektora, koji kroz brojne inicijative ukazuju na nepravilnosti, a inspektori rada svojim djelovanjem jačaju to povjerenje.

Osim jačanja kapaciteta inspekcije putem povećanja broja inspektora rada (u obje linije nadzora), ali i kontinuiranim obukama inspektora, za efikasniji i efektniji inspekcijski nadzor, potrebna je i njihova bolja tehnička opremljenost.

4. Metrološka inspekcija

U Metrološkoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za četiri inspektora, od kojih su popunjena tri (glavni inspektor – dipl. inž. metalurgije, metrološki inspektor I - dipl.inž.fiz. i metrološka inspektorka I - dipl. inž. hem. tehnologije), svi sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Ova inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o metrologiji, Zakona o kontroli predmeta od dragocjenih metala, Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti, Zakona o zaštiti potrošača i Zakona o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima donesenim na osnovu pomenutih zakona.

Inspekcijski nadzor

Metrološka inspekcija vrši inspekcijski nadzor koji obuhvata kontrolu zakonskih mjerila, boca kao mjernih posuda, prethodno upakovanih proizvoda i predmeta od dragocjenih metala, na koji način se ostvaruje zaštita potrošača i ostalih učesnika na tržištu. Aktivnosti nadzora se realizuju u okviru propisanih nadležnosti, uglavnom u skladu sa godišnjim

programom rada, zasnovanim između ostalog i na strateškim dokumentima Vlade, npr. Nacionalni program zaštite potrošača 2019-2021. godine, Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije, kao i Opšti program nadzora proizvoda na tržištu za 2020. godinu, te po inicijativama za vršenje inspekcijskog nadzora.

Inspekcijski nadzor je vršen kod privrednih subjekata koji se bave prometom, ugradnjom, upotrebom, održavanjem i popravkom zakonskih mjerila i kod privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom, uvozom i prometom predmeta od dragocjenih metala. Što se tiče provjere tačnosti količina naznačenih i sadržanih u prethodno upakovanim proizvodima, u izvještajnoj godini nije bilo inicijativa te vrste, a kako inspekcija ne posjeduje odgovarajuću opremu (po potrebi koristi opremu Zavoda za metrologiju), tako nije ni vršen nadzor u toj oblasti.

U izvještajnoj godini Metrološka inspekcija je izvršila ukupno 635 inspekcijskih pregleda, od čega se 533 odnose na zakonska mjerila, a 102 na predmete od dragocjenih metala u kojima je utvrđeno 108 nepravilnosti.

Osim nadzora u upravnoj oblasti za koju je nadležna, ova inspekcija je (po ovlašćenju), u prvim mjesecima pandemije koronavirusa, radila i poslove iz nadležnosti Sanitarne inspekcije.

Podaci iz nadzora

Inspekcijski pregledi i mjere	Kontrola zakonskih mjerila	Kontrola predmeta od dragocjenih metala	UKUPNO
Broj inspekcijskih pregleda	533	102	635
- redovni	402	91	493
- po inicijativi	25	2	27
- kontrolni	106	9	115
Broj utvrđenih nepravilnosti	95	13	108
Broj ukazivanja	39	9	48
Broj rješenja	56	4	60
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5	0	5
Broj izdatih prekršajnih naloga	8	3	11
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	2.120,00€	830,00€	2.950,00€

Kontrola zakonskih mjerila (533) je kao rezultat imala ovjeravanje mjerila kod Zavoda za metrologiju, i to:

- *Mjerila koja se koriste u funkciji prometa robe i usluga: mjerila dužine* - mjerne letve na benzinskim stanicama (ovjerena 44 komada); *mjerila zapremine* - vodomjeri (19.826

komada), rezervoari za skladištenje naftnih derivata na benzinskim stanicama (89 komada), automatska mjerila nivoa tečnosti u nepokretnim rezervoarima (96 komada); *mjerila mase* - trgovačke vage klase III do 9.000 kg (1.890 komada), vage klase III preko 9.000 kg - kamionske vage (87 komada) i zlatarske vage klase II (66 komada). Takođe, ovjerena su i 2.173 uređaja za mjerenje istekle količine tečnog goriva (TG), 191 uređaj za mjerenje istekle količine tečnog naftnog gasa (TNG), 48 mjernih sistema za goriva na auto-cistijernama, 4.063 komada električnih brojila, kao i šest osnovnih časovnika u TT centralama za mobilnu i fiksnu telefoniju.

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite zdravlja ljudi*: kontrola i ispitivanje manometara za mjerenje krvnog pritiska, nakon čega je ovjereno 358 komada ovog tipa zakonskog mjerila;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite imovine, životne sredine i prirodnih resursa, zaštite na radu i zaštite od nezgoda*: izvršeno je ovjeravanje 369 etilometara, kao i 314 manometara koji se koriste u proizvodnim procesima i instalacijama), te šest mjerila zaštite od zračenja i 12 mjerila zvuka;

- *Mjerila koja se koriste u funkciji zaštite saobraćaja*: izvršeno je ovjeravanje ukupno 38 radara koje koristi Uprava policije, 1.795 taksimetara i 237 manometara za mjerenje nivoa pritiska u pneumaticima.

Kontrole predmeta od dragocjenih metala: u izvještajnoj godini izvršena su 102 inspeksijska pregleda. Broj predmeta od dragocjenih metala žigosanih kod Zavoda za metrologiju je: 105.707 kg (16.029 komada) predmeta od srebra (finoće 925), 39.643 kg predmeta od zlata (6.720 komada) i 569,52 grama (dva komada) predmeta od platine. Izdato je 109 sertifikata o ispravnosti predmeta od dragocjenih metala, i to: 107 za predmete od zlata i dva za predmete od platine.

Kontrola bezbjednosti proizvoda: (neprehrambenih) na tržištu – vršen je tržišni nadzor (provjera usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima) i preduzimane su mjere, kako bi na tržište bili plasirani isključivo bezbjedni proizvodi. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu, kontrolisani su: vodomjeri, manometri za kontrolu krvnog pritiska, manometar za kontrolu pritiska u pneumaticima i vage klase II i III. Nadzor je vršen putem administrativne provjere prateće dokumentacije, vizuelnom kontrolom. U izvještajnoj godini nije bilo RAPEX obavještenja o prisustvu na tržištu nebezbednih proizvoda iz nadležnosti ove inspekcije.

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupno 108 utvrđenih nepravilnosti, 95 se odnosi na oblast zakonskih mjerila, u koje su uključene i nepravilnosti iz oblasti zaštite potrošača koje su utvrđene u postupanju po žalbama potrošača. U kontroli predmeta od dragocjenih metala utvrđeno je 13 nepravilnosti, dok u oblasti bezbjednosti proizvoda nepravilnosti nijesu utvrđene.

Preduzete upravne mjere: Otklanjanje utvrđenih nepravilnosti nalagano je mjerom ukazivanja (48), kao i donošenjem rješenja (60), od kojih se 56 odnosi na oblast

zakonskih mjerila i četiri na oblast kontrole predmeta od dragocjenih metala. Od ukupnog broja donesenih rješenja, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno 55 (kao i 17 rješenja iz prethodne godine). Od pet neizvršenih rješenja, u izvještajnoj godini za dva rješenja nije dospio rok za izvršenje, dok je za tri rješenja, koja su postala izvršna a nijesu izvršena, pokrenuta prekršajna odgovornost, kao i postupak administrativnog izvršenja.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini izdato je 11 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.950,00 €, od kojih je naplaćeno devet, što je 82 % od broja izdatih naloga. Za dva neplaćena prekršajna naloga pokrenut je postupak prinudne naplate.

Podneseno je i pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravnih lica i odgovornih lica u pravnom licu, i to dva zbog stavljanja u upotrebu zakonskog mjerila koje ne posjeduje važeći državni žig o ovjeravanju mjerila i tri zbog neizvršenja rješenja.

Nadležni sud za prekršaje riješio je jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka iz 2020. godine na način što se obustavlja prekršajni postupak. Takođe, riješeno je i devet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz ranijih godina tako što je sud za prekršaje izrekao sedam kazni ukupnom iznosu od 7.165,00 € i dvije opomene.

Na rješenja suda za prekršaje u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela i dvije žalbe (zbog odluke o kazni), koje su odbijene od strane Vijeća za prekršaje.

Postupanje po inicijativama: Tokom izvještajne godine bilo je 25 inicijativa, kojima su prijavljeni problemi iz oblasti zakonske metrologije, i to na: električna brojila (4), vodomjere (6), magnetna mjerilo protoka (1), mjerila istočene količine goriva na benzinskim stanicama (3), vage klase III do 9.000 kg - trgovačke vage (4), taksimetre (3), rezervoari na benzinskim stanicama (3) i mjerni sistem na auto-cistijerni (1). Od navedenog broja, 21 inicijativa je, u stvari, žalba potrošača, od kojih su inspektori u šest slučajeva utvrdili nepravilnosti, za čije otklanjanje su preduzete propisane mjere. Preostale četiri inicijative su podnesene od strane Regulatorne agencije za energetiku, ali nijesu utvrđene nepravilnosti.

U oblasti kontrole predmeta od dragocjenih metala, podnesene su dvije inicijative, od kojih se u jednom slučaju radi o žalbi potrošača, po kojoj je konstatovana nepravilnost i preduzeta propisana mjera. Druga inicijativa je podnesena od strane Uprave policije, gdje su metrološki inspektori, zajedno sa inspektorima Specijalnog policijskog odjeljenja, izvršili kontrolu dva objekta za proizvodnju i prodaju predmeta od dragocjenih metala (vlasništvo jednog pravnog lica), a tokom kojih su konstatovane nepravilnosti i protiv odgovornih lica pokrenut je krivični postupak kod nadležnog suda.

Treba istaći da je tokom godine konstatovan manji broj nepravilnosti kod već kontrolisanih subjekata nadzora, takođe je smanjen broj nepravilnosti kod pravnih lica sa kojima se metrološki inspektori prvi put srijeću, u slučaju konstatovanja nepravilnosti kod ovih pravnih lica inspektori su djelovali i preventivno, upoznavajući iste sa zakonskim obavezama.

Ostale aktivnosti

Pored inspekcijskog nadzora u navedenim oblastima, kao što je već pomenuto, Metrološka inspekcija je na početku pandemije koronavirusa (po ovlašćenju) bila podrška Sanitarnoj inspekciji, tako što je radila poslove iz te nadležnosti na graničnim prelazima. U tom periodu, od strane metroloških inspektora, pored mjera prikazanih u tabeli, doneseno je pet rješenja o samoizolaciji, 42 rješenja o stavljanu u karantin i 147 rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor lica koja su ulazila na teritoriju naše zemlje.

Može se konstatovati da je Metrološka inspekcija u izvještajnoj godini funkcionisala na zadovoljavajućem nivou, u skladu sa vanrednim uslovima izazvanim pandemijom, ali sa potrebom da se u narednom periodu vrati intenzitet aktivnosti iz ranijih godina. Povećanje broja inspektora u ranijem periodu (sa jednog na tri), omogućilo je bolju pokrivenost terena, kao i, iz godine u godinu, širenje obuhvata kontrole na više vrsta zakonskih mjerila (koja u ranijem periodu nijesu bila obuhvaćena ili su bila u manjem obimu). To istovremeno znači povećanje broja inspekcijskih pregleda, kao i broja kontrolisanih subjekata. U završnoj proceduri je prijem još jednog inspektora koji će omogućiti veći intenzitet kontrola i povećanje broja ovjerenih mjerila i žigosanih predmeta od dragocjenih metala, što je u funkciji bolje zaštite potrošača i smanjenja sive ekonomije u ovoj oblasti.

U cilju nastavka kontinuiranog usavršavanja inspektora, trebalo bi jačati saradnju sa Zavodom za metrologiju i Ministarstvom ekonomskog razvoja, kako bi se metrološkim inspektorima omogućilo učešće u obukama, koje većinom idu preko Zavoda, koji je predstavnik Crne Gore u metrološkim organizacijama. U tom smislu, treba istaći da je u izvještajnoj godini odražen sastanak predstavnika Uprave za inspekcijske poslove i Zavoda za metrologiju, na kojem je data inicijativa o potpisivanju akta o razumijevanju i saradnji između ova dva organa, što će intenzivirati saradnja koja je u obostranom interesu.. Takođe, trebalo bi ovoj inspekciji vratiti mogućnost učešća u radu WELMEC GRUPE 5 (metrološko-tržišni nadzor).

Kada je u pitanju tehničko opremanje inspekcije, ista je znatno poboljšana, dobijena je opreme-tegovi (IPA 2014) za kontrolu vaga klase tačnosti II i III (zlatarske i trgovačke vage) kao i etalon posuda za mjerenje tečnih goriva na benzinskim stanicama. Pored ove opreme, trebalo bi nabaviti nedostajuću mjernu opremu za kontrole na terenu, prije svega jedne vage klase tačnosti II za kontrolu prethodno upakovanih proizvoda, kao i mjernog uređaja za kontrolu električnih brojila, zbog sve većeg broja prijava potrošača na ovaj tip mjerila. Za predmetne kontrole se koristi mjerna oprema Zavoda za metrologiju, odnosno CEDISA- a, što otežava inspekcijski nadzor u ovim segmentima.

5. Inspekcija za igre na sreću

U Inspekciji za igre na sreću sistematizovano je osam radnih mjesta za inspektore, uključujući i glavnog inspektora i sva su popunjena (tri dipl. pravnika, dva dipl. ekonomista, jedan diplomirani menadžer i jedan dipl. inženjer informatike), svi sa mjestom rada u Podgorici.

Nadležnosti

Inspekcija za igre na sreću vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o igrama na sreću, Zakona o poreskoj administraciji (u pogledu utvrđivanja varijabilnog dijela koncesione naknade), kao i podzakonskih akata za primjenu ovih zakona. Takođe, ova inspekcija u finansijskom nadzoru kontroliše sprovođenje odredbi Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i odredbe Zakona o računovodstvu.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini ova inspekcija je realizovala svoje aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjem programu rada, koji je između ostalog, zasnovan i na Akcionom planu za suzbijanje sive, kao i po inicijativama za vršenje inspeksijskog nadzora.

Ukupan broj koncesionara koji se bavio priređivanjem igara na sreću je 50, a broj objekata u kojima se priređuju igre na sreću je 1.182, i to: 1.034 kladionica, 130 automat klubova, tri tombole zatvorenog tipa, pet kazina i deset priređivača igara na sreću putem interneta i drugih telekomunikacionih sredstava. Pored ovih, nadzorom su obuhvaćeni i oni koji su nelegalno priređivali igre na sreću.

U izvještajnom periodu izvršeno je ukupno 560 inspeksijskih pregleda i utvrđeno 129 nepravilnosti. Pored ovih, izvršeno je i 2.499 kontrola poštovanja privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa.

Od 560 kontrola, 11 se odnosilo na pregled tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade (finansijske kontrole) i 11 kontrola poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, a ostale kontrole su bile u dijelu posjedovanja ugovora o koncesiji, prestanka rada pojedinih objekata, učešća maloljetnih lica u igrama na sreću i dr.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	560
- redovni	205
- po inicijativi	327
- kontrolni	28
Broj utvrđenih nepravilnosti	129
Broj ukazivanja	31
Broj rješenja	111
Broj prekršajnih naloga	26
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	35.350,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	49
Iznos izrečenih novčanih kazni po zahtjevima za pokretanje prekršajnih postupaka (riješeni u izvještajnoj godini)	50.090,00 €
Broj krivičnih prijava	5

Utvrđene nepravilnosti: Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je 129 nepravilnosti, koje su se uglavnom odnosile na rad bez koncesije. Među prekršiocima je 11 koncesionara, koji su (osim objekata za koje posjeduju ugovor o koncesiji za priređivanje igara na sreću) priređivali igre na sreću i u jednom broju objekata bez ugovora o koncesiji. Pored toga, utvrđene su nepravilnosti i kod 72 potpuno nelegalna subjekta (priređivali igre na sreću bez koncesije), što je mnogostruko više nego u prethodnoj godini. Radi se, uglavnom, o kontrolama koje su rađene po inicijativama za vršenje nadzora i u saradnji sa Upravom policije, a u pitanju su bili terminali za klađenje u ugostiteljskim objektima.

Pored navedenog, u inspekcijskim pregledima tačnosti obračuna varijabilnog dijela koncesione naknade utvrđena je jedna nepravilnost - manje obračunat varijabilni dio koncesione naknade nego što je trebalo za 14.564,00 €, a ista je otklonjena u toku kontrole. U kontroli poštovanja Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, nijesu utvrđene nepravilnosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja nepravilnosti, izrečena je 31 mjera ukazivanja i donijeto 111 rješenja. Pored sedam rješenja o otklanjanju nepravilnosti, donijeta su i 104 rješenja kojima je izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti, što je pet puta više nego u prethodnoj godini.

Izvršenje rješenja: Sva donijeta rješenja (111) su izvršena dobrovoljno. U izvještajnom periodu, protiv rješenja inspektora, podnijete su tri žalbe, od kojih je jedna žalba odbijena od strane inspektora jer je bila neblagovremeno podnesena. Preostale dvije žalbe su riješene u postupku kod drugostepenog organa, od kojih je jedna žalba odbijena, a druga usvojena i predmet je vraćen na ponovni postupak.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje izdato je 26 prekršajnih naloga (pravnom licu i odgovornom licu u pravnom licu), kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 35.350.00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje u izvještajnoj godini podnijeli 49 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (protiv pravnog lica i odgovornog lica u pravnom licu), što je mnogostruko više nego u prethodnoj godini.

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 29 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i pet iz prethodnog perioda. Izrečeno je 18 novčanih kazni, u ukupnom iznosu od 50.090,00 € (sa troškovima postupka). U tri slučaja okrivljeni je oslobođen odgovornosti, u tri slučaja doneseno je rješenje o odbacivanju zahtjeva, u jednom slučaju izrečena je opomena, dok je u četiri slučaja prekršajni postupak obustavljen.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela sedam žalbi, od kojih su šest riješene od strane Višeg suda za prekršaje (tri žalbe su odbijene, a tri usvojene - u dva slučaja preinačeno je rješenje, a u jednom predmet je vraćen na ponovno odlučivanje). Takođe, riješene su i dvije žalbe iz prethodnog perioda na način što je Viši sud za prekršaje iste usvojio i vratio predmete na ponovno odlučivanje.

U izvještajnom periodu podnijeto je i pet krivičnih prijava protiv odgovornih lica zbog nelegalnog priređivanja igara na sreću, od čega dvije od strane inspektora za igre na sreću, a tri od strane Uprave policije (na osnovu zajedničkog inspekcijskog nadzora). Jedna krivična prijava podnijeta od strane inspektora je odbijena, dok je za drugu postupak u toku.

Neposredan efekat inspekcijskog nadzora u izvještajnom periodu ogleda se u tome što je povećan broj registrovanih objekata koji priređuju igre na sreću za 5% u odnosu na prethodnu godinu, ali s druge strane i onemogućen rad velikog broja nelegalnih.

Postupanje po inicijativama: Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora uglavnom su se odnosile na priređivanje igara na sreću bez posjedovanja koncesija, na učešće maloljetnih lica u igrama na sreću, kao i netačno obračunat varijabilni dio koncesione naknade. Bilo je i 10-ak inicijativa od strane igrača, koje su se odnosile na neisplaćivanje dobitaka, pa je inspekcija postupala tako što je posredovala u sporu između priređivača i igrača, u cilju prevazilaženja problema, iako nema zakonska ovlašćenja da „presuđuje“ u sporovima između igrača i priređivača.

U izvještajnoj godini ponovo je intenzivirana saradnja sa Upravom policije, u kojoj je izvršen veliki broj zajedničkih kontrola.

Ostale aktivnosti

Kao što je već pomenuto, u 2020. godini, pored redovnih aktivnosti, inspektori su vršili i kontrolu (u početku po ovlašćenju) poštovanja privremenih mjera u objektima koji

priređuju igre na sreću, u skladu sa Naredbama za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, polovinom izvještajne godine, ova inspekcija je dobila i zvanično nadležnost da vrši nadzor u ovoj oblasti, u objektima u kojima se priređuju igre na sreću. Tako je od sredine maja, kada je inspekcija započela ovu vrstu nadzora, do 31. decembra, obavljeno 2.499 kontrola u ovoj oblasti. Treba istaći da su inspektori u ovom nadzoru vodili skraćene postupke (sa službenim zabilješkama), kako bi objekti bili češće pod kontrolom iz aspekta poštovanja privremenih zdravstvenih mjera. Može se konstatovati da su priređivači uglavnom poštovali mjere.

U izvještajnoj godini Uprava za inspekcijske poslove je, u saradnji sa Upravom za kadrove, uspješno realizovala obuke inspektora na teme: „Finansijsko izvještavanje u Crnoj Gori“ (6-7. februara) i „Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma“ (17. februar). Takođe, za novembar i decembar bile su planirane teme (pojedinačno): Zakon o inspekcijskom nadzoru, Zakon o upravnom postupku i Zakon o prekršajima, ali je isto odloženo za početak 2021. godine. Inspekcija će u narednom periodu detaljnije provjeravati ostale mogućnosti za usavršavanje inspektora i davati predloge u tom pravcu, jer jačanje kadrovskih kapaciteta mora biti u skladu sa potrebama tehnološkog razvoja na tržištu ovih usluga.

Osim pandemije koronavirusa i njenog uticaja i na tržište igara na sreću, zbog čega je kontrola bila usmjerena i u tom pravcu, u izvještajnoj godini se nije desilo ništa posebno što bi imalo uticaja na inspekcijski nadzor u ovoj oblasti. Naime, još uvijek nije donesen novi Zakon o igrama na sreću, a činjenica je da nedostatak valjanog zakona i odgovarajućih podzakonskih akata predstavlja limitirajući faktor za efikasniji inspekcijski nadzor. S obzirom da se očekuje donošenje novog zakona (Nacrt je na javnoj raspravi od kraja 2020. godine), treba podsjetiti na neke primjere iz prakse, koji odlikavaju nedostatke važećeg pravnog okvira, kako bi iz ugla inspekcijskog nadzora ukazali na pravce revizije istog. Tako npr. činjenica da je u određenom prostoru prisutno sredstvo - uređaj na kojem se mogu priređivati igre na sreću, ne predstavlja prekršaj iako za taj uređaj ne postoji saglasnost nadležnog organa, zbog toga što je Zakonom o igrama na sreću sankcionisano samo priređivanje igara na sreću bez koncesije. To znači da ako u momentu kontrole uređaj nije u funkciji, ili čak i kada je u funkciji ali nije moguće dokazati priređivanje igara na sreću, inspektor ne može preduzeti mjere protiv priređivača, iako taj subjekat za te uređaje ne posjeduje koncesiju. Takođe, odlukama Ministarstva finansija kao drugostepenog organa, rad Inspekcije za igre na sreću je dodatno otežan i obesmišljen tumačenjem datim u obrazloženjima rješenja po žalbama subjekata nadzora, koje glasi: “Obzirom da je žalilac podnio blagovremeni zahtjev Upravi za igre na sreću, kao nadležnom organu, a nadležni organ nije u zakonskom roku odlučio o zahtjevu, to nema osnova za izricanje mjere zabrane obavljanja djelatnost ... postupak kontrole treba obustaviti do okončanja postupka po zahtjevu žalioca za dodjelu koncesije u ovom

slučaju“. Poslije ovakvog stava drugostepenog organa, proizilazi da je za obavljanje ove djelatnosti dovoljno predati zahtjev nadležnom organu. Takođe, kod internet priređivanja igara na sreću bez saglasnosti nadležnog organa, u kojim slučajevima inspektor donese rješenje o zabrani obavljanja djelatnosti, ali i pored toga, prema tim subjektima nije moguće preduzeti prekršajne mjere zbog toga što takvo ponašanje Zakonom o igrama na sreću nije propisano kao prekršaj.

Uz navedeno, treba istaći i da postojeće nepreciznosti, nedorečenosti, nelogičnosti, bilo da potiču od pravnog okvira ili prakse njegovog tumačenja sa više adresa, ostavljaju trag na ukupan ambijent na tržištu igara na sreću, što ionako složenu situaciju, još više usložnjava, pa čak i na nivou odnosa nadležnih državnih organa. To doprinosi konfuziji, koja vlada u ovoj upravnoj oblasti, pa višegodišnje iskustvo upućuje na zaključak da je, uz novi pravni okvir, prijeko potrebna i reforma sistema – institucionalnog okvira za priređivanje i kontrolu priređivanja igara na sreću. Takvu poruku Uprava je poslala i 2019. godine, nakon revizije efikasnosti inspekcijskog nadzora u oblasti igara na sreću, u okviru koje nijesu prepoznati svi problemi, nagomilani u oblasti igara na sreću. Naime, nije sagledan ukupan sistem, čiji nedostaci generišu probleme i na inspekcijski nadzor. Tom prilikom nijesu čak pravilno identifikovane ni nadležnosti Inspekcije za igre na sreću. Stoga je Uprava u Izjašnjenju na Preliminarni izvještaj DRI o reviziji, zaključila “moguće da bi nakon iskustva inspekcije u okviru Uprave za inspekcijske poslove, i očito neprecizno izdiferenciranih nadležnosti nadzora i inspekcijskog nadzora u ovoj oblasti, probleme bilo lakše rješavati u integrisanom sistemu ove sektorske politike, pa očekujemo da će započeta revizija dati najbolje odgovore i pomoći da se pitanje igara na sreću u Crnoj Gori riješi na pravi način.”

Kada je u pitanju usavršavanje znanja inspektora, kao jedan od uslova za unapređivanje efikasnosti nadzora, treba istaći da je praksa pokazala da mogućnosti za edukaciju u oblasti igara na sreću nijesu tako izdašne, pri čemu su i budžetska sredstva limitirajući faktor, što onemogućava ozbiljnije praćenje savremenih kretanja u oblasti igara na sreću.

Iz navedenih razloga, neophodno je tražiti rješenja u pravcu otvaranja više mogućnosti za edukaciju. U prilog tome treba pomenuti uputstvo MONEYVAL-a, kojim se potencira neophodnost stalnog usavršavanja kako bi se mogle preduzimati neophodne mjere u cilju sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma. U tom smislu inspekcija, odnosno njeni predstavnici su, u godinama prije izvještajne, učestvovali na seminarima i okruglim stolovima (na koje su pozvani), koji su organizovani (u Crnoj Gori) od strane relevantnih međunarodnih organizacije što, svakako, nije dovoljno i ne pokriva sve segmente u oblasti igara na sreću.

Uz navedeno, očekujemo da će Jedinostveni informacioni sistem Uprave (u funkciji od januara 2021. godine), unaprijediti rad ove inspekcije (sistem evidencije u vršenju inspekcijskog nadzora, korišćenje analize rizika u planiranju rada i dr.).

6. Inspekcija za javne nabavke

U Inspekciji za javne nabavke sistematizovana su i popunjena radna mjesta za osam inspektora, zajedno sa glavnim inspektorom (pet diplomiranih ekonomista, dva diplomirana politikologa i jedan spec. finansijskog menadžmenta). Od ukupnog broja, šest inspektora je sa mjestom rada u Podgorici, a po jedan u Bijelom Polju i Baru.

Nadležnosti

Inspekcija za javne nabavke vrši nadzor nad primjenom Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona.

U nadzoru Inspekcija primjenjuje *Metodologiju analize rizika u vršenju inspekcijuskog nadzora shodno odredbama Zakona o inspekcijuskom nadzoru sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjem korupcije*, koja je donesena u skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23.

Inspekcijuski nadzor

Inspekcija za javne nabavke je u izvještajnoj godini realizovala aktivnosti u okviru propisanih nadležnosti, a u skladu sa prilagođenim (uslovima u izvještajnoj godini) godišnjim programom rada koji je, između ostalog, zasnovan i na strateškim dokumentima Vlade (Strategija razvoja sistema javnih nabavki za period 2016-2020. godine, Metodologija analize rizika u vršenju inspekcijuskog nadzora shodno odredbama Zakona o inspekcijuskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježima korupcije), kao i po inicijativama za vršenje inspekcijuskog nadzora.

U izvještajnoj godini, Inspekcija je izvršila ukupno 251 inspekcijuski pregled i utvrdila 96 nepravilnosti.

Inspekcijuski nadzor je vršen kod 231 subjekta koji se bave nabavkom robe, radova i usluga, i to: državni organi (60), jedinice lokalne samouprave (11), javne službe ili privredna društva (150), udruženja, odnosno organizacije (1) i javni naručioci iz oblasti: električne energije, gasa i toplotne energije, vodoprivrede, saobraćaja, aerodroma i morskih luka, poštanskih usluga, istraživanja i proizvodnje nafte, uglja i drugih čvrstih goriva (9).

Osim nadzora u upravnoj oblasti za koju je nadležna, ova inspekcija je zbog pandemije koronavirusa (po ovlašćenju) vršila nadzor i iz nadležnosti Sanitarne inspekcije (na graničnom prelazu), kao i kontrolu poštovanja privremenih mjera (u određenim djelatnostima) koje su donošene od strane nadležnih organa.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	251
– redovni	205
– po inicijativi	35
– kontrolni	11
Broj utvrđenih nepravilnosti	96
Broj ukazivanja	77
Broj rješenja	4
Broj prekršajnih naloga	17
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	21.250,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	4

U izvršenim inspekcijskim pregledima (251), u izvještajnom periodu, obuhvaćena su 23 predmeta nadzora (u 2.538 kontrola - slučajeva), u kojima je utvrđeno 96 nepravilnosti:

R.B	Predmet inspekcijskog nadzora	Broj kontrola po predmetima nadzora	Broj utvrđenih nepravilnosti
1.	Donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki	266	10
2.	Ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda	43	13
3.	Sadržaj, izmjene i dopune i pojašnjenje tenderske dokumentacije/ sačinjavanje tenderske dokumentacije	8	0
4.	Način i blagovremenost objavljivanja, oglašavanja i dostavljanja tenderske dokumentacije	27	0
5.	Obaveza naručioca da utvrdi obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke i obavezne osnove za isključenje privrednog subjekta iz postupka javne nabavke	11	0
6.	Sprovođenje antikorupcijskih mjera i mjera sprječavanja sukoba interesa u postupku javne nabavke	3	0
7.	Vođenje i čuvanje evidencija i dokumentacije o javnim nabavkama	171	19
8.	Primjenu pravila otvaranja ponuda, sačinjavanje, sadržaj i uručivanje, odnosno dostavljanje zapisnika o javnom otvaranju ponuda	1	0
9.	Sadržinu odluka naručioca	3	0

10.	Zaključivanje ugovora o javnim nabavkama	346	0
11.	Realizacija ugovora o javnim nabavkama	312	3
12.	Izveštaj o sprovedenim javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama	162	10
13.	Jednostavne nabavke	56	10
14.	Dostavljanje ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja, radi objavljivanja na portalu javnih nabavki	228	1
15.	Utvrđivanje obaveze dostavljanja garancija ili drugih sredstva finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji, za javne nabavke procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 40.000,00 € i preko 30.000,00 € za postupke sprovedene po starom zakonu	133	1
16.	Dostavljanje Rješenja o izboru najpovoljnije ponude i objavljivanje na portalu JN	52	0
17.	Dostavljanje izvještaja o kršenju antikorupcijskih pravila	121	6
18.	Kontrola nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki	285	13 (8 se odnosi na dijeljenje javne nabavke koja predstavlja jedinstvenu cjelinu)
19.	Registracija obveznika zakona na portalu javnih nabavki	2	2
20.	Donošenje i objavljivanje odluka o obustavljanju postupka javne nabavke	14	0
21.	Kontrola bankarskih garancija	185	0
22.	Pravilnik o sprovođenju nabavki male vrijednosti	72	4
23.	Pravilnik o sprovođenju hitnih nabavki	37	4
Ukupno:		2.538	96

Utvrđene nepravilnosti: Posmatrano po predmetima nadzora, najveći broj utvrđenih nepravilnosti, u odnosu na broj kontrolisanih slučajeva, odnosi se na: ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda (30,23%), jednostavne nabavke (17,86%), vođenje i čuvanje evidencija i dokumentacije o javnim nabavkama (11,11%), kontrole donošenja pravilnika o

sprovedenju hitnih nabavki (10,81%), izvještaja o sprovedenim javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama (6,17%), donošenje pravilnika o sprovođenju nabavki male vrijednosti (5,56%), dostavljanje izvještaja o kršenju antikorupcijskih pravila (4,96%), nabavke male vrijednosti i hitne nabavke (4,56%) od čega se više od dvije trećine odnosi na dijeljenje predmeta javne nabavke koji predstavlja jedinstvenu cjelinu, sa ciljem izbjegavanja propisanog postupka nabavke, kao i donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki na portalu javnih nabavki (3,76%). Kod realizacije ugovora o javnim nabavkama, obaveze dostavljanja garancija ili drugih sredstava finansijskog obezbjeđenja u tenderskoj dokumentaciji za javne nabavke procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 40.000,00 € i preko 30.000,00 € (za postupke sprovedene po prethodnom zakonu) i dostavljanja ugovora o javnoj nabavci nadležnom organu u roku od tri dana od dana zaključivanja, radi objavljivanja na portalu javnih nabavki, procenat utvrđenih nepravilnosti je ispod 1%. Treba napomenuti da je, u dva slučaja, utvrđena nepravilnost u pogledu obaveze registracije obveznika zakona na portalu javnih nabavki.

Kao što se vidi iz tabele, kod 10 predmeta nadzora nije utvrđena nepravilnost, iako su bili predmet kontrole 650 puta.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, Inspekcija za javne nabavke je izrekla 77 mjera ukazivanja i donijela četiri rješenja.

Od ukupno 96 utvrđenih nepravilnosti otklonjeno je 68, dok preostale nepravilnosti nijesu otklonjene iz razloga što se određene radnje ne mogu vratiti u pređašnje stanje, pa inspektori ne mogu preduzeti mjere za njihovo otklanjanje, ali su izricali novčane kazne izdavanjem prekršajnih naloga (gdje je to bilo moguće po zakonu). Te nepravilnosti su se odnosile na: nabavke male vrijednosti i hitne nabavke, gdje je utvrđeno dijeljenje predmeta nabavke, sa ciljem izbjegavanja propisanog postupka nabavke (8), izvještaje o sprovedenim javnim nabavkama (3), donošenje, izmjene, dopune i objavljivanje plana javnih nabavki (2), jednostavne nabavke (1), realizaciju ugovora o javnoj nabavci (1). Nepravilnosti (13) koje se odnose na ispunjenost uslova za obavljanje poslova službenika za javne nabavke i komisije za otvaranje i vrednovanje ponuda nijesu otklonjene iz razloga što nije istekao rok kojim je naloženo otklanjanje istih.

Izvršenje rješenja: Od četiri donesena rješenja, u izvještajnom periodu, izvršeno je jedno (dobrovoljno), dok za tri rješenja nije dospio rok za izvršenje u izvještajnom periodu (uslovi za obavljanje poslova službenika za javne nabavke). Takođe, u izvještajnoj godini je dobrovoljno izvršeno i jedno rješenje iz prethodnog perioda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje inspektori su izdali 17 prekršajnih naloga, kojima su izrečene novčane kazne u iznosu od 21.250,00 € i sve su naplaćene. Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli i četiri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravnog i odgovornog lica u pravnom licu.

Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je sedam zahtjeva, uključujući i četiri iz prethodnog perioda (šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i jedan za sudsko odlučivanje). Izrečene su četiri novčane kazne, u ukupnom iznosu od 4.690,00€ (sa troškovima postupka). U dva slučaja je doneseno rješenje o oslobađanju, dok je u jednom slučaju izrečena opomena.

Na rješenje suda za prekršaje u izvještajnom periodu, podnijete su četiri žalbe od strane Uprave i iste su riješene od strane Višeg suda za prekršaje (tri žalbe su odbijene, a u jednom slučaju prvostepeno rješenje je preinačeno, tako što je subjekt nadzora oglašen krivim i kažnjen).

Inspekcija za javne nabavke je obveznik primjene *Metodologije analize rizika u vršenju inspeksijskog nadzora shodno odredbama Zakona o inspeksijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije*, kojom su obuhvaćeni sljedeći segmenti nadzora: sačinjavanje tenderske dokumentacije; zabrana dijeljenja predmeta javne nabavke koji predstavlja jedinstvenu cjelinu; zaključivanje ugovora o javnoj nabavci; realizacija ugovora o javnoj nabavci.

Podaci u ovim segmentima nadzora posebno se prate i dostavljaju izvještaji Kancelariji za evropske integracije, shodno obavezi iz Akcionog plana za Poglavlje 23. U izvještajnom periodu, u navedenim segmentima nadzora Inspekcija za javne nabavke je utvrdila 11 nepravilnosti, i to u pogledu:

- zabrane dijeljenja predmeta javne nabavke koji predstavlja jedinstvenu cjelinu (utvrđene u inspeksijskom nadzoru nabavki male vrijednosti i hitnih nabavki)- osam (kod 285 kontrolisanih slučajeva). Ove nepravilnosti nijesu mogle biti otklonjene zbog nemogućnosti povraćaja u pređašnje stanje, ali je izrečeno 11 novčanih kazni prekršajnim nalogima subjektima nadzora, i to pet pravnim licima i šest odgovornom licu u pravnom licu (jedna u organu jedinice lokalne samouprave), i podnesena su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka;
- realizacije ugovora o javnoj nabavci – tri (kod 312 kontrolisanih slučajeva), ali nepravilnosti nijesu otklonjene jer se određena radnja ne može vratiti u pređašnje stanje (ugovori realizovani), a nije bilo moguće preduzeti upravnu i prekršajnu mjeru jer iste nijesu propisane;
- sačinjavanje tenderske dokumentacije (sadržaj, izmjene, dopune i pojašnjenje tenderske dokumentacije) – jedan pregled, nijesu utvrđene nepravilnosti;
- zaključivanje ugovora o javnoj nabavci – izvršen je pregled 178 zaključenih ugovora, nijesu utvrđene nepravilnosti.

Postupanje po inicijativama: Po primljenim inicijativama, kojih je bilo ukupno 44, Inspekcija za javne nabavke je izvršila 35 inspeksijskih pregleda, od kojih su u 10 slučajeva utvrđene nepravilnosti i preduzete propisane mjere. U šest slučajeva se radilo o inicijativama koje su podnijete nakon roka za izjavljivanje žalbe, pa inspekcija nije postupala, dok po dvije inicijative inspekcija nije postupala zbog nenadležnosti, o čemu

su podnosioci inicijativa obaviješteni. Po jednoj inicijativi, koja je primljena na kraju godine, postupak je u toku.

Ostale aktivnosi

Kao što je već navedeno, jedan broj inspektora je u izvještajnoj godini, pored nadzora u okviru nadležnosti, vršio (po ovlašćenju) kontrolu iz nadležnosti Sanitarne inspekcije na graničnom prelazu (donijeli su 895 rješenja o zdravstveno-sanitarnom nadzoru, 100 rješenja o samoizolaciji i 22 rješenja o stavljanju lica u karantin). Takođe, po ovlašćenju inspektori su bili angažovani i u kontroli privremenih mjera iz Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa u ugostiteljstvu (482 kontrole).

U skladu sa zaključkom Vlade (broj: 08-34, sa sjednice održane u martu 2015.godine), Inspekcija je pripremala polugodišnje izvještaje o inspekcijskom nadzoru u javnim nabavkama, koji se dostavljaju Vladi. Takođe, pripremala je i podatke potrebne za izvještavanje u okviru poglavlja 5 i 23.

U izvještajnoj godini inspektori za javne nabavke učestvovali su na obuci na temu primjena Zakona o upravnom postupku, Zakona o javnim nabavkama i Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Uporedni podaci u izvještajnoj godini, u odnosu na prethodnu, ukazuju na pad broja inspekcijskih pregleda (za 41%), predmeta inspekcijskog nadzora (za 53%) i utvrđenih nepravilnosti (za 67%).

Razlozi za to su, uglavnom, objektivne prirode. Prije svega, treba istaći da je (zbog pojave pandemije COVID 19), obim aktivnosti u sektoru javnih nabavki bio ograničen, što je za posljedicu imalo smanjeno angažovanje inspektora u okviru svoje nadležnosti. Osim toga i već navedenih aktivnosti, na koje je ova inspekcija ovlašćenjem bila usmjerena u druge upravne oblasti, jedan broj inspektora je odsustvovao po raznim osnovima (tri inspektorke na porodijskom odsustvu veći dio izvještajnog perioda, a bilo je i kraćih odsustava po osnovu prava na čuvanje maloljetnog djeteta ili izolacije).

I pored činjenice da je u postupku inspekcijskog nadzora utvrđeno 96 nepravilnosti, može se konstatovati da značajan broj subjekata nadzora sve više poklanja pažnju poštovanju propisa iz ove upravne oblasti. Međutim, odnos broja utvrđenih nepravilnosti i izvršenih inspekcijskih pregleda u pojedinim segmentima, ukazuje da određeni broj obveznika primjene zakona i dalje ne brine dovoljno poštovanju propisa, kao što je: vođenje evidencija o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, ispunjenosti uslova službenika za obavljanje poslova javnih nabavki, sačinjavanju i dostavljanju izvještaja o sprovedenim javnim nabavkama i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama, te jednostavnim nabavkama, tako da će ovi segmenti nadzora svakako biti osnov za planiranje nadzora u narednom periodu.

Problemi i nedostaci koji prate rad inspekcije prisutni su, kako u zakonodavnom okviru, tako i u materijalno - tehničkom pogledu. Naime, nedostatak bližih pravila i procedure inspekcijskog nadzora u dijelu zaključivanja i realizacije ugovora o javnim nabavkama, kao i nedostatak upravnih mjera u pojedinim segmentima inspekcijskog nadzora, koje bi inspektor mogao preduzeti u slučaju kada se utvrde određene nepravilnosti u odnosu na propisane obaveze. Takođe, kod obveznika primjene zakona postoje i određene nejasnoće u primjeni člana 152 stav 1 tačka 2 (a u vezi sa članom 211 stav 1 tačka 20), kao i člana 210 stav 1 tačka 7 (a u vezi sa članom 38 stav 2, tačka 3, te člana 23 (a u vezi sa članom 27 stav 1 zakona). Očekivanje inspektora da će novi Zakon o javnim nabavkama (koji je stupio na snagu početkom januara, a primjenjuje se od jula 2020. godine) sa propisanim podzakonskim aktima biti optimalan pravni okvir, u određenim segmentima se nije ostvarilo.

Kada je riječ o materijalno - tehničkim uslovima, treba istaći da će Jedinostveni informacioni sistem Uprave koji će brzo biti stavljen u funkciju, biti optimalno informatičko rješenje za ovu inspekciju, uz očekivanje da će biti obezbijeđena potrebna IT oprema. Ta vrsta podrške (kontrolne liste, evidencije u inspekcijskom nadzoru, sistem praćenja rizika u postupcima javnih nabavki i korišćenje analize rizika u planiranju rada ove inspekcije) olakšaće rad inspektorima i isti unaprijediti.. Imajući u vidu činjenicu da je inspekcijski nadzor u ovoj upravnoj oblasti veoma kompleksan i zahtjevan, neophodno je i dalje unapređivati znanje inspektora. U tom smislu, bilo bi nužno da se omogući edukacija i putem studijskih posjeta zemljama sa unaprijeđenim sistemom javnih nabavki, s obzirom da u okruženju i šire ne postoji inspekcija za nadzor u ovoj upravnoj oblasti, pa ni uporedna praksa i iskustvo nadzora te vrste. Kako se na listi obveznika primjene zakona (sačinjava nadležni organ), nalazi njih 670, a isti se nalaze širom Crne Gore, potrebno je dodatno obezbijediti službena vozila.

B. SEKTOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE, BEZBJEDNOST I ZDRAVLJA LJUDI, SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

U okviru ovog sektora svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Zdravstveno - sanitarna inspekcija, Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja, Inspekcija socijalne i dječje zaštite, Ekološka inspekcija i Inspekcija za vode.

1. Zdravstveno - sanitarna inspekcija

Odsjek za Zdravstveno - sanitarnu inspekciju čine Sanitarna i Zdravstvena inspekcija.

Broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore u ovom odsjeku je 48 (devet zdravstvenih i 39 sanitarnih), od kojih je popunjeno 39, i to: (glavni inspektor, 33 sanitarni i pet zdravstvenih inspektora). Svi inspektori su sa visokom školskom spremom raznih profila zanimanja, a pojedini i sa specijalizacijama iz raznih oblasti (dr medicine, dr stomatologije, dipl. farmaceuti, inž. tehnolozi, dipl. biolozi, dipl. hemičari, dipl. agronomi, dipl. veterinar i dipl. sanitarni inženjeri).

Aktivnosti zdravstveno-sanitarne inspekcije u cilju sprječavanja unošenja i širenja zarazne bolesti (Covid-19) na teritoriju Crne Gore izazvane novim sojem koronavirusa

U 2020. godini sanitarni inspektori, zdravstveni inspektori koji su imali ovlašćenja sanitarnih inspektora i inspektori iz drugih inspekcija koji su imali ovlašćenja sanitarnih inspektora bili su prvenstveno angažovani na sprovođenju mjera u cilju sprječavanja unošenja i širenja zarazne bolesti (Covid-19) izazvane novim sojem koronavirusa. Zdravstveni nadzor od strane zdravstveno-sanitarnih inspektora otpočeo je 26.01.2020.godine u skladu sa članom 33 stav 2 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti za putnike iz NR Kine u kojoj je registrovana zarazna bolest. U skladu sa razvojem epidemiološke situacije i identifikacijom novih žarišta, lista je proširena za putnike iz Italije (pogođena područja) i kasnije za putnike koji dolaze iz Japana, Južne Koreje, Singapura i Irana.

Sektoru granične policije dostavljeno je obavještenje sa podacima i brojevima telefona zdravstveno-sanitarnih inspektora koji su zaduženi za granične prelaze. Kontaktirane su i turističke agencije koje su dostavljale spiskove putnika sa podacima o graničnim prelazima na kojima će putnici ući u zemlju.

Na graničnim prelazima putnici su popunjavali Upitnik koji je preveden na engleski, italijanski i kineski jezik i uručivala su im se rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor sa podacima epidemioloških službi u mjestu boravka (brojevi telefona i mejl adrese). Uz rješenje, davana su uputstva prevedena na jezik kojim putnik govori.

Ministarstvo zdravlja je, u skladu Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, donijelo Odluku o sprovođenju zdravstvenog nadzora i mjerama za sprječavanje unošenja zaraznih bolesti u zemlju i njihovog prenošenja u druge zemlje, kojom se utvrđuje sprovođenje mjera pooštrenog zdravstvenog nadzora lica koja dolaze iz Narodne Republike Kine i drugih zemalja zahvaćenih novim koronavirusom, radi praćenja njihovog zdravstvenog stanja, i mjera pooštrenog nadzora, sa ograničenim kretanjem lica koja su stavljena pod zdravstveni nadzor, radi sprječavanja unošenja u Crnu Goru i širenja ove zarazne bolesti, čiji sastavni dio je i Metodološko uputstvo o bližim uslovima, načinu organizovanja i sprovođenja mjera pooštrenog nadzora i uslovima koje moraju ispunjavati objekti za tu namjenu.

Sanitarni inspektori i predstavnici Instituta za javno zdravlje su izvršili preglede dijela kampova - objekata predviđenih za pooštreni zdravstveni nadzor radnika firme CRBC na sekciji 3 „Lopate“, sekciji 4 „Uvač“ , sekciji 2 „Pelev Brijeg“ i sekciji 1 i 5 Glavnog kampa Bioče - izgradnje auto-puta koji su namijenjeni za pooštreni zdravstveni nadzor radnika CRBC-a koji su u periodu od januar-mart doputovali iz NR Kine u Crnu Goru u cilju utvrđivanja ispunjenosti sanitarno - higijenskih i epidemioloških uslova, kao i poštovanja preporučenih mjera u toku trajanja pooštrenog zdravstvenog nadzora, o čemu su pripremani zajednički izvještaji, a od strane nadležne zdravstvene službe praćeno je zdravstveno stanje radnika, o čemu su izvještavani Institut i Zdravstveno-sanitarna inspekcija. U navedenom periodu poštovane su mjere pooštrenog zdravstvenog nadzora, uz praćenje zdravstvenog stanja radnika.

Inspektori su na graničnim prelazima izdavali rješenja o zdravstvenom nadzoru, rješenja o stavljanju u samoizolaciju, rješenja o smještanju u karantin, a na osnovu Uputstava Instituta za javno zdravlje izdavana su i rješenja o zdravstvenom nadzoru za lica koja su vozači motornih vozila i učestvovala su u međunarodnom transportu roba za potrebe Crne Gore, kao i licima zaposlenim u privrednim društvima Crne Gore zbog neophodnosti obavljanja hitnih poslova. Privredna društva su se obraćala Ministarstvu ekonomije o neophodnosti njihovog angažovanja.

Na graničnim prelazima preko kojih se obavljao promet robe i najavljeni prevoz crnogorskih državljana posredstvom diplomatsko-konzularnih predstavništava, kao i kada je došlo do normalizacije međunarodnog saobraćaja, inspektori su bili prisutni na pojedinim graničnim prelazima u tri smjene, a na pojedinim graničnim prelazima na poziv Granične policije bili su prisutni po potrebi i u noćnim časovima.

Institut za javno zdravlje i epidemiološke službe Domova zdravlja u opštinama, nakon registrovanja prvih slučajeva oboljelih u Crnoj Gori, Zdravstveno-sanitarnoj inspekciji su dostavljali podatke o oboljelim licima, kontaktima sa oboljelim i postojanju sumnje da su lica bila u kontaktu sa oboljelim te da je istima potrebno izdati rješenja o samoizolaciji, tako da su inspektori sva lica kontaktirali putem telefona i dostavljali im rješenja o samoizolaciji, te je u izvještajnom periodu donijeto 74.669 rješenja o samoizolaciji (oboljelih, zbog kontakta sa oboljelim ili sumnje na kontakt sa oboljelim). Zbog sumnje

na kontakt sa oboljelim izdata su rješenja o samoizolaciji za stanovnike na Koniku Vrela Ribnička 23 zgrade (226 rješenja za 1.376 lica). Takođe su licima koja su provela 14 dana u karantinima inspektori, u skladu sa naredbama, uručivali rješenja o samoizolaciji još 14 dana u porodičnom smještaju.

Zdravstveno-sanitarni inspektori su izvršili preglede u objektima koje je Vlada, u skladu sa zakonom, odredila kao karantine u saradnji sa epidemiolozima Instituta za javno zdravlje, i to: „Respa“ Danilovgrad, Policijska akademija Danilovgrad, Hotel „Verde“ Podgorica, Hotel „Karisma“ Ulcinj, Institut „Dr Simo Milošević“ Igalo Herceg Novi, Hotel „Light House“ Herceg Novi, Crveni krst Sutomore, Motel Vučje Nikšić, Dom učenika i studenata Berane, Kasarna Zoganje Ulcinj, Studentski dom–Kroling Podgorica (koji je u skladu sa Naredbom od 08.04.2020.godine određen kao karantin za institucionalnu izolaciju) u koje je od 18.03.2020.godine, u skladu sa Naredbama, bilo smješteno 3.972 lica na osnovu rješenja Zdravstveno-sanitarne inspekcije.

Izvršen je pregled objekata, za koje je planirano da se po potrebi koriste kao privremene bolnice i izdato pet rješenja o ispunjavanju sanitarno-higijenskih uslova za privremene bolnice, i to: Sportska dvorana „Topolica“ u Baru, Sportska dvorana Srednje mješovite škole u Golubovcima, Sportska dvorana „Bemax arena“ Podgorica, Sportska dvorana Sportskog centra Berane i Sportska dvorana SC „Morača“ Podgorica.

Izvršeni su zajednički inspeksijski nadzori od strane inspektora socijalne i dječije zaštite i sanitarnih inspektora u domovima za stare u Pljevljima, Bijelom Polju, Risnu i Danilovgradu, kao i u JU Centar „Ljubović“, JU Zavod „Komanski most“ i JU Dječiji dom "Mladost" Bijela prilikom kojih je konstatovano da se u istim sprovode privremene mjere za sprečavanje i širenje novog koronavirusa po preporukama Instituta za javno zdravlje.

U izvještajnom periodu donijeta su rješenja:

Broj rješenja:	134.055
- rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor	34.883
- rješena o samoizolaciji na graničnim prelazima	14.223
- rješenja o produženju samoizolacije i rjesenja posle karantina	6.308
- rješenja o stavljanju u karantin	3.972
- rješenja o samoizolaciji (oboljelih, zbog kontakta sa oboljelim ili sumnje zbog kontakta sa oboljelim)	74.669

Vršen je inspeksijski nadzor počev od petog maja u cilju poštovanja propisanih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, poštovanja Naredbi Ministarstva zdravlja i Uputstava Instituta za javno zdravlje koje se odnose na obaveze pravnih lica i preduzetnika koji pružaju frizerske i kozmetičke usluge, usluge u fitnes

centrima, teretanama, zdravstvenim ustanovama, apotekama, vaspitno obrazovnim ustanovama (osnovnim i srednjim školama) vrtićima, studentskim i đачkim domovima (nošenje zaštitne opreme, upotrebe dezinfekcionih sredstava, poštovanja socijalne distance) inspektori su izvršili 2.074 inspeksijska pregleda pri kojim je utvrđeno 69 nepravilnosti, a subjektima nadzora je ukazano da iste otklone u određenom roku što su isti i učinili, a dio nepravilnosti je otklonjen u toku inspeksijskih nadzora. Takođe je vršen i nadzor u zdravstvenim ustanovama koje vrše izdavanje ljekarskih uvjerenja i nijesu utvrđene nepravilnosti.

Na rješenja sanitarnih inspektora izjavljeno je 75 žalbi, od kojih je 15 usvojeno (rješenja izmijenjena od strane inspektora), četiri su usvojene od strane drugostepenog organa i vraćene inspektorima na ponovni postupak, inspektor donio nova rješenja, 23 su odbijene, a 33 nijesu rješavane u izvještajnom periodu. Podnijeto je osam tužbi Upravnom sudu od kojih je jedna odbijena.

U cilju kontrole sprovođenja rješenja o samoizolaciji sa službenicima Centara bezbjednosti kontrolisano je 10.029 rješenja o samoizolaciji od kojih nijesu ispoštovana 64 rješenja, a službenici policije su preduzeli dalje mjere zbog kršenja samoizolacije.

Sanitarna inspekcija

U izvještajnom periodu ova inspekcija je pored preduzimanja mjera za sprječavanje unošenja i širenja zarazne bolesti (Covid-19) vršila i nadzor u unutrašnjem i spoljno - trgovinskom prometu.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o sanitarnoj inspekciji, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o duvanu, Zakon o vodama, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o kozmetičkim proizvodima, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o hemikalijama, Zakon o biocidnim proizvodima, Zakon o obezbjeđivanju zdravstveno ispravne vode za ljudsku upotrebu, Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i veći broj podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Oblasti koje su u nadležnosti sanitarnih inspektora su: zaštita stanovništva od zaraznih bolesti, bezbjednost predmeta opšte upotrebe u proizvodnji, prometu i uvozu, promet igračaka, javno snabdijevanje stanovništva vodom za piće, ograničenje upotrebe duvanskih proizvoda, proizvodnja i stavljanje u promet prekursora, hemikalija, biocida, sanitarno-higijenski uslovi u zdravstvenim objektima, kozmetičko-frizerskim salonima, školama, vrtićima, objektima sporta i rekreacije i dr.

Inspekcijski nadzor

Unutrašnje tržište

Sanitarni inspektori su na unutrašnjem tržištu izvršili ukupno 3.582 inspekcijska pregleda, u kojima su utvrđene 234 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	3.582
– redovni	2.843
– po inicijativi i nalogu	163
– po zahtjevu stranke	383
– kontrolni	193
Broj kontrola po djelatnostima:	3.582
– trgovina	423
– ugostiteljstvo	217
– zdravstvene ustanove	498
– socijalne i vaspitno-obrazovne ustanove	493
– proizvodnja hrane	38
– promet lijekova	281
– vodosnabdijevanje	82
– zanatstvo	1.080
– ostalo	470
Broj utvrđenih nepravilnosti	234
Broj rješenja	458
Broj ukazivanja	143
Broj prekršajnih naloga	63
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	18.300,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	20

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini ukupno je utvrđeno 234 nepravilnosti koje su se odnosile na: ispunjenost opštih i posebnih higijenskih zahtjeva (7), vršenje obaveznog zdravstvenog pregleda (60), sprovođenje opštih i posebnih higijenskih mjera u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (99), povredu propisa o zdravstveno ispravnoj vodi za ljudsku upotrebu i bazenskoj vodi (3), o kozmetičkim proizvodima (16), igračkama (19), ostalim proizvodima pod nadzorom (sredstva za održavanje čistoće, detergentsi i dr. (8), neisticanje oznake o zabrani pušenja (3), neposjedovanje dokumentacije (9), neposjedovanje sanitarne saglasnosti (10).

Preduzete upravne mjere: U izvještajnoj godini doneseno je ukupno 458 rješenja, od čega je 74 zbog utvrđenih nepravilnosti. U cilju otklanjanja nepravilnosti subjektima nadzora je u 143 slučaja ukazano da iste otklone, što je i urađeno.

Broj rješenja	74
- Otklanjanje nepravilnosti	23
- Privremena zabrana prometa robe	14
- Zabrana obavljanja djelatnosti	1
- Zabrana rada licima	36

Sanitarna inspekcija je na osnovu zahtjeva stranaka, a shodno Zakonu o sanitarnoj inspekciji, donijela rješenja o ispunjenosti sanitarno-higijenskih uslova (168) u zdravstvenim ustanovama, kozmetičkim i frizerskim salonima, vaspitno - obrazovnim objektima i objektima za sport i rekreaciju, kao i rješenja o odobrenju prenosa posmrtnih ostataka (215) na osnovu Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, a donijeto je i jedno rješenje kojim se odbija zahtjev za iskopavanje i prenos posmrtnih ostataka zbog nepotpune dokumentacije, podnijet 2019.godine. Riješen je i jedan zahtjev za utvrđivanje sanitarno-higijenskih uslova iz 2019.godine, a jedan podnijet 2020.godine nije rješavan u izvještajnom periodu.

Izvršenje rješenja: U 2020. godini u unutrašnjem nadzoru doneseno je 458 rješenja, od čega 74 rješenja koja je potrebno kontrolisati. Sva donesena rješenja su izvršena u 2020.godini, kao i devet rješenja iz 2019. godine.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijeto je 78 žalbi, od čega je 75 na rješenja o samoizolaciji. Inspektor je u 15 slučajeva usvojio žalbu i izmijenio prvostepeno rješenje novim. Drugostepeni organ je rješavao po 63 žalbe, od čega je u 26 slučajeva odbio žalbu, u četiri slučaja usvojio i poništio rješenje inspektora, dok je u 33 slučaja postupak po žalbi u toku.

Takođe, u 2020.godini riješene su i dvije žalbe podnesene u 2019.godini na način što su iste odbijene od strane drugostepenog organa.

Protiv 10 rješenja drugostepenog organa (od čega je osam u vezi sa rješenjima o samoizolaciji) pokrenut je upravni spor. U jednom slučaju tužba je odbijena, a u devet slučajeva postupak je u toku.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali ukupno 63 prekršajna naloga, u ukupnom iznosu 18.300.00€ €, od kojih je naplaćen 51 nalog, što iznosi 80,95% od broja izdatih.

Za dva naloga podnijet je zahtjev za sudsko odlučivanje, dok su inspektori za 10 nenaplaćenih prekršajnih naloga Centralnoj banci i poslovnim bankama podnijeli naredbe o prinudnoj naplati.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 20 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, od čega su pet u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, protiv roditelja zbog odbijanja obavezne imunoprofilakse djece kod određenih zaraznih bolesti i 14 po Zakonu o zaštiti potrošača - neposjedovanje obavještenja na proizvodima i na Brajevom pismu i jedan po Zakonu o kozmetičkim proizvodima.

Nadzor po oblastima

Voda za piće: U izvještajnoj godini praćena je zdravstvena ispravnost vode za ljudsku upotrebu, kao i stanje objekata, uređaja i opreme za vodosnabdijevanje. Od ukupnog broja izvršenih pregleda, 82 se odnosilo na preglede objekata javnog vodosnabdijevanja. Od 228 uzetih uzoraka vode za laboratorijsko ispitivanje, dostavljene analize su pokazale da je 213 uzoraka bilo ispravno, a 15 uzoraka je bilo neispravno (7%), i to: 14 hemijski (povećana mutnoća), a jedan i hemijski i mikrobiološki. Utvrđene su i dvije nepravilnosti, koje su se odnosile na neispravnost vode za piće, te su subjektu nadzora koji gazduje vodovodnim sistemom izrečene novčane kazne putem dva prekršajna naloga, u iznosu od 1.750,00 €.

Bezbjednost proizvoda - nadzor na tržištu: U skladu sa Godišnjim programom nadzora na tržištu za 2020. godinu, sanitarni inspektori su vršili proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor proizvoda na tržištu. Vršen je nadzor bezbjednosti neprehrambenih proizvoda na tržištu i preduzimane su mjere, u cilju obezbjeđivanja da proizvodi isporučeni na tržište ispunjavaju zahtjeve koji obezbjeđuju visok nivo zaštite javnog interesa, a naročito zaštite zdravlja i bezbjednosti potrošača (posebno djece) i drugih krajnjih korisnika.

Nadzor je vršen kao proaktivni (planirani) i reaktivni nadzor (po informacijama iz Sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima u Evropskoj uniji - RAPEX sistem, kao i informacijama iz Regionalne mreže za razmjenu informacija o opasnim proizvodima. Programom nadzora proizvoda na tržištu obuhvaćeno je pet grupa proizvoda, i to: biocidni proizvodi, premazi – boje i lakovi, kozmetički proizvodi (kreme za djecu, šamponi za djecu, proizvodi za sunčanje), obmanjujući proizvodi i igračke.

Prilikom neposrednih inspekcijskih pregleda, kod subjekata nadzora, vršena je administrativna provjera prateće dokumentacije, fizički pregledi i laboratorijsko ispitivanje proizvoda.

Izvršeno je ukupno 316 inspekcijskih pregleda, od čega 156 pregleda u proaktivnom nadzoru (po programu - redovni) i 160 pregleda u reaktivnom nadzoru.

U proaktivnom nadzoru izvršeno je 156 pregleda objekata, a vršena je kontrola bezbjednosti i usaglašenosti biocidnih proizvoda, premaza – boje i lakovi, kozmetičkih proizvoda (kreme za djecu, šamponi za djecu, proizvodi za sunčanje), obmanjujućih proizvoda i igračaka kod uvoznika, distributera i u maloprodaji.

Prilikom kontrole biocidnih proizvoda na tržištu (27 pregleda), kojom je obuhvaćeno 18 vrsta biocidnih proizvoda, nijesu utvrđene nepravilnosti – prateća dokumentacija, kao i originalna ambalaža sadržala je podatke o proizvođaču, odnosno uvozniku, podatke o opasnosti, osnovne podatke o sastavu, mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi, mjere bezbjednosti na radu, mjere za zaštitu životne sredine, rok upotrebe biocidnog proizvoda i druge potrebne podatke, u skladu sa propisima.

Vršena je kontrola na tržištu premaza - boja i lakova, koji sadrže isparljiva organska jedinjenja (VOC) u cilju kontrole označavanja i sadržaja ovih jedinjenja u originalnim pojedinačnim pakovanjima proizvoda sa propisanim maksimalno dozvoljenim vrijednostima u proizvodima. Uzeto je 10 uzoraka za laboratorijska ispitivanja. Izvršeno je ukupno 16 pregleda objekata u kojima je vršena kontrola 17 vrsta proizvoda. U svim kontrolisanim proizvodima na obavještenjima je bila istaknuta koncentracija VOC – jedinjenja, a dostavljeni rezultati su pokazali da nije bilo odstupanja od maksimalno dozvoljene vrijednosti u skladu sa propisima.

Kod kozmetičkih proizvoda izvršen je 41 pregled, kontrolisano 35 vrsta proizvoda, vršena je administrativna provjera, vizuelni pregled - izgled pakovanja, sadržaj deklaracije, rokovi upotrebe, izvještaji o ispitivanju ispravnosti proizvoda. Prilikom ovih pregleda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Prilikom kontrole 18 objekata nijesu zatečeni obmanjujući proizvodi u prometu.

Kod igračaka (52 pregleda) je vršena administrativna provjera, vizuelni pregled proizvoda - izgled proizvoda, isprave o usklađenosti. Prilikom pregleda igračaka 99 vrsta, metodom slučajnog uzorka uzeto je 38 uzoraka u cilju ispitivanja prisustva ftalata - 36 i dva na sadržaj bora. Dostavljeni rezultati su pokazali da je nebezbedno bilo 19 vrsta igračaka zbog prisutva ftalata u igračkama iznad propisanog nivoa. Uvoznici i distributeri su obavješteni o rezultatima ispitivanja i dobrovoljno su trajno povukli nebezbedne igračke koje su se zatekli na tržištu, a objavljeni su i opozivi za potrošače u štampanim medijima ili isticanjem obavještenja na objektima podataka o nebezbednim igračkama, kako bi potrošači koji su kupili nebezbedne proizvode iste mogli vratiti u objekte gdje su kupili iste - nije bilo vraćenih (opozvanih) igračaka od potrošača). Ukupno je pronađeno na tržištu 246 komada nebezbednih igračaka i izvršeno je dobrovoljno njihovo uništenje na propisan način od strane uvoznika, u prisustvu sanitarnih inspektora.

Po RAPEX obavještenjima izvršeno je 107 pregleda, traženo je 40 opasnih proizvoda - 37 vrsta igračaka (32 hemijski rizik – prisustvo ftalata, tri-hemijski rizik prisustvo bora, jedna vrsta-mikrobiološki rizik i jedna rizik-gušenje i jedan kozmetički proizvod rizik-mikrobiološki i dva hemijska proizvoda–rizik opekotine), a po obavještenju iz Regionalne mreže (BiH i Republika Srbija) izvršeno 53 pregleda i tražen 21 opasni proizvod – 20 igračaka (12 vrsta hemijski rizik-prisustvo bora, dvije vrste rizik-gušenje i šest vrsta rizik-povrede) i jedan kozmetički proizvod – mikrobiološki rizik.

Po ovim obavještenjima, na tržištu CG nijesu nađeni opasni proizvodi.

Duvanski proizvodi: U skladu sa nadležnostima i ovlaštenjima iz Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, sanitarni inspektori su u 2020. godini izvršili 159 inspekcijskih pregleda i utvrdili tri nepravilnosti - neisticanje oznake o zabrani pušenja koje su otklonjene nakon ukazivanja sanitarnog inspektora.

Spoljnotrgovinski promet:

Radi sprječavanja unošenja zaraznih bolesti na teritoriji Crne Gore, na graničnim prelazima i drugim mjestima gdje se vrši carinjenje, Sanitarna inspekcija je vršila nadzor nad putnicima, njihovim stvarima, saobraćajnim sredstvima u međunarodnom saobraćaju, kao i nad uvozom predmeta opšte upotrebe, biocida i hemikalijama.

Zbog aktuelne epidemiološke situacije sanitarni, zdravstveni inspektori i inspektori iz drugih inspekcija su na osnovu ovlaštenja, od kraja januara 2020. godine, obavljali poslove sanitarnih inspektora, nakon što je Ministarstvo zdravlja u skladu sa članom 33 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti na Predlog Instituta za javno zdravlje proglasilo atipičnu pneumoniju izazvanu novim sojem koronavirusa za zaraznu bolest za koju se sprovode mjere sprečavanja unošenja zarazne bolesti u zemlju, širenje zarazne bolesti u zemlji, njeno prenošenje u druge zemlje, suzbijanje ove zarazne bolesti i dr.

U izvještajnom periodu kontrolisano je 511 stranih brodova. Izdate su četiri potvrde o oslobođenju od deratizacije i 511 potvrda - dozvola za slobodan saobraćaj brodova.

Takođe su zdravstvenim nadzorom obuhvaćena 3.323 aviona (redovni i čarter letovi - 246.800 putnika) i 991 let generalne avijacije (22.926 putnika i Generalne avijacije) .

U prvom dijelu Izvještaja dati su podaci o broju izdatih rješenja u postupku zdravstvenog nadzora nad putnicima (zdravstveni nadzor, samoizolacija, karantin) i cilju sprječavanja unošenja u zemlju, širenja i pojave zaraznih bolesti, koji dolaze iz zemalja u kojima ima zarazne bolesti Covid-19.

Podnijeto je ukupno 5.539 zahtjeva u spoljnotrgovinskom prometu (predmeti opšte upotrebe, hemikalije, biocidi). Riješeno je 5.538 zahtjeva iz 2020. godine i 16 iz 2019. godine, dok je jedan zahtjev ostao neriješen iz 2020. godine. Donijeto je ukupno 5.554 rješenja o dozvoli uvoza i jedno rješenje o zabrani uvoza. Jedan zahtjev (kozmetički proizvodi) podnijet u 2020. godini ostao je za rješavanje u 2021. godini.

Po osnovu 734 podnijeta zahtjeva, koji su se odnosili na hemikalije i biocide, izvršen je pregled 2.965.223kg, za koje je odobren uvoz i promet. Uzeta su dva uzorka biocidnih proizvoda (sredstava za dezinfekciju). Dostavljeni rezultati laboratorijskih ispitivanja su pokazali da su ispitivani uzorci zadovoljavali propisane zahtjeve.

Po osnovu 4.820 zahtjeva, koji su se odnosili na predmete opšte upotrebe, pregledano je 26.612.607kg. Tom prilikom je uzeto 118 uzoraka za laboratorijska ispitivanja, radi ispitivanja zdravstvene ispravnosti. Dostavljeni rezultati ispitivanja su pokazali da je šest ispitivanih uzoraka bilo hemijski neispravno zbog povećane koncentracije barijuma od

dozvoljene (četiri – tečni ruževi za usne i dva - sjajevi za usne). Pošiljci ruževa i sjaja za usne u ukupnoj količini je zabranjen uvoz i ista je vraćena ino isporučiocu i proizvođaču iz Turske, u ukupnoj količini od 1 599kg.

Prilikom pregleda brodova i predmeta opšte upotrebe, po osnovu naplate administrativne takse, naplaćeno je ukupno 176.416€, dok je po osnovu naknade za zdravstveni pregled pošiljki naplaćeno ukupno 25.649,37€.

U sprovođenju nadzora u spoljnotrgovinskom prometu, Sanitarna inspekcija je naplatila ukupno 202.065,37€.

Po zahtjevu stranaka, Sanitarna inspekcija je donijela rješenja o ispunjenosti sanitarno-higijenskih uslova (168) u zdravstvenim ustanovama, kozmetičkim i frizerskim salonima, vaspitno - obrazovnim objektima, socijalnim ustanovama, objektima za sport i rekreaciju i naplatila taksu u iznosu od 9.365,60 €.

Postupanje po inicijativama: U 2020. godini, Sanitarna inspekcija je izvršila 463 inspeksijska pregleda po inicijativama koje su se odnosile na: proizvode bez obavještenja za potrošače, proizvode isteklog roka upotrebe, stavljanje u promet robe bez istaknutih podataka u obavještenju o robi na određenim proizvodima i u određenim objektima i na Brajevom pismu, rad bez sanitarne saglasnosti (usluge masaže, kozmetičke i frizerke usluge koje se reklamiraju), ali ih nije bilo moguće pronaći, jer nema tačnih adresa, a većina usluga se obavlja u objektima za stanovanje u privatnoj svojini, bez istaknutih bilo kakvih oznaka da se u njima obavlja djelatnost, pa inspektori na datim adresama nijesu mogli pronaći tražene subjekte. Takođe je, u više slučajeva, jednim inspeksijskim pregledom obuhvaćeno više inicijativa, i to inicijative Saveza slijepih za jedan objekat (inicijative podnijete zasebno za svaki proizvod u objektu, bez istaknutih podataka u obavještenju o robi i na Brajevom pismu, i to u više slučajeva).

Zdravstvena inspekcija

U izvještajnoj godini tri zdravstvena inspektora su sprovodila inspeksijski nadzor, dva inspektora su bila na porodiljskom bolovanju a jedan zdravstveni inspektor je promijenio posao. U avgustu 2020. godine izabran je glavni zdravstveno - sanitarni inspektor. Takođe, krajem 2020. godine su primljena dva zdravstvena inspektora.

Zbog aktuelne epidemiološke situacije zdravstveni inspektori su, na osnovu ovlaštenja, od kraja januara 2020.godine obavljali poslove sanitarnih inspektora, nakon što je Ministarstvo zdravlja, u skladu sa članom 33 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, na Predlog Instituta za javno zdravlje proglasilo atipičnu pneumoniju izazvanu novim sojem koronavirusa (COVID 19) za zaraznu bolest za koju se sprovode mjere sprečavanja unošenja zarazne bolesti u zemlju, širenje zarazne bolesti u zemlji, njeno prenošenje u druge zemlje, suzbijanje ove zarazne bolesti i dr.

Nadležnosti

Zdravstvena inspekcija vrši inspekcijski nadzor nad primjenom zakona i drugih propisa u oblasti zdravstvene zaštite, kao i nadzor nad sprovođenjem propisanih mjera zdravstvene zaštite.

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o zdravstvenoj inspekciji, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o ljekovima, Zakon o medicinskim sredstvima, Zakon o apotekarskoj djelatnosti, Zakon o pravima pacijenata, Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva, Zakon o hitnoj medicinskoj pomoći, Zakon o liječenju neplodnosti asistiranim reproduktivnim sredstvima, Zakon o uslovima i postupku za prekid trudnoće, Zakon o obezbjeđivanju krvi, Zakon o zaštiti genetičkih podataka, Zakon o uzimanju i korišćenju bioloških uzoraka, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Zakon o sprječavanju zloupotrebe droga, Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci, Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, Zakon o zaštiti potrošača, kao i veći broj podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini zdravstveni inspektori su izvršili ukupno 156 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene 24 nepravilnosti.

Inspekcijski nadzor je vršen u javnim zdravstvenim ustanovama (106), privatnim zdravstvenim ustanovama (44) i ostalo (6).

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	156
- redovni	110
- po inicijativi i nalogu	37
- kontrolni	9
Broj utvrđenih nepravilnosti	24
Broj ukazivanja	7
Broj rješenja	6
Broj prekršajnih naloga	9
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	3.850,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	5
Broj krivičnih prijava	1

U skladu sa Godišnjim programom nadzora na tržištu za 2020. godinu, zdravstveni inspektori su izvršili inspekcijske preglede u veleprodajama medicinskih sredstava i stomatološkim ambulancama, u cilju kontrole - medicinskih proizvoda

(respiratorna medicinska sredstva i kompozitni materijali u stomatologiji).

Izvršeno je sedam pregleda za medicinske proizvode - respiratorna medicinska sredstva – inhalatori, u kojima su kontrolisane tri vrste inhalatora, dok je za kompozitne materijale u stomatologiji izvršeno 13 pregleda, kojom prilikom je kontrolisano 15 vrsta (ukupno 20 pregleda).

Prilikom pregleda vršena je kontrola usaglašenosti proizvoda sa propisanim zahtjevima - administrativna provjera, kao i fizički pregled proizvoda (izgled proizvoda, isprave o usaglašenosti). Prilikom ovih pregleda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini utvrđene su ukupno 24 nepravilnosti, koje su se odnosile na: neposjedovanje dokumentacije za zdravstveni kadar u momentu inspekcijskog pregleda u zdravstvenim ustanovama, neobezbjedivanje kontinuiteta zdravstvene zaštite, neposjedovanje rješenja Ministarstva zdravlja o ispunjenosti propisanih uslova za obavljanje zdravstvene djelatnosti ili dijela zdravstvene djelatnosti, apoteka nije prestala sa radom za vrijeme odsustva farmaceuta, nepropisno vođenje medicinske dokumentacije, neposjedovanje dokumentacije u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa propisima i neposjedovanje dokumentacije u momentu inspekcijskog pregleda i dr.

Utvrđene nepravilnosti su razvrstane i po propisima: Zakon o zdravstvenoj zaštiti (8), Zakon o zbirkama podataka u oblasti zdravstva (1), Zakon o lijekovima (1), Zakon o apotekarskoj djelatnosti (3), Zakon o pravima pacijenata (5), Zakon o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda (1), Zakon o uslovima i postupku za prekid trudnoće (1) i Zakon o inspekcijskom nadzoru (4).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti inspektori su donijeli ukupno šest rješenja, i to: tri rješenja o zabrani obavljanja određenih poslova zdravstvene djelatnosti u privatnim zdravstvenim ustanovama, jer je utvrđeno da subjekti nadzora nemaju rješenje o ispunjenosti uslova u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje pojedinih djelova zdravstvene djelatnosti (proširili su obavljanje djelatnosti, a da o tome nijesu pribavili gore navedeno rješenje), dva rješenja kojim se nalaže zdravstvenoj ustanovi da sprovede internu kontrolu i jedno po predlogu i preporuci Agencije za lijekove i medicinska sredstva, pravnom licu je naloženo povlačenje iz prometa lijeka, zbog sumnje da ne odgovara propisanim standardima kvaliteta. Kontrolnim pregledom kod uvoznika i distributera i nadzorom na tržištu, utvrđeno je da se predmetni lijek ne nalazi u prometu, te da je postupljeno po rješenju inspektora. U sedam slučajeva ukazano je subjektima nadzora da otklone nepravilnosti, a kontrolnim pregledima je konstatovano da su nepravilnosti otklonjene.

U izvještajnom periodu, prilikom nadzora nad sprovođenjem Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda, izvršeno je 16 inspekcijskih pregleda, kako u zdravstvenim ustanovama, pored kontrole iz oblasti zdravstvene djelatnosti, tako i u drugim subjektima kontrole i nijesu utvrđene nepravilnosti u dijelu upotrebe duvanskih proizvoda i isticanja oznaka o zabrani pušenja.

Izvršenje rješenja: Prilikom kontrolnih pregleda utvrđeno je da je izvršeno devet rješenja, i to šest iz 2020.godine i tri iz 2019. godine.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, inspektori su izdali ukupno devet prekršajnih naloga, u iznosu od 3.850,00 € i to: dva po Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, u iznosu od 1.250,00€, jedan po Zakonu o zbirkama podataka u oblasti zdravstva u iznosu od 500,00€ i šest po Zakonu o apotekarskoj djelatnosti u iznosu od 2.100,00. Naplaćeno je sedam prekršajnih naloga, što iznosi 77,78% od izdatih, a za dva naloga podniet je zahtjev za sudsko odlučivanje područnim sudovima za prekršaje.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su u izvještajnom periodu podnijeli pet zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, i to: tri protiv zdravstvenih radnika po Zakonu o pravima pacijenata, jedan po Zakonu o uslovima i postupku za prekid trudnoće i jedan po Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda.

U izvještajnoj godini, podnijeta je jedna krivična prijava protiv zdravstvenog radnika jer je nesavjesno pružao ljekarsku pomoć.

U skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23 - Pravosuđe i temeljna prava izvršeno je 17 pregleda, u cilju kontrole primjene Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje dopunskog rada zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika i prilikom ovih pregleda nijesu utvrđene nepravilnosti.

Postupanje po inicijativama: Zdravstvena inspekcija je u 2020. godini izvršila 37 inspeksijskih pregleda po inicijativama. Inicijative su se odnosile na nepravilnosti, u vezi sa izdavanjem lijekova bez recepta, rad apoteka bez odgovarajućeg kadra, rad laboratorija bez rješenja Ministarstva zdravlja, prigovor na rad ljekara, promet lijekova bez prevedenog uputstva za upotrebu na crnogorskom jeziku, obavljanje prometa medicinskih sredstava suprotno propisima i dr.

2. Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja

U ovoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 13 inspektora, od čega je popunjeno 12, uključujući i glavnog inspektora i sva su popunjena (dipl. inženjeri šumarstva).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o šumama, Zakon o divljači i lovstvu, Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća i Zakon o nacionalnim parkovima, kao i veliki broj podzakonskih akata koja uređuju ovu oblast.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor u izvještajnoj godini vršen je kod državnog organa (Uprava za šume), kod pravnih lica koja koriste šumu (koncesionari), kod pravnih lica koja se bave primarnom preradom drveta (pilane), kod preduzetnika koji se bave izvođenjem radova u šumi i transportom šumskih sortimenata, kod vlasnika šuma, u nacionalnim parkovima, kod korisnika lovišta, kao i kod drugih subjekata koji se bave šumarstvom i lovstvom.

U izvještajnoj godini izvršeno je ukupno 1.487 inspekcijskih pregleda (u oblasti šumarstva 1.180 i u oblasti lovstva 307), u kojima su utvrđene 394 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	1.487
- redovni	1.170
- po inicijativi	109
- kontrolni	208
Broj utvrđenih nepravilnosti	394
Broj ukazivanja	267
Broj rješenja	34
Broj prekršajnih naloga	71
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	22.830,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	16
Broj krivičnih prijava	38

U oblasti šumarstva pregledi (1.180) su vršeni kod:

- Uprave za šume (526), a u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, doznakama stabala, uzgojem i zaštitom šuma, korišćenjem šuma, prijemom i prometom drvnih sortimenata, realizacijom planiranih mjera, evidencijom i dr.;
- korisnika šuma/koncesionara i izvođača radova (290), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom šuma, prijemom, otpremom, prometom i skladištenjem drvnih sortimenata, izradom i sanacijom šumskih puteva/vlaka, evidencijom o količinama izrađenih i prodatih drvnih sortimenata i licencom;
- vlasnika šuma (111), a u vezi sa sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- nacionalnih parkova (28) a u vezi sa planskim dokumentima, doznakama stabala, sječom, izradom i izvlačenjem drvnih sortimenata, zaštitom i uzgojem šuma;
- primarne prerade drveta - pilane (150), a u vezi sa skladištenjem, kao i žigosanjem i posjedovanjem uvjerenja o porijeklu drvnih sortimenata;
- zajedničkih pregleda sa drugim inspekcijama i institucijama (75) - Ekološka, Tržišna, Inspekcija rada i Ministarstvo unutrašnjih poslova - predmet kontrole:

zajedničke akcije kod postrojenja za primarnu preradu drveta, na zaštiti šuma i promet drvnih sortimenata.

U oblasti lovstva pregledi (307) su vršeni kod korisnika lovišta, u vezi sa izradom i donošenjem planskih dokumenata, zaštite i uzgoja divljači, organizovanjem lova, izdavanjem dozvola za lov i ostale dokumentacije, evidencijom i dr.).

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini ukupno su utvrđene 394 nepravilnosti koje su se odnosile na povredu propisa iz oblasti šumarstva (347) i iz oblasti lovstva (47).

Izvršenje rješenja: Od ukupno 34 donesena rješenja, u izvještajnom periodu, izvršena su 24 (dobrovoljno), dok za 10 rješenja u izvještajnoj godini nije istekao rok za izvršenje. Devet donesenih rješenja iz prethodnog perioda su dobrovoljno izvršena u 2020. godini.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora nalagali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. Donijeto je 267 ukazivanja, od kojih je postupljeno po 265, dok je u dva slučaja udovoljeno zahtjevu subjekta nadzora za odlaganje postupanja (zbog vremenskih uslova - snijega).

Inspekcija je izdala i 20 naloga o privremeno oduzetim sredstvima i predmetima koji potiču iz bespravnih radnji iz oblasti šumarstva i tom prilikom je oduzeto drvnih sortimenata u količini od 177,57 m³ neto drvne mase, od čega 134,57 m³ četinara i 43,00 m³ lišćara.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini ukupno je izdat 71 prekršajni nalog sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 22.830,00 €, od kojih je naplaćeno 57 što je 80,28 % od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 16 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (deset iz oblasti šumarstva i šest iz oblasti lovstva).

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i sedam iz prethodnog perioda. Izrečeno je devet kazni, u ukupnom iznosu od 4.100,00 € (sa troškovima postupka). U tri slučaja doneseno je rješenje o oslobađanju i u jednom o odbacivanju zahtjeva.

Na rješenje suda za prekršaje, u izvještajnom periodu, Uprava je ponijela tri žalbe koje su odbijene od strane Višeg suda za prekršaje. Takođe, Viši sud za prekršaje je riješio i jednu žalbu podnijetu od strane okrivljenih u 2019. godini, na način što je prvostepeno rješenje inspektora preinačeno.

Takođe, inspektori su nadležnim tužilaštvima podnijeli i 38 krivičnih prijava (35 iz oblasti šumarstva i tri iz oblasti lovstva), a odnosile su se na:

- odgovorna lica u pravnom licu - zbog nepoštovanja Zakona o šumama, u dijelu sječe stabala koja nije u skladu sa planskim dokumentima (8);

- službena/odgovorna lica u Upravi za šume (3) - zbog nesavjesnog rada u službi, odnosno zbog nepreduzimanja mjera;
- fizička lica (27) - zbog bespravne sječe stabala u državnoj šumi (24) i zbog bespravnog lova (3).

Inspekcija šumarstva, lovstva i zaštite bilja je obuhvaćena *Metodologijom analize rizika u vršenju inspekcijskog nadzora, shodno odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, sa ciljem proaktivnog djelovanja u prevenciji i ranom otkrivanju koruptivnih radnji i drugih djela sa obilježjima korupcije*, i to segmenti nadzora koji se odnose na: doznaku i sječu stabala, u skladu sa planskim dokumentima u državnim šumama; evidenciju doznake stabala u odgovarajućim knjigama za državne i privatne šume.

Ova inspekcija je izvršila 122 inspekcijska pregleda po pomenutoj Metodologiji.

Prilikom ovih pregleda utvrđeno je 29 nepravilnosti po Zakonu o šumama. U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem subjektima nadzora nalagali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. Izrečeno je 28 mjera ukazivanja, i sve su izvršene, a odnosile su se na doznaku koja nije u skladu sa planom, neizvršenje doznake u predviđenom roku, zatim doznaka nije izvršena na čitavoj površini odjeljenja i knjiga doznake nije završena (evidencija). Zatim, donijeto je jedno rješenje, koje je izvršeno, a odnosilo se na istesivanje doznake sa stabala, jer je ista izvršena iznad planirane količine.

O preduzetim mjerama je dostavljen izvještaj Agenciji za sprječavanje korupcije.

Takođe, ova inspekcija je, pored redovnih aktivnosti, djelovala u zajedničkim aktivnostima sa drugim državnim organima, shodno formiranju Nacionalnog kordinacionog tijela za suzbijanje bespravnih aktivnosti u šumarstvu.

Postupanje po inicijativama: Inspekcija je postupala po inicijativama u 109 slučajeva (šumarstvo 81 i lovstvo 28), koje su podnijeli: državni organi, nevladine organizacije, pravna i fizička lica. Inicijative su se odnosile na kršenje propisa iz oblasti šumarstva od strane Uprave za šume, koncesionara/korisnika šuma, privatnih vlasnika šuma, preduzetnika i pojedinaca, kao i na kršenje propisa iz oblasti lovstva.

3. Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu

U ovoj inspekciji broj sistematizovanih radnih mjesta za inspektore je u šest, od čega su popunjena četiri radna mjesta (glavni inspektor - dipl.pravnik, dva inspektora I - dipl. psiholog i dipl. sociolog i jedan inspektor III - dipl.politikolog), od kojih je jedna službenica na porodiljskom odsustvu od 2019. godine.

Nadležnosti

Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i podzakonskih akata za njegovu primjenu.

Od avgusta 2017. godine Inspekcija za socijalnu i dječju zaštitu sprovodi nadzor i nad Zakonom o povlastici na putovanje lica sa invaliditetom, a od 9. avgusta 2018. godine i nadzor nad Zakonom o izvršenju Odluke Ustavnog suda Crne Gore.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspekcijski nadzor iz oblasti socijalne i dječje zaštite vršen je posebno u pogledu zakonitosti ostvarivanja i korišćenja prava na osnovna materijalna davanja i usluge iz socijalne i dječje zaštite; vršena je provjera ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite; neposredan uvid u ostvarivanje prava i usluga, uključujući i neposredan uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora, poštovanje hitnosti postupaka i blagovremenost postupanja po podnijetim zahtjevima korisnika za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite, kao i sprovođenje postupaka za naknadu štete prema korisnicima koji su koristili prava na osnovna materijalna davanja na nezakonit način.

U izvještajnom periodu inspektori su izvršili ukupno 108 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 60 nepravilnosti.

Od ukupnog broja predmeta (150), na osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti se odnosi 27 pregleda; na osnovna materijalna davanja u dječjoj zaštiti osam pregleda; na usluge socijalne i dječje zaštite 69 pregleda; na neposredan uvid u ostvarivanje prava i usluga u socijalnoj i dječjoj zaštiti sedam pregleda; na provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti i podzakonskim aktima u ovoj oblasti 11 pregleda; na uvid u opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga dva pregleda; na uvid u dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite dva pregleda. Inspektori socijalne i dječje zaštite su izvršili četiri inspekcijska pregleda u oblasti povlastica na putovanje lica sa invaliditetom, dok se jedan inspekcijski pregled odnosi na ostvarivanje prava na mjesečnu nadoknadu, shodno Zakonu o izvršenju Odluke

Ustavnog suda Crne Gore i 19 pregleda na sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	108
- redovni	19
- po inicijativi	62
- kontrolni	27
Broj utvrđenih nepravilnosti	60
Broj ukazivanja	38
Broj rješenja	2
Broj donijetih zaključaka	2
Broj krivičnih prijava	1

Posmatrano *po vrstama djelatnosti*, od ukupnog broja inspekcijskih pregleda (108), najveći broj nadzora je izvršen u centrima za socijalni rad (77), u javnim ustanovama za djecu i mlade (3), u javnim ustanovama za odrasla i starija lica (5), u javnim ustanovama za dnevni boravak djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno odraslih lica sa invaliditetom (8), kod opštine kao davaoca materijalnih davanja (4) i kod drugih pružalaca usluga (11), čiji se pregledi odnose na druge oblike organizovanja u pružanju usluga socijalne i dječje zaštite.

Utvrđene nepravilnosti: Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je ukupno 60 nepravilnosti. Od ukupnog broja nepravilnosti, 10 se odnosi na osnovna materijalna davanja iz socijalne zaštite i to: jedna nepravilnost na ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, jedna nepravilnost u odnosu na ostvarivanje prava na ličnu invalidninu, pet nepravilnosti u odnosu na ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć, jedna nepravilnost u odnosu na ostvarivanje prava na jednokratnu novčanu pomoć i dvije nepravilnosti u odnosu na ostvarivanje prava na naknadu roditelju ili staratelju-njegovatelju lica koji je korisnik lične invalidnine.

U vezi sa ostvarivanjem osnovnih materijalnih davanja iz dječje zaštite, inspektori su utvrdili ukupno jednu nepravilnost, koja se odnosi na ostvarivanje prava na naknadu po osnovu rođenja djeteta.

Utvrđene su i 33 nepravilnosti u dijelu nadzora usluga iz socijalne i dječje zaštite, od čega se sedam nepravilnosti odnosilo na uslugu podrške za život u zajednici, devet nepravilnosti na pružanje usluga smještaja i 17 nepravilnosti na druge usluge socijalne i dječje zaštite.

Utvrđeno je pet nepravilnosti u dijelu provjere ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, od čega su se dvije nepravilnosti odnosile na posjedovanje licenci za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite, a tri nepravilnosti na posjedovanje licenci stručnih radnika.

Od ostalih 11 nepravilnosti, jedna nepravilnost se odnosi na uvid u opšte i pojedinačne akte subjekata nadzora, jedna nepravilnost na uvid u dokumentaciju javnih ustanova socijalne i dječje zaštite i drugih pružalaca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite, osam nepravilnosti na neposredan uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora i jedna nepravilnost na povlastice na putovanje lica sa invaliditetom.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su u izvještajnom periodu izrekli 38 mjera ukazivanja subjektima nadzora i odredili rokove za otklanjanje nepravilnosti, dok su u dva slučaja rješenjima naredili otklanjanje utvrđenih nepravilnosti. U izvještajnom periodu podnijeta je i jedna krivična prijava koja se odnosila na nezakonito korišćenje prava na materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti, takođe iniciran je jedan postupak za utvrđivanje odgovornosti.

Kada je u pitanju poštovanje hitnosti postupka i blagovremenosti u odlučivanju i dostavljanju rješenja korisnicima prava iz socijalne i dječje zaštite, inspektori su utvrdili da centri za socijalni rad u 63 slučaja nijesu blagovremeno postupali, odnosno da nijesu u propisanim rokovima donijeli i dostavili rješenja korisnicima prava iz socijalne i dječje zaštite, što je učinjeno nakon ukazivanja od strane inspektora.

Važno je napomenuti da su inspektori kroz preduzete mjere obuhvatili više utvrđenih nepravilnosti.

Inspektori su u postupku inspekcijskog nadzora u 13 slučajeva saslušali i uzeli izjave od odgovornih lica i stručnih radnika u subjektu nadzora.

Neposredan efekat nadzora ove inspekcije u dijelu prava iz socijalne i dječje zaštite je smanjenje broja korisnika prava iz socijalne i dječje zaštite koji su uživali ova prava suprotno zakonu. Pored navedenog, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje prava podnosilaca zahtjeva na osnovna materijalna davanja u zakonom propisanom roku, što je u krajnjem uticalo na efikasnost centara za socijalni rad i poštovanje hitnosti postupka u oblasti socijalne i dječje zaštite, što je djelatnost od javnog interesa. Jedan od efekata ove inspekcije je licencirano pružanje usluga socijalne i dječje zaštite, pa su nakon sprovedenih nadzora u 2020. godini, dva pružaoca dobila licencu za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite.

Izvršenje rješenja: Od ukupno dva donijeta rješenja u izvještajnom periodu (za koja nije dospio rok za izvršenje), jedno rješenje se odnosilo na otklanjanje nepravilnosti u vezi sa priznavanjem prava na materijalna davanja suprotno odredbama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, a jedno rješenje se odnosilo na obavezu subjekta nadzora da obezbijedi potreban broj stručnih radnika i saradnika za pružanje usluge u skladu sa zakonom.

U izvještajnom periodu su donijeta dva zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 1.500,00 €), koja su u postupku naplate.

Takođe, u izvještajnom periodu su izvršena i četiri rješenja iz prethodnih godina, dok je za šest rješenja, postupak administrativnog izvršenja u toku.

Na rješenja inspektora, u izvještajnom periodu podnijeta je jedna žalba, koja je u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Takođe, u postupku kod drugostepenog organa, riješene su i tri žalbe iz prethodnog perioda, od kojih je jedna odbijena, a dvije prihvaćene, te samim tim dva rješenja djelimično poništena.

Prekršajna odgovornost: Od strane sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješena su dva zahtjeva iz prethodnog perioda (jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i jedan zahtjev za sudsko odlučivanje), tako što je u prvom slučaju izrečena opomena, a u drugom prekršajni postupak obustavljen.

Na rješenje Suda za prekršaje u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela jednu žalbu koja je odbijena od strane Višeg suda za prekršaje. Takođe, riješene su i dvije žalbe iz prethodnog perioda, na način što je Viši sud za prekršaje odbio jednu žalbu, a drugu usvojio i preinačio rješenje.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu ova inspekcija je primila ukupno 57 inicijativa, od čega se: šest inicijativa odnosilo na pritužbe u postupku ostvarivanja prava iz socijalne zaštite (ostvarivanje prava na materijalno obezbjeđenje, dodatak za njegu i pomoć, ličnu invalidninu i jednokratnu novčanu pomoć, naknadu roditelju ili staratelju - njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine); četiri inicijative odnosile na pritužbe u odnosu na pružanje usluge podrške za život u zajednici, 13 inicijativa se odnosilo na pružanje usluga smještaja; 25 inicijativa se odnosilo na pritužbe u dijelu nepoštovanja propisanih normativa, standarda i načina rada centara za socijalni rad kod ostvarivanja kontakata između roditelja i djece; jedna inicijativa se odnosila na pritužbu u dijelu ostvarivanja prava shodno Zakonu o povlasitcima na putovanje lica sa invaliditetom; osam inicijativa se odnosilo na provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje socijalne i dječje zaštite.

Po inicijativama su izvršena 62 inspeksijska pregleda, u kojima je utvrđeno 29 nepravilnosti, za čije otklanjanje su preduzete mjere ukazivanja i rješenja. Važno je napomenuti da se inicijative koje se podnose ovoj inspekciji često odnose na nadzor kod više subjekata. Po dvije inicijative inspeksijski nadzor je u toku.

Rad ove inspekcije bi znatno unaprijedilo uvođenje informacionog sistema, a ovo posebno iz razloga što veliki broj subjekata nadzora koji su pod nadzorom ove inspekcije (ustanove socijalne i dječje zaštite), rade u informacionom sistemu socijalnog staranja. Povezivanje sa navedenim sistemom bi doprinijelo kvalitetnijoj razmjeni informacija sa institucijama, olakšalo bi ionako složen postupak nadzora ove inspekcije i doprinijelo većem opsegu kontrola, kao i kvalitetnijoj pripremi nadzora. Potrebno je i redefinisati pojedine odredbe Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, posebno u dijelu koji se odnosi na

osnovna materijalna davanja iz socijalne i dječje zaštite, jer postoji dosta nejasnih i dvosmislenih normi, za koje nemamo adekvatna tumačenja i sudsku praksu.

Ostale aktivnosti

Tokom izvještajne godine formirana je Međuresorna radna grupa za izradu Nacrta liste opasnih poslova za djecu, u kojoj su predstavnici Inspekcije za socijalnu i dječju zaštitu. Zadatak radne grupe je da, u saradnji sa konsultantima Međunarodne organizacije rada, sačini preporuke u vezi sa zakonodavnim okvirom koji je relevantan za razvoj i usvajanje Liste opasnih poslova za djecu.

Važno je napomenuti da su inspektori socijalne i dječje zaštite, usljed posebnih okolnosti izazvanih virusom "COVID 19", zbog povećanog obima posla, od 13.03.2020.godine ovlašćeni od strane direktora Uprave za inspeksijske poslove, shodno odredbama Zakona o inspeksijskom nadzoru, da obavljaju poslove zdravstveno-sanitarnog inspektora sa svim ovlašćenjima, dok traju iste, zbog čega je broj kontrola Odsjeka za inspekciju socijalne i dječje zaštite u odnosu na 2019. godinu znatno manji.

Inspektori su, u periodu od 13.03.2020.godine pa do kraja 2020.godine, bili angažovani na graničnim prelazima "Božaj"-Podgorica, "Iliino brdo"-Nikšić, "Dobrakovo"-Bijelo Polje, "Aerodrom Podgorica"-Podgorica, što je podrazumijevalo izdavanje rješenja o stavljanju putnika pod zdravstveno-sanitarni nadzor. Takođe, uporedo su vršene kontrole sa pripadnicima Uprave policije u dijelu poštovanja mjera samoizolacije, zatim obilasci škola, ustanova za kolektivni smještaj, domova starih i drugih.

Inspeksijski nadzor je bio značajno smanjen prilikom redovnih kontrola i rada po inicijativama, kod subjekata nadzora koji spadaju u jako osjetljive grupe, zbog infekcije novim virusom, gdje spadaju ustanove za kolektivni smještaj, a takođe i zbog samoizolacije, odnosno odsustva sa posla zaposlenih u ustanovama socijalne i dječje zaštite i drugih pružalaca usluga, što je dodatno opterećivalo rad ove inspekcije i samim tim uticalo na njenu produktivnost tokom izvještajnog perioda.

4. Ekološka inspekcija

U ovoj inspekciji sistematizovano je 17 radnih mjesta. Popunjeno je sedam uključujući i mjesto glavnog inspektora (dipl. inženjeri, fizičar, hemijski tehnolozi, biolog).

Nadležnosti

Ekološka inspekcija sprovodi nadzor nad: Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o zaštiti vazduha, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o zaštiti prirode, Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini, Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, Zakonom o hemikalijama, Zakonom o

nacionalnim parkovima, Zakonom o industrijskim emisijama, Zakonom o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti, Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja, Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, Zakonom o biocidnim proizvodima, Zakonom o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena, Zakonom o stranim invanzivnim vrstama, Zakonom o genetski modifikovanim organizmima, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata donesenih u cilju primjene navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu izvršila 2.100 inspekcijskih pregleda u kojima je utvrdila 988 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	2.100
- redovni	1.084
- po inicijativi	214
- po zahtjevu	38
- kontrolni	764
Broj utvrđenih nepravilnosti	988
Broj ukazivanja	195
Broj rješenja	667
Broj donijetih zaključaka	61
Broj prekršajnih naloga	6
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	5.060,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	37
Broj krivičnih prijavi	4

Ekološka inspekcija je, po zahtjevu Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica, dostavila dokumentaciju za potrebe vođenja krivičnog postupka protiv fizičkog lica iz Podgorice zbog držanja divljih životinja-vukova u zatočeništvu i drugih krivičnih djela koja su učinjena u vezi sa tim.

Po zahtjevu ODT Cetinje dostavljena je dokumentacija za vođenje istrage po krivičnoj prijavi, koja je podnijeta ovom tužilaštvu, protiv pravnog lica Matej d.o.o. Cetinje zbog aktivnosti u vezi sa upravljanjem otpadom.

Po zahtjevu ODT Bar dostavljena je dokumentacija prikupljena u toku kontrola koje su izvršene po uputstvu ovog tužilaštva, a u vezi sa postupkom koji se takođe vodi po krivičnoj prijavi za nelegalno upravljanje otpadom (komunalnim otpadom i bezopasnim građevinskim otpadom).

Po zahtjevu ODT Kotor dostavljena je dokumentacija, koja je u posjedu ovog organa, neophodna za utvrđivanje postojanja osnova za pokretanje krivičnog postupka u predmetu koji je formiran po prijavi predsjednika Opštine Budva, u vezi sa aktivnostima u upravljanju postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda u Budvi.

Osnovnom državnom tužilaštvu Pljevlja dostavljeno je obavještenje od strane Ekološke inspekcije o paljenju otpadnih guma na lokaciji Jagnjilo, Pljevlja, na ocjenu postojanja osnova za krivično gonjenje.

Po zahtjevu ODT Pljevlja, preko Uprave policije – OB Žabljak, dostavljena je dokumentacija za krivičnu prijavu koja je pokrenuta po službenoj dužnosti u vezi sa devastacijom u nacionalnom parku Durmitor – uništenje ukrasa u „Ledenoj pećini“ na Durmitoru.

Po zahtjevu ODT Podgorica dostavljena je dokumentacija od strane Ekološke inspekcije u vezi sa predmetom formiranim u ovom tužilaštvu povodom krivične prijave JP NP CG zbog krivičnog djela građenje objekata bez prijave gradnje i dokumentacije za građenje, sa krivičnim djelom uništenje i oštećenje zaštićenog prirodnog dobra u nacionalnom parku Skadarsko jezero.

U toku 2020. godine Osnovnom državnom tužilaštvu Kolašin dva puta je dostavljena potrebna dokumentacija na dalje postupanje, u smislu procjene postojanja osnova za preduzimanje krivičnog gonjenja po službenoj dužnosti protiv izvođača radova na autoputu Bar – Boljare, dionica Smokovac – Mateševo, pravnog lica CRBC zbog uticaja na životnu sredinu na dvije lokacije na teritoriji Opštine Kolašin.

Glavna ekološka inspektorka, Upravi policije CB Podgorica tj. ovlašćenom policijskom službeniku, dala je obavještenja i izjašnjenje na okolnosti prijave koju je NVO Breznica podnijela protiv EPCG – TE Pljevlja i službenih lica u nadležnim inspeksijskim službama zbog emitovanja povećanog nivoa buke iz termoelektrane Pljevlja.

Ekološka inspekcija, na zahtjev ODT Podgorica, istom je dostavila dokaze i obavještenja u vezi sa predmetom koji je formiran u tužilaštvu po krivičnoj prijavi NVO MANS, a u vezi sa izvođenjem radova na izgradnji autoputa Bar – Boljare u okolini Mateševa, Kolašin.

Ekološka inspekcija je u izvještajnom periodu podnijela Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, zbog mogućih posljedica po ukupan ekosistem i mogućnosti nastanka štete u životnoj sredini, dva zahtjeva za pokretanje postupka utvrđivanja štete u životnoj sredini ili neposredne opasnosti od štete za operatere - WTE Otpadne vode Budva d.o.o. Podgorica i CRBC – izvođač radova na autoputu. Takođe, Ekološka inspekcija je dostavljala, na zahtjev Agencije, zapisnike sa terena za postupke utvrđivanja štete u životnoj sredini ili neposredne opasnosti od štete koji su po službenoj dužnosti pokrenuti od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.

Utvrđene nepravilnosti: Utvrđene nepravilnosti (988) su se uglavnom odnosile na: obavljanje djelatnosti bez dozvole i saglasnosti nadležnih organa; kvalitet tehnoloških voda ne odgovara uslovima za ispuštanje u javnu kanalizaciju i prirodni recipijent propisan

zakonom (kada obaveza kontrole kvaliteta otpadnih voda proizilazi iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu); obavljanje djelatnosti u zaštićenom prirodnom dobru bez dozvole nadležnih organa; držanje zaštićenih vrsta u zatočeništvu bez dozvola ili u neadekvatnim uslovima, kvalitet ispuštenih gasova iz ložišta i drugih tehnoloških ispusta ne odgovara uslovima propisanim zakonom; nepreduzimanje mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu; upravljanje otpadom na način kojim se stvara negativan uticaj na životnu sredinu; planove i programe; povećan nivo buke u životnoj sredini; nedostavljanje podataka iz katastra zagađivača nadležnom organu; nevršenje zdravstvenih pregleda profesionalno izloženih lica koja rade u zoni zračenja; nevršenje dozimetrijskih ispitivanja, kontrole radne sredine i mjerenja u cilju sprovođenja programa osiguranja i kontrole kvaliteta za izvore jonizujućeg zračenja; neposjedovanje rješenja o ispunjenosti propisanih uslova za korišćenje izvora jonizujućeg zračenja, neadekvatno skladištenje hemikalija, promet hemikalija bez dozvole nadležnog organa, nedostavljanje obavještenja o seveso postrojenjima, mjerenje nivoa nejonizujućeg zračenja i dr.

Preduzete upravne mjere: U izvještajnom periodu donijeto je 667 rješenja, i to na osnovu: Zakona o upravljanju otpadom (199), Zakona o životnoj sredini (77), Zakona o zaštiti vazduha (51), Zakona o zaštiti od buke (8), Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu (131), Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti (60), Zakona o zaštiti prirode (11), Zakona o hemikalijama (42), Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja (51), Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini (8), Zakona o nacionalnim parkovima (2), Zakona o industrijskim emisijama (5), Zakona o zaštiti od negativnog uticaja klimatskih promjena (22). Od ukupnog broja rješenja, 11 se odnosi na zabranu obavljanja djelatnosti.

Na osnovu *Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti*, JU Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Institut za crnu metalurgiju AD Nikšić izvršili su 53.018 kontrola nivoa radioaktivnosti robe pri uvozu i obavijestili Ekološku inspekciju. Ova inspekcija je redovno vršila kontrolu izvora jonizujućeg zračenja kod poliklinika, domova zdravlja, industrijskih objekata, bolnica, stomatoloških ordinacija, Ministarstva odbrane, Vojske Crne Gore, Uprave carina, Uprave policije, Aerodroma Crne Gore, skladišta i privremenih skladišta radioaktivnog otpada. U skladu sa *Zakonom o nejonizujućem zračenju*, ova inspekcija je vršila kontrolu nivoa nejonizujućeg zračenja trafostanica, dalekovoda, baznih stanica i kontrolu uređaja u zdravstvenim ustanovama.

Na osnovu *Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu*, Ekološka inspekcija je pratila realizaciju mjera iz Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu na koji je izdata ekološka saglasnost za sljedeće projekte: izgradnja auto-puta, projekat izgradnje konvertorskog postrojenja i energetskog kabla, Portonovi Herceg Novi (Azmont), Crnogorski elektroprenosni sistem ad Podgorica, Adriatic marinas d.o.o., regionalni put Berane – Kolašin dionica Lubnice – Jezerine i tunel Klisura, i dr.

Na osnovu Uredbe o graničnim vrijednostima zagađujućih materija u tečnim gorivima naftnog porijekla, Ekološka inspekcija je u skladu sa Programom praćenja kvaliteta goriva

naftnog porijekla, kontrolisala 10 uzoraka sa skladišta Jugopetrola A.D. u Luci Bar, pri čemu nijesu utvrđene nepravilnosti, kao i 15 uzoraka broskog goriva.

Takođe, Ekološka inspekcija je kontrolisala pravna lica i preduzetnike koji se bave djelatnošću popravke i/ili isključivanja iz upotrebe proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili alternativne supstance.

Na osnovu *Zakona o zaštiti vazduha*, vršena su emisijska i imisijska mjerenja štetnih i opasnih materija u vazduhu na lokacijama potencijalnih zagađivača.

Shodno odredbama *Zakona o hemikalijama*, Ekološka inspekcija je kontrolisala prilagođavanje uslova skladištenja hemikalija propisanih podzakonskim aktima.

Ekološka inspekcija je u izvještajnoj godini vršila inspeksijski nadzor u sekretarijatima za planiranje i uređenje prostora lokalnih uprava, u cilju vršenja kontrola postupaka strateške procjene uticaja na životnu sredinu, a koji se odnose na planove i programe, shodno *Zakonu o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu* i kontrola postupaka izdavanja upotrebni dozvola u skladu sa članom 27 *Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu*.

Na osnovu *Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini*, inspekcija je subjektima nalagala rješenjem da, preko ovlašćenog pravnog lica, izvrše mjerenja nivoa buke u životnoj sredini.

Na osnovu *Zakona o upravljanju otpadom*, Ekološka inspekcija je u cilju otklanjanja nepravilnosti donijela 199 rješenja.

Shodno programu praćenja uticaja na životnu sredinu, „Ekomedika“ je uradila Plan monitoringa zaštite životne sredine za 2020. godinu i u skladu sa rješenjima Ekološke inspekcije uradila monitoring zaštite životne sredine za postrojenje za obradu medicinskog otpada. Vršena su mjerenja na: kvalitet ispusne vode iz sistema za prečišćavanje vode koja nastaje nakon tretmana medicinskog otpada a prije otpuštanja u kanalizacioni sistem, ispitivanje kvaliteta vazduha na ventilacionom ispustu, kao i na provjeru efikasnosti sterilizacije na konvertorima u Podgorici i Beranama. Po izvještajima o mjerenjima, svi parametri koji su bili predmet kontrole u okviru su graničnih vrijednosti.

EPCG ad Nikšić – TE Pljevlja, shodno zakonom propisanim obavezama preko ovlašćene institucije d.o.o. CETI, izvršila je emisijska mjerenja zagađujućih materija na dimnjaku TE u cilju sagledavanja uticaja TE na životnu sredinu. Na osnovu izvještaja o emisijskim mjerenjima koncentracije praškastih materija i NO_x (azotnih oksida) su bile u granicama dozvoljenog prekoračenja do 2025. godine. Koncentracije SO_x je iznad dozvoljenih granica, a problem sa istim se ne može riješiti bez uvođenja postupka desumporizacije i deazotizacije.

EPCG ad Nikšić – TE Pljevlja je po nalogu Ekološke inspekcije, a preko ovlašćene institucije, izvršila imisijska mjerenja zagađujućih materija u okruženju deponije pepela i šljake „Maljevac“. Rezultati mjerenja su pokazali da su u periodu mjerenja sve srednje dnevne vrijednosti PM₁₀ čestica bile ispod propisane granične vrijednosti od 50 µg/m³.

EPCG ad Nikšić – TE Pljevlja je po nalogu Ekološke inspekcije iz 2019. godine, u 2020. godini izradila Predlog mjera remedijacije i program praćenja životne sredine nakon sprovođenja mjera remedijacije, nakon nastale štete u životnoj sredini i rijekama Vezišnici i Čehotini, i na isti dobila saglasnost od Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Preko ovlaštene institucije Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica (CETI), realizovane su aktivnosti vezano za ispitivanje stanja segmenata životne sredine u toku četiri ciklusa praćenja stanja životne sredine površinske vode Paleškog potoka, rijeke Vezišnice i rijeke Čehotine, tj. vodotocima koji su pod uticajem obavljanja djelatnosti TE „Pljevlja“. Na osnovu izvještaja mogu se izvesti zaključci da su predmetni vodotoci pod negativnim uticajem deponije Maljevac, a koji se ogleda kroz povećane vrijednosti ispitivanih parametara u uzorcima voda nizvodno od deponije, odnosno ušća, u odnosu na one u uzorcima sa lokacije prije deponije, odnosno ušća. Kvalitet rijeke Čehotine treba posmatrati, ne samo kroz uticaj TE Pljevlja, nego i kroz efekat nekih drugih izvora zagađenja posebno na lokalitetima značajno udaljenim od ušća rijeke Vezišnice u rijeku Čehotinu. Rezultati analize ispitivanih parametara, tokom sva četiri ciklusa ispitivanja, ukazuju na neophodnost daljeg, kontinuiranog praćenja kvaliteta voda Paleškog potoka, rijeke Vezišnice i rijeke Čehotine. Praćenje stanja riblje faune i bentosa se realizovalo tokom dva ciklusa (maj i septembar) na 11 lokacija na rijekama Vezišnici i Čehotini. Analizom rezultata može se konstatovati da, na lokalitetima gdje prošle godine kao ni ove godine tokom majskog monitoringa nije detektovana fauna riba, u septembru 2020. je detektovana riblja fauna kao pouzdan znak početka oporavljanja riječnog ekosistema. Na svim lokalitetima, na kojima je vršeno praćenje, uvijek je bila prisutna makar potočna pastrmka. Dakle, stanje se promijenilo na bolje što se tiče faune riba, što je siguran pokazatelj da je riječni ekosistem otpočeo sa oporavkom. Ovo je indikator i da je počela obnova bentosa rijeke Čehotine u pogođenim dijelovima.

Rješenjima Ekološke inspekcije naloženo je pravnom licu Grijanje d.o.o. Pljevlja da, nakon početka sezone grijanja, izvrši potrebna emisijska mjerenja na izvoru zagađenja, dimnjaku kotlarnice u Skerlićevoj ulici. Rezultati mjerenja pokazuju da je kotlarnica tokom rada emitovala praškaste materije i ugljen monoksid iznad granice tolerancije. Ekološka inspekcija je naložila rješenjem da se iznađe i primijeni tehničko rješenje u cilju smanjenja emisije prašine i ugljen monoksida koji se emituju iz procesa proizvodnje.

Pravno lice Rudnik uglja ad Pljevlja sa svojim površinskim kopom predstavlja difuzni izvor zagađenja. Da bi se utvrdio uticaj rada Rudnika uglja na životnu sredinu u prethodnom period, vršena su imisijska mjerenja kvaliteta vazduha, mjerenje nivoa buke, fizičko-hemijska analiza zemljišta, fizičko-hemijska analiza površinske vode. Mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha (suspendovane čestice PM₁₀, sadržaj teških metala i benzo (a) pirena) u okruženju površinskog kopa „Potrlica“ i odlagališta otkrivke „Jagnjilo“, izvršena su na tri mjerna mjesta. Sumarno, nakon četiri četrnaestodnevna ciklusa mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀ i analize istih na sadržaj teških metala (Pb, As, Cd, Ni) i benzo(a)pirena na tri mjerna mjesta u 2020. godini, utvrđeno je da je koncentracija PM₁₀ na dva mjerna mjesta bila iznad propisane granične vrijednosti od 50 µg/m³. Rješenjem

Ekološke inspekcije naloženo je da se vrši redovno kvašenje saobraćajnica koje se koriste za transport uglja i ostale rudarske radove i da se postupak kvašenja redovno vrši u periodu bez atmosferskih padavina.

Rezultati mjerenja sadržaja teških metala u suspendovanim česticama PM₁₀ na svim mjernim mjestima odgovaraju propisanim standardima kvaliteta vazduha. Srednja godišnja vrijednost benzo(a)pirena u suspendovanim česticama PM₁₀ na svim mjernim mjestima je bila iznad propisane ciljane vrijednosti. Zbog činjenice da je koncentracija PM₁₀ čestica tokom indikativnih mjerenja u 2020. godini bila iznad propisane granične vrijednosti, na dva od tri mjerna mjesta, kao i visokog sadržaja benzo(a)pirena u njima, nastaviće se sa monitoringom kvaliteta vazduha u okruženju RU Pljevlja uz proširenje obima ispitivanja na sadržaj gasova koji nastaju kao posljedica rada rudničke mehanizacije i povremenih samozapaljenja uglja u kopu, a kako bi se utvrdio stvarni uticaj ovih emitera na koncentraciju PM₁₀ čestica i benzo(a)pirena u njima, u odnosu na uticaj drugih emitera (ukupni saobraćaj u gradu, rad kotlarnica za grijanje i drugih emitera). Analiza rezultata mjerenja nivoa buke u životnoj sredini u dnevnom ciklusu na lokaciji površinskog kopa "Potrlica" pokazuje da na ispitivanim mjernim pozicijama dnevni indikator nivoa buke ne prelazi propisane granične vrijednosti. Po rezultatima fizičko-hemijske analize uzorak zemljišta uzorkovan na lokaciji Rudnika uglja - rekultivirano zemljište odgovara uslovima Pravilnika o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njegovo ispitivanje (Sl.list RCG, br.18/97). Po rezultatima fizičko-hemijske analize uzorka otpadne vode na izlazu iz PPOV Rudnika uglja u Čehotinu, iste odgovaraju uslovima Pravilnika o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda (Sl. list CG, br.56/19) za ispuštanje u prirodni recipijent. Prema rezultatima fizičko-hemijske analize uzorak površinske vode iz Čehotine uzet prije sistema za prečišćavanje otpadnih voda Rudnika uglja i uzorak površinske vode iz Čehotine uzet nizvodno poslije sistema za prečišćavanje otpadnih voda odgovara A3 klasi Uredbe o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda.

Pravno lice Gradir Montenegro d.o.o. - Rudnik cinka i olova „Šuplja stijena“ Pljevlja, po nalogu Ekološke inspekcije, izvršilo je redovna mjerenja segmenata životne sredine u skladu sa Elaboratom o procjeni uticaja na životnu sredinu u okruženju rudnika cinka i olova „Šuplja stijena“. Rezultati ispitivanja segmenata životne sredine ne odstupaju od "nultog stanja" koje je urađeno prije nastavka eksploatacije i prerade rude na lokaciji Šuplja Stijena od strane JU „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ iz Podgorice (CETI).

Ekološka inspekcija je Ministarstvu održivog razvoja i turizma dostavila Izvještaj o sprovedenom inspekcijskom nadzoru Seveso postrojenja koja se nalaze u Registru Seveso postrojenja, koji je urađen na osnovu dostavljenih obavještenja, shodno Pravilniku o količinama opasnih materija po kojima se određuje stepen rizika (,Sl.list CG, 63/16) od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine.

Shodno *Zakonu o nacionalnim parkovima*, vršena je kontrola nacionalnih parkova i drugih zaštićenih područja. Ekološka inspekcija je u tom dijelu vršila kontrolu, koja se odnosila na mjere i uslove zaštite prirode, kao i zaštite, očuvanja, korišćenja zaštićenih prirodnih dobara i gradnje u zaštićenom području (projekti za koje je sproveden postupak procjene uticaja na životnu sredinu).

Kontrolisani su i držaoci zaštićenih životinja koji imaju dozvolu od Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, kao i držaoci koji su registrovani a ne posjeduju dozvolu nadležnog organa.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (667), u izvještajnoj godini izvršeno je 527, dok je za osam rješenja obustavljeno izvršenje. Od 132 neizvršena rješenja, za 112 u izvještajnoj godini nije istekao rok za izvršenje, dok su za 20 izvršnih rješenja u toku postupci u cilju izvršenja.

Takođe, u izvještajnoj godini ukupno je donijet 61 zaključak od kojih se 25 odnosi na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 20.070,00 €), dok se 36 zaključaka odnosi na obustavu postupka.

Od 231 rješenja donesenog u prethodnom periodu, u izvještajnoj godini izvršeno je 208 (204 dobrovoljno i četiri prinudno), dok su od preostala 23 neizvršena rješenja u 2020. godini četiri obustavljena, dok je kod 19 rješenja, ova inspekcija pristupila administrativnom izvršenju novčanom kaznom. Za izvršenje naloženih mjera iz predmetnih rješenja, potrebna su velika finansijska ulaganja za: instaliranje najbolje dostupne opreme, sistema za prečišćavanje vode i vazduha, kao i za trajno zbrinjavanje otpada.

Takođe, u izvještajnom periodu podnijeto je i 16 žalbi od kojih je osam riješeno (dvije u postupku kod inspektora, a šest u postupku kod drugostepenog organa), dok je pet žalbi u postupku rješavanja kod inspektora i tri kod drugostepenog organa. U toku 2020. godine pred drugostepenim organom je riješeno šest žalbi iz prethodnog perioda (pet žalbi je odbijeno, a jedna je usvojena i postupak je vraćen na ponovno odlučivanje).

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali šest prekršajnih naloga, sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 5.060,00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 37 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka kao i četiri krivične prijave.

Od strane nadležnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu je riješeno 67 zahtjeva, uključujući i 51 zahtjev iz prethodnog perioda (64 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i tri zahtjeva za sudsko odlučivanje). Izrečeno je 49 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 55.800,00 € sa troškovima postupka. U pet slučajeva doneseno je rješenje o oslobođanju, u četiri slučaja doneseno je rješenje o odbacivanju zahtjeva, u dva slučaja izrečena je opomena, dok je u sedam slučajeva obustavljen postupak (od čega dva zbog zastare vođenja prekršajnog postupka).

Na rješenje sudova za prekršaje u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela pet žalbi za koje je Viši sud donio rješenje po četiri žalbe (dvije su odbijene, a u dva slučaja preinačeno je rješenje inspektora). Takođe, Viši sud je riješio i tri žalbe podnijete od strane Uprave u 2019. godini na način što se u dva slučaja rješenje vratilo na ponovni postupak, a u jednom rješenje inspektora je preinačeno.

Postupanje po inicijativama: Ekološka inspekcija je vršila inspekcijske nadzore po inicijativama civilnog sektora, NVO organizacija. Za 214 podnijetih inicijativa, koje su bile u nadležnosti Ekološke inspekcije, postupljeno je, a za inicijative koje nijesu u nadležnosti ove inspekcije doneseni su zaključci o odbacivanju ili su proslijeđeni nadležnoj inspekciji.

Ostale aktivnosti

Predstavnici ove inspekcije učestvovali su i u izradi i dostavljanju informacija i mišljenja na:

Akcioni plan za implementaciju Strategije za neproliferaciju oružja za masovno uništenje (2016-2020) za 2019. godinu;

Predlog nacionalnog plana za implementaciju Stokholmske konvencije;

Predlog XXVII nacionalnog izvještaja i izjave o nuklearnim materijalima;

Predlog trećeg nacionalnog izvještaja o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke Konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom.

Ekološka inspekcija je učestvovala na sastanku koji je u Podgorici održan sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Evropskom agencijom za hemikalije, u cilju procjene trenutnog stanja i potreba Crne Gore za oblast hemikalija, kao i na online sastancima sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Evropskom agencijom za hemikalije, u cilju razmatranja Akcionog plana za Crnu Goru – Procjena nacionalnih kapaciteta i spremnosti za implementaciju i primjenu propisa REACH, CLP, BPR i PIC, a koji je pripremljen od strane Evropske agencije za hemikalije. Takođe, prisustvovali su online regionalnoj radionici na temu »EU regulative o trgovini divljim vrstama«.

U toku 2020. godine, usljed pandemije korona virusa i uvedenih mjera i ograničenja, došlo je do uticaja istih na realizaciju planiranih aktivnosti. Naime, kako je došlo do pada privredne aktivnosti, a u pojedinim periodima se i zatvarale firme, inspekcijske kontrole su kod istih bile smanjene. U cilju suzbijanja pandemije, bilo je neophodno preduzimati odgovarajuće mjere poput obezbjeđivanja poštete za određeni broj službenih lica koja iz zdravstvenih razloga spadaju u posebno ugrožene grupe. Dio inspektora je bio angažovan na ispomoć u Sanitarnoj inspekciji. Takođe, određeni broj inspektora je bio zaražen korona virusom i zbog toga je bio u samoizolaciji.

5. Inspekcija za vode

U Inspekciji za vode sistematizovano je pet radnih mjesta za inspektore, od kojih su popunjena četiri, dva inspektora I i jedan inspektor III (dipl. mašinski ing, dipl građevinski ing i dipl ing zaštite životne sredine) uključujući i mjesto glavnog inspektora (Mr arh. dipl. inž. građ.).

Nadležnosti

Inspekcija za vode sprovodi nadzor u oblasti upravljanja vodama i vodnim dobrom na cijeloj teritoriji Crne Gore, a u pogledu primjene: Zakona o vodama, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama, Zakona o finansiranju upravljanja vodama, Zakona o ratifikaciji ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Hrvatske o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja vodama, kao i velikog broja podzakonskih akata donesenih na osnovu ovih zakona.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, Inspekcija za vode je izvršila 537 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene 124 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	537
- redovni	304
- po inicijativi	98
- kontrolni	135
Broj utvrđenih nepravilnosti	124
Broj ukazivanja	16
Broj rješenja	77
Broj prekršajnih naloga	19
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	7.460,00 €
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	19
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	29.000,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	12
Broj krivičnih prijava	7

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (124) najveći broj odnosio se na: kontrolu kvaliteta ispuštene otpadne vode, eksploataciju riječnih nanosa bez propisane saglasnosti, kontrolu ispunjenosti uslova iz vodnih akata, deponovanje

materijala na vodnom zemljištu, kontrolu kvaliteta vode za kupanje i ispuštanje otpadne vode neposredno u prijemnik, pri čemu nije obezbijeđeno prečišćavanje otpadnih voda do nivoa koji odgovara propisima o efluentima (emisiji).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektori su mjerom ukazivanja ili rješenjem, subjektima nadzora nalagali otklanjanje nepravilnosti u određenom roku. Donijeto je 16 ukazivanja i 77 rješenja. Najčešće mjere su: obustavljanje dalje eksploatacije šljunka i pijeska bez propisanih saglasnosti i uklanjanje mehanizacije sa vodnog dobra, sanacija i uklanjanje deponovanog materijala na vodnom dobru, kao i dostavljanje dokumentacije.

Izvršenje rješenja: Od 77 donijetih rješenja u toku izvještajne godine, 41 rješenje je izvršeno dobrovoljno, dok je 36 rješenja neizvršeno, od kojih za dva rješenja nije istekao rok za postupanje.

U izvještajnom periodu je donijeto 19 zaključaka koji se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 29.000,00 €), od kojih je naplaćen jedan, dok su dva u postupku naplate. Za preostalih 16 zaključaka još uvijek nijesu dospjeli rokovi izvršenja.

Od ukupno 38 rješenja donesenih u prethodnom periodu, a prenesenih u 2020. godinu, izvršeno je pet rješenja (jedno dobrovoljno, a prinudno četiri), dok su 33 rješenja i dalje neizvršena.

U izvještajnom periodu podnijete su i dvije žalbe, od kojih je jedna riješena u postupku kod drugostepenog organa tako što je usvojena, čime je rješenje poništeno u cjelini, dok je druga žalba u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Takođe, u izvještajnoj godini je riješena i jedna žalba iz prethodnog perioda, tako što je odbijena u postupku kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali 19 prekršajnih naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 7.460,00 €, od čega je naplaćeno 17 prekršajnih naloga, što je 89,47% od broja izdatih.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su područnim sudovima za prekršaje podnijeli 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i to: pet za eksploataciju riječnih nanosa bez vodne saglasnosti ili suprotno izdatoj vodnoj saglasnosti, pet za ispuštanje otpadnih voda suprotno zakonom propisanim vrijednostima dopuštenih štetnih materija u otpadnoj vodi i dva za nedostavljanje dokumentacije po nalogu inspektora.

Od strane područnih sudova za prekršaje, u izvještajnom periodu riješeno je 16 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, uključujući i 10 iz prethodnog perioda. Izrečeno je 10 novčanih kazni u ukupnom iznosu od 8.755,00 € (sa troškovima postupka). U tri slučaja doneseno je rješenje o oslobađanju, u dva slučaja doneseno je rješenje o odbacivanju zahtjeva, dok je u jednom slučaju postupak obustavljen zbog zastare vođenja prekršajnog postupka.

Na rješenje Suda za prekršaje, u izvještajnom periodu, Uprava je podnijela tri žalbe, od kojih je Viši sud dvije riješio na način što su iste odbijene kao neosnovane.

U izvještajnoj godini podnijeto je sedam krivičnih prijava i to: četiri za eksploataciju riječnih nanosa bez vodne saglasnosti ili suprotno izdatoj vodnoj saglasnosti, dvije za ispuštanje otpadnih voda suprotno zakonom propisanim vrijednostima dopuštenih štetnih materija u otpadnoj vodi, i jedna za deponovanje materijala na dijelu vodnog zemljišta bez vodnih akata.

Postupanje po inicijativama: Po svim podnijetim inicijativama je postupljeno u zakonom predviđenim rokovima i preuzete mjere su obuhvaćene u dijelu teksta kojim je opisana realizacija mjera po preduzetim aktivnostima.

C. SEKTOR ZA ZAŠTITU DRŽAVNIH RESURSA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Inspekcija za stanovanje, Geološka inspekcija, Rudarska inspekcija, Elektroenergetska inspekcija i Termoenergetska inspekcija.

1. Inspekcija za stanovanje

U ovoj inspekciji sistematizovano je pet radnih mjesta, uključujući i mjesto glavnog inspektora, od kojih su četiri popunjena.

Nadležnosti

Inspekcija za stanovanje vrši nadzor nad primjenom Zakona o održavanju stambenih zgrada (kojim je inspeksijski nadzor podijeljen između Inspekcije za stanovanje i Komunalne inspekcije), Zakona o svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o socijalnom stanovanju.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za stanovanje je izvršila ukupno 422 inspeksijska pregleda u kojima je utvrđeno 79 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	422
- redovni	90
- po inicijativi	268
- kontrolni	64
Broj utvrđenih nepravilnosti	79
Broj ukazivanja	46
Broj rješenja	63
Broj izdatih prekršajnih naloga	3
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	120,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	20

Utvrđene nepravilnosti: Od ukupnog broja utvrđenih nepravilnosti (79) najveći broj odnosio se na kontrolu: postupanja upravnika u odnosu na obezbijeđenje obavljanja hitnih radova; pokretanja postupka prinudne naplate – izvršenja protiv izvršnih dužnika; postupanja investitora stambenih zgrada u skladu sa zakonom; podnošenja godišnjih i

drugih izvještaja; sazivanja i vođenja skupštine; na kontrolu upravnika, privremenog upravnika ili lica koje predstavlja u odnosu na podnošenje zahtjeva nadležnom organu lokalne uprave za dobijanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade; imenovanja privremenog upravnika, na zahtjev jednog ili više vlasnika ili po službenoj dužnosti, ako etažni vlasnici nijesu obrazovali organe upravljanja u skladu sa zakonom od strane organa lokalne uprave; otvaranja zajedničkog računa stambene zgrade na koji se uplaćuju sredstva za održavanje stambene zgrade i urbanističke parcele, itd.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 46 mjera ukazivanja i donesena su 63 rješenja, od kojih se 33 odnosi na otklanjanje nepravilnosti, devet rješenja o dostavljanju dokumentacije na uvid, tri rješenja o produženju roka, 12 rješenja o odbijanju zahtjeva i šest rješenja o obustavi postupka.

Prilikom vršenja inspekcijskih pregleda (151) nijesu utvrđene nepravilnosti kod kontrolisanih subjekata. Drugim organima su proslijeđena 54 predmeta.

Neposredan efekat nadzora ove inspekcije ogleda se u jednoobraznom vođenju evidencija u svim crnogorskim opštinama, blagovremenom dostavljanju podataka iz evidencija, što u prethodnom periodu nije bio slučaj, povećanju broja konstituisanih skupština etažnih vlasnika i ponovo izabranih organa upravljanja u stambenim zgradama u kojima su istekli mandati i koji su finansijskim sredstvima sa zajedničkih računa raspolagali suprotno zakonu. Pored navedenog, inspekcijski nadzor je uticao na ostvarivanje pojedinačnih prava podnosilaca zahtjeva kao etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, kod osnovnih sudova, kod nadležnih organa lokalne samouprave i organa uprave, što je u krajnjem uticalo i na efikasniji rad Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i poštovanje hitnosti postupaka u stambenoj oblasti, a što predstavlja ostvarivanje javnog interesa.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donesenih rješenja (63), u izvještajnoj godini dobrovoljno su izvršena 52 rješenja, za pet rješenja nije dospio dok za izvršenje, dok je za šest rješenja obustavljeno izvršenje. Takođe, u izvještajnom periodu dobrovoljno je izvršeno 10 rješenja iz 2019. godine.

Po tužbi na obavještenje po podnijetoj inicijativi iz 2019. godine, Upravni sud Crne Gore i dalje nije donio odluku.

Prekršajna odgovornost: U izvještajnoj godini izdata su tri prekršajna naloga u ukupnom iznosu od 120,00 €, i svi su naplaćeni.

Od ukupnog broja predmeta koji se vode pred prekršajnim sudovima, po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka (20), riješena su dva (izrečene su dvije opomene). Kod ostalih predmeta (18) postupci su u toku.

Postupanje po inicijativama: Zaprimljeno je ukupno 268 inicijativa za vršenje inspeksijskog nadzora od kojih je 12 inicijativa bilo neosnovano. Na sve inicijative je odgovoreno u zakonskom roku. Inicijative su se odnosile na kvarove u zgradama i neadekvatno održavanje zajedničkih djelova zgrada, kao što su krovovi, fasade, vodovodne i kanalizacione instalacije, dimnjačke vertikale, oštećenja zajedničkih djelova stambenih zgrada usled vremenskih nepogoda i požara na zajedničkim instalacijama, izvođenje hitnih radova na stambenim zgradama, na provjeru da li je etažni vlasnik po završetku dozvoljenih radova prostorije, uređaje i instalacije doveo u stanje kakvo je bilo prije izvođenja radova; nedostavljanje zahtjeva za određivanje matičnog broja i šifre djelatnosti stambene zgrade organu nadležnom za poslove statistike; pritužbe na rad upravnika stambenih zgrada, primjedbe na rad komunalnih inspekcija u primjeni zakona; zloupotrebe od strane upravnika stambenih zgrada u odnosu na raspolaganje sredstvima na zajedničkim računima i dostavljanje izvještaja etažnim vlasnicima; formiranje organa upravljanja stambenim zgradama, troškove održavanja zajedničkih djelova stambenih zgrada, liftove, uzurpacije zajedničkih djelova zgrada, postavljanja privremenog upravnika i dr.

Ostale aktivnosti

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti obuke: organa upravljanja stambenim zgradama za primjenu propisa, organa lokalne uprave u odnosu na vođenje registara stambenih zgrada i njihovih posebnih djelova, registara upravnika i etažnih vlasnika u skladu sa zakonom, donošenje rješenja o naplati troškova akontacije za održavanje stambene zgrade, razvoj i unapređenje kulture stanovanja, rad privatnih agencija iz oblasti upravljanja stambenim zgradama, usklađivanje vođenja evidencija i propisane dokumentacije od strane organa lokalne uprave i postupanje organa uprave - Uprave za nekretnine u odnosu na primjenu propisa iz oblasti stanovanja, učešće u radnoj grupi, dostavljanje primjedbi i predloga za izmjenu Zakona o održavanju stambenih zgrada. Takođe, inspekcija je bila član radne grupe za donošenje Pravilnika o tehničkim zahtjevima za redovan servis i kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi.

Kao rezultat rada inspekcije u 2020. godini na teritoriji države je organizovano i počelo sa radom 91 skupština etažnih vlasnika, po opštinama: Podgorica-38, Cetinje - 3, Bijelo Polje- 11, Plužine – 6, Pljevlja – 1, Bar – 12, Budva -9, Kotor- 6, Tivat -5, Herceg Novi- 5.

Osim obavljanja redovnih radnih aktivnosti, inspektori za stanovanje su, zbog situacije izazvane korona virusom, u periodu od 16.03.2020- do 19.10.2020.godine, ovlašćeni od strane direktora Uprave za inspeksijske poslove i angažovani za obavljanje poslova sanitarne inspekcije na graničnim prelazima. Donijeto: 885 rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor, 347 rješenja o samoizolaciji, 329 rješenja o produžetku samoizolacije, 86 rješenja o stavljanu u karantin na graničnom prelazu, 451 rješenje o samoizolaciji posle karantina.

2. Geološka inspekcija

U Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike sistematizovano je osam radnih mjesta, od kojih se tri radna mjesta odnose na Geološku inspekciju, a ista nijesu popunjena. Poslove Geološke inspekcije je u toku 2020. godine obavljao glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike.

Nadležnosti

Geološka inspekcija vrši nadzor nad primjenom Zakona o geološkim istraživanjima, kao i nad primjenom podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona.

Inspeksijski nadzor

U izvještajnoj godini Geološka inspekcija je izvršila ukupno 173 inspeksijska pregleda.

Podaci iz nadzora

Broj inspeksijskih pregleda	173
- redovni	3
- po inicijativi	141
- kontrolni	29
Broj utvrđenih nepravilnosti	7
Broj ukazivanja	7

Inspeksijski nadzor je vršen: kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina; kod JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru; i kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena. Važno je napomenuti da najveći problem u radu Geološke inspekcije predstavlja neblagovremeno dostavljanje dokumentacije od strane Ministarstva ekonomije i JU Zavoda za geološka istraživanja – Podgorica.

Kod koncesionara koji imaju zaključene ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina izvršeno je 13 inspeksijskih pregleda (dva redovna inspeksijska pregleda, četiri inspeksijska pregleda po inicijativi i sedam kontrolnih inspeksijskih pregleda).

- Izvršena su tri inspeksijska pregleda (jedan inspeksijski pregled po inicijativi i dva kontrolna inspeksijska pregleda) terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja bentonita ležišta u opštini Bar.

- Izvršena su dva kontrolna inspeksijska pregleda terenskih radova koji se izvode po Projektu i Aneksu Projekta detaljnih geoloških istraživanja u granicama istražno-eksploatacionog prostora bivšeg rudnika "Brskovo".
- Izvršen je kontrolni inspeksijski pregled terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških, hidrogeoloških i inženjerskogeoloških istraživanja na ležištu uglja "Kalušići".
- Izvršen je redovni inspeksijski pregled terenskih radova koji se izvode po Godišnjem planu geoloških, hidrogeoloških i inženjerskogeoloških istraživanja uglja u pljevaljskom basenu za 2020. godinu - ležište uglja "Potrlica".
- Izvršen je kontrolni inspeksijski pregled geološke dokumentacije koja se odnosi na ležišta cinka i olova - ležišta „Šuplja Stijena“, opština Pljevlja.
- Izvršen je kontrolni inspeksijski pregled terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja crvenih boksita u ležištu „Zagrad“ (rudno tijelo III), opština Nikšić i Uprošćenom rudarskom projektu istražno-eksploatacionog potkopa Zagrad.
- Izvršen je inspeksijski pregled (po inicijativi) terenskih radova koji se izvode po Aneksu Projekta detaljnih geoloških istraživanja ležišta šljunka i pijeska "Ražano polje", opština Žabljak.
- Izvršen je inspeksijski pregled (po inicijativi) terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Ledenice", opština Kotor.
- Izvršen je inspeksijski pregled (po inicijativi) terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Stupne", opština Kotor.
- Izvršen je redovni inspeksijski pregled geološke dokumentacije koja se odnosi na ležišta crvenih boksita „Zagrad“, „Đurakov do I“, „Đurakov do II“, „Štitovo II“ i „Biočki stan“, opština Nikšić.

Kod JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica, koja vrši poslove geoloških istraživanja od interesa za Crnu Goru, izvršeno je 25 inspeksijskih pregleda (jedan redovni inspeksijski pregled, devet inspeksijskih pregleda po inicijativi i 15 kontrolnih inspeksijskih pregleda).

Kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena izvršeno je 135 inspeksijskih pregleda (128 inspeksijskih pregleda po inicijativi i sedam kontrolnih inspeksijskih pregleda).

Utvrđene nepravilnosti: inspeksijskim pregledima terenskih geoloških radova koji se realizuju po Projektu detaljnih geoloških istraživanja bentonita ležišta "Bijelo polje", opština Bar, nije izvršeno detaljno geološko kartiranje i oprobavanje jezgra izvedenih istražnih bušotina.

Inspekcijskim pregledima terenskih geoloških radova koji se izvode po Projektu i Aneksu Projekta detaljnih geoloških istraživanja u granicama istražno-eksploatacionog prostora bivšeg rudnika "Brskovo" za 2019. godinu, opština Mojkovac, nijesu završeni svi laboratorijski i kabinetski radovi.

Inspekcijskim pregledom terenskih geoloških radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških, hidrogeoloških i inženjerskogeoloških istraživanja na ležištu uglja "Kalušići", nijesu završeni svi projektovani terenski istražni radovi.

Inspekcijskim pregledom terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja crvenih boksita u ležištu „Zagrad“ (rudno tijelo III), opština Nikšić i Uprošćenom rudarskom projektu istražno-eksploatacionog potkopa Zagrad, nijesu završeni projektovani laboratorijski i kabinetski radovi.

Inspekcijskim pregledom terenskih radova koji se izvode po Aneksu Projekta detaljnih geoloških istraživanja ležišta šljunka i pijeska "Ražano polje", opština Žabljak, u cilju utvrđivanja rezervi šljunka i pijeska ležišta "Ražano polje" i određivanja kvaliteta i mogućnosti njegove upotrebe, u toku izvođenja probno-eksploatacione etaže, a da je izvršeno oprobavanje iste.

Inspekcijskim pregledom terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Ledenice", opština Kotor, utvrđeno je da nije izvedena probno-eksploataciona etaža.

Inspekcijskim pregledom terenskih radova koji se izvode po Projektu detaljnih geoloških istraživanja tehničko-građevinskog kamena ležišta "Stupne", opština Kotor, utvrđeno je da nije izvedena probno-eksploataciona etaža.

Inspekcijskim pregledima terenskih radova koji su se izvodili po projektima detaljnih geoloških istraživanja tla, koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, utvrđeno je da su terenski radovi izvođeni u skladu sa projektima istraživanja.

Preduzete upravne mjere: U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara d.o.o. "Uniprom bentonit" – Podgorica, inspektor je Zapisnikom naložio izvođaču radova da završi i ostale terenske geološke radove.

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara D.o.o. "Brskovo Mine" – Podgorica, inspektor je Zapisnikom naložio izvođaču radova da završi i preostale radove predviđene Projektom i Aneksom projekta detaljnih geoloških istraživanja u granicama istražno-eksploatacionog prostora bivšeg rudnika "Brskovo" za 2019. godinu.

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara AD Rudnik uglja – Pljevlja, inspektor je Zapisnikom naložio koncesionaru da izvede i ostale radove predviđene Projektom detaljnih geoloških, hidrogeoloških i inženjerskogeoloških istraživanja ležišta "Kalušići".

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara D.o.o. „Uniprom - Metali“ – Nikšić, inspektor je Zapisnikom naložio koncesionaru: da izvrši laboratorijska ispitivanja na

uzetim probama boksita, da izvrši obradu dobijenih podataka, da uradi grafičku dokumentaciju i da uradi Izvještaj o izvršenim geološkim istraživanjima crvenih boksita u ležištu „Zagrad“ i da isti dostavi Ministarstvu ekonomije.

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara Do.o. “Zeković Company” – Žabljak, inspektor je Zapisnikom naložio da, nakon završetka probno-eksploatacione etaže, izvrši detaljno geološko kartiranje iste, da izvrši proračun izvađenog materijala iz probno-eksploatacione etaže, da izvrši laboratorijska ispitivanja na uzetoj probi za kompletna ispitivanja fizičko-mehaničkih karakteristika, da izvrši obradu dobijenih podataka, da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi šljunka i pijeska ležišta „Ražano polje“, kod Žabljaka, sa stanjem 31.12.2019. godine, kao i da organizuje tehničku kontrolu (reviziju) predmetnog Elaborata. Inspektor je, takođe, Zapisnikom naložio koncesionaru da, nakon izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi šljunka i pijeska ležišta „Ražano polje“, kod Žabljaka, sa stanjem 31.12.2019. godine, isti dostavi JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica radi organizovanja tehničke kontrole (revizije) predmetnog Elaborata.

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara D.o.o. “Mil-Com” – Nikšić, inspektor je Zapisnikom naložio izvođaču radova da, nakon završetka probno-eksploatacione etaže, izvrši geološko kartiranje iste, da izvrši proračun izvađenog stijenskog materijala iz probno-eksploatacione etaže, da izvrši laboratorijska ispitivanja na uzetim uzorcima/probama stijena, da izvrši obradu dobijenih podataka, da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta “Ledence”, opština Kotor, sa stanjem 31.12.2019. godine, kao i da organizuje tehničku kontrolu (reviziju) predmetnog Elaborata. Inspektor je, takođe, Zapisnikom naložio koncesionaru da, nakon izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta “Ledence”, opština Kotor, sa stanjem 31.12.2019. godine, isti dostavi JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica radi organizovanja tehničke kontrole (revizije) predmetnog Elaborata.

U postupku inspekcijskog nadzora kod koncesionara D.o.o. Sampetrol” – Tivat, inspektor je Zapisnikom naložio izvođaču radova da, nakon završetka probno-eksploatacione etaže, izvrši geološko kartiranje iste, da izvrši proračun izvađenog stijenskog materijala iz probno-eksploatacione etaže, da izvrši laboratorijska ispitivanja na uzetim uzorcima/probama stijena, da izvrši obradu dobijenih podataka, da uradi Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta “Stupne”, opština Kotor, sa stanjem 31.12.2020. godine, kao i da organizuje tehničku kontrolu (reviziju) predmetnog Elaborata. Inspektor je, takođe, Zapisnikom naložio koncesionaru da, nakon izrade Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničko-građevinskog kamena ležišta “Stupne”, opština Kotor, sa stanjem 31.12.2020. godine, isti dostavi JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica radi organizovanja tehničke kontrole (revizije) predmetnog Elaborata.

Inspektor je u postupcima inspekcijskog nadzora kod investitora i izvođača detaljnih geoloških istraživanja tla, koja su se izvodila za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, zapisnicima nalagao izvođačima radova da izvrše laboratorijska ispitivanja na uzetim uzorcima tla i stijena, da izvrše obradu dobijenih podataka i da urade elaborate o izvršenim istraživanjima. Inspektor je, takođe, zapisnicima nalagao investitorima istraživanja da, nakon izrade predmetnih elaborata, organizuju reviziju istih i da iste dostave Ministarstvu ekonomije (Ministarstvu kapitalnih investicija) ili JU Zavod za geološka istraživanja - Podgorica na davanje saglasnosti i trajno čuvanje.

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno jedno rješenje iz prethodnog perioda, a koje se odnosilo na izradu Elaborata o rezervama na jednom ležištu mineralne sirovine.

Postupanje po inicijativama: Inspekcijski pregledi po inicijativama (141) su izvršeni po: prijavama izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja tla za potrebe izgradnje, sanacije ili rekonstrukcije objekata i detaljnih hidrogeoloških istraživanja terena, koje je izvođač radova dužan da prijavi Geološkoj inspekciji; prijavama o početku izvođenja terenskih radova po pojedinim projektima, koji se odnose na geološka istraživanja od interesa za državu, a koji se realizuju po programima geoloških istraživanja; te po prijavama izvođača radova o početku izvođenja detaljnih geoloških istraživanja mineralnih sirovina, koja se izvode za potrebe koncesionara.

Ostale aktivnosti

Glavni inspektor u Odsjeku za geološku, rudarsku i inspekciju za ugljovodonike je učestvovao u radu Vladine Komisije za elementarne nepogode, čiji je član.

3. Rudarska inspekcija

U Rudarskoj inspekciji sistematizovana su tri radna mjesta, od kojih je jedno popunjeno (dipl.inž.rudarstva).

Nadležnosti

Zakoni nad kojima ova inspekcija vrši nadzor su: Zakon o rudarstvu, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o životnoj sredini, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o eksplozivnim materijama, Zakon o upravljanju otpadom, kao i nad podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Rudarska inspekcija je izvršila ukupno 239 inspekcijskih pregleda u kojima su utvrđene 44 nepravilnosti.

Predmet inspekcijskog nadzora bili su: kontrola održavanja rudarskih objekata i postrojenja, bezbjednost kretanja lica na eksploatacionim poljima i sprovođenje mjera zaštite na radu (kako kod koncesionara, tako i na prioritetnoj dionici auto - puta Bar-Boljare), uključujući i uviđaje u slučaju povreda na radu, kontrola rudarskih planova, kontrola izvođenja rudarskih radova u skladu sa tehničkom dokumentacijom koncesionara, kontrola ležišta mineralnih sirovina bivših koncesionara u smislu spriječavanja eventualne nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina i ležišta koja još nijesu data pod koncesiju, kao i kontrola upotrebe eksploziva i eksplozivnih materija u rudnicima.

Inspekcijskim pregledima su obuhvaćeni koncesionari koji su zaključili ugovore o pravu na detaljna geološka istraživanja i eksploataciju pojedinih nemetalnih i metalnih mineralnih sirovina, obilazak ležišta na kojima se nije vršila eksploatacija mineralnih sirovina i provjera ležišta mineralnih sirovina kojima su nekada raspolagala privredna društva sa kojima su raskinuti ugovori o koncesiji, ili su isti istekli.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	239
- redovni	184
- po inicijativi	29
- kontrolni	26
Broj utvrđenih nepravilnosti	44
Broj ukazivanja	40
Broj rješenja	4
Broj izdatih prekršajnih naloga	1
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim naložima	30,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	2
Broj krivičnih prijava	2

Utvrđene nepravilnosti: Nepravilnosti koje su najčešće utvrđene odnose se na: potencijalnu opasnost od obrušavanja materijala u kopu, neposjedovanje akta o procjeni rizika radnih mjesta kod subjekata nadzora, neimenovanje odgovornih lica u smislu pružanja prve pomoći, protivpožarne zaštite i evakuacije zaposlenih, nevršenje provjere poznavanja propisa i mjera zaštite na radu kod nadzorno - tehničkog osoblja, palioca mina, kao i visokokvalifikovanih i kvalifikovanih radnika čiji je rad neposredno vezan za rudarske radove, greške u koordinatama koncesionih ugovora, provale vode u jamske prostorije, vršenje nelegalne eksploatacije, neangažovanje stručnog lica, pravnog lica ili

preduzetnika, odnosno neorganizovanje stručne službe za obavljanje poslova za oblast zaštite na radu kod subjekata nadzora koji vrše radove na tunelima autoputa Bar -Boljare, neposjedovanje pojedine dokumentacije i odobrenja, povrede na radu zaposlenih usljed sopstvene greške, neobilježavanje eksploatacionog polja, odstupanje geometrijskih parametara etaža pojedinih površinskih kopova, u odnosu na projektovano stanje, utvrđivanje da pojedina pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu i fizička lica ne ispunjavaju propisane uslove za obavljanje rudarskih radova.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 40 mjera ukazivanja i donesena su četiri rješenja od kojih su: dva rješenja o zabrani izvođenja rudarskih radova zbog nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, jedno rješenje kojim se nalažu hitne mjere u slučaju sprovođenja akcije spašavanja veće količine mineralnih sirovina u rudnicima i jedno rješenje kojim se zabranjuje dalji rad licu (pravnom, odgovornom licu u tom pravnom licu i fizičkom licu) u rudniku, zbog neispunjavanja propisanih uslova.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (4) u izvještajnom periodu sva su izvršena dobrovoljno.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje, u izvještajnoj godini, izdat je jedan prekršajni nalog u ukupnom iznosu od 30,00 € (i isti je naplaćen) i podnijeta su dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, od kojih je jedan iz prethodnog perioda, i oba su riješena tako što su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 2.870,00 € (sa troškovima postupka).

Takođe, podnijete su i dvije krivične prijave od kojih se jedna odnosi na nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina, dok je druga krivična prijava podnijeta protiv pravnog lica, odgovornog lica u pravnom licu i stranog državljanina (turiste), zato što su, u svojstvu izvođača radova kod koncesionara, ugrozili bezbjednost zaposlenih lica zbog nepoštovanja propisa iz oblasti zaštite na radu u rudarstvu i onemogućavanja koncesionara u smislu realizacije spašavanja veće količine mineralne sirovine.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu, podneseno je 29 inicijativa i obavljeno je 29 inspekcijskih pregleda. Inicijative za vršenje inspekcijskog nadzora su, osim od strane privrednih društava, fizičkih i anonimnih lica, podnošene i od strane Ministarstva ekonomije i Sektora za suzbijanje organizovanog kriminala i korupcije Uprave policije.

Inicijative su se odnosile na: povrede na radu kod koncesionara, poplave podzemnih prostorija i nalaganje mjera u cilju spriječavanja težih posljedica po rad lica, pojavu manjih klizišta i nestabilnosti terena, kontrolu upotrebe eksploziva prilikom izvođenja rudarskih radova, kontrolu magacina eksploziva, nelegalnu eksploataciju ležišta mineralnih sirovina, nelegalnu eksploataciju šljunka, pijeska i kamena sa državnih parcela.

Ostale aktivnosti

Pored nadzora, ova inspekcija je sprovodila i aktivnosti na razmjeni informacija sa Sektorom za suzbijanje organizovanog kriminala i korupcije Uprave policije, Ministarstvom unutrašnjih poslova - Sektor za vanredne situacije o izdatim količinama eksploziva i sredstava za iniciranje istog, a ista je učestvovala u radu komisija za polaganje stručnih ispita za rukovodeća radna mjesta u rudarstvu. Takodje, dobijanjem ingerencija Zdravstveno - sanitarne inspekcije, Rudarska inspekcija je tokom 2020. godine, kod pojedinih subjekata nadzora, uticala na sprovođenje mjera u smislu suzbijanja širenja zarazne bolesti Covid-19.

4. Elektroenergetska inspekcija

U Elektroenergetskoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih su, uključujući glavnog inspektora, popunjena dva (dipl. inž. elektrotehnike, smjer energetika).

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o energetici, Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakon o zaštiti i zdravlju na radu, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, kao i nad brojnim podzakonskim aktima za primjenu ovih zakona, uključujući i tehničke normative i standarde.

Po Zakonu o energetici ova inspekcija vrši nadzor u oblastima: projektovanja, proizvodnje, izgradnje, eksploatacije i održavanja objekata za proizvodnju, prenosa, distribucije električne energije i drugih elektroenergetskih postrojenja i instalacija.

Elektroenergetska inspekcija ima pravo i dužnost da nadzire primjenu zakona, normativa, standarda i tehničkih propisa:

- u postupku pribavljanja energetske dozvole i odobrenja za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenja radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;
- u toku izrade tehničke dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju elektroenergetskih objekata;
- pri proizvodnji elektroenergetskih uređaja i opreme i izgradnji, odnosno proizvodnji elektroenergetskih objekata, odnosno izvođenju radova na montaži i ugradnji instalacija, uređaja i opreme;

- pri obavljanju djelatnosti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije i snabdijevanja u okviru nadležnosti inspekcije;
- pri održavanju i eksploataciji elektroenergetskih objekata, uređaja, mjernih sklopova, postrojenja i instalacija;
- po osnovu stručne i radne osposobljenosti lica koja rukovode i rukuju elektroenergetskim objektima i opremom, kao i lica koja rade na održavanju i izgradnji elektroenergetskih objekata, uređaja, postrojenja i instalacija;
- po osnovu pouzdanosti i sigurnosti pogona elektroenergetskih objekata;
- po osnovu kvaliteta napona električne energije iz člana 48 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

Elektroenergetska inspekcija vrši i druge poslove utvrđene zakonom ili propisom donijetim na osnovu zakona.

Kada je u pitanju pravni okvir za ovu oblast nadzora, treba istaći da su tehnički propisi o izgradnji, zaštiti, eksploataciji, odnosno održavanju elektroenergetskih objekata u cjelosti naslijeđeni iz bivše savezne države. Elektroenergetska inspekcija je mnogo puta u prethodnom periodu, ukazivala na problem normativne neuređenosti ove oblasti. Naime, da bi se implementirali standardi i učinili obaveznim za postupanje u ovoj oblasti, moraju se donijeti tehnički propisi, kojim će odgovarajući standardi biti sastavni dio obavezujuće norme. Treba napomenuti, da su standardi u Crnoj Gori doneseni u značajnoj mjeri, u oblasti energetike, ali bez tehničkih propisa nije obavezno postupanje po njima.

Inspekcijski nadzor

U toku izvještajnog perioda, vršena je kontrola rada energetskih subjekata u pogledu održavanja elektroenergetskih objekata, eksploatacije i realizacije investicione izgradnje, odnosno rekonstrukcije objekata u elektroenergetskom sektoru. Objekti nadzora su iz oblasti proizvodnje, prenosa i distribucije električne energije, i to: vodovi svih naponskih nivoa 400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV i 0,4 kV, transformatorske stanice, mHE, vjetroelektrane, solarne elektrane i rasklopna postrojenja svih nivoa transformacije, elektroenergetski objekti potrošača priključenih na svim naponskim nivoima elektroenergetskog sistema Crne Gore.

U izvještajnom periodu inspekcija je kontrolisala i pratila aktivnosti na realizaciji veoma značajnih, tehnički i tehnološki složenih projekata i to: praćenje probnog rada, u dijelu nadležnosti, Interkonekcija HVDC \pm 500 kV Italija - Crna Gora, konvertorsko postrojenje Lastva, TS 400/110/35 kV Lastva; izvršenje rješenja o otklanjanju utvrđenih nepravilnosti DV 2x400 kV Lastva - Čevo i izgradnju DV 400 kV Lastva - Pljevlja, rekonstrukcija i adaptacija 14 trafostanica 110/35 kV Crnogorskog elektroprenosnog sistema, od čega su završena tri, a za ostale je rad u toku; praćenje adaptacije na objektima Crnogorskog elektrodistributivnog sistema - u svim opštinama (adaptacija 35 kV dalekovoda, 10 kV i NN mreže, kao i trafostanica 10/0,4 kV; praćenje izgradnje priključnih objekata za mHE na distributivnu mrežu, kao i novih distributivnih objekata -10 kV vodovi i NN mreža;

praćenje otklanjanja nepravilnosti na izmještanim dionicama DV 220 kV i 400 kV koji se ukrštaju sa trasom auto-puta Smokovac – Mateševo; izgradnja objekata mHE, pri čemu je u redovni pogon pušteno 11 objekata mHE, a u toku je izgradnja još tri objekata mHE i priprema izgradnje novih SE. U toku godine je završena realizacija projekta revitalizacije - kapitalni remont drugog agregata u HE Piva, a otpočela je realizacija projekta zamjene blok - transformatora i drugi radovi na adaptaciji i rekonstrukciji u HE Perućica i vršena izrada projektne dokumentacije za ekološku rekonstrukciju TE Pljevlja.

U toku 2020. godine inspekcija je, u okviru svojih nadležnosti, postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni. Za otklanjanje nepravilnosti koje su utvrđene u dijelu održavanja i eksploatacije distributivne i prenosne mreže, odnosno tehničke ispravnosti objekata, kao i za otklanjanje nepravilnosti u pogonu pojedinih objekata prenosnog i distributivnog sistema, inspektori su donosili rješenja. Za nepravilnosti manjeg obima koje ne predstavljaju opasnost za ljude i imovinu preduzimane su mjere ukazivanja, za hitne slučajeve je doneseno usmeno rješenje.

Takođe, u skladu sa zakonom, ova inspekcija je vršila inspekcijske pregleda radi: kontrole primjene zakona i propisa pri realizaciji projekata izgradnje elektroenergetskih objekata; davanja saglasnosti za probni pogon i funkcionalna ispitivanja novih objekata za privremeni pogon kada je u pitanju “uklapanje” u elektroenergetsku mrežu, kao i kada se vrši rekonstrukcija objekta. Radi smanjenja trajanja prekida pogona za pojedine faze, za koje se inspekcijskim pregledom utvrdi da su završene, daje se saglasnost za privremeni pogon, dok se ne završi kompletan objekat, takođe se donosi rješenje o saglasnosti za privremeni pogon objekata za napajanje električnom energijom gradilišta, privremenih objekata i objekata koji se izmještau prema propisanim procedurama. Inspekcija je obezbijedila prisustvo tehničkim pregledima svih elektroenergetskih objekata; izvršila kontrole usklađenosti novoizgrađenih objekata sa projektnom dokumentacijom, zakonom, propisima i procedurama, kontrolu kvaliteta isporuke električne energije i druga postupanja iz okvira propisanih nadležnosti. U 2020. godini je doneseno rješenje o obustavi izvršenja rješenja preko drugog lica, a Investitor je obavezan da završi radove i pribavi Upotrebnu dozvolu za DV 2x400 kV dionica Lastva - Čevo.

Poseban dio aktivnosti je vezan za postupak pribavljanja licenci za obavljanje energetske djelatnosti ili licence za zatvorene distributivne sisteme. Elektroenergetski inspektori vrše i pregled električnih i gromobranskih instalacija, odnosno elektroenergetskih objekata, uređaja i postrojenja.

U izvještajnom periodu Elektroenergetska inspekcija je izvršila 703 inspekcijska pregleda, u kojima su utvrđene 223 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	703
- redovni	348
- po inicijativi	66
- po zahtjevu	239
- kontrolni	50
Broj utvrđenih nepravilnosti	223
Broj ukazivanja	119
Broj rješenja	64
Broj zaključaka donijetih zaključaka	3

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće utvrđene nepravilnosti su se odnosile na održavanje i eksploataciju distributivne i prenosne mreže, odnosno tehničke ispravnosti objekata, te pogona pojedinih objekata prenosnog i distributivnog sistema. Nepravilnosti koje su utvrđene u dijelu zaštite potrošača (na osnovu pregleda po inicijativama) su u najvećem broju slučajeva nekvalitetna isporuka električne energije, nepropisno priključenje na distributivnu mrežu i pitanja imovinskih odnosa prilikom izgradnje elektroenergetskih objekata. Kada su u pitanju nepravilnosti koje se utvrđuju pri kontroli eksploatacije, održavanja i investicione izgradnje elektroenergetskih objekata, karakteristične po određenim pitanjima su: građenje drugih objekata u zoni elektroenergetskih objekata (po tom osnovu je, nakon utvrđivanja činjeničnog stanja, pokrenuta inicijativa kod nadležne inspekcije u 16 postupaka, za preduzimanje mjera usklađivanje sa propisima objekata, koji se grade, sa elektroenergetskim objektima); primjena propisanih procedura pri građenju elektroenergetskih objekata; postupanje osoblja koje upravlja pogonima u trafostanicama; konkretni problemi u dijelu zaštite od opasnog dejstva struje (sigurnosna rastojanja i visine, uzemljenje elektroenergetskih objekata, prelazi i ukrštanja sa drugim objektima itd).

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u izvještajnoj godini je donijeto 119 mjera ukazivanja i 64 rješenja koja su se odnosila na: davanje saglasnosti za privremeni pogon (22), otklanjanje nepravilnosti (15), davanje saglasnosti za probni rad elektroenergetskih objekata (11), davanje saglasnosti za funkcionalna ispitivanja (7), produženje roka (3), zabranu korišćenja objekta (1), zabranu rada (2), zabranu dalje gradnje u zoni elektroenergetskog objekta (1), pogonu nakon adaptacije, izmještanja (1) i obustavu izvršenja rješenja preko drugog lica (1).

U izvještajnom periodu donijeta su i tri zaključka o novčanom kažnjavanju zbog neizvršenja rješenja iz prethodnog perioda (u ukupnom iznosu od 2.500,00 €).

Doneseno je 55 zapisnika o usaglašenosti objekata sa propisima (električne i gromobranske instalacije i oprema) za potrebe pribavljanja licenci za obavljanje energetske djelatnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 64 donesena rješenja u izvještajnom periodu, sva su izvršena dobrovoljno. Za tri zaključka o novčanom kažnjavanju u ukupnom iznosu od 2.500,00 €, postupak naplate je u toku.

Od ukupno sedam rješenja donesenih u prethodnom periodu, u izvještajnoj godini pet rješenja nije izvršeno, dok su dva rješenja izvršena dobrovoljno.

Protiv rješenja inspektora u izvještajnoj godini podnijete su dvije žalbe koje su odbijene od strane drugostepenog organa. Takođe, u 2020.godini riješena je i žalba koja je podnesena u 2019. godini, tako što je odbijena od strane drugostepenog organa.

Protiv tri rješenja drugostepenog organa, kojima su potvrđena rješenja inspektora, pokrenut je upravni spor i postupak je u toku, kao i za dvije tužbe podnesene u prethodnom periodu.

Napominje se da problem, u vezi 19 rješenja iz 2016. godine, kojim su naložene mjere za otklanjanje nepravilnosti koje se odnose na građenje objekata u zoni 35 kV dalekovoda, nije riješen. Nijesu donesena drugostepena rješenja po žalbama iako su rokovi odavno protekli. Rješenja su djelimično izvršena, ali ne po rješenjima inspekcije.

Postupanje po inicijativama i zahtjevima: Elektroenergetska inspekcija je po inicijativama izvršila 66 inspekcijskih pregleda, po 37 inicijativa iz 2020. godine i neriješena jedna iz prethodne godine. Međutim, dio kontrola po inicijativama izvršen je i u redovnom nadzoru u okviru kombinovanih inspekcijskih pregleda, pa je ukupan broj kontrola po inicijativama znatno veći. Donesena su, u svim podnesenim inicijativama, obavještenja o prihvatanju inicijative, odnosno obavještenja o datim nalogima subjektima nadzora za postupanje po inicijativi i o preduzetim mjerama u toku postupka, 28 ukazivanja i pet rješenja u postupku po inicijativama stranaka. Po četiri inicijative je postupak u toku.

Podneseno je 149 zahtjeva, od kojih je postupljeno po 145, dok je za četiri zahtjeva postupak u toku. Najveći dio zahtjeva se odnosi na inspekcijske preglede objekata u toku građenja i tehničkog pregleda, saglasnosti ili donošenje rješenja o probnom radu, kao i utvrđivanje činjeničnog stanja u vezi sa nepropisnom gradnjom objekata u zoni elektroenergetskih objekata i ocjenu ispunjenosti uslova za pribavljanje licenci. Napominje se da je za pregled benzinskih pumpi podnesen jedan zahtjev, a izvršen pregled više objekata, takođe su i drugi vlasnici podnosili po jedan zahtjev za inspekcijski pregled više objekata.

Elektroenergetska inspekcija je uputila drugim nadležnim organima 16 inicijativa za postupanje u skladu sa nadležnostima, ovo su uglavnom inicijative za preduzimanje propisanih mjera za nepropisno građenje objekata u zoni elektroenergetskih objekata. Postupajući po zahtjevima, Elektroenergetska inspekcija je, pored prisustva radu Komisija za tehnički pregled elektroenergetskih objekata, izrekla upravne i kaznene mjere saglasno svojim ovlaštenjima.

U 2020.godini. izostalo je postupanje po Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata u dijelu „regulacije“, odnosno rješavanja problema građenja u zoni elektroenergetskih

objekata i priključenja nelegalno izgrađenih objekata. Primjena ovog zakona u dijelu Složeni inženjerski objekti nije donijela kvalitativnu promjenu, već je stvorila nove neusaglašenosti i dodatno produženje rokova na administrativnim poslovima.

Nadzor po oblastima

Nelegalna gradnja u zoni dalekovoda: U toku izvještajnog perioda nastavljene su aktivnosti iz prethodnog perioda u cilju rješavanja problema ugroženosti pogona elektroenergetskih objekata zbog nelegalne gradnje stambenih i drugih objekata u zoni dalekovoda. Izgrađeni objekti ugrožavaju pogon elektroenergetskih objekata sa aspekta sigurnosnih visina i udaljenosti, ali su ugroženi i ljudi i imovina. Naime, na ovim dalekovodima su nepravilnosti i neusaglašenosti sa propisima posljedica izgradnje objekata u zoni dalekovoda bez pribavljanja dozvole za građenje u zoni dalekovoda koju izdaje energetska subjekt, a istovremeno za takve objekte, uglavnom, nije pribavljena ni građevinska dozvola. Napajanje potrošača električnom energijom je ugroženo, a isključenjem dalekovoda čiji pogon je ugrožen, kompletni gradovi ili djelovi gradova u Crnoj Gori bi ostali bez napajanja električnom energijom. U toku 2020. godine inspekcija je postupala po svim prijavama o ugrožavanju pogona elektroenergetskih objekata nepropisnom izgradnjom drugih objekata u njihovoj zoni. Očekivanja su bila da će, sa primjenom novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kroz postupak legalizacije, doći do ubrzanog rješavanja nelegalne gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i priključenja nelegalnih objekata na mrežu, ali taj postupak se ne odvija propisanom dinamikom, tako da je pitanje spriječavanja gradnje u zoni elektroenergetskih objekata i ugroženosti koridora izuzetno aktuelno, kao i neriješen status „nelegalnih potrošača“.

EPCG – FC Proizvodnja: Proizvodni objekti su u pogonu dugi niz godina i za njih je propisima i godišnjim bilansom utvrđen period kad se vrše remont i zimske njege. Inspekcija je utvrdila da su rokovi u izvještajnoj godini dosljedno ispoštovani i nije bilo prigovora na kvalitet sprovedenih remonata. Redovni remont svih proizvodnih objekata EPCG je izvršen u skladu sa propisanim procedurama, saglasno planu i Elektroenergetskom bilansu za 2020. godinu. U izvještajnoj godini izvršeni su i investicioni radovi: završen kapitalni remont agregata A2 i rekonstrukcija sistema upravljanja (turbinska regulacija i sistem upravljanja) u HE Piva. U toku godine je rađena Projektna dokumentacija za realizacije projekta Ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja, a za HE Perućica u toku je postupak realizacije projekta zamjena blok transformatora T1- a, u toku je postupak rekonstrukcije mHE: Rijeka Mušovića, Lijeva Rijeka, Šavnik, Podgor i Rijeka Crnojevića.

CEDIS - Crnogorski elektrodistributivni sistem: Postupanje Elektroenergetske inspekcije kod CEDIS-a se odnosi na pregled objekata, projektne i pogonske dokumentacije, kojom se dokazuje propisano postupanje pri izgradnji, rekonstrukcijama, remontima, održavanju i eksploataciji objekta, kao i pribavljenih dokumenata o periodičnim mjerenjima, ispitivanjima i kontroli tehničke ispravnosti uređaja opreme i

instalacija.

Održavanje objekata, uređaja i postrojenja se odvija saglasno godišnjim planovima koji se zasnivaju na raspoloživim sredstvima, a ne na starosti objekata, njihovim pregledima i drugim relevantnim parametrima, pa je i u 2020. godini nastavljena značajna investicijska aktivnost na remontima. Pored značajnog napretka još nijesu dostignuti kriterijumi kvaliteta isporuke električne energije, tako da trajanje prekida u isporuci nije na zadovoljavajućem nivou. Način organizovanja operativnog održavanja u CEDIS-u dodatno produžava vrijeme trajanja prekida i vrijeme potrebno da se izvrši manipulacija, odnosno opravka kvarova. To je posebno značajno u otežanim vremenskim uslovima. U postupku razgraničenja objekata sa CGES-om nije riješeno pitanje operativnog vođenja pogona 35 kV mreže koja je vlasništvo CEDIS-a, a priključena je na postrojenja CGES-a. Takođe, trafostanice 110/10 kV i 35/10 kV uglavnom nemaju posadu. Sve ovo utiče na smanjeni kvalitet usluge isporuke električne energije i duže trajanje prekida u isporuci električne energije. Kada je u pitanju inspekcijski nadzor kod CEDIS-a i EPCG-snabdijevanje, ističemo značajne probleme koji se javljaju u dijelu zaštite potrošača. Naime, normativno nije usaglašen institut zaštite potrošača u Zakonu o energetici i Zakonu o zaštiti potrošača. Nadležnost inspekcija je neprecizno utvrđena, a najveći dio inicijativa potrošača, po podzakonskim aktima koje su donijeli energetske subjekti ili Regulatorna agencija za energetiku, tretiraju se kao ugovorni odnos, čije sporove rješavaju sudovi. Potrošačima se usluga otkazuje jednostrano, a sudska zaštita se ostvaruje kroz postupke koji traju značajno vrijeme. U ovom dijelu i dalje nema efikasnog postupanja i kvalitetne zaštite potrošača.

Crnogorski elektroprenosni sistem-CGES: Kod CGES-a je u toku velika investicijska aktivnost u vezi sa realizacijom projekta: TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovoda 400 kV Lastva - Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo – Pljevalja. U toku 2020. godine je nastavljena aktivnost na izgradnji DV 1x400 kV Lastva - Čevo, a za DV 400 kV Čevo - Pljevalja su radovi u završnoj fazi na dionici Čevo –Brezna - Njegovuđa, pri čemu se na istim stubovima gradi i 110 kV DV Brezna – Njegovuđa. U završnoj fazi je izgradnja 110 kV voda Njegovuđa - Žabljak. Dionica Njegovuđa - Pljevalja je realizovana u značajnom dijelu gdje su nesporni imovinski odnosi, međutim potpuno je neizvjesno rješenje problema izgradnje ovog dalekovoda kroz selo Đurđevića Tara u kanjonu rijeke Tare, zbog izričitog stava stanovnika naselja da se ne gradi dalekovod u trasi postojećeg 110 kV voda Pljevalja – Žabljak. Otpočeta je realizacija adaptacije i zamjene rasklopne opreme u 13 TS 110/35 kV. U toku je rekonstrukcija u dvije TS 110/35 kV. Dionica DV 2x400 kV Lastva - Čevo je puštena u privremeni pogon 2019. godine, uz obavezu da se otklone nepravilnosti u vezi sa uzemljenjem stubova kako bi se pribavila upotrebna dozvola za ovu dionicu, rok za izvršenje je produžavan jer je dugo trajao postupak otkazivanja ugovora sa Ibrdrolom, kao izvođačem. Obaveze otklanjanja utvrđenih nepravilnosti su ostale na investitoru, tako da je u decembru 2020. godine produžen rok za privremeni pogon (zbog pandemije) do kraja 2021. godine. Investitor je obavezan u tom roku završiti sve radove na ovoj dionici DV i pribaviti upotrebnu dozvolu.

Potrebno je istaći da realizacija projekata izgradnje velikih infrastrukturnih objekata (posebno DV) prati veoma veliki problem rješavanja imovinsko – pravnih odnosa, odnosno rješavanje problema eksproprijacije. Pored toga što nema jasnih i kvalitetnih rješenja kako to rješavati, izgradnja objekata kasni, pa se investitori suočavaju sa problemima ispunjenja ugovorenih obaveza i u konačnom postaje upitna realizacija projekata (najizraženije na DV 1x400 kV Lastva - Čevo i DV 400 kV +110 kV Njegovuđa - Pljevlja).

Inspekcija je u okviru nadzora kontrole kvaliteta isporuke električne energije krajnjim kupcima sugerisala, što je, načelno, prihvaćeno od CGES-a, odlaganje primjene odluke o vođenju sistema Prenosne mreže preko SCADA - sistema. Iako se radi o značajnom tehnološkom unapređenju, zbog nekvalitetno riješenog razgraničenja vlasništva objekata CGES-a i CEDIS-a, dovodi se u pitanje kvalitet vođenja 35 kV mreže koja je priključena na postrojenja Elektroprenosa. Takođe, i sam sistem SCADA nije dovoljno ispitan tako, da ne bi ugrozili kvalitet isporuke električne energije potrošačima, odložena je primjena ove odluke i to će se postupno realizovati uz paralelno vođenje pogona sa posadama u trafostanicama. Međutim, ovaj problem je bez kvalitetnog rješenja i CGES smanjuje broj izvršilaca u TS, a 35 kV mrežom i dalje treba da upravlja posada TS. Ovaj problem značajno utiče na kvalitet isporuke i trajanje prekida u isporuci električne energije. Problem broja izvršilaca operativnog osoblja kako u trafostanicama, tako i u grupama za održavanje je prisutan u značajnoj mjeri i predstavlja problem, kako za zaposlene koji su prinuđeni da rade više poslova od onog što je prema Aktu o sistematizaciji, tako i na ukupnu pouzdanost i sigurnost pogona, odnosno kvalitet isporuke električne energije.

Elektroenergetska inspekcija je redovno vršila kontrolu primjene zakona i propisa za sve ove i druge objekte.

Terna iz Italije je investitor projekta: Interkonekcija HVDC \pm 500 kV Italija - Crna Gora, podmorski kabal i konvertorsko postrojenje u Lastvi, koji zajedno sa TS 400/110/35 kV Lastva i dalekovodom 400 kV Lastva - Čevo, odnosno DV 400 kV Čevo - Pljevlja, predstavljaju jednu od najvećih i najznačajnijih interkonektivnih veza na prostoru, ne samo Crne Gore, nego i cijelog Balkana. Projekat je realizovan u dijelu polaganja jednog podmorskog kabla na dionici crnogorskog podmorja u morskome dijelu, što je polovina projektovanog kapaciteta. Ostaje dilema kakvi su efekti ove investicije za Crnu Goru u novim uslovima (projektovani kapacitet 1000 MW, a izgrađeni 500 MW). Konvertorsko postrojenje je izgrađeno u cjelosti (POL1 i POL2), ali za monopolarni režim rada umjesto projektovanog bipolarnog. Za podmorsko/podzemni kabal i Konvertorsko postrojenje je, nakon postupka tehničkih pregleda i izjašnjenja Komisija za tehnički pregled, projektanata i nadzora, data saglasnost za probni rad krajem 2019. godine, u trajanju od devet mjeseci, kako bi se izvršilo ispitivanje i usklađivanje izgrađenih objekata sa projektnom dokumentacijom, zakonom i propisima. Elektroenergetska inspekcija je tokom 2020. godine pratila aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti i ispitivanja u probnom radu. Za ove objekte je nadležna inspekcija (Urbanističko – građevinska) donosilac rješenja o probnom radu, tako da je ta inspekcija, po zahtjevu investitora produžila rok trajanja probnog

pogona do aprila 2021. godine. Inspekcija redovno kontroliše sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

Obnovljivi izvori energije: U toku izvještajne godine inspekcija je dala saglasnosti za stavljanje u probni pogon ili donijela rješenje o probnom radu, nakon čega su pribavljene upotrebne dozvole za pogon (11) mHE. U toku je izgradnja još tri objekta mHE i pripreme za izgradnju Solarne elektrane velike snage, kao i izgradnja još dva vjetroparka.

Auto-put: Elektroenergetska inspekcija je, po zahtjevu investitora i izvođača radova na izgradnji auto - puta Smokovac – Uvač - Mateševo, u toku 2020. godine odbila da donese rješenje o saglasnosti za trajni pogon izmještenih dalekovoda 400 kV Podgorica - Ribarevine i 220 kV Podgorica - Mojkovac, jer nijesu otklonjene primjedbe Državne komisije za tehnički pregled, za koje je inspektor u svojim rješenjima za privremeni pogon naredio da se otklone i dalekovodi usklade sa projektnom dokumentacijom i propisima. DKTP (promijenjen izvjestilac za elektro dio) je u julu 2020. godine donijela izvještaj u kojem je konstatovala da smatra da su ispunjeni uslovi za trajni pogon izmještenih dionica DV, iako nema izvještaja o otklanjanju primjedbi iz ranijeg izvještaja i rješenja inspektora.

Završeno je izmiještanje stuba br. 9 na DV 220 kV Podgorica - Albanija u zoni auto-puta.

U toku 2020. godine je otpočela realizacija projekta trajnog napajanja auto-puta, koja obuhvata izgradnju priključnih 110 kV dalekovoda, dvije trafostanice 110/20 kV (Mrke i Mateševo), 20 kV razvod i TS 20/0,4 kV. Inspekcija kontroliše sve ove radove, u okviru svojih nadležnosti.

Veliki potrošači: Pogoni elektroenergetskog razvoda kod "velikih potrošača" (KAP Podgorica i Tosčelik - Željezara Nikšić) su tehnološki stari, amortizovani, sa nedovoljnim ulaganjem u održavanje. Poslovanje se odvija u složenim uslovima i smanjenom potrošnjom električne energije u odnosu na prethodni period.

Željeznička infrastruktura je značajan potrošač, posebno sa aspekta pouzdanosti pogona. Upravljanje tim pogonom od strane Nacionalnog dispečerskog centra je pitanje na kojem je Inspekcija potencirala i projekat je uspješno završen i doveden u sklad sa propisima i Pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije.

U zadnjih par godina došlo je do izgradnje velikog broja objekata od strane tri velika turistička subjekta - Portomontenegro Tivat, Portonovi Kumbor i Luštica Bay Tivat, koji su za potrebe obezbjeđenja električne energije izgradili sopstvene elektroenergetske objekte. Portomontenegro je pribavio licencu za rad svojih elektroenergetskih objekata kao zatvorenog distributivnog sistema, a Luštica Bay je u postupku pribavljanja licence. Portonovi nije otpočeo rješavanje statusa svojih objekata po propisanoj proceduri.

Ostale aktivnosti

U 2020. godini cjelokupnu aktivnost i Elektroenergetske inspekcije i subjekata nadzora je značajno odredila pandemija korona virusa, gdje su se po nalogima Vlade Crne Gore morale sprovoditi mjere za spriječavanje širenja epidemije u Crnoj Gori.

Elektroenergetska inspekcija je u cjelosti svoj rad prilagođavala, tokom godine, naloženim mjerama za sprječavanje širenja epidemije.

5. Termoenergetska inspekcija

U Termoenergetskoj inspekciji sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih je jedno popunjeno (dipl. inž. mašinstva).

Nadležnosti

Ova inspekcija vrši nadzor nad: Zakonom o energetici, Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Zakonom o akreditaciji, Zakonom o zapaljivim tečnostima i gasovima, Zakonom o zaštiti i spašavanju, Zakonom o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda, kao i nad 33 pravilnika.

Inspekcijski nadzor

Inspekcijskim nadzorom iz nadležnosti ove inspekcije obuhvaćena su sva termoenergetska, termotehnička, gasna i procesna postrojenja i instalacije. Nadzor se obavlja kod objekata za proizvodnju električne energije (termoelektrana, vjetroelektrana i hidroelektrana), termoenergetskih i drugih postrojenja kod industrijskih subjekata, termotehničkih i drugih postrojenja kod javnih objekata (bolnice, škole, hoteli i dr), gasnih instalacija u širokoj potrošnji (domaćinstava, manjih ugostiteljskih objekata i dr).

I u toku izvještajne godine bio je prisutan problem nepostojanja podzakonskih akata koji regulišu oblast održavanja objekata u termoenergetskom sektoru, kao i određivanja imenovanih i ovlašćenih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda. Tokom izvještajnog perioda pojavio se i problem vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja dijela opreme pod pritiskom (oprema za TNG), iz razloga što do maja 2020. godine nije bilo akreditovanih kontrolnih tijela, pa su subjekti pregleda imali objektivan problem da izvrše naložene mjere. Tehnički propisi o izgradnji, zaštiti, eksploataciji, odnosno održavanju termoenergetskih objekata su u cjelosti naslijeđeni iz SFRJ, a i oni su u jednom dijelu stavljeni van snage, a da nijesu usvojeni novi. Na taj način nema mogućnosti za primjenu usvojenih standarda u Crnoj Gori, a posebno treba naglasiti da je nemoguće biti dosljedan u kontroli i insistiranju na primjeni propisa. Takođe, i u ovoj izvještajnoj godini pojavio se problem sa neusklađenošću pravilnika iz ranijeg perioda sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, pa je dolazilo do situacije da je proizvod kupljen u zemlji članici EU proizveden suprotno pravilniku koji važi kod nas, a mora se priznati znak CE u skladu sa zakonom.

U izvještajnoj godini Termoenergetska inspekcija je izvršila ukupno 160 inspekcijskih pregleda u kojima je utvrđeno 27 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	160
- redovni	31
- po inicijativi	27
- po zahtjevu	89
- kontrolni	13
Broj utvrđenih nepravilnosti	27
Broj ukazivanja	12
Broj rješenja	35
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	3
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	2
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	2.000,00 €

Značajan broj inspekcijskih pregleda izvršen je na objektima benzinskih stanica i skladišnih rezervoara radi utvrđivanja postupanja nosilaca licence za obavljanje energetske djelatnosti u skladu sa zakonom, kojim je utvrđena obaveza dostavljanja inspekcijskog izvještaja u postupku dobijanja licence energetskog subjekta.

Po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije vršeni su inspekcijski pregledi radi: davanja saglasnosti za probni rad mHE, gasnih instalacija i sl, davanja saglasnosti na tehničku dokumentaciju i izvedene radove na gasnim instalacijama, a u cilju prvog punjenja instalacija TNG-om i TPG-om, davanja mišljenja kako bi se utvrdila ispunjenost uslova i zahtjeva utvrđenih tehničkim propisima, za funkcionalnost opreme za točenje TNG, radi dobijanja ili produženja licenci od RAE, ocjene stanja kotlovske postrojenja i sl.

Pored samog inspekcijskog nadzora propisanog Zakonom o energetici, ova inspekcija je vršila i tržišni nadzor, tj. provjeru bezbjednosti pojedinih grupa proizvoda na tržištu, u skladu sa tehničkim propisima koji uređuju ovu oblast. Pored navedenog, treba istaći da jedan termoenergetski inspektor ne može u potpunosti odgovoriti svim nadležnostima (posebno u dijelu tržišnog nadzora) u potrebnom obimu, zbog čega je neophodno povećati broj inspektora.

Utvrđene nepravilnosti: Nepravilnosti koje su najčešće utvrđene odnose se na nepoštovanje tehničkih propisa u pogledu održavanja, pregleda i ispitivanja energetskih postrojenja, kao i korišćenje energetskih postrojenja bez prethodno ispunjenih uslova propisanih zakonima (licence, upotrebne dozvole i sl).

U tržišnom nadzoru kojim je ova inspekcija u izvještajnom periodu obuhvatila gasnu opremu i posude pod pritiskom (stabilne i prenosne), nijesu pronađeni nebezbedni proizvodi, kao ni proizvodi koji su stavljeni na tržište u suprotnosti sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti.

Preduzete upravne mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u izvještajnoj godini izrečeno je 12 mjera ukazivanja i doneseno 35 rješenja. Od ukupnog broja donesenih rješenja osam se odnosilo na otklanjanje nepravilnosti. U izvještajnoj godini inspektor je donio i jedno rješenje o zabrani korišćenja objekta, tri rješenja o zabrani obavljanja djelatnosti, jedno rješenje o odbijanju zahtjeva, dva rješenja o davanju saglasnosti na tehničku dokumentaciju, kao i 20 rješenja o davanju saglasnosti za probni rad i funkcionalna ispitivanja.

U izvještajnom periodu inspektor je podnio i jednu tužbu Upravnom sudu na rješenje Ministarstva održivog razvoja i turizma i taj postupak je u toku.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (35), dobrovoljno su izvršena 32, za dva rješenja nije dospio rok za izvršenje, dok je za jedno obustavljeno izvršenje rješenja. Takođe, u 2020. godini je izvršeno i jedno rješenje iz prethodnog perioda putem administrativnog izvršenja.

U izvještajnom periodu donijeta su dva zaključka/rješenja koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 2.000,00 €), koja su naplaćena.

U izvještajnoj godini su podnijete i dvije žalbe na rješenje Termoenergetske inspekcije koje su odbijene u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini podnijeta su tri zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnim sudovima za prekršaje, od kojih su dva riješena na način što je u jednom slučaju izrečena novčana kazna u ukupnom iznosu od 1.710,00 € (sa troškovima postupka), a u drugom zahtjev je odbačen, dok je za jedan zahtjev postupak u toku. Takođe, od strane sudova za prekršaje riješena su i dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka iz 2019. godine na način što su za iste izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 5.520,00 €.

U izvještajnom periodu podnijeta je jedna žalba od strane Uprave na rješenje Suda za prekršaje koja je odbijena rješenjem Višeg suda za prekršaje.

Postupanje po inicijativama: Pored već istaknutih inspekcijskih pregleda po zahtjevima subjekata koji koriste termoenergetska postrojenja i instalacije i drugih subjekata, Termoenergetska inspekcija je u izvještajnom periodu postupala i po anonimnim inicijativama, inicijativama fizičkih lica, kao i inicijativama Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Takvih pregleda je bilo ukupno 116 (89 po zahtjevima i 27 po inicijativama). Po svim zahtjevima/inicijativama ova inspekcija je postupila u skladu sa zakonom, a u četiri predmeta postupak je u toku.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini poseban uticaj na rad Odsjeka za termoenergetsku inspekciju imala je pandemija izazvana virusom covid 19. Tako je u martu i aprilu 2020. godine bila značajno smanjena aktivnost iz razloga što je zbog „zaključavanja“ države bilo nemoguće obezbijediti prisustvo ljudi iz inostranstva, pa su u tom periodu odloženi skoro svi zahtjevi subjekata koji su podneseni. Takođe, u novembru 2020. godine je bio privremeno zaustavljen rad Odsjeka za termoenergetsku inspekciju, a sve zbog posljedica izazvanih virusom covid 19, koji je onesposobio rad jedinog inspektora ove inspekcije u tom periodu.

U izvještajnom periodu termoenergetski inspektor je bio uključen i u rad komisije Ministarstva ekonomije za polaganje ispita stručne osposobljenosti za održavanje i rukovanje energetskim postrojenjima, uređajima i opremom (za 63 kandidata).

Na kraju, treba istaći da je za postizanje boljih rezultata neophodno donijeti podzakonska akta (pravilnike) koja definišu oblast nadzora Termoenergetske inspekcije. Treba istaći da je dio pravilnika naslijeđe SFRJ, pa su u velikoj mjeri neusklađeni sa važećom zakonskom regulativom. Takođe, neophodno je jačati kadrovske kapacitete inspektora, kako povećanjem broja inspektora, tako i sprovođenjem obuka. Neophodno je jačati saradnju kako sa ministarstvima nadležnim za energetiku, održivi razvoj i unutrašnje poslove, tako i sa Regulatornom agencijom za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti.

Važno je napomenuti da veliki problem u radu Termoenergetske inspekcije predstavlja nedostatak podzakonskih akata (pravilnika) koja definišu oblasti iz nadležnosti ove inspekcije. Takođe problem predstavlja i to što je dio pravilnika naslijeđen iz bivše savezne države, pa su u velikoj mjeri neusklađeni sa važećom zakonskom regulativom.

Ono što otežava, a često i onemogućava postupanja inspektora u vođenju postupaka su problemi koji prate uručivanja pismena subjektima nadzora od strane poštanskih službenika.

D. SEKTOR ZA ZAŠTITU DJELATNOSTI OD JAVNOG INTERESA

U ovom sektoru svoje nadležnosti ostvaruju sljedeće inspekcije: Prosvjetna inspekcija, Inspekcija za sport, Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara, kulturne baštine i arhivsku djelatnost i Inspekcija za elektronske komunikacije, poštansku djelatnost i usluge informacionog društva.

1. Prosvjetna inspekcija

U Prosvjetnoj inspekciji sistematizovana su radna mjesta za 11 inspektora i sva su popunjena, uključujući i glavnog inspektora (jedan prof. fizičke kulture, jedan prof. filozofije i sociologije, jedan prof. srpsko-hrvatskog jezika i književnosti, jedan prof. ruskog jezika, tri prof. istorije i geografije, jedan dipl. pravnik, jedan master u administriranju biznisa, jedan specijalista u oblasti carina i jedan dipl. menadžer specijalista).

Nadležnosti

Prosvjetna inspekcija sprovodi nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o gimnaziji, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, Zakona o visokom obrazovanju, Zakona o obrazovanju odraslih, Zakona o nacionalnom okviru kvalifikacija, Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata i drugih propisa koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini inspekcijski nadzor u ustanovama iz oblasti predškolskog obrazovanja i vaspitanja, vršen je u javnim i privatnim predškolskim ustanovama u odnosu na: ostvarivanje predškolskog vaspitanja i obrazovanja, broj vaspitnih grupa i djece u njima, broj vaspitnih jedinica van sjedišta ustanove i djece u njima, trajanje obrazovnog programa, vaspitno stručnog kadra i uslova za izvođače vaspitno-obrazovnog rada, norme časova, vođenje pedagoške evidencije, rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi.

Takođe, inspekcijski nadzor u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata u ustanovama iz oblasti osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg obrazovanja, stručnog obrazovanja, obrazovanja odraslih i visokog obrazovanja vršen je u odnosu na: organizaciju obrazovno - vaspitnog rada u ustanovi; rad stručnih organa, organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; upis, prava i obaveze djece, učenika i polaznika obrazovanja; upis, prava i obaveze, prestanak statusa studenata i isključenje studenata; način ocjenjivanja i napredovanja učenika; naplatu

naknada, školarina i drugih naknada koje plaćaju djeca, učenici, polaznici obrazovanja i studenti; način obavljanja pripravničkog staža i postupak polaganja stručnog ispita; vođenje propisane evidencije i dokumentacije i izdavanje javnih isprava u ustanovi.

Prosvjetna inspekcija je izvršila ukupno 637 inspekcijskih pregleda, u kojima je utvrđeno 160 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	637
- redovni	147
- po inicijativi	451
- kontrolni	39
Broj utvrđenih nepravilnosti	160
Broj ukazivanja	140
Broj rješenja	15
Broj prekršajnih naloga	8
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	2.400,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	6
Broj donijetih zaključaka	1
Broj krivičnih prijava	1

Utvrđene nepravilnosti: Najčešće nepravilnosti utvrđene su u oblasti: predškolskog i osnovnog obrazovanja i vaspitanja, srednjeg opšteg, stručnog i visokog obrazovanja, vaspitanja i obrazovanja lica sa posebnim potrebama, obrazovanja odraslih i učeničkog i studentskog standarda, a odnosile su se na: nestručnu zastupljenost nastave; zapošljavanje nastavnika (do 30 dana, bez raspisivanja konkursa, bez položenog stručnog ispita i licence za rad, sporazumom o dopuni norme časova i sporazumom o preuzimanju nastavnika); raspisivanje konkursa (bez dokaza Ministarstva prosvjete da su obezbijeđena finansijska sredstva), podjelu predmeta na nastavnike i razredna starješinstva; ocjenjivanje učenika i izdavanje javnih isprava; prava djece, učenika i studenata; prava nastavnog i drugog osoblja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; izdavanje javnih isprava polaznicima obrazovanja odraslih; neispunjavanje osnovno - školske obaveze; vjerodostojnost javnih isprava koje izdaju ustanove obrazovanja i vaspitanja; obavljanje pripravničkog staža i stručnog osposobljavanja nastavnika; polaganje stručnog ispita nastavnika; rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovama obrazovanja i vaspitanja; rad neregistrovanih pravnih i fizičkih lica koja se bave radom sa djecom i učenicima i vođenje propisane evidencije i dokumentacije u ustanovama.

Preduzete mjere: Za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti izrečeno je 140 mjera ukazivanja po kojima su i svi subjekti nadzora postupili u datom roku.

Takođe je donijeto i 15 rješenja od kojih su četiri rješenja o privremenoj zabrani rada, dok se 11 rješenja odnosilo na otklanjanje nepravilnosti.

Izvršenje rješenja: Od ukupno 15 donesenih rješenja, u izvještajnom periodu dobrovoljno je izvršeno 13, a za dva rješenja izvršenje je obustavljeno.

Zbog neizvršenja rješenja donijet je jedan zaključak kojim se izriče novčana kazna u iznosu od 550,00 € i isti je dobrovoljno naplaćen.

Podnijete su tri žalbe, od kojih su dvije riješene u postupku kod drugostepenog organa tako što su rješenja poništena u cjelini, dok je jedna žalba u postupku rješavanja kod drugostepenog organa.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali osam prekršajnih naloga u ukupnom novčanom iznosu od 2.400,00 €, i svi su naplaćeni.

Pored izdatih prekršajnih naloga, inspektori su podnijeli šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka područnim sudovima za prekršaje, od kojih su tri riješena, dok povodom preostala tri zahtjeva Sud za prekršaje još nije odlučio.

Podnijeta je jedna krivična prijava zbog nepravilnosti u radu privatne predškolske ustanove.

Pojačani nadzor: Prosvjetna inspekcija je izvršila inspekcijski nadzor kod 162 osnovne škole na teritoriji Crne Gore u odnosu na rad organa upravljanja i rukovođenja u ustanovi i organizaciju obrazovno vaspitnog rada u ustanovi, kao i pedagoške evidencije, prema Pravilniku o obliku i načinu vođenja pedagoške evidencije i sadržini javnih isprava u školama.

U pojedinim slučajevima u kojima je utvrđeno da ustanova ne obavlja svoju djelatnost u skladu sa propisanim pravilima, ukazano je na utvrđene nepravilnosti i dat rok za otklanjanje. Svi subjekti nadzora su u ostavljenom roku postupili po ukazivanju inspektora.

Na osnovu iskustva u dosadašnjem radu i implementaciji Zakona o prosvjetnoj inspekciji smatramo da bi se izmjenama i dopunama navedenog zakona moglo doprinijeti još boljem i efikasnijem radu i uređivanju odnosa u navedenim oblastima.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnoj godini ukupno je bila 451 inicijativa, a najviše su se odnosile na: zapošljavanje nastavnika bez javnog konkursa; prijavu na izbor kandidata po konkursu; pritužbu na neregularno zasnivanje radnog odnosa po osnovu stručnosti; dopunu do norme časova; sporazumno preuzimanje nastavnika; raspoređivanje časova; provjeru vjerodostojnosti diploma, odnosno javnih isprava; stručni ispit; komisijsku provjeru znanja učenika; prigovor na ocjenu; nepohađanje nastave od strane učenika; povredu prava učenika i studenta.

2. Inspekcija za sport

U ovoj inspekciji sistematizovano je šest radnih mjesta, od čega je pet popunjeno, uključujući i glavnog inspektora

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za sport je izvršila ukupno 171 inspekcijski pregled, u kojima je utvrđena 61 nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	171
- redovni	81
- po inicijativi	46
- kontrolni	44
Broj utvrđenih nepravilnosti	61
Broj ukazivanja	59
Broj rješenja	2
Broj izdatih prekršajnih naloga	4
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	2.120,00 €
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	2

Utvrđene nepravilnosti: iz oblasti sporta najčešće utvrđene nepravilnosti odnosile su se na: rad sportskih organizacija, organe upravljanja sportskih organizacija, saglasnost na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, organizaciju takmičenja bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza (Ministarstva), neposjedovanja internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija (u smislu što iste nijesu vođene u skladu sa Zakonom o sportu i važećim pravilnicima), kao i na postupak donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata sportske organizacije.

Preduzete mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u izvještajnom periodu izrečeno je 59 mjera ukazivanja zbog povreda odredi Zakona o sportu i donesena su dva rješenja kojima je privremeno zabranjeno obavljanje sportske djelatnosti odnosno aktivnosti zbog neispunjenosti uslova za njihovo obavljanje.

Izvršenje rješenja: Od ukupno donesenih rješenja (2), u izvještajnom periodu, sva su dobrovoljno izvršena.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini inspektori su izdali četiri prekršajna naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 2.120,00 €, i svi su naplaćeni.

Podnijeta su i dva zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, povodom kojih su sudovi za prekršaje u jednom slučaju izrekli opomenu, a u drugom slučaju je izrečena kazna u ukupnom iznosu od 270,00 €.

Pojačani nadzor: Inspekcija za sport je izvršila redovan inspekcijski nadzor u 81 sportskoj organizaciji. Inspekcijski nadzor je vršen u odnosu na: postupak i uslove osnivanja, upis u Registar, početak rada, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, organizaciju rada, statusne promjene, uslove za zabranu i prestanak rada sportskih organizacija, uslove za prestanak rada i brisanje sportskih registracija iz Registra, rad sportskih organizacija i njihovih organa, primjenu normativa i standarda u skladu sa zakonom, poštovanje zakonskih obaveza od strane sportskih subjekata, postupak donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata sportskih organizacija, naplatu članarina od strane sportskih klubova i evidencije o sportu.

Kod pojedinih sportskih organizacija u kojima je utvrđeno da ne obavljaju svoju djelatnost u skladu sa propisanim pravilima, ukazano je na utvrđene nepravilnosti i dat je rok za njihovo otklanjanje shodno odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru.

Postupanje po inicijativama: U ukupnim aktivnostima ove inspekcije, pored planiranog inspekcijskog nadzora, značajan dio se odnosio na postupanje po inicijativama, kojih je u izvještajnoj godini bilo ukupno 46. Najveći broj inicijativa iz oblasti sporta odnosio se na: rad sportskih organizacija, organe upravljanja sportskih organizacija, saglasnost na Statut, uslove za obavljanje sportske djelatnosti, naplatu članarina, organizaciju takmičenja bez saglasnosti nadležnog nacionalnog saveza (Ministarstva), neposjedovanja internet stranice od strane nacionalnih saveza, odnosno nepravilnog vođenja evidencija, kao i postupak donošenja i primjene opštih i pojedinačnih akata.

Ostale aktivnosti

U izvještajnoj godini inspektori Odsjeka za sport su, od sredine marta mjeseca 2020. godine, zaključno sa decembrom mjesecom izvještajne godine, aktivno učestvovali na suzbijanju pandemije koronavirusa.

Isti su bili angažovani na graničnim prelazima, pa su u tu svrhu donijeli ukupno 1.984 rješenja iz nadležnosti Zdravstveno-sanitarne inspekcije. Od navedenog doneseno je ukupno 528 rješenja o samoizolaciji, 52 rješenja o stavljanju lica u karantin i 1.404 rješenja o stavljanju lica pod zdravstveni nadzor.

Takođe, inspektori Odsjeka za inspekciju za sport su, u oktobru mjesecu 2020. godine, vršili zdravstveno-sanitarni nadzor u obrazovnim ustanovama, po ovlaštenju direktora Uprave za inspekcijske poslove, te su u tu svrhu izvršili obilazak ukupno 27 obrazovnih ustanova na teritoriji opština Kolašin, Mojkovac, Plav, Bar, Nikšić, Danilovgrad, Tivat i

Budva, o čemu je sačinjeno ukupno 27 zapisnika o inspekcijskom nadzoru, u kojima nijesu konstatovane nepravilnosti.

Takođe, vršen je i pojačan inspekcijski nadzor i to nad radom sportskih klubova, privrednih društava, preduzetnika i NVO koje pružaju usluge u fitness centrima i teretanama kako bi utvrdili da li se kod istih poštuju Odluke vezane sa sport i rekreaciju, koje su donesene od strane Ministarstva zdravlja i IJZ.

U tu svrhu, tokom novembra i decembra mjeseca 2020. godine, izvršena je kontrola ukupno 117 subjekata, a izvršena provjera ukupno 585 mjera, prilikom kojih su utvrđene tri nepravilnosti.

Takođe, u vezi sa gore navedenim, inspektori za sport su u izvještajnoj godini, vršili kontrolu nad radom sportskih klubova, privrednih društava, preduzetnika i NVO koje pružaju usluge u fitness centrima i teretanama, kako bi utvrdili da li isti posjeduju sanitarnu saglasnost, pa su u tu svrhu izradili ukupno 24 zapisnika o inspekcijskom nadzoru, od čega je izvršeno 21 ukazivanje subjektima nadzora zbog neposjedovanja navedene saglasnosti, kao i jedno ukazivanje iz razloga što prisutna lica nijesu održavala socijalnu distancu, niti su ostvarivali usluge zakazivanja treninga, shodno Naredbi za spriječavanje širenja koronavirusa, dok u preostala dva slučaja nije bilo utvrđenih nepravilnosti.

Inspekcija za sport je u izvještajnoj godini dala značajan doprinos u postupku sprovođenja nadzora u oblasti sporta, te u svojim ukupnim aktivnostima postigla značajne rezultate u svom radu, sa ciljem da se rad svih subjekata u sportu organizuje i realizuje u skladu sa pozitivnim propisima.

Takođe, u budućem radu potrebno je nastaviti kontinuiranu saradnju sa Ministarstvom prosvjete, nauke, kulture i sporta, novoformiranom Upravom za sport i mlade, a takođe i svim relevantnim subjektima u sportu, kako bi oblast sporta u sistemu svoga djelovanja i rada dobila ulogu i značaj koji zaslužuje.

3. Inspekcija za zaštitu kulturnih dobara i kulturnu baštinu

U Inspekciji za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih je jedno popunjeno: inspektor I za kulturnu baštinu - diplomirani kulturolog i magistar ekonomskih nauka, koji, po ovlašćenju direktora Uprave, shodno odredbama Zakona o inspekcijskom nadzoru, vrši inspekcijski nadzor u obje upravne oblasti (kulturna dobra i kulturna baština).

Nadležnosti

Inspekcije za kulturna dobra i kulturnu baštinu sprovode nadzor nad primjenom sljedećih zakona: Zakon o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, Zakon o kulturi, Zakon o spomen - obilježjima, Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno - historijskog područja Kotora, Zakon o kinematografiji, Zakon o ratifikaciji Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine, kao i nad velikim brojem podzakonskih akata, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

Inspekcije ovog odsjeka su izvršile ukupno 29 inspekcijskih pregleda i to u oblasti: kulturne baštine, pojedinačnih (zasebnih) kulturnih dobara; kulturnih dobara – kulturno - historijskih cjelina; kulturnih dobara - potencijalnih kulturnih dobara i kulturne baštine, u kojima je utvrđeno 13 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	29
- redovni	6
- po inicijativi	14
- kontrolni	9
Broj utvrđenih nepravilnosti	13
Broj ukazivanja	4
Broj rješenja	9
Broj krivičnih prijava	2

Utvrđene nepravilnosti: U izvršenim inspekcijskim pregledima utvrđeno je 13 nepravilnosti, i to: četiri u oblasti kulturne baštine u dijelu primjene Zakona o muzejskoj djelatnosti, Zakona o spomen-obilježjima, Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o kinematografiji, te podzakonskih akata za primjenu navedenih zakona, kao i devet nepravilnosti koje su se odnosile na oblast kulturnih dobara i kulturnih dobara - kulturno historijskih cjelina (odnosile su se na sprovođenje konzervatorskih mjera i izvođenje građevinskih radova na kulturnom dobru bez rješenja - saglasnosti na konzervatorski projekat Uprave za zaštitu kulturnih dobara).

Preduzete mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti izrečene su četiri mjere ukazivanja i donijeto je devet rješenja.

Podnijete su i dvije krivične prijave od kojih se jedna odnosila na oštećenje nepokretnog kulturnog dobra koje je spomen - obilježje, a druga na oštećenje zaštićenog kulturnog dobra.

Prioritetan zadatak ovog odsjeka u izvještajnoj godini bio je spriječavanje devastacije kulturnih dobara, pa je stoga najveći broj inspekcijskih pregleda izvršen u ovoj oblasti (15), kao i u oblasti kulturne baštine (14).

Izvršenje rješenja: U izvještajnoj godini, od ukupno devet donesenih rješenja sva su izvršena dobrovoljno.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu inspekcijama ovog odsjeka dostavljeno je 14 inicijativa.

4. Inspekcija za arhivsku djelatnost

U Inspekciji za arhivsku djelatnost sistematizovana su radna mjesta za tri inspektora, od kojih su popunjena dva (inspektorica I, profesorica orijentalistike i inspektorica III, profesorica filozofije).

Nadležnosti

Inspekcija za arhivsku djelatnost sprovodi nadzor nad primjenom Zakona o arhivskoj djelatnosti, kao i nad podzakonskim aktima, koji su doneseni za primjenu navedenog zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnoj godini Inspekcija za arhivsku djelatnost je izvršila ukupno 167 inspekcijskih pregleda, u kojima su utvrđene 243 nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	167
– redovni	55
– po inicijativi	2
– kontrolni	110
Broj utvrđenih nepravilnosti	243
Broj ukazivanja	50
Broj rješenja	48
Broj izdatih prekršajnih naloga	22
Iznos izrečenih novčanih kazni prekršajnim nalogima	6.920,00 €
Broj zaključaka / rješenja o novčanom kažnjavanju	4
Iznos izrečenih novčanih kazni zaključkom / rješenjem	2.750,00 €

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini, utvrđene nepravilnosti (243) su se odnosile na izradu normativnih akata, način čuvanja, kao i postupanje sa javnom arhivskom i registratorskom građom, neodgovarajući kadar za kancelarijsko i arhivsko poslovanje, neodgovarajući prostor za smještaj i čuvanje arhivske i registratorske građe, nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju itd.

Preduzete mjere: Aktivnosti Inspekcije za arhivsku djelatnost su, pored prevashodno preventive uloge, imale i ulogu pokretača odgovornosti za neizvršavanje naloženih mjera, što je rezultiralo većom odgovornošću subjekata nadzora, kao i boljim odnosom prema arhivskoj i registratorskoj građi koju oni stvaraju. Kroz povećan broj inspeksijskih pregleda, veliki dio arhivske i registratorske građe je sređen i sačuvan od uništenja, te je spriječeno njeno dalje propadanje. S tim u vezi, za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti stvaraocima i držaocima javne i privatne arhivske i registratorske građe izrečeno je 50 mjera ukazivanja i donijeto 48 rješenja (26 rješenja o otklanjanju nepravilnosti, 12 rješenja o produženju roka izvršenja i 10 rješenja o obustavi postupka).

Inspekcija za arhivsku djelatnost je uticala na podizanje svijesti kod subjekata nadzora o značaju građe koju stvaraju, kako sa aspekta značaja koju ova građa ima za ostvarivanje prava radnika po pitanju ostvarivanja prava iz radnog odnosa, tako i u pogledu njene vrijednosti za naučna i istorijska istraživanja.

Izvršenje rješenja: Od ukupnog broja donijetih rješenja (48), u izvještajnoj godini dobrovoljno je izvršeno 27 rješenja, a za 21 rješenje nije dospio rok za izvršenje.

U izvještajnom periodu su donijeta četiri zaključka koja se odnose na izricanje novčanih kazni zbog neizvršenja rješenja (u ukupnom iznosu od 2.750,00 €), koja su naplaćena administrativnim putem.

Takođe, u izvještajnom periodu je dobrovoljno izvršeno i jedno rješenje iz prethodnog perioda.

Prekršajna odgovornost: Za počinjene prekršaje u izvještajnoj godini izdata su 22 prekršajna naloga sa novčanim kaznama u ukupnom iznosu od 6.920,00 €, od kojih je naplaćeno 15, što je 68,18% od izdatih. Za šest prekršajnih naloga, okrivljeni su predali zahtjev za sudsko odlučivanje područnim sudovima za prekršaje, dok je jedan prekršajni nalog na prinudnom izvršenju kod Centralne banke.

Postupanje po inicijativama: Inicijative koje su u izvještajnoj godini dostavljene ovoj inspekciji odnosile su se na nepravilnosti u kancelarijskom poslovanju, nepravilnom zavodaženju, kao i na neunošenje odgovarajućih arhivskih oznaka.

Ostale aktivnosti

I u izvještajnoj godini nastavljena je saradnja sa arhivskim odsjecima koji su dostavljali inicijative za vršenje inspeksijskog nadzora, i to kod preduzeća koja su u stečaju ili u nekom drugom vidu reorganizacije, a čija arhivska i registratorska građa nije sređena niti adekvatno zaštićena (Opštine Žabljak, Šavnik, Plužine, Mojkovac, itd.). U izvještajnoj

godini, inspektorke za arhivsku djelatnost, radi nepovoljne epidemiološke situacije, nijesu mogle pohađati seminare i druge programe za lično i profesionalno usavršavanje.

5. Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

U Inspekciji za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost sistematizovana su tri radna mjesta za inspektore, od kojih je popunjeno jedno, glavni inspektor – dipl. inž. elektrotehnike, dok su mjesta inspektor I za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost i inspektor III za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost upražnjena. Za radno mjesto inspektor III za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je krajem 2020. godine raspisan konkurs.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi inspekcijski nadzor su: Zakon o elektronskim komunikacijama, Zakon o poštanskim uslugama, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti i Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, kao i nad podzakonskim aktima, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspekcijski nadzor

U izvještajnom periodu Inspekcija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost je izvršila ukupno 43 inspekcijska pregleda u kojima je utvrđena jedna nepravilnost.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	43
- redovni	3
- po inicijativi	40
Broj utvrđenih nepravilnosti	1
Broj rješenja	1
Broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka	1

Utvrđene nepravilnosti: U izvještajnoj godini, utvrđena nepravilnost se odnosila na povredu odredbi Zakona o elektronskim komunikacijama.

Preduzete mjere: U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u izvještajnoj godini donijeto je jedno rješenje koje je dobrovoljno izvršeno, i po istom predmetu podniet je i jedan zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, a koje je rezultiralo sudskim rješenjem o kažnjavanju subjekata nadzora u iznosu od 4.300,00 €.

U oblasti *elektronskih komunikacija*, ova inspekcija je sprovodila zajedničke aktivnosti sa predstavnicima Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost na preventivnom djelovanju i kontroli subjekata koji u svom radu koriste radio - frekvencije, a u toku je period isteka odobrenja za korišćenje radio - frekvencija od ovog regulatora. Zbog korišćenja RF nakon isteklog roka odobrenja za korišćenje iste kod jednog subjekta nadzora, izdato je rješenje o zabrani korišćenja RF koje je subjekat nadzora izvršio u navedenom roku, a podnesen je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po kojem je izrečena novčana kazna u iznosu od 4.300,00 € po prijavi navedene Agencije iz decembra 2019. godine.

U izvještajnoj godini iz oblasti nadležnosti za oštećenje telekomunikacione infrastrukture primljeno je ukupno sedam prijava od strane vlasnika operator elektronskih komunikacija (Crnogorski Telekom), nakon čega je izvršena popravka iste od strane vlasnika i izvođača radova, odnosno investitora. Po prvi put, primljene su dvije prijave od strane istog operatora koje se odnose na postavljanje telekomunikacione instalacije od strane operatora uz suprotstavljanje vlasnika prostora, a koje su otklonjene, osim poslednje prijave za investitore po prijavi iz decembra mjeseca koji su podnijeli posebne uslove za izvršenje ovih aktivnosti, te su još u toku aktivnosti na rješenju ove prijave. Uredbom o sadržini plana mjera za obezbjeđenje javnih elektronskih komunikacionih mreža i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u vanrednim situacijama i Odlukom o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija, propisana je obaveza operatora da, do novembra tekuće godine, dostave planove mjera za vanredne situacije za narednu godinu, tako da je ova inspekcija primila tri plana od operatora fiksne i mobilne telefonije i utvrdila da su isti dostavili planove mjera za vanredne situacije za 2021. godinu u propisanom roku.

U oblasti *bezbednosti proizvoda* nastavljene su aktivnosti ove inspekcije u nadzoru na tržištu radio opreme u cilju zaštite potrošača od nebezbednih proizvoda. U skladu sa Opštim programom nadzora na tržištu (godišnji), ova inspekcija je izvršila tri redovna inspeksijska pregleda kod tri vrste radio opreme (mobilni telefoni, igračke na daljinsko upravljanje i pametni uređaji – pametni sat), dok je jedan vanredni nadzor vršen zbog prijave proizvođača opreme „Philips“ za nebezbedan proizvod dječji video nadzor, a za koji nije bilo naknadnih prijava potrošača niti povraćaja aparata, osim zatečenih u magacinu distributera „Donator“ iz Podgorice. Inspekcijski pregledi su sprovedeni putem administrativne provjere prateće dokumentacije (izjava o usaglašenosti, uputstvo za upotrebu, obavještenje i upozorenje o rizicima, označavanje propisanim oznakama i dr) i vizuelnom kontrolom proizvoda uz procjenu rizika. U navedenim nadzorima nijesu utvrđeni nedostaci.

U dijelu *zaštite ekonomskih interesa potrošača*, ova inspekcija je postupala po žalbama, kojih je bilo 93 u izvještajnoj godini.

U oblasti *poštanskih aktivnosti* stigle su tri prijave koje nisu bile u nadležnosti ove inspekcije po materijalnom zakonu, pa su proslijeđene Agenciji.

Postupanje po inicijativama: Ukupno je primljeno 106 inicijativa, od čega se 93 odnosi na žalbe potrošača (koje su se odnosile na saobraznost proizvoda ili garanciju za kupljeni proizvod koji pripadaju radio opremi), devet iz oblasti elektronskih komunikacija, a tri iz oblasti poštanskih usluga, kao i jedna inicijativa iz oblasti bezbjednosti radio opreme. Od 93 inicijative koje su se odnosile na žalbe potrošača, ova inspekcija je u 31 slučaju pružila pomoć u ostvarivanju prava potrošača, a u 49 slučajeva žalbe su odbijene kao neosnovane. Proslijeđeno je 12 žalbi na postupanje nadležnim organima (Agenciji za EKIP ili Tržišnoj inspekciji), a u jednom slučaju podnosilac je odustao od žalbe.

Ostale aktivnosti

Shodno realnim potrebama i usvajanjem EU legislative koje je Crna Gora obavezna na putu pridruživanja u EU, potrebno je vršiti neprekidni monitoring na izmjenama i dopunama zakonskih i podzakonskih akata, tako što će resorna ministarstva unaprijediti saradnju sa Upravom i vršiti redovna i vanredna usaglašavanja. Razlog ovoj tvrdnji je neusaglašenost i realna različitost primjene istih koja mogu uticati na kvalitetan i efikasan rad inspeksijskih službi Uprave, a uočene su neusaglašenosti između različitih zakonskih akata situacije rješenja koje izuzimaju ili nerealno ili čak suprotno rješavaju situacije u praksi. Primjeri su Zakon o elektronskim komunikacijama i Zakon o izgradnji objekata, kao i Zakon o putevima, ili nekompletnost Zakona o elektronskim komunikacijama i Zakona o spašavanju i vanrednim situacijama, a za koje su pripremljeni akti izmjene i dopune, ali nisu još uvijek usvojene na nadležnim državnim tijelima (Vlada ili Skupština).

6. Inspekcija za informacione tehnologije

U ovoj inspekciji zaposlen je jedan inspektor (dipl. inž. mašinstva), koliko je i predviđeno aktom o sistematizaciji.

Nadležnosti

Zakoni nad čijom primjenom ova inspekcija sprovodi nadzor su: Zakon o elektronskoj trgovini, Zakon o elektronskoj upravi, Zakon o informacionoj bezbjednosti, Zakon o elektronskom dokumentu, Zakon o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu, kao i nad podzakonskim aktima, koji su doneseni za primjenu navedenih zakona.

Inspeksijski nadzor

Inspeksijski nadzor vršen je kod državnih organa i određenog broja privrednih subjekata koji se bave elektronskom trgovinom, kao i kod mobilnih operatera, banaka (kontrola DATA – centra sprovedena u pogledu ispunjavanja kriterijuma zaštite podataka, zaštite informacionog sistema i fizičke zaštite).

U izvještajnom periodu Inspekcija za usluge informacionog društva je izvršila ukupno 60 inspekcijskih pregleda, u kojima nijesu utvrđene nepravilnosti.

Podaci iz nadzora

Broj inspekcijskih pregleda	60
- redovni	58
- po inicijativi	2

Po Zakonu o informacionoj bezbjednosti izvršeno je osam inspekcijskih pregleda kod mobilnih operatera, bankarskog sektora i Ministarstva javne uprave (DATA centar državnih organa).

Po Zakonu o elektronskoj identifikaciji i elektronskom potpisu i Zakonu o elektronskoj upravi, izvršen je po jedan inspekcijski nadzor u Pošti Crne Gore D.O.O.Podgorica i kod Ministarstva kulture.

Po Zakonu o elektronskoj trgovini ova inspekcija je u 2020. godini izvršila 48 inspekcijskih pregleda.

U izvršenim inspekcijskim pregledima nije bilo utvrđenih nepravilnosti.

Ova inspekcija je, po ustaljenoj praksi, bila u stalnoj komunikaciji sa predstavnicima Ministarstva javne uprave povodom aktivnosti koje su sprovedene u oblasti korišćenja eDMS-a.

Zakon o elektronskoj trgovini propisao je obavezu za davaoce usluga informacionog društva, prema kojoj moraju biti upisani u Centralni registar privrednih subjekata. Prikupljanje podataka o kompanijama koje se bave uslugama informacionog društva otežava činjenica da, prilikom registracije preduzeća, usluge informacionog društva, odnosno elektronska trgovina nijesu posebno klasifikovane, zbog čega je neophodno inovirati zakonski okvir.

Postupanje po inicijativama: U izvještajnom periodu Inspekcija za usluge informacionog društva je primila ukupno dvije inicijative koje nijesu bile u nadležnosti ove inspekcije.

Ostale aktivnosti

U oblasti sive ekonomije, Inspekcija za usluge informacionog društva nije identifikovala nepravilnosti te, stoga, nije ni preduzimala mjere u okviru njenih zakonskih ovlašćenja po Zakonu o elektronskoj trgovini.

III a POJAČANI INSPEKCIJSKI NADZOR NAD PRIMJENOM PRIVREMENIH MJERA PROTIV KORONAVIRUSA

Pojavom pandemije koronavirusa, Uprava za inspekcijske poslove postaje važan sudionik u borbi protiv unošenja i širenja koronavirusa, prije svega preko Zdravstveno-sanitarne inspekcije, ali i preko ostalih inspekcija u svom sastavu, koje su u prvom periodu, vršeci nadzor po ovlaštenju u upravnoj oblasti za koju nijesu bile nadležne, pomagale ovoj inspekciji. U drugoj polovini godine, dopunom Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, jedan broj inspekcija (Tržišna, Turistička, Inspekcija rada, Inspekcija za igre na sreću) dobija nadležnost da vrši nadzor nad primjenom istog, tj. za kontrolu primjene propisanih mjera, uglavnom u okviru djelatnosti u kojima inače vrše nadzor. Osim toga, sa nadzorom ove vrste nastavile su (po ovlaštenju) u određenim periodima i ostale inspekcije Uprave (inspektori za prosvjetu, sport, javne nabavke, šumarstvo, metrološki, i dr). Aktivnosti nadzora su bile koordinirane i kontinuirane, organizovane timski, po smjenama i teritorijalnom razmjenom (rotacijom) inspektora, rukovodeći se principima racionalnosti i ekonomičnosti.

Dakle, u cilju suzbijanja daljeg širenja koronavirusa, Uprava je organizaciju inspekcijskog nadzora prilagodila novonastaloj situaciji. Tako su u susret novim izazovima, od samog početka donošenja Naredbi za preduzimanje privremenih mjera za spriječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i spriječavanje prenošenja novog koronavirusa, u funkciju stavljeni svi kapaciteti inspekcija, kako bi se u što većoj mjeri pratilo poštovanje mjera i preporuka Ministarstva zdravlja. Načinom organizacije u tim uslovima vodilo se računa da se održi potreban nivo nadzora i u ostalim sektorima koji su, takođe, od posebnog značaja za cjelokupno društvo.

Zdravstveno-sanitarna inspekcija, čije je djelovanje u ovoj situaciji bila i primarna nadležnost, već od 26. januara vršila je kontrolu graničnih prelaza. Naime, odmah nakon što je Ministarstvo zdravlja, na predlog Instituta za javno zdravlje, proglasilo infekciju novim koronavirusom i obavijestilo Zdravstveno-sanitarnu inspekciju (24. januara) da je neophodno sprovođenje postupka zdravstvenog nadzora za putnike u međunarodnom saobraćaju za lica koja dolaze iz NR Kine i drugih pogođenih područja i teritorija gdje je registrovana zarazna bolest-atipična pneumonija izazvana novim sojem koronavirusa (nCoV), ova inspekcija je otpočela sa nadzorom, u skladu sa članom 33 stav 2 Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (za putnike iz NR Kine). Nadzor je organizovan u skladu sa razvojem epidemiološke situacije i identifikacijom novih žarišta 24. februara, za putnike iz Italije (pogođena područja) i 2.marta za putnike koji dolaze iz Japana, Južne Koreje, Singapura i Irana. Na graničnim prelazima putnici su popunjavali Upitnik i uručivala su im se rješenja o stavljanju pod zdravstveni nadzor sa podacima epidemioloških službi u mjestu boravka (brojevi telefona i mejl adrese). Uz rješenja su davana uputstva (prevedena na jezik kojim putnik govori).

Naredbom od 17. marta definisana je obaveza smještaja u karantin lica koja su bila ili za koja se sumnja da su bila u kontaktu sa licima oboljelim od koronavirusa ili sa licima za koja postoji sumnja da su oboljela od ove bolesti, kao i lica koja dolaze iz zemalja sa visokim nivoom lokalne transmisije virusa. Definisani su rijetki izuzeci od obaveze smještaja u karantin i propisivanja mjere samoizolacije (pacijenti sa ozbiljnim, hroničnim bolestima kardiovaskularnog sistema, sistema organa za disanje, pacijenti zavisni od hemodijalize, pacijenti sa mentalnim oboljenjima i zavisnici od psihoaktivnih supstanci, pacijenti sa malignim bolestima i drugim teškim bolestima hroničnog toka kod kojih bi moglo doći do pogoršanja stanja boravkom u karantinu). U samoizolaciju, umjesto u karantin, su smješteni i roditelji i djeca mlađa od 11 godina, kao i lica starija od 70 godina. Takođe, inspektori su licima koja su provela 14 dana u karantinima, u skladu sa naredbama, uručivali rješenja o samoizolaciji još 14 dana u porodičnom smještaju. Vozače teretnih motornih vozila koji su vršili promet robe, u skladu sa smjernicama IJZ, sanitarna inspekcija je stavljala pod zdravstveni nadzor.

Međusektorska saradnja Zdravstveno-sanitarne inspekcije sa drugim nadležnim subjektima je došla do punog izražaja na graničnim prelazima, gdje su inspektori svoju aktivnost sinhronizovano sprovodili sa predstavnicima Uprave policije (Sektor granične policije) uz poseban vid podrške Ministarstva vanjskih poslova. Takođe, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dalo je svoj doprinos u aktivnostima obezbjeđivanja transporta lica pristiglih u Crnu Goru sa aerodroma do karantina i od karantina do mjesta za samoizolaciju.

Institut za javno zdravlje i epidemiološke službe domova zdravlja u opštinama, nakon registrovanja prvih slučajeva oboljelih u Crnoj Gori, Zdravstveno-sanitarnoj inspekciji su od 17. marta dostavljali podatke o oboljelim licima, kontaktima sa oboljelim i postojanju sumnje da su lica bila u kontaktu sa oboljelim, te da je istima potrebno donijeti rješenja o samoizolaciji, tako da su inspektori ova lica kontaktirali putem telefona i dostavljali im rješenja o samoizolaciji (74.669). Inspektori koji su izdavali rješenja za oboljele i kontakte u svim opštinama su radili radnim danima, subotama, nedjeljama i praznicima. Od marta su sanitarni inspektori, zajedno sa službenicima Uprave policije, vršili kontrole poštovanja mjera samoizolacije. Ukupno je izdato 134.055 rješenja za zdravstveni nadzor, samoizolaciju i karantin.

Od 5. maja inspektori su vršili preglede u objektima pod sanitarnim nadzorom u dijelu poštovanja mjera i obaveza u skladu sa Naredbama i Uputstvima Instituta za javno zdravlje, kako zaposlenih tako i korisnika i to kod privrednih društava i preduzetnika koji pružaju frizerske i kozmetičke usluge, usluge u fitnes centrima i teretanama i u zdravstvenim ustanovama.

Na graničnim prelazima, preko kojih se obavlja promet robe i lica, sanitarni inspektori su bili prisutni u dvije smjene, a u slučaju potrebe na poziv Granične policije bili su prisutni i u noćnim časovima. U izvještajnom periodu zdravstveno-sanitarni inspektori i inspektori drugih inspekcija Uprave (po ovlaštenju) kontinuirano su obavljali poslove iz svoje

nadležnosti, ažurno i efikasno, u skladu sa mogućnostima i u saradnji sa ostalim učesnicima u svrhu spriječavanja, suzbijanja i širenja epidemije Covid 19.

Ostale inspekcije Uprave, osim pomoći koju su pružale Sanitarnoj inspekciji, vršile su kontrolu poštovanja mjera kod privrednih subjekata u različitim djelatnostima, kako zaposlenih tako i korisnika usluga. Tako je Tržišna inspekcija bila u trgovinskim objektima, posebno onim koji se bave trgovinom na malo (marketi, supermarketi, diskonti, prodavnice, tržni centri, butici, benzinske pumpe, tržnice i pijace mješovite robe i dr). U početnom periodu ova inspekcija je pratila i kretanje cijena na malo, posebno prehrambenih proizvoda i sredstava za higijenu, uključujući i cijene ovih sredstava u apotekama, o čemu je dnevno izvještavala ministarstvo nadležno za trgovinu. Turistička inspekcija je vršila pojačani nadzor ugostiteljskih objekata, kao i skijališta. Inspekcija rada je u prvim mjesecima posebno bila posvećena primjeni mjera i preporuka u dijelu prava na plaćeno odsustvo sa rada za vrijeme nastale epidemiološke situacije zbog prekida obrazovno-vaspitnog rada u javnim i privatnim obrazovno-vaspitnim ustanovama za jednog od roditelja/hranitelja/usvojitelja ili samohranog roditelja djeteta koje nije starije od 11 godina života. U takvoj situaciji poslodavci se u startu nijesu najbolje snašli, pa ih je Inspekcija rada upoznavala sa njihovim zakonskim obavezama. Vršene su kontrole i na gradilištima sa aspekta ovih mjera, kao i drugim djelatnostima, uključujući i javni sektor. Inspekcija za igre na sreću je vršila nadzor poštovanja mjera u objektima u kojima se priređuju igre na sreću. Ostale inspekcije su uključivane po potrebi, zavisno od stanja na terenu. Nadzor je vršen preventivno do početka jula, kada je donesen Zakon o dopunama zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, kojim je propisana prekršajna odgovornost za nepoštovanje mjera. Najveći broj nepravilnosti, tj. nepoštovanje privremenih mjera (nenosenje maski i nepoštovanje fizičke distance) u ovim kontrolama utvrđen je u ugostiteljstvu (170).

Sve inspekcije su dostavljale izvještaje o sprovedenim aktivnostima na dnevnom nivou, što je omogućavalo da se prati stanje na terenu i pravi plan daljih aktivnosti.

I pored svih nastojanja da reaguje efikasno i blagovremeno, Uprava se tokom izvještajnog perioda susrijetala i sa brojnim problemima, od nedostatka potrebne zaštitne opreme, u početku, do osipanja kadra u određenim periodima zbog inficiranja virusom ili odlaska na bolovanje usljed određenih hroničnih oboljenja inspektora starije dobi do nejasnoća u tumačenju primjene određenih mjera koje su propisivane naredbama. Međutim, kao što je već navedeno, kadrovski deficit u pojedinim inspekcijama (npr. Zdravstveno-sanitarna, Turistička inspekcija) rješavan je davanjem ovlašćenja drugim inspekcijama u okviru Uprave da sprovode nadzor nad poštovanjem privremenih mjera u određenoj oblasti. Treba istaći da je postupanje inspektora u velikoj mjeri bilo ograničeno i nepotpunim pravnim osnovom, kao što je npr. nedostatak upravne mjere zabrane rada u Zakonu o dopunama zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, za subjekta koji krši privremene mjere, iako je isti donesen usred pandemije.

Inače, treba napomenuti da je poštovanje mjera na terenu vrlo promjenljiva kategorija. Naime, po nalogu inspektora otklonjena nepravilnost u dijelu nepridržavanja mjera, npr. nepoštovanje propisane distance između gostiju u ugostiteljskom objektu, već u narednom trenutku može biti ponovljena. Dakle, svijest građana i privrednih subjekata o potrebi poštovanja mjera je presudna, a ipak nije uvijek na potrebnom nivou i ne može se nadomjestiti brojem inspektora na terenu. Ipak, inspekcijskim nadzorom, u skladu sa planom kontrole poštovanja privremenih mjera i prijavama o nepoštovanju istih, uz preventivno djelovanje i izricanje novčanih kazni tamo gdje je to zaista bilo neophodno, data je maksimalna podrška poštovanju mjera.

Može se zaključiti da je Uprava i pored svih poteškoća i izazova u radu, koristeći sve raspoložive kapacitete, na najbolji mogući način dala svoj maksimum u sinergijskom djelovanju inspekcija u svom sastavu i drugih organa koji su saradivali u nadzoru i u vezi sa nadzorom. Konstantnim prisustvom inspektora na terenu, iako neuočljivo (inspektori nijesu uniformisani), ostvaren je efekat povećanog stepena samokontrole privrednih subjekata i korisnika njihovih usluga. Pored velikog zalaganja na suzbijanju širenja koronavirusa, analizom rezultata u primarnim nadležnostima inspekcija, zaključuje se da je Uprava u mogućoj mjeri realizovala i redovne, planirane aktivnosti, što pokazuje da je ostvarena potreba nadzora u cjelini. Ovdje treba dodati i činjenicu da statistički podaci, prije svega, odnos broja utvrđenih nepravilnosti i broja inspekcijskih pregleda, potvrđuju da je organizacija nadzora bila prilagođena uslovima pandemije u kojima je trebalo čuvati, prije svega, zaštitu zdravlja stanovništva od širenja koronavirusa. Inspektori su to radili u velikom broju slučajeva i neevidentirajući brojke o djelovanju usmenim opomenama, a sve sa ciljem da se dopre do što većeg broja privrednih subjekata i korisnika od čijeg ponašanja i zavisi stepen širenja zaraznih bolesti.

Svjesni značaja komunikacije sa građanima i privrednim subjektima, Uprava je od samog početka pojave epidemije Covida 19 bila transparentna kako za davanje mišljenja i instrukcija rada privrednih subjekata, tako i za reagovanje po prijavama građana onamo gdje su joj nadležnost to dozvoljavale. Uspostavljena je i saradnja sa Vladinom službom za odnose sa javnošću, putem koje se vršilo informisanje javnosti o aktivnostima Uprave. Takođe, Uprava je bila i dio sajta CoronaInfoCG u okviru kojeg su se građanima dostavljale potrebne informacije, ili po osnovu njihovih prijava reagovalo. Dakle, uz već prepoznatljivi Call centar Uprave, obezbijeđene su mnoge platforme komunikacije sa građanima.

E. SEKTOR ZA MEĐUNARODNU SARADNJU

U okviru Sektora za međunarodnu saradnju sistematizovano je ukupno osam radnih mjesta, a popunjeno je pet.

U ovom sektoru sprovode se aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje i unaprijeđenje regionalne i međunarodne saradnje sa relevantnim organizacijama i institucijama, praćenje uporednih iskustava u cilju implementacije međunarodnih standarda, instrumenata i preporuka, realizacija saradnje sa međunarodnim donatorima i učestvovanje u izradi projekata i zajedničkih programa.

S obzirom na dinamiku napretka Crne Gore u procesu evropskih integracija, u izvještajnoj godini proširena je saradnja sa tijelima i strukturama koja su uključena u proces korišćenja pretpristupne podrške EU.

U izvještajnoj godini, u okviru IPA projekta 2020 "Jačanje kapaciteta konkurentnosti i inovacija privatnog sektora u Crnoj Gori", Uprava je podnijela zahtjev za donacijom računarske opreme (kompjuteri, laptopovi, mobilni štampači). Ugovorom o uslugama u okviru IPA 2020 zatražena je ekspertska podrška koja bi bila usmjerena na naprednu analizu funkcionisanja Jedinственog informacionog inspeksijskog sistema (JIIS), odobrenog u okviru projekta IPA 2016, a koja bi uspostavila održiv mehanizam za njegovo dugoročno praćenje i unaprijeđenje, kao i povezanost sa drugim informacionim sistemima relevantnim za rad inspektora.

U okviru EUIF (Instrument za evropske integracije), Uprava je aplicirala za projekat jačanja svojih kapaciteta, koji se tiče efikasnog sprovođenja nadogradnje informacionog sistema www.potrošač.me, koji je realizovan u okviru projekta IPA 2010 „Zaštita potrošača i tržišni nadzor“. Razmatranje projektne aplikacije je u toku.

Sektor se uključio i u aktivnosti pripreme aplikacije za IPA III program pretpristupne podrške za period 2021-2027.

Sektor za međunarodnu saradnju uspostavio je saradnju sa Generalnim inspektoratom Francuske radi unaprijeđenja određenih aspekata funkcionisanja Uprave, tačnije u cilju pružanja podrške inspekcijama Uprave u oblasti revizije, etike i jačanja integriteta inspektora. Generalni inspektorat Francuske izrazio je spremnost da se ostvari administrativna i tehnička saradnja sa Upravom u cilju reforme inspeksijskih službi kao potpori sistemu inspeksijskog nadzora u Crnoj Gori, a dogovorena je i skora posjeta njihovih predstavnika Upravi radi daljeg dogovora oko modaliteta saradnje.

Predstavnici Sektora za međunarodnu saradnju razgovarali su i sa počasnim konzulom Malte u Crnoj Gori o mogućim vidovima saradnje, u vidu doniranja sredstava namijenjenih poboljšanju logističkih kapaciteta inspekcija Uprave. Takođe je bilo riječi i o mogućoj studijskoj posjeti Malti, tokom koje bi se predstavnici Uprave upoznali sa sistemom rada u toj zemlji, kojom prilikom bi bila predstavljena njihova organizacija, struktura i način

funkcionisanja. Ostvareni su i kontakti sa ambasadama Bugarske i Azerbejdžana, u cilju razmatranja mogućnosti donacije sredstava za kupovinu vozila kojima bi inspektori odlazili na teren, kao i kompjuterske opreme. Razmatranje projektnih aplikacija je u toku.

Na zahtjev inspekcija, ovaj sektor priprema i aplikacije za TAEX instrument i prati realizaciju ove podrške, u cilju upoznavanja sa evropskim propisima i standardima, najboljom praksom država članica u određenim oblastima, kao i obavezama koje očekuju Upravu, sa procesom približavanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Predstavnici ovog sektora učestvovali su na webinaru „Prilike i izazovi u Crnoj Gori“ i tom prilikom su unaprijedili vještine za pripremu i sprovođenje projekata finansiranih iz EU fondova.

Zaposleni u sektoru je član radne grupe u okviru resornog ministarstva za stručnu redakciju crnogorskih prevoda evropskih pravnih akata za pojedine tematske oblasti koje su u nadležnosti Uprave.

F. SEKTOR ZA ZASTUPANJE I PRUŽANJE STRUČNE I DRUGE POMOĆI U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA

U ovom Sektoru su dva odsjeka: Odsjek za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora i Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzora. U Sektoru je sistematizovano 13 radnih mjesta od kojih je popunjeno šest, uključujući i pomoćnika direktora..

Odsjek za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora

U izvještajnom periodu službenici Odsjeka su bili angažovani na zastupanju u 843 prekršajna predmeta, od čega 609 po zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka (215 zahtjeva podnesenih u izvještajnoj godini i 394 podnesenih u ranijem periodu) i 234 po zahtjevu za sudsko odlučivanje (67 zahtjeva podnesenih u 2020. godini i 167 podnesenih u ranijem periodu).

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka		
	2020. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	215	394	609
Broj i iznos novčanih kazni	94/ 106.645,00€	142/ 131.905,00€	236/ 238.550,00€
Broj opomena	6	30	36
Broj oslobađajućih odluka	15	26	41
Broj obustava postupka	4	45	49
Broj odbacivanja zahtjeva	7	5	12
Broj postupaka u toku	89	156	235

Od ukupnog broja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (609) riješeno je 374, i to: 236 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 238.550,00€, 36 u kojima je izrečena opomena, 41 u kojem je donesena oslobađajuća odluka, 49 u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih 14 zbog zastare), 12 predmeta u kojima je odbačen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Kod ostalih predmeta (235) postupci su u toku.

Podaci iz prekršajnog postupka po zahtjevima za sudsko odlučivanje

	Zahtjevi za sudsko odlučivanje		
	2020. godina	Raniji period	Ukupno
Broj predmeta	67	167	234
Broj i iznos novčanih kazni *	30/ 35.370,00€	64/ 67.610,00€	94/ 102.980,00€
Broj opomena	1	4	5
Broj oslobađajućih odluka	2	30	32
Broj obustava postupka	0	8	8
Broj prekršajnih naloga stavljenih van snage	5	2	7
Broj postupaka u toku	29	59	88

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

Od ukupnog broja zahtjeva za sudsko odlučivanje (234) riješeno je 146, i to: 94 u kojima su izrečene novčane kazne u ukupnom iznosu od 102.980,00€, uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje), pet u kojima je izrečena opomena, 32 u kojima je donesena oslobađajuća odluka, osam u kojima je obustavljen prekršajni postupak (od kojih tri zbog

zastare), i sedam po kojima se prekršajni nalog stavlja van snage. Kod ostalih predmeta (88) postupci su u toku.

Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni (uključujući i troškove prekršajnog postupka) iznosi 341.530,00 € i to:

	Zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka	Zahtjevi za sudsko odlučivanje *	Ukupno (€):
Pravnom licu	187.100,00€	81.815,00€	268.915,00€
Odgovornom licu u pravnom licu	30.445,00€	15.255,00€	45.700,00€
Preduzetniku	500,00€	850,00€	1.350,00€
Fizičkom licu	11.225,00€	1.600,00€	12.825,00€
Troškovi prekršajnog postupka	9.280,00€	3.460,00€	12.740,00€
Ukupno (€):	238.550,00€	102.980,00€	341.530,00€

*uključujući i novčane kazne izrečene prekršajnim nalogima, koji su postali konačni i izvršni (odbačeni zahtjevi za sudsko odlučivanje)

U toku izvještajne godine, Uprava je Višem sudu za prekršaje izjavila 120 žalbi, od kojih je po 100 odlučeno (24 žalbe su usvojene, 76 žalbi je odbijeno, a nijedna žalba nije odbačena, dok je po 20 žalbi postupak u toku). U izvještajnoj godini odlučeno je i po 23 žalbe Uprave iz 2019. godine (osam žalbi je usvojeno, dok je 15 žalbi odbijeno).

Po žalbama okrivljenih, Viši sud za prekršaje donio je 33 odluke (14 žalbi je usvojeno, 19 žalbi je odbijeno, dok nijedna žalba nije odbačena).

Kada je u pitanju kaznena politika pravosudnih organa u postupcima iniciranim od strane inspektora Uprave, treba ukazati na neujednačenu sudsku praksu pri sličnom ili identičnom činjeničnom i pravnom utvrđenju.

Odsjek za pružanje stručne i druge pomoći u vezi sa vršenjem inspeksijskog nadzora

U izvještajnom periodu, službenici navedenog odsjeka su pružali stručnu pomoć oko primjene propisa, pokretanja upravnih sporova, izrade upravnih akata, sastavljanja podnesaka u toku prvostepenog upravnog postupka, sastava redovnih i vanrednih pravnih lijekova; zatim su davali instrukcije, stručna mišljenja i obavještenja u vezi sa primjenom propisa na osnovu kojih se vrši inspeksijski nadzor, kao i druga pitanja u vezi sa inspeksijskim nadzorom.

Zbog nedovoljnog broja izvršilaca u Odsjeku za zastupanje u oblasti inspeksijskog nadzora, službenici ovog odsjeka su i zastupali Upravu pred sudovima za prekršaje, podnosili žalbe na rješenja sudova, takođe, dostavljali su obavještenja Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova u vezi sa radnim sporovima, kao i dostavljali izjašnjenja Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore u vezi sa podnijetim tužbama iz radnih

sporova. U izvještajnoj godini, od strane menadžera Plana integriteta, kao i članova radne grupe, donijet je novi Plan integriteta Uprave i sačinjen Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta za prethodnu godinu, koji se dostavljaju Agenciji za spriječavanje korupcije.

G. SLUŽBA ZA INSPEKCIJSKE INFORMACIONE SISTEME I IZVJEŠTAVANJE U OKVIRU INSPEKCIJSKOG NADZORA

U Službi za inspeksijske informacione sisteme i izvještavanje u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovana su radna mjesta za 13 zaposlenih, uključujući i načelnicu službe, od kojih je popunjeno sedam (jedan diplomirani elektroinženjer, jedan specijalista matematike i računarskih nauka, jedan magistar ekonomskih nauka, jedan diplomirani ekonomista, jedan bečelor ekonomije i dvije osobe sa srednjom stručnom spremom).

Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema

Za Kancelariju za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih su dva popunjena.

U oblasti informaciono - komunikacionih tehnologija (ICT) sprovode se aktivnosti koje se odnose na unaprijeđenje i razvoj ICT alata i servisa koje inspektori koriste u svom radu, kao i aktivnosti održavanja i nabavke računarske opreme.

Prioritetni cilj u oblasti ICT je bio kreiranje Jedinstvenog inspeksijskog informacionog sistema Uprave (JIIS), koji bi omogućio jednoobrazno praćenje rada svih inspekcija. Uprava je, preko alata finansiranja iz Evropske unije (IPA), kandidovala izradu ovog sistema, što je i odobreno kroz IPA 2016. U prvom kvartalu izvještajne godine je potpisan ugovor sa firmom ČIKOM koja je dobila poslove izrade sistema.

Ključne funkcionalnosti sistema su:

- Formiranje elektronskih registara subjekata, objekata i lokacija nadzora na nivou svih inspekcija Uprave;
- Podrška elektronskom vođenju dokumenata i predmeta;
- Podrška planiranju inspeksijskih nadzora, kroz različite vrste planova, a zasnovano na upravljanju rizicima;
- Podrška za pripremu i vođenje inspeksijskog nadzora, pri čemu će inspektori imati elektronski pristup istoriji nadzora i podršku evidentiranja činjeničnog stanja putem lista provjera, te izricanje upravnih i prekršajnih mjera, sugerisanjem mogućih od strane samog sistema, kao i elektronske pripreme svih dokumenata donesenih u nadzoru: zapisnika o inspeksijskom nadzoru, rješenja, prekršajnog naloga,

zaključaka, odluka, zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i drugih službenih dokumenta;

- Podrška za vođenje kontrolnih nadzora, tj. procesa provjere izvršenja izrečenih mjera i evidentiranje žalbenih procedura i ishoda prekršajnih procedura;
- Podrška statističkom izvještavanju, praćenju učinka, analizi učinka inspekcijskog nadzora, pripremi prijedloga za poboljšanje propisa i podrška usklađivanju strateških prioriteta.

Od momenta potpisivanja ugovora, predstavnici firme ČIKOM i zaposleni u Službi za inspekcijske informacione sisteme u ovoj kancelariji, u kontinuitetu su radili na izradi sistema. Održan je veliki broj sastanaka i intervjuja sa rukovodećim licima organizacionih jedinica Uprave, te na osnovu istih napravljen Glavni projekat. Glavnim projektom su detaljno definisani procesi Uprave, kao i dijagram baze podataka. Na osnovu Glavnog projekta je, u kasnijim kvartalima, izrađen i informacioni sistem čije se puštanje u rad očekuje 1. januara 2021. godine. Plan implementacije je osmišljen tako da bude sproveden u nekoliko faza. Prva faza podrazumijeva implementaciju EDMS na svim nivoima, dok se u kasnijim fazama planira implementacija po određenim grupama inspekcija. Naglašavamo da je, kao i svi poslovi u 2020. godini, izrada ovog sistema bila ometena krizom koju je izazvala epidemija novog koronavirusa.

Uprava, od 15. avgusta izvještajne godine, sprovodi projekat sa Evropskom razvojnom bankom (EBRD) pod nazivom „Projekat unapređenja inspekcijskog nadzora u Crnoj Gori“. Planirano trajanje projekta je osam mjeseci, odnosno do 15. aprila 2021. godine. Ključni zadaci projekta su: razvoj 50 kontrolnih listi, razvijanje procedura koje doprinose da baza podataka subjekata i objekata nadzora bude sveobuhvatna i tačna, razvoj planiranja inspekcijskog nadzora zasnovanog na analizi rizika. Svaki od navedenih zadataka projekta je u direktnoj korelaciji sa JIIS-om. Dakle, svaka od navedenih stavki je jedan od modula, odnosno dio modula, te je tako pomoć eksperata po navedenim stavkama od velike važnosti. Zajedničkim radom sa zaposlenima u ovoj kancelariji, eksperti firme NALED, koja je odabrana od strane EBRD za navedeni posao, su u izvještajnoj godini napravili: model kontrolnih listi, određeni broj kontrolnih listi, mapirani svi relevantni registri za kreiranje funkcionalnog modela/specifikacija Centralnog registra subjekata i objekata inspekcijskog nadzora, razvijen model procjene rizika primjenljiv na sve oblasti u kojima Uprava ima nadležnosti, te je po istom napravljeno niz matrica rizika, specificiranih po inspekcijama.

Vezano za pojačani inspekcijski nadzor usled pandemije korona virusa, odnosno vođenje evidencije o izdatim rješenjima Zdravstveno-sanitarne inspekcije, zaposleni u IT kancelariji su napravili obrazac evidencije o izdatim rješenjima u excelu i vodili istu od marta do novembra, kada se prešlo na naprednije informatičko rješenje. Inspektori su pisali dnevno veliki broj rješenja, za šta je, konsekvntno, bilo potrebno i veliko vrijeme prenošenja istih u sredene excel fajlove. No, navedena evidencija je postala baza iz koje su izvučeni svi podaci, kao polazna osnova, za najvažnije projekte u vezi sa epidemijom koronavirusa, kao što su, između ostalog, subvencije za privredna društva. U

međuvremenu, paralelno se radilo na izradi naprednijeg informatičkog rješenja sa firmom Amplitudo. Materijalna sredstva za izradu tog sistema su obezbijeđena iz donacije Američke ambasade. Aplikacija je puštena u rad 1. novembra, te se od tada svi podaci u vezi sa rješenjima unose u nju.

Pored navedenih aktivnosti, tokom izvještajne godine kontinuirano se radilo na održavanju i unaprijeđenju postojećih informacionih sistema:

- TRIS, koji u svom radu koristi Tržišna inspekcija - uvedeni su odgovarajući izvještaji prilagođeni novim propisima;
- TURIS, koji koristi Turistička inspekcija - uvedeni su odgovarajući izvještaji prilagođeni novim propisima;
- IRIS, koji koristi Inspekcija rada – uvedeni su odgovarajući izvještaji prilagođeni novim propisima;
- Aplikacija za praćenje rada Zdravstveno - sanitarne inspekcije - uvedeni su odgovarajući izvještaji prilagođeni novim propisima;
- UPIS, koji se koristi za elektronsko praćenje dokumentacije – kontinuirano se radilo na unaprijeđenju ovog sistema;
- Na Sistemu za praćenje žalbi potrošača otklonjeni su neki od uočenih nedostataka;
- Sistem za brzu razmjenu obavještenja o opasnim proizvodima, koji obezbjeđuje upravljanje obavještenjima o opasnim proizvodima pronađenim na tržištu Crne Gore, kao i upravljanje obavještenjima sa RAPEX sistema, konstantno je praćen u cilju provjere ispravnosti;
- Veb sajt www.potrosac.me, koji povezuje sistem za praćenje žalbi potrošača i Sistem za brzu razmjenu informacija o opasnim proizvodima i koji omogućava potrošačima da se informišu o svojim pravima i podnesu žalbe elektronskim putem, redovno se ažurirao;
- Internet stranica Uprave (www.uip.gov.me) kontinuirano se održava i ažurira.

Tokom izvještajne godine unaprijeđeno je povezivanje i korišćenje informacionih sistema drugih državnih organa. Izdvajamo sljedeće:

- podnošenje IOPPD–a vrši se elektronskim putem, preko veb aplikacije Poreske uprave;
- Inspekcija rada u toku pripreme inspekcijskog nadzora koristi dio aplikacije Poreske uprave “Pregled CROO podataka – korisnici”, pomoću koje inspektori mogu da ustanove broj zaposlenih odnosno prijavljenih na osiguranje kod subjekta kod kojeg je planiran nadzor;
- svi podaci iz izrečenih prekršajnih naloga centralizovano se unose u informacioni sistem – Registar novčanih kazni i prekršajnih naloga (koji je u nadležnosti Ministarstva pravde);

- KIS – Centralna kadrovska evidencija (koja je u nadležnosti Uprave za kadrove) u koju se redovno unose svi podaci koji se tiču prava i obaveza iz radnog odnosa zaposlenih u Upravi;
- komunikaciju između informacionog sistema Uprave carina i Tržišne inspekcije na području praćenja bezbjednosti proizvoda, gdje Tržišna inspekcija ima mogućnost da svakodnevno vrši uvid u uvoz proizvoda koji mogu biti opasni, te samim tim brže reaguje u slučaju određenih prekršaja.

Pored aktivnosti u okviru prethodno izdvojenih važnijih projekata, vršene su svakodnevne aktivnosti održavanja računarske, serverske i mrežne infrastrukture, održavanje korisničkih naloga, podrška inspektorima u vezi sa svim ICT pitanjima, podrška pri nabavci ICT opreme, kao i tender za izbor firmi koje će održavati postojeće informacione sisteme.

U izvještajnoj godini je kroz niz donacija nabavljena određena ICT oprema, koja s obzirom na veliki broj inspektora i njihov kontinuirani rad na terenu, gdje se oprema evidentno lakše ošteti nego u kancelariji, nije dovoljna. Iz ovih razloga treba kontinuirano iz budžeta za ovu stavku obezbjeđivati veće iznose od trenutnih.

I na kraju, ali jako važno je napomenuti da planirani Jedinostveni informacioni inspeksijski sistem Uprave zahtijeva dodatna zapošljavanja u okviru ove organizacione jedinice.

Kancelarija za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora

Za Kancelariju za oblast analitike i izvještavanja u okviru inspeksijskog nadzora sistematizovano je pet radnih mjesta, koja su i popunjena.

Službenici ove Kancelarije pripremaju izvještaje o radu, na osnovu izvještaja inspekcija, kao i drugih izvještaja Uprave, za različite vremenske periode u zavisnosti od vrste zahtjeva za izvještavanje.

Izvještaji o rezultatima nadzora koje dostavljaju inspektori na mjesečnom nivou, a po potrebi i za kraće periode, su indikator rada inspekcija i stanja u oblastima nadzora, te osnov za planiranje inspeksijskog nadzora, kao i za ujednačavanje pristupa inspeksijskom nadzoru i kaznenoj politici.

Inspektori podnose izvještaje o inspeksijskom nadzoru, sa:

- određenim parametrima (broj izvršenih inspeksijskih pregleda, broj utvrđenih nepravilnosti, vrsta/broj naloženih upravnih i kaznenih mjera i radnji, odnosno broj i vrsta rješenja, broj ukazivanja, broj izdatih prekršajnih naloga i iznos izrečenih novčanih kazni, broj zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, broj krivičnih prijave itd),

- karakterističnim zapažanjima i problemima u oblastima nadzora, sa konkretnim predlozima i sugestijama za prevazilaženje istih, kao i za podizanje nivoa svijesti subjekata kontrole o potrebi poštovanja propisa,
- podacima o ishodu postupaka iniciranih pred nadležnim organima itd.

Na osnovu mjesečnih izvještaja inspekcija, kao i ostalih realizovanih aktivnosti koje su u funkciji inspekcijskog nadzora, Uprava priprema godišnji izvještaj o radu koji dostavlja Vladi Crne Gore, preko Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija, i isti objavljuje na svom veb sajtu.

Treba napomenuti da, usljed pandemije virusa Covid - 19, koji je prouzrokovao veoma duboke posljedice na mnogim sferama, nije bilo potrebe za pisanjem pojedinih izvještaja koji su se sačinjavali u kontinuitetu (npr. ove godine nije organizovan pojačan inspekcijski nadzor, pa shodno tome nije imalo potrebe ni sačinjavati Izvještaj o realizaciji Plana pojačanog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni i Plana pojačanog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni). Upravo zbog ovakve situacije prouzrokovane Covid-19 virusom i velikog interesovanja novinara na ovu temu, u radu ove Kancelarije poseban osvrt je bio dat na izradu Izvještaja o izvršenim kontrolama i preduzetim mjerama u dijelu poštovanja odredbi Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i Naredbe za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa. Pojedine inspekcije Uprave, koje su prepoznate kao ključne u ovoj situaciji, dosljedno i u kontinuitetu nadziru sprovođenje važećih epidemioloških mjera i o rezultatima kontrola, uz pomoć ove Kancelarije, redovno izvještavaju javnost. U julu 2020. godine formiran je Operativni štab za inspekcijsku kontrolu kako bi se unaprijedila primjena i kontrola svih donijetih mjera iz naredbi Ministarstva zdravlja, kojim je rukovodila glavna tržišna inspektorka, a ova kancelarija je imala obavezu da dnevno sačinjava Izvještaj o broju inspekcijskih pregleda i preduzetim mjerama u dijelu Uprave.

U Upravi se pripremaju i posebni izvještaji (na godišnjem i polugodišnjem nivou) koji se odnose na realizaciju:

- Akcionog plana za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019 - 2021, u dijelu aktivnosti Uprave (na osnovu podataka nadležnih inspekcija), koji se dostavlja Ministarstvu ekonomije;
- Opšteg programa nadzora proizvoda na tržištu, koji se dostavlja Koordinacionom tijelu za nadzor proizvoda na tržištu (tijelo Vlade Crne Gore);
- Akcionog plana za sprovođenje Strategije reforme javne uprave 2016 - 2020, u dijelu aktivnosti Uprave, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- Plana aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017 - 2021, koji se dostavlja Ministarstvu za ljudska i manjinska prava;
- upravnih predmeta - izvještaj se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- Strategije za integrisano upravljanje migracijama u Crnoj Gori za period 2017 - 2020. godine, izvještaj se dostavlja Ministarstvu unutrašnjih poslova;

- mjera iz Plana optimizacije javne uprave Crne Gore 2018 - 2020. godine, koji se dostavlja Ministarstvu javne uprave;
- nadzora u oblasti javnih nabavki, polugodišnji izvještaji se dostavljaju Vladi;
- aktivnosti inspeksijskog nadzora u pojedinim pregovaračkim poglavljima, za potrebe priloga izvještaju Evropskoj Komisiji .

Takođe, pored sačinjavanja mnogobrojnih izvještaja i analiza istih, u prvom kvartalu izvještajne godine, službenici Kancelarije izradili su i Plan rada Kancelarije, kao i objedinjavanje Plana rada Uprave za 2020. godinu, koji predstavlja sintezu programa i zadataka svih organizacionih djelova Uprave i kao takav dokument predstavlja sliku uvezanosti svih njenih djelova u jedinstvenu i sinhronizovanu cjelinu.

Pored planiranih aktivnosti, treba napomenuti da su, zaposleni u ovoj Kancelariji, od momenta potpisivanja ugovora za izradu Jedinstvenog informacionog sistema, u kontinuitetu davali svoj doprinos u izradi pomenutog sistema. Prisustvovali su velikom broju sastanaka i intervju sa rukovodećim licima organizacionih jedinica Uprave, a kasnije učestvovali u izradi kontrolnih lista za sve inspekcije.

Naglašavamo da je i u ovoj Kancelariji obim poslova bio povećan zbog situacije koju je izazvala epidemija novog koronavirusa. Naime, zaposleni u njoj su pružili veliku podršku zdravstveno - sanitarnim inspektorima u vođenju evidencija u vezi sa rješenjima koja su inspektori donosili iz razloga prouzrokovanih nastalom epidemijom. Kako je od 1. novembra startovala aplikacija za unos pomenutih rješenja, zaposleni su inspektorima pružali pomoć u vidu unošenja istih u aplikaciju, jer zbog velikog obima svog posla nijesu stizali da urade i taj dio zadatka.

H. SLUŽBA ZA LJUDSKE I MATERIJALNE RESURSE

U Službi za ljudske i materijalne resurse sistematizovana su četiri radna mjesta, od kojih su popunjena tri.

Sprovedenjem opštih i specifičnih programa edukacija, te prisustvom i aktivnim učešćem inspektora na ovim događajima, utiče se na efikasniji i efektivniji inspeksijski nadzor.

Službenici Uprave za inspeksijske poslove prisustvovali su i određenom broju seminara, radionica, konferencija: „Obuka za službenike koji učestvuju u praćenju rada zaposlenih i ocjenjivanju rada državnih i lokalnih službenika i namještenika“, „Podrška upravljanju ljudskim resursima u javnom sektoru Crne Gore“, „Otvoreni podaci za otvorene evropske inovacije - odeon“, „Izvještavanje o upravljanju kontrolama“, „Radionica u cilju prezentovanja rezultata istraživanja, odnosno idnikatora o stepenu korišćenja elektronskih usluga, potencijalnim problemima i mjerama za prevazilaženje istih u cilju unapređenja poslovnog“, „Kancelarijsko poslovanje“, „Timski rad“, „Ocjenjivanje rada državnih službenika“, „Zakon o upravnom postupku“, „Razvijanje cjelovitog integrisanog

strateškog pristupa prema neprijavljenom radu“, „Javne nabavke“, „Konferencija posvećena Projektu izgradnje autoputa u Crnoj Gori Bar – Boljare, prva dionica Smokovac – Mataševo“, „Zaštita i zdravlje na radu za osobe s invaliditetom“, „Tajnost podataka“, „(Ne)Dostojanstven rad uz (Ne)Ograničeno radno vrijeme 8+8+8“, „Rodna ravnopravnost u javnoj upravi“, „Borba protiv neprijavljenog rada na zapadnom Balkanu kroz strukturiranu regionalnu saradnju“, „Poboljšanje efikasnosti Inspektorata rada u borbi protiv neprijavljenog rada na Zapadnom Balkanu“, „Smjestimo korupciju u muzej“, „Regionalna radionica o planiranju korišćenja zemljišta i industrijskoj bezbjednosti za jugoistočnu Evropu“.

Postupajući po zahtjevu Uprave za inspekcijske poslove, Uprava za kadrove je u aprilu organizovala četvorodnevnu online obuku putem zoom aplikacije za inspektore rada, na temu „Obuka za inspektore rada u vezi primjene novog Zakona o radu“, koju je pratilo 39 inspektora/ki rada (32 za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i sedam inspektora/ki rada za oblast zaštite i zdravlja na radu).

Takođe, Unija slobodnih sindikata Crne Gore uz podršku Fondacije Friedrich Ebert, organizovala je zoom Konferenciju na temu: „ U susret godini dana primjene novog Zakona o radu – izazovi u primjeni“. Pomenutoj konferenciji prisustvovao je 31 inspektor/ka rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja.

Osim toga, službenici/e Uprava za inspekcijske poslove učestvovali su na konferencijama, studijskim posjetama i kursevima, od kojih su neki održani online: Međunarodna konferencija „Zapošljavanje – siva ekonomija u zemljama Zapadnog Balkana“ (Bosna i Hercegovina), Regionalna konferencija ESAP 2 (Bosna i Hercegovina), Studijska posjeta Parku prirode Talašćica (Hrvatska), Regionalni kurs za autorizaciju i inspekciju bezbjednosti radioaktivnog materijala i pratećih objekata (Srbija).

Uprava je u izvještajnoj godini uputila zahtjev Upravi za kadrove za organizovanje obuka na temu „Zakon o inspekcijskom nadzoru“, „Zakon o upravnom postupku“ i „Zakon o prekršajima“, a čija se realizacija očekuje početkom 2021. godine.

Uprava je bila jedan od partnera Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u realizaciji Programa „Stop sivoj ekonomiji“, po osnovu kojeg je u ovoj Upravi bilo angažovano ukupno 64 učesnika/ca na poslovima tehničke podrške i pomoći službenicima u sjevernom, centralnom i južnom regionu Crne Gore u Odsjeku za tržišnu inspekciju, Odsjeku za turističku inspekciju, Odsjeku za inspekciju rada, Odsjeku za zdravstveno - sanitarnu inspekciju, Odsjeku za ekološku inspekciju, Odsjeku za šumarsku inspekciju, Odsjeku za inspekciju za prosvjetu, Sektoru za međunarodnu saradnju i u Službi za opšte poslove i finansije.

Shodno Javnom pozivu studentima završnih godina studija za odrađivanje prakse u državnim organima i organima lokalne samouprave koji je sprovela Uprava za kadrove, za obavljanje četvoromjesečne prakse u Upravi za inspekcijske poslove, u Odsjeku za elektroenergetsku inspekciju, pomenutu praksu, polovinom marta, uspješno je završio jedan student Elektrotehničkog fakulteta, Univerzitet Crne Gore,.

U 2020. godini od strane Službe za ljudske i materijalne resurse, a na osnovu prethodno dostavljenih potrebnih podataka po organizacionim jedinicama Uprave, izvršena je priprema Kadrovskog plana za 2020.godinu. Pored navedenog, u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, nakon što su od strane neposredno pretpostavljenih zaposlenima dostavljeni Obrasci za ocjenu rada državnih službenika i namještenika za 2019.godinu, ova služba pripremila je za dalji postupak Rješenja o ocjenjivanju rada državnih službenika i namještenika za 2019.godinu

IV OSTALE AKTIVNOSTI

Projekti podrške

Korišćenje projekata podrške: U izvještajnoj godini inspekcije Uprave su uzele učešća u sljedećim projektima:

- Projekat AIM II (Tehnička pomoć za usaglašavanje i primjenu pravne tekovine unutrašnjeg tržišta EU), čiji je korisnik Uprava i njene inspekcije, koje su nadležne za nadzor u oblasti zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda (Tržišna i dr.), nastavio je sa podrškom tokom izvještajne godine. Podrška je pružana Upravi, koja je jedan od ključnih nosilaca aktivnosti u okviru poglavlja 28: Zaštita potrošača i zdravlja (u dijelu zaštite potrošača), kao i u aktivnostima u Poglavlju 1: Slobodan protok robe (u dijelu tržišnog nadzora), kao i inspekcijama u vidu praktične pripreme za nadzor legislative EU koja je prenesena ili je u fazi prenošenja u nacionalno zakonodavstvo.

Uprava je sarađivala sa projektom u pripremi nacрта nove Odluke Vlade o organima nadležnim za sprovođenje zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, kojom se sprovodi Aneks i nove Regulative (EU) 2017/2394 o prekograničnoj saradnji nadležnih tijela za zaštitu potrošača. Priprema ove odluke (i Pravilnik o razmjeni podataka o izvršenju i vođenju evidencije), kroz konsultacije sa svim inspekcijским i drugim organima i tijelima, nadležnim za sprovođenje više od 50 zakona (koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača) i njihov trening u tom procesu, osim razmjene i usaglašavanja stavova, omogućilo je i jačanje njihovih kapaciteta na području zaštite potrošača.

Za potrebe sprovođenja ove odluke, pružana je podrška na unaprijeđenju IT sistema za zaštitu potrošača - Centralnog informacionog sistema za praćenje žalbi i pitanja potrošača (CISZP, www.potrosac.me), kojim upravlja Uprava za inspekcijske poslove kao njegova Kontakt tačka. Isti će, za potrebe prijema i rješavanje potrošačkih žalbi, uključiti sve nadležne organe i tijela.

Uprava je bila saradnik projektu u okviru radnih grupa za izradu novih zakona (za potrebe napretka u pregovorima za PP 1 i 28): Predlog zakona o nadzoru

proizvoda na tržištu, kojim Crna Gora (u rokovima propisanim za države članice EU) preuzima novu Regulativu (2019/1020) o nadzoru proizvoda na tržištu, kako bi se omogućio nesmetan protok robe sa tržištem EU, Predlog zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti, Nacrt zakona o potrošačkim kreditima, kojim se preuzimaju i Direktiva 2014/17/EU o stambenim kreditima, sedam podzakonskih akata za punu primjenu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, što je bio i osnovni zahtjev mjerila br. 1 u Poglavlju 28. Takođe, u saradnji sa predstavnicima Uprave, pripremljeno je više od 500 stranica dokumenata (zakona, podzakonskih akata, tabela usklađenosti, kao i obrazaca inspeksijskih rješenja, programa i izvještaja o nadzoru tržišta od strane Uprave i dr.), koja su polovinom godine dostavljena Evropskoj komisiji za potrebe sagledavanja napretka Crne Gore u realizaciji aktivnosti na ispunjenju završnih mjerila za privremeno zatvaranje PP 28.

U okviru projekta održane su *online* radionice za inspektore: tri radionice na temu Regulativa 2019/1020 (o nadzoru proizvoda na tržištu) i četiri sa simulacijom praktičnog rada inspektora i analize rizika za: ličnu zaštitnu opremu (Regulativa 2016/425), građevinske proizvode (Regulativa 305/2011) i električne uređaje (Direktiva 2014/35/EU).

- PTB, SEE QI projekat (Regionalni konsalting fond za infrastrukturu kvaliteta u zemljama Jugoistočne Evrope, implementiran od strane Instituta za metrologiju Njemačke), čiji je korisnik Tržišna inspekcija koja je učestvovala na dvodnevnoj e-konferenciji na temu „Nova EU regulativa o tržišnom nadzoru - horizontalne komponente nove EU Regulative 2019/1020 i Regulative 2019/515“. Na konferenciji je učestvovalo oko 100 učesnika iz zemalja Zapadnog Balkana i zemalja Istočnog partnerstva. U okviru ovog projekta održana je online radionica u vezi sa ličnom zaštitnom opremom koja se koristi u vrijeme Covid pandemije, kao i obuka u vezi sa Regulativom o ličnoj zaštitnoj opremi. Takođe, ostvareno je i učešće na online konferenciji organizovanoj u Njemačkoj, na temu tržišnog nadzora.
- *ESAP projekat - Evropska platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja koju finansira Evropska unija, a implementira Međunarodna organizacija rada (MOR) na Zapadnom Balkanu* – čiji je korisnik Inspekcija rada, sa ciljem jačanja regionalne saradnje i institucionalnih kapaciteta nacionalnih uprava, ograničavanja poslodavaca i radnika i inspekcija rada u šest zemalja Zapadnog Balkana. Druga faza ovog projekta (ESAP 2) započela je u oktobru 2018. godine, inicijalnim sastankom održanim u Sarajevu, a trajaće tri godine sa ciljem povećanja dometa inspekcija rada u suzbijanju i borbi protiv neprijavljenog rada. Tim Inspekcije rada Crne Gore (glavna inspektorica rada, inspektor rada za oblast radnih odnosa i zapošljavanja i predstavnica iz IT sektora) bili su učesnici na regionalnoj online radionici u decembru 2020.godine na temu „Jačanje efektivnosti Inspektorata rada u oblasti neprijavljenog rada u zemljama Zapadnog Balkana“, koju je organizovao

MOR u okviru ESAP 2 projekta, nakon čega je slijedilo usaglašavanje oko zajedničkih mehanizama i planova aktivnosti za umrežavanje i podregionalnu saradnju od strane nacionalnih inspektorata rada, sa ciljem institucionalnog poboljšanja i posvećenog rješavanja pitanja neprijavljenog rada.

- Projekat EMPACT EnviCrime Priority 2.9., čiji je korisnik Ekološka inspekcija. U okviru ovog projekta održan je sastanak u vezi sa vođenjem istraga u cilju otkrivanja nelegalnih pošiljki i odlaganja otpada. Sastanak je organizovan posredstvom Uprave policije, Odsjek za međunarodnu operativnu policijsku saradnju Interpol-EUROPOL-Sirene. U sklopu ovog projekta takođe su izvršene kontrole privrednih subjekata koji obavljaju djelatnost sakupljanja i skladištenja otpada u Slobodnoj zoni Luke Bar.
- Projekat "Podrška lokalnim zajednicama u zaštiti i promociji budućeg zaštićenog područja u moru - Katič", čiji je korisnik Ekološka inspekcija. U okviru ovog projekta organizovana je studijska posjeta PP Telašćica (Hrvatska – 26-30.10.2020. godine), od strane NVO Green home, a uz podršku Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) i Programa za životnu sredinu UN.
- „Unapređenje inspeksijskog nadzora u Crnoj Gori“, čiji je korisnik Uprava. Projekat se sprovodi uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj koja je angažovala tim „NALED“-a, koji će pripremiti tri veoma važna instrumenta za jačanje efikasnosti inspekcija u Crnoj Gori – kontrolne liste za provjeru zakonitosti poslovanja kompanija i preduzetnika, registar firmi i njihovih objekata koje su predmet nadzora, kao i kriterijume za uvođenje analize rizika u rad inspekcija (Više u dijelu Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka i inspeksijskih informacionih sistema).
- “Nabavka opreme za jačanje kapaciteta relevantnih institucija uključenih u sektor konkurentnosti i inovacija u Ministarstvu ekonomije” IPA 2016. Ovaj projekat se implementira kroz dva lota: Lot 1: Hardverska IT oprema za Upravu za inspeksijske poslove i druge organe i institucije i Lot 2: Softverski paket i informacioni sistem za Upravu za inspeksijske poslove (Više u dijelu Kancelarija za oblast razvoja i održavanja elektronskih baza podataka inspeksijskih informacionih sistema).

Takođe, korišćena je i TAIEX podrška čiji su korisnici bile inspekcije Uprave:

Radionica „Sprovođenje zajedničkog inspeksijskog nadzora u skladu sa Direktivom 2010/75/EU o industrijskim emisijama“, čiji je nosilac Ministarstvo održivog razvoja i turizma, a kojoj su prisustvovali predstavnici Inspekcije rada (zaštita i zdravlje na radu), Ekološke i Inspekcije za vode.

Radionica „Unapređenje nadzora nad biocidnim proizvodima“, kojoj su prisustvovali predstavnici Ekološke inspekcije.

Posredstvom TAIEX instrumenta, u martu je održana dvodnevna radionica na temu „Upoznavanja sa sistemima kontrole kvaliteta u klinikama za reproduktivnu tehnologiju, na kojoj su eksperti iz Austrije i Hrvatske predstavili pozitivnu praksu u svojim državama. Cilj ove radionice bio je postizanje teoretskog i praktičnog znanja o sistemima kontrole kvaliteta u zdravstvenim institucijama za asistiranu reproduktivnu tehnologiju (ART), kako bi se unaprijedile procedure ART-a u crnogorskim zdravstvenim institucijama i postigao nivo kompletnog usklađivanja sa zakonodavstvom EU.

Učešće u procesu evropske integracije

Sa svojom horizontalnom ulogom u sprovođenju harmonizovanog zakonodavstva, Uprava je postala značajan institucionalni faktor među ostalim nosiocima aktivnosti u EU integraciji Crne Gore. Pravilno sprovođenje zakonodavstva (nakon harmonizacije istog), postaje najvažnija obaveza Crne Gore na putu ka Evropskoj uniji. Polazeći od toga, kao i potrebe stalnog usklađivanja procedura nadzora sa standardima EU, plan jačanja administrativnih kapaciteta za sprovođenje zakonodavstva je sastavni dio Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, pa je Uprava učesnik u njegovoj pripremi. Osim toga, predstavnici Uprave, kroz učešće u radnim grupama za određeni broj pregovaračkih poglavlja, čine dio pregovaračkog tima. Uprava je, preko svojih predstavnika i kroz vršenje nadzora koji ima za cilj obezbjeđivanje pravilne primjene zakona usklađenih sa propisima EU, direktno uključena u sljedeća pregovaračka poglavlja - Poglavlje 1, Poglavlje 2, Poglavlje 5, Poglavlje 7, Poglavlje 10, Poglavlje 15, Poglavlje 19, Poglavlje 23, Poglavlje 27 i Poglavlje 28. Takođe, Uprava je izvjestilac za pregovaračka poglavlja koja obuhvataju propise nad kojima nadzor vrše inspekcije Uprave, i u tom smislu pruža relevantne podatke koji su sastavni dio Priloga izvještaju o Crnoj Gori. Predstavnik Uprave je i član strukture za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i član Komisije za evropske integracije. Takođe, predstavnik Uprave je šef radne grupe za Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, pa je tako ova uprava, zajedno sa Ministarstvom ekonomije, kao resornim za oblast zaštite potrošača i Ministarstvom zdravlja, kao resornim za oblast javnog zdravlja, od početka procesa nosilac aktivnosti koje su sastavni dio ovog poglavlja.

Kada je riječ o angažovanju Uprave u procesu evropskih integracija, može se reći da je izvještajna godina bila u znaku saradnje Uprave sa AIM projektom (IPA 2014), posebno na aktivnostima u cilju napretka Crne Gore u Poglavlju 28, radi pripreme istog za privremeno zatvaranje. Naime, pripremljen je i dostavljen odgovor Evropskoj komisiji (u vidu dokumentacije i odgovora na pitanja), u skladu sa operativnim zaključcima sa video konferencije sa predstavnicima EK (decembar 2019). Osim toga, uz pomoć predstavnika Kancelarije za evropske integracije i Misije CG u Briselu, preduzete su mjere za pripremu crnogorske administracije za posjetu ekspertske misije Evropske komisije, koja bi na

terenu trebalo da ocijeni postojanje „adekvatne administrativne strukture i kapaciteta za pravilno sprovođenje potrošačkog zakonodavstva“.

Takođe, preko šefice RG za Poglavlje 28, Uprava je uputila predlog Kancelariji za evropske integracije za pokretanje inicijative Evropskoj komisiji za zaključenje međunarodnog ugovora za prekograničnu saradnju Evropske unije i Crne Gore, u skladu sa odredbama Regulative 2017/2394 o saradnji između nacionalnih organa odgovornih za sprovođenje potrošačkog zakonodavstva, čime bi Crna Gora postala prva zemlja regiona sa takvom saradnjom.

U izvještajnoj godini, Uprava je preko svog predstavnika učestvovala na online konferenciji – „Međunarodna nedjelja bezbjednosti proizvoda 2020“ (*International Product Safety Week 2020*), koju je organizovao Generalni direktorat za pravosuđe i zaštitu potrošača (DG JUST), u saradnji sa UN, na kojoj je predstavila iskustvo Crne Gore u procesu usklađivanja pravnog okvira sa pravnom tekovinom EU u oblasti bezbjednosti proizvoda. Na ovom događaju, važnom za zaštitu potrošača od nebezbednih proizvoda na tržištu, Uprava je učesnike upoznala sa praksom tržišnog nadzora u Crnoj Gori, kao i izazovima koji joj predstoje. U svakom slučaju, ponuda administracije EU Crnoj Gori da, kao zemlja kandidat, predstavi svoje iskustvo u kontroli bezbjednosti proizvoda na tržištu i zaštiti potrošača u tom segmentu, na ovom značajnom događaju je pokazatelj povjerenja u ono što se radi kod nas u Poglavlju 1 i Poglavlju 28. Bio je to izazov kojem je Uprava u potpunosti odgovorila. Kaopodršku tim aktivnostima Uprave, koristimo priliku da istaknemo značaj saradnje sa Ministarstvom ekonomije na usaglašavanju nacionalnog zakonodavstva sa evropskim, koja traje u kontinuitetu. Naime, podrška iskustvom iz nadzora u pripremi propisa je od posebnog značaja, kako za transponovanje evropskog prava, tako i za pravilno sprovođenje harmonizovanog zakonodavstva, za šta su odgovorne nadležne inspekcije. Inače, sastavni dio završnih mjerila, osim harmonizacije zakonodavstva, jeste uspostavljanje administrativnih kapaciteta sposobnih za pravilnu primjenu zakonodavstva (npr. za PP 28).

Učešće u redefinisaniu pravnog okvira

Uprava je u ranijem periodu inicirala izmjene i dopune propisa, kako materijalnih (koji uređuju pojedine oblasti), tako i procesnih, prije svega Zakona o inspeksijskom nadzoru. Kada su u pitanju materijalni propisi, podsjetićemo ovom prilikom npr. na Zakon o igrama na sreću, na čije izmjene se čeka godinama. Na slabosti važećeg zakona Uprava uporno, iz godine u godinu, ukazuje, s obzirom da je kao takav prepreka efikasnom inspeksijskom nadzoru. Iako sve analize pokazuju da ovaj zakon, sa pripadajućim podzakonskim aktima, ne podržava na potreban način niti privredne subjekte na ovom tržištu, niti organe koji prate i kontrolišu priređivanje igara na sreću, novi zakon ipak još uvijek nije donesen. Treba dodati da nadležni resor nije ni pokazivao interesovanje za mišljenja i predloge inspekcije koja vrši nadzor u toj oblasti.

Također, kod procesnih zakona predložena su rešenja da se inspekciji omogućí inspeksijski pregled u privatnim prostorima, kada postoji indicija da se u njima nelegalno posluje. Predmetna inicijativa sadržala je više predloga izmjena i dopuna Zakona o inspeksijskom nadzoru, zasnovanih na potrebi da se isti usaglasí sa Zakonom o upravnom postupku, kao i na potrebi da se riješe još neki problemi koji se pojavljuju u praksi inspeksijskog nadzora, kao npr. pravo stranke da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka (načelo ZUP-a). Iako smatramo da je ovo pitanje riješeno odredbama ZIN-a (o pravima subjekta nadzora), koje je inspektor dužan pravilno da primjenjuje, predložili smo dopunu ovog zakona, iz razloga što drugostepeni ogran poništava rješenja inspektora, kada nijesu postupili po odredbama ZUP-a, koje se odnose na pomenuto načelo, obrazlažući to stavom da „stranki nije omogućeno da se izjasni o rezultatima ispitnog postupka”. U vezi sa tim, treba istaći da je postupak inspeksijskog nadzora sam po sebi zasnovan na načelu izjašnjenja stranke i kao takav uređen posebnim zakonom (ZIN), zbog čega, u tom dijelu, nema mjesta supsidijarnoj primjeni ZUP-a. Čak štaviše, takvo dupliranje izjašnjenja subjekta nadzora vodi u odugovlačenje postupka inspeksijskog nadzora i njegovu neracionalnost, što ga čini manje efikasnim.

Aktuelno je pitanje revizije Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, koju je sugerisala Uprava kako bi se omogućio efikasniji nadzor nad primjenom istog.

S obzirom da jedan broj zakona čiju reviziju je Uprava inicirala u prethodnom periodu još uvijek nije izmijenjen, smatramo da bi resorna ministarstva trebalo da pokrenu te aktivnosti, uključujući u realizaciju istih i Upravu kao inicijatora.

Uprava je u izvještajnoj godini, preko svojih predstavnika učestvovala u pripremi izmjena i dopuna, odnosno inicirala izmjene i dopune sljedećih zakona: Zakon o inspeksijskom nadzoru, Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu, Zakon o turizmu i ugostiteljstvu, Zakon o javnim nabavkama, Zakon o žigu, Zakon o upravljanju otpadom, Zakon o energetici, Zakon o zaštiti potrošača, Zakon o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti i Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Protokoli o saradnji

U toku izvještajne godine pokrenuta je inicijativa za potpisivanje Memoranduma o razumijevanju i saradnji između Zavoda za metrologiju i Uprave za inspeksijske poslove, u čijem sastavu je Metrološka inspekcija. Cilj inicijative je da se intenzivira saradnja koja je u zajedničkom interesu oba organa. Nakon sastanka predstavnika ova dva organa, pripremljen je predlog teksta čije je usaglašavanje u toku.

V OCJENA STANJA I PRIJEDLOG MJERA

Rad Uprave u 2020. godini organizovan je na specifičan način u mjeri u kojoj je inspekcijskim nadzorom trebalo odgovoriti izazovima koje je donijela pandemija koronavirusa. Dakle, akcenat je bio na sanitarnom nadzoru, tako što su osim inspekcije nadležne za tu oblast, na istom bile angažovane i druge inspekcije, kako je to detaljno saopšteno kroz izvještaje inspekcija.

Planovi rada inspekcija za izvještajnu godinu, po pojedinim upravnim oblastima, realizovani su u obimu u kojem su određene djelatnosti bile u funkciji i u kojem su kapaciteti pojedinih inspekcija mogli obezbijediti nadzor, s obzirom da je većina njih uglavnom bila orjentisana na kontrolu epidemioloških mjera. Takođe, pandemija je uveliko izmijenila i strukturu inicijativa za vršenje nadzora, pa su iste, uz poštovanje privremenih mjera i zahtjeve za vršenje nadzora, bile prioritet u radu. Tako su se sve inspekcije Uprave, neke u većem neke u manjem obimu, pored svojih nadležnosti, bavile i kontrolom poštovanja privremenih mjera, u okviru nadležnosti po zakonu ili na osnovu ovlašćenja.

Dakle, u novim okolnostima nadzor je u rekordnom roku prilagođen i pojačan na tačkama koje su postale ključne, putem ekipa na terenu od strane inspektora iz različitih inspekcija Uprave, kako bi se na taj način osnažili kapaciteti u borbi protiv širenja Covid-a 19. Iako je svijest građana i privrednih subjekata o potrebi poštovanja privremenih mjera presudna za ograničenje širenja virusa, ipak nije uvijek i kod svih na potrebnom nivou. Pomanjkanje te svijesti nije moguće supstituisati brojem inspektora na terenu. Međutim, kontinuiranim inspekcijskim nadzorom težilo se uticati i na povećanje stepena samokontrole privrednih subjekata i korisnika njihovih usluga, što je davalo efekte.

Kao što je već navedeno, prilagođavanje nadzora novonastalim okolnostima uslovalo je odstupanje od planiranih aktivnosti. Tako je ostao nerealizovan Plan pojačanog nadzora u ljetnjoj turističkoj sezoni 2020, koji je Uprava donijela početkom godine. Dakle, nije bilo pojačanog nadzora na Primorju i u planinskim turističkim centrima na uobičajeni način, jer sezona nije podigla poslovne kapacitete niti prisustvo turista u mjeri da aktivnosti nadzora budu na planiranom nivou. Stoga je rad inspektora inspekcija koje inače vrše pojačani nadzor u sezoni, organizovan u skladu sa režimom rada subjekata nadzora koji pružaju ugostiteljske, turističke i druge usluge povezane sa turističkim proizvodom (trgovina, zanatstvo i dr. usluge). To se takođe, odrazilo na strukturu ostvarenih rezultata, odnosno preduzetih upravnih mjera i radnji i kaznenih mjera. Mjere povodom uobičajenih nepravilnosti u sezoni (kod zakupaca kupališta, spasilačkih službi, ugostiteljskih objekata, plovni objekata, turističkih vodiča...), ustupile su mjesto mjerama za nepoštovanje privremenih mjera. Iz navedenih razloga nije bilo ni izvještaja o pojačanom inspekcijskom nadzoru u sezoni, pa je tako izostao i osvrt na iskustva iz nadzora kao i probleme koji

inače prate inspekcijski nadzor u sezoni, koji bi sadržao i preporuke za kvalitetniju pripremu naredne turističke sezone.

Može se konstatovati da je Uprava sa svojim inspekcijama značajno uticala na poštovanje privremenih mjera u oblastima za koje je nadležna i u kojima je vršila nadzor. Tome su doprinijeli različiti faktori, počev od aktiviranja svih inspekcijskih kapaciteta do načina organizacije rada i metoda nadzora. Tako je Zdravstveno-sanitarna inspekcija ispunila svoj zadatak, kako na graničnim prelazima tako i na unutrašnjem području Crne Gore, a podršku njenim aktivnostima je pružao IT sektor, koji je neprekidno bio na raspolaganju. Takođe, i druge inspekcije, osim podrške koju su pružali ovoj inspekciji, vršile su nadzor poštovanja epidemioloških mjera u različitim djelatnostima, uključujući i javni sektor, a istovremeno su se bavile i redovnim nadzorom u cilju zaštite i ostalih djelatnosti od javnog interesa. U saradnji sa Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom ekonomije i drugim nadležnim ministarstvima i organima državne i lokalne uprave, aktivnosti su prilagođavane stanju na terenu.

Dakle, iako u znaku nadzora nad primjenom Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i naredbi, inspekcije su, polazeći od rizika povećanja sive ekonomije u uslovima pandemije, usmjerile pažnju na tržište robe i usluga i tržište rada, kako bi se nadzorom uticalo na smanjenje ove pojave. U vezi sa tim treba naglasiti da je i porast obima distancione trgovine i pružanja usluga u vrijeme pandemije usmjerio aktivnosti inspekcija koje vrše nadzor u tim djelatnostima. Osim smanjenja sive ekonomije i zaštite budžetskih prihoda, cilj je istovremeno i podrška subjektima koji posluju u skladu sa propisima, tj. zaštita konkurencije, zaštita životne sredine, prava potrošača i zaposlenih, zaštita prava intelektualne svojine na tržištu, itd. Tako su aktivnosti inspekcija Uprave, osim osnovnog cilja da se u datim uslovima zaštiti zdravlje stanovništva, doprinijele da se sistem održi i funkcioniše u nivou ograničenom privremenim mjerama.

Treba napomenuti da su, pored dnevnog izvještavanja nadležnih organa o podacima iz nadzora u pogledu poštovanja privremenih mjera, od strane Uprave, po zahtjevima ministarstava dijeljene sa njima informacije koje posjeduju pojedine inspekcije, u cilju donošenja odluka o realizaciji utvrđenih mjera iz paketa podrške, koje je Vlada pružala privredi i zaposlenima. Takođe, predstavnici Uprave su koordinirali i bili članovi perativnog štaba za inspekcijsku kontrolu, koje je formiralo Ministarstvo zdravlja, a isti su činili i predstavnici drugih inspekcija na državnom i lokalnom nivou, uz učešće i Uprave policije.

Izvještajna godina je za Upravu bila i u znaku pripreme Jedinstvenog inspekcijskog informacionog sistema (finansiran od strane IPA 2016), na koji je čekala od formiranja, a isti će biti stavljen u funkciju 1. januara 2021. godine. Ovaj sistem je ključni benefit za Upravu i ulog za budućnost inspekcijskog nadzora, koji će omogućiti jednoobrazne procedure i olakšati praćenje rada svih inspekcija na jedinstven način. Uporedo sa tim, posljednjih mjeseci, uz podršku Evropske banke za obnovu i razvoj, rađeno je na pripremi kontrolnih listi, modelu procjene rizika i registara subjekata i objekata, što će kao integralni

dio JIS-a biti osnova za planiranje nadzora na osnovu rizika. To će rad inspektora usmjeriti na subjekte koji krše propise, što će istovremeno relaksirati one koji ih poštuju. Efekti funkcionisanja ovog sistema, sa navedenim performansama, biće višestruki po zaštitu javnog interesa i poslovni ambijent.

Obaveza da se nadzorom obuhvate svi koji u poslovanju i ponašanju ne poštuju propise, nameće potrebu da se i ovom prilikom ponovi da još uvijek nijesu stvoreni uslovi da inspekcije mogu djelovati u suzbijanju nelegalnog obavljanja djelatnosti u prostorima koji nijesu označeni kao poslovni, tj. u privatnim prostorima. Naime, zakonska ograničenja, čije rješavanje je Uprava ranije pokrenula inicijativom za reviziju pravnog okvira, onemogućavaju inspekcijski pregled u pomenutim prostorima, iako često postoje indicije da se u njima nelegalno posluje. Pomenuta inicijativa sadržala je više predloga izmjena i dopuna Zakona o inspekcijskom nadzoru, zasnovanih na potrebi da se isti usaglasi sa Zakonom o upravnom postupku, kao i na potrebi da se riješe još neki problemi koji se javljaju u praksi inspekcijskog nadzora. U vezi sa tim, skrenuli bismo pažnju i na činjenicu da drugostepeni organ prilikom rješavanja po žalbama subjekata nadzora „zaboravlja“ na Zakon o inspekcijskom nadzoru, koji uređuje ovaj postupak kao poseban oblik upravnog nadzora, pa svoje odluke zasniva isključivo na Zakonu o upravnom postupku, koji se u postupku inspekcijskog nadzora supsidijarno primjenjuje (u slučaju kada neko pitanje nije uređeno ZIN-om). Takođe, odluka drugostepenog organa je konačna u odnosu na prvostepeni organ, tj. isti nema pravo tužbe Upravnom sudu na drugostepenu odluku, što, smatramo, nije u redu.

Pored osvrta na procesne zakone, podsjetili bismo da i među materijalnim proisima, koji uređuju određene oblasti, ima dosta onih koji su u manjoj ili većoj mjeri (npr. Zakon o igrama na sreću) prepreka efikasnijem nadzoru, o čemu je Uprava, takođe, slala pisane inicijative i obavještavala Vladu i resorna ministarstva na sastancima. Takođe, pomenuli bismo i najsvježije (polugodišnje) iskustvo iz nadzora nad primjenom Zakona o dopuni Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, koje ukazuje da je neophodno pristupiti reviziji istog, kako bi se dopunile određene praznine, u cilju pospješivanja poštovanja mjera koje su donesene u svrhu suzbijanja pandemije koronavirusa, kao i da se nadležnost za ovu vrstu nadzora dodijeli i još nekim inspekcijama u djelatnostima u kojima sprovode nadzor.

Dakle, kada je u pitanju pravni okvir, neophodno je isti analizirati i na toj osnovi revidirati u mjeri potreba da njegova primjena u praksi bude jasna svima (i obveznicima primjene i organima zaduženim za pravilno sprovođenje). To bi onemogućilo sukob nadležnosti (negativni i pozitivni), koji se javlja u praksi i u konačnom podiglo stepen zaštite javnog interesa.

Problem koji prati inspekcijski nadzor je i sudska praksa, koja je sklona ublažavanju kazni ispod propisanog minimuma, pa čak i u slučajevima kada radnje prekršaja predstavljaju sivu ekonomiju. To se dešava i u postupcima po zahtjevima za sudsko odlučivanje, pri čemu znamo da se prekršajnim nalogom izriče minimalna propisana novčana kazna (koja

se umanjuje za 1/3 ako se plati u propisanom roku). U vezi sa ovim treba istaći i trend povećanja broja zahtjeva za sudsko odlučivanje, što je upravo motivisano pomenutom sudskom praksom, koja kao takva ne doprinosi disciplini poslovnih subjekata u primjeni propisa. Takođe, neodgovorno ponašanje predstavnika službi zaduženih za dostavljanje pismena, otežava inspektorima vođenje postupka.

Kada su u pitanju kapaciteti inspekcija (kadrovski i tehnički), potrebna su odgovarajuća i kontinuirana ulaganja. Naime, potpunom upražnjenih radnih mjesta inspektora i zamjenom inspektora koji odlaze u penziju, treba obezbijediti podmlađivanje inspektorskog kadra. Edukacija inspektora i dalje mora biti kontinuiran proces i orjentisana na sticanje znanja i vještina potrebnih sadašnjoj i sljedećim fazama integracije Crne Gore u Evropsku uniju. Uz to, treba raditi na jačanju integriteta inspektora, jer samo inspektor od znanja i integriteta može biti nosilac važne uloge inspekcijanskog nadzora u sistemu. Koristimo priliku da ukažemo i na potrebu unaprijeđenja materijalnog statusa inspektora u Zakonu o zaradama u javnom sektoru, kako bi se izdigao do nivoa odgovornosti i ovlašćenja koja on ima (npr. glavni inspektor, koji se imenuje uz saglasnost Vlade, nalazi se u nižem platnom razredu od samostalnog savjetnika u pojedinim državnim organima). Takođe, za potpuno stavljanje u funkciju JIIS-a treba obezbijediti neophodnu IT opremu za sve inspektore (koja se nosi na teren, a samim tim i vijek trajanja joj je kraći), kao i redovno održavanje softvera i hardvera, te zaposliti nedostajući kadar u tom sektoru. Osim toga, inspekcije zaslužuju i odgovarajući kancelarijski prostor i službena vozila, koja će omogućiti brzo i sigurno pokrivanje terena. Jačanje pomenutih resursa i podržavanje metoda organizacije nadzora koji unapređuju efikasnost i efektivnost istog, uključujući i razmjenu inspektora sa jednog na drugo područje, koja je, između ostalog, i od uticaja na ujednačavanje i usvajanje dobre prakse nadzora, mora imati podršku u odgovarajućem budžetu.

Uz očekivano unaprijeđivanje pravnog okvira u određenim oblastima, te bolju budžetsku podršku, Uprava će se u daljem radu na benefitima JIIS-a i u mjeri podrške Vlade, voditi dobrom praksom planiranja i sprovođenja inspekcijanskog nadzora, kao i strateškim dokumentima Vlade Crne Gore i njenim zaključcima, te preporukama nadležnih institucija.

 Kancelarije Uprave za inspekcijske poslove